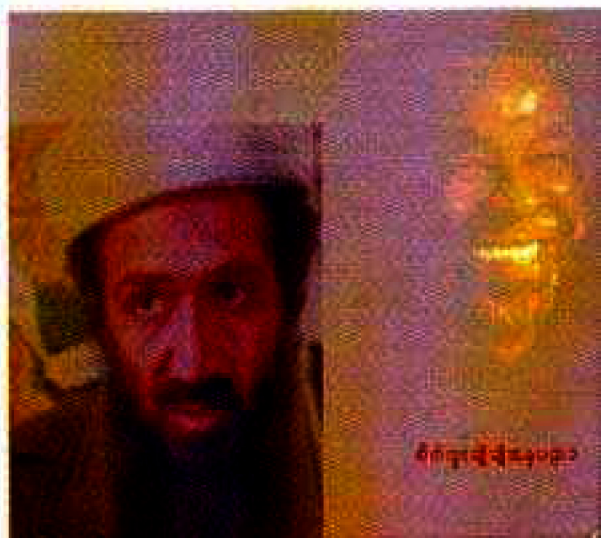
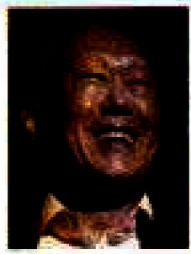

ရဲကောင်းထက်

ဖျတ်ခဲနဲကော့ရသေ
နိုင်ငံတကာဂုဏ်ပုံလွှာများ
နိုင်ငံရေးအဖွဲ့၊ အနုပညာရှင် နှင့် ဖွဲ့စည်း လှူဒါန်း

ရဲကောင်းထက်

ဒို့တာဝန် အရေးဆုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မဏ္ဍိုင်ရေး
တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မဏ္ဍိုင်ရေး
အမျှော်တော်ဆောင်ရွက်ရာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

ဒို့အရေး
ဒို့အရေး
ဒို့အရေး

◆◆◆

ပြည်သူ့သဘောထား

- ◆ ပြည်ပအဖွဲ့အစည်း ပုသိန်နဲ့ အဆိုပြုနိုင်ပါပျားအား ဆန့်ကျင်ကြ။
 - ◆ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးမှု ပျားအား ဆန့်ကျင်ကြ။
 - ◆ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများ အား ဆန့်ကျင်ကြ။
 - ◆ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။
- ◆◆◆

နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ◆ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး စင်စစ်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး
 - ◆ အမျိုးသား ပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
 - ◆ နိုင်ငံမှာသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
 - ◆ ဖြစ်ပေါ်လာသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး။
- ◆◆◆

စီးပွားရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ◆ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးလက္ခဏာများကိုလည်း သက်ဆုံးပုံ့ပျိုးတိုးတက် စေအောင် တည်ဆောက်ရေး
 - ◆ ဖေရာကျက်စီးပွားရေးစနစ် ဝိပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
 - ◆ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ မိတ်ဆက်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေအောင် တည်ဆောက်ရေး
 - ◆ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေး တစ်ရပ်လုံးကို ခန့်တီးနိုင်မှုရှမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင် စို့ရေး
- ◆◆◆

လူမှုရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ◆ တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာမိတ္တူပြင်ပေးရေး
 - ◆ အမျိုးစုလုံး၊ တာဝန်တော်ပြင်ပေးရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေတန်ဖိုးမှာ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ဖျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
 - ◆ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ဖွံ့ထွက်တက်မြှောက်ရေး
 - ◆ တစ်မျိုးသားလုံး ကုန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်ပြင်ပေးရေး
- ◆◆◆

စိတ်ကူးချိတ်ဆက် ၆၂

ဗျတ်ခနဲတွေ့ရသော
နိုင်ငံတကာရုပ်ပုံလွှာများ
(နိုင်ငံရေးသမား အနုပညာရှင်နှင့် လူထဲကလူတို့)

ရဲကောင်းထက်

၂၀၀၂ ၊ ဇူလိုင်လ

မေတ္တရန်ငြိမ္မာန်
မဟာမာရ်ပုဂံပြင်မဟာ

၄၁၅/၂၀၀၁ (၅)
၁၃၅/၂၀၀၂ (၂)

မဟာမာရ်ပုဂံပြင်
မေတ္တရန်ငြိမ္မာန်
မေတ္တရန်ငြိမ္မာန်

m . s . o
ဦးမြင့်
ဦးကျော်ဌေးမင်း(၀၅၉၉၂)
အောင်သိန်းသန်းပုံနှိပ်တိုက်
၄၄၊ သိမ်ဖြူလမ်း၊ ရန်ကုန်း
ဦးကျော်စိန်
(၀၂၉၀၃)ကျောက်စိမ်းအောင်ဆက်
၁၇၁၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်း

မဟာမာရ်ပုဂံပြင်

ဦးသန်းဆွေ(၀၁၄၇၃)
စစ်သည်တော်စာပေ
၁၁၃၁(က) ဥယျာဉ်လမ်း
အုပ်တောင်၊ ရန်ကုန်း

ပုဂံပြင်
မဟာမာရ်ပုဂံပြင်
မဟာမာရ်ပုဂံပြင်
မဟာမာရ်ပုဂံပြင်

ပထမအကြိမ်
၅၀၀
၄၆၀၀ ၂၀၀၂
၅၀၀ ၀၅၀

ရုပ်ပုံဖွဲ့ပုံစံ

- ၇ - - - - - ဘရစ်လီ
- ၁၃ - - - - - လီကွမ်ယူ
- ၂၁ - - - - - အရွန်ဒါတီပိုင်
- ၂၅ - - - - - ချီဂွေဗာရာ
- ၃၇ - - - - - ကျော့လူးဝစ္စဘော့ဂက်စ်
- ၄၃ - - - - - ဆတ်နဲ့ ကမူး
- ၄၉ - - - - - ဟဲမင်းဝေး
- ၅၅ - - - - - အိဟွတ်ဘာရပ်
- ၆၃ - - - - - သာမိုအမ်ဘီကီ
- ၇၁ - - - - - ပီလီ
- ၇၉ - - - - - ရပ်စ်ပြုတင်
- ၉၇ - - - - - တော်စတီပိုင်
- ၁၁၉ - - - - - မွန်ရိုး
- ၁၂၅ - - - - - ဘင်လာဒင်

ဘုရင်လိ

ကွန်ဖူးသူရဲကောင်း ဘရူစ်လီ

လက်နှစ်ဖက်ကိုကွေးညွတ်ပြီးရန်သူကို တိုက်ခိုက်ဖို့ အသင့်ပြင်ထားတယ်။ စူးရှတဲ့ မျက်လုံးတွေကလည်း မီးဝင်းဝင်းတောက်နေသလား ထင်ရတယ်။ ရုပ်ရည်ချောချော၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်က ကျစ်လျစ်တောင့်တင်းပြီး အင်အားမပါတဲ့ကိုယ်လုံးဟာ ကြွက်သားတွေ အလိပ်လိုက်နဲ့ မီးရောင်အောက်မှာ ပြောင်လက်နေတယ်။ သူ့ဟန်ပန်ဟာ သားကောင်ကို ခုန်အုပ်တော့မယ့် ကျားတစ်ကောင်လို၊ ပေါက်တော့မယ့် မြွေပွေးတစ်ကောင်လိုပါပဲ။ တစ်ဖက်ရန်သူကို ကြည့်လိုက်တော့ အလွန်ထွားကြိုင်းသန်မာတဲ့ နီဂရိုးကြီးတစ်ယောက်။ ကြွက်သားတွေ အမြောင်းလိုက်နဲ့ အရပ်ကမြင့်မြင့်၊ ကိုယ်လုံးက ထွားထွား၊ ဆင်နဲ့ဆိတ်လောက်ကို ကွာပါတယ်။ စူးစိုက်နေတဲ့ လူငယ်ဟာ လှစ်ခနဲဆို မြောက်တက်သွားပြီး နီဂရိုးကြီးရဲ့ မေးရိုးကို ညာဘက် ခြေဖျားနဲ့ ခုန်ခတ်လိုက်တယ်။ တစ်ဆက်တည်း လေထဲမှာ ကိုယ်တစ်ပတ် လှည့်ပြီး ဘယ်ခြေနဲ့ လည်ပင်းကို ဆတ်ကန်လိုက်ပြန်ပါတယ်။ နီဂရိုးလူထွားကြီးဟာ အရပ်ကြိုးပြတ်သလို လဲကျသွားတော့တယ်။ ဒီမြင်ကွင်းက ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ဖူးတဲ့ Enter The Dragon ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားထဲက ဘရူစ်လီ (Bruce Lee) ရဲ့ လှုပ်ရှားဟန်ပါပဲ။ အရင်တုန်းကတော့ ဂျပန်သိုင်းကားတွေ၊ ဂျပန်ဓားခုတ်ကားတွေဖြစ်တဲ့ “အိုအိချီ” တို့၊ “ဇာတိုအိချီ” တို့ကို မြန်မာပရိသတ် ကြိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ‘ဆန်နီရိုးဗား’ ၊ ‘ဟင်နရီဆန်းဒါး’ စတဲ့ ဂျပန်သိုင်းမင်းသားတွေကို သဘောကျခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ‘လက်တစ်ဖက်ပြတ် ဓားသမား’ ကစပြီး တရုတ်ဓားကားတွေ ဝင်လာတော့ တရုတ်ကားတွေကို ကြိုက်လာကြပြန်ရော။ တရုတ်ဆိုတာကလည်း ဟောင်ကောင်က ရိုက်တဲ့ကားတွေပါ။ ဟောင်ကောင်က ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီ ရှောဘရားသားစ်က ရိုက်ထုတ်ထားတဲ့ သိုင်းကားတွေပဲ။ ဒေးဗစ်ချန်းတို့၊ တီလုန်း တို့ဆိုရင် အခု ကျန်ကျောင်းကို ကြိုက်သလို ကြိုက်ကြတာပေါ့။ ဒီအချိန်မှာ ဟောင်ကောင်တင်မက ဟောလိဝုဒ်မှာရော၊ ကမ္ဘာမှာပါ ထိုးဖောက်ပြီး နာမည်ကျော်နေတာကတော့ ဘရူစ်လီရဲ့ ကားတွေပါပဲ။

ဟောင်ကောင်သားတွေအဖို့ ‘စာလုံးနီရက်များ’ လို့ ဇူလိုင်လမှာအထူးပြု သတ်မှတ်တဲ့ ရက်နှစ်ရက်ရှိပါတယ်။ ပထမရက်ကတော့ ဟောင်ကောင်ကို တရုတ်ပြည် ပြန်လည်လွှဲပြောင်းယူတဲ့နေ့ဖြစ်ပြီး ဒုတိယရက်ကတော့ ဟောင်ကောင် လေဆိပ်သစ်ကြီး ဖွင့်လှစ်တဲ့နေ့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လောရင့်

ချန် အဖို့တော့ အဲဒီရက်တွေကို အထူးမပြုလုပ်ဘူး။ သူ့အလေးထားပြီး သူ့ မှတ်တမ်းထဲမှာ မင်နီဂိုင်းထားတဲ့ အထိမ်းအမှတ်နေ့ကတော့ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ပါပဲ။ ဒီနေ့ဟာ ဟောင်ကောင်ရဲ့ အထွန်းပြောင်ဆုံး သားရတနာ ဘရူစ်လီ ကွယ်လွန်ခဲ့တဲ့နေ့ပါ။ အခုနှစ်ဆိုရင် ၂၅ နှစ်မြောက် အထိမ်း အမှတ် ပြုနေကြပြီ။

ချန်ဟာ ဘရူစ်လီထက် ၁၀ နှစ်ကြီးပါတယ်။ ဘရူစ်လီရဲ့နာမည်က စူလန်ပါ။ သူ့ကို နဂါးလေး၊ လီ စသည်ဖြင့် ကန်တုံလိုခေါ်ကြတာပါ။ ၁၉၇၃ ခုနှစ်က သူ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါတယ်။ ချန်ဟာ ဘရူစ်လီကို သူ့ရဲကောင်း တစ်ယောက်လို ကိုးကွယ်ခဲ့တယ်။ သူ အလွန်လေးစားမြတ်နိုးတဲ့သူလို့လည်း သတ်မှတ်တယ် ဘရူစ်လီ သေတဲ့သတင်းကို ကြားတာနဲ့ သူ့အဖို့ ကမ္ဘာကြီး ပျက်သွားသလို တုန်လှုပ်သွားပြီး အိမ်နားက သတင်းစာရောင်းတဲ့ဆိုင်ဆီ အပြေးအလွှားသွားဝယ်ခဲ့တယ်။

“အဲဒီနေ့ကမုန်တိုင်းကတိုက်လိုက်တာ၊ မိုးကလည်း သည်းသည်းမည်းမည်းရွာနေတဲ့အချိန်ပေါ့။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာတော့ ပူလောင်နေတယ်။ အိမ်ပြန်လာတော့ လက်ထဲက သတင်းစာဟာ စိုရွဲနေပြီ။ မိုးရေကြောင့်လား၊ ကျွန်တော့်မျက်ရည်တွေကြောင့်လားမပြောတတ်တော့ပါဘူးဗျာ”

လို့ ချန်က ပြောတယ်။ အခုတော့ သူဟာ အသင်းဝင် ၆၀၀ ရှိတဲ့ ဟောင်ကောင် ‘ဘရူစ်လီကလပ်’ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်နေပါပြီ။ ဟောင်ကောင်သား တွေအဖို့ ဘရူစ်လီ ကွယ်လွန်သွားတာဟာ သူတို့ရဲ့သူ့ရဲကောင်းတစ်ယောက် ကျဆုံးသွားသလို ခံစားနေကြရတယ်။ သူဟာ ဘယ်သူနဲ့မှ နှိုင်းမရတဲ့သူ၊ ကမ္ဘာ့မြေပုံပေါ်မှာ သူတို့မြို့ရဲ့ နာမည်အရှိန်အဝါ ထင်ရှားအောင် တံဆိပ် ခပ်နှိပ်ပေးလိုက်တဲ့သူလို့ ဟောင်ကောင်သားတွေက သတ်မှတ်ထားကြ တယ်။ ဘရူစ်လီဟာ ဟောလိဝုဒ်က ဂျိမ်းစ်စဒင်းနဲ့ ဂျွန်ဝိန်းတို့ နှစ်ယောက် ပေါင်းထားတဲ့ပုံတူဖြစ်သလို ရော်ဘင်ဝုဒ်လို့ လူမျိုးနဲ့ ရောစပ်ထားတဲ့သူလို့ ထင်မှတ်ထားကြတယ်။ တရုတ်လူမျိုးလည်းဖြစ်၊ လူဆိုးလူမိုက် တစ်လျှောက် သတ်ဖြတ်နိုင်စွမ်းလည်းရှိတဲ့သူ၊ အဲဒီလူဟာ ဘရူစ်လီပဲလို့ သူတို့က ယူဆ ထားကြတာပေါ့။

ဘရူစ်လီဟာ အလွန်ထွားကြိုင်းတဲ့လူကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ အရပ် အမောင်း ၅ ပေ ၆ လက်မနီးပါး (၁. ၇ မီတာ) မြင့်ပြီး ကိုယ်အလေးချိန် ပေါင် ၁၄၀ ကျော် (၆၄ ကီလို)ပဲ ရှိပါတယ်။ ခြေထောက်တစ်ဖက်ကလည်း နည်းနည်းနိမ့် နေသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘရူစ်လီဟာ သူ့ခေတ်မှာတော့

အသန်မာဆုံးလူ၊ အတော်ဆုံး ကွန်ဖူးပညာရှင်လို့ သဘောထားကြတယ်။ ကွန်ဖူး (Kung Fu)ဆိုတဲ့စကားကို အရင်က ကျွန်တော်တို့ ကြားဖူးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒေးဗစ်ချန်းတို့၊ တီလုန်းတို့ မြန်မာပြည် ရောက်လာတဲ့နောက် နားဝင်လာတယ်။ တရုတ်ကားတွေ ဆက်တိုက်ဝင်၊ ဘရူစ်လီရဲ့ အရှိန်အဟုန် ကြီးလာတဲ့အခါ ကွန်ဖူးဆိုတဲ့ တရုတ်သိုင်းပညာဟာ အရင်က ကျွန်တော်တို့ ဆီ လွှမ်းမိုးပြီးသားဖြစ်တဲ့ ဂျူဒို၊ ကာရာတေး ဆိုတဲ့ ဂျပန် ကိုယ်ခံပညာတွေကို ကျော်လွှားသွားပါတော့တယ်။

“သိုင်းပညာတတ်ကျွမ်းတဲ့သူတွေကို အရင်က ကျွန်တော် တွေဖူးပါတယ်။ သူ့ကို တိုက်တာခိုက်တာတွေကိုလည်း မြင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘရူစ်လီလောက်စွမ်းတာကိုတော့ မမြင်ဖူးဘူး။ ရင်သပ်အံ့ဩလောက် အောင်ကို တိုက်စွမ်းရည်ရှိတဲ့သူပါဗျာ”

လို့ ချန်က ပြောပါတယ်။ မျိုးဆက်နှစ်ဆက်လောက်အထိ သိုင်းဆရာ တွေ၊ သိုင်းပညာရှင်တွေကလည်း သူလိုလူရှိသလား၊ သူ့ထက်တော်သူ ရှိသလား ဆိုတဲ့ ပုစ္ဆာကို အခုအထိ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အဖြေမပေးနိုင်ကြ သေးပါဘူး။

လီကို ၁၉၄၀ ခုနှစ်က ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့မှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ ကန်တို အော်ပရာပြဇာတ်က ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးရဲ့သားပါ။ သူ သုံးလသား အရွယ်မှာပဲ သူတို့မိသားစုဟာ ဟောင်ကောင်ကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြပါတယ်။ ကလေးဘဝကတည်းက လီဟာ ရုပ်ရှင်ရိုက်ခဲ့တာ ၁၉ ကားတောင်ရှိတယ်။ ပထမဆုံးမင်းသားအဖြစ်နဲ့စရိုက်တဲ့ကားကတော့ The Orphan(မိဘမဲ့သား) ဆိုတဲ့ကားပါ။ ဒီတုန်းက သူ ၁၈ နှစ်သားပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန် ရုပ်မြင်သံကြားစီးရီးတစ်ခုမှာ မင်းသားအဖြစ်နဲ့ ရိုက်တယ်။ ဇာတ်လမ်းထဲမှာ သူ့နာမည်က ကာတို၊ ဟန်ဆောင်အိမ်ဖော်တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်ထားတယ်။ စီးရီးနာမည်က The Green Hornet တဲ့။ လီဟာ ကွန်ဖူး ပညာကို ဘယ်သူနဲ့မှ မယှဉ်နိုင်အောင် တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက် သူပါ။ လီရဲ့ ကစားပုံ၊ သူ့ရဲ့ ကွန်ဖူးလှုပ်ရှားမှုတွေကို ကြည့်လို့ မမြင်လိုက် ရဘူး။ အဆက်မပြတ် လှုပ်ရှားသွားတာတွေကို လှစ်ခနဲ ခုန်ပျံပြီး လေထဲမှာ ထပ်ပြန်တလဲလဲကန်ချက်တွေကို ကြည့်နေတဲ့သူတွေ ခွဲခြားမရအောင် မြန် လွန်းပါတယ်။

“ဘရူစ်မှာ သာမန်ကြည့်လို့မမြင်နိုင်တဲ့ အတွင်းစွမ်းအားတစ်ခု ရှိနေ သလားထင်ရတယ်။ သူ့လှုပ်ရှားမှုကို ရုပ်ရှင်ကင်မရာထဲမှာ မြင်ရနိုင်ပါ

တယ်” လို့ဟောင်ကောင်အခြေစိုက် Media Asia Group ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဘေလီဂန်က ပြောပါတယ်။ ဘရူစ်ရဲ့ ကျော်ကြားမှု ဟာ ဟောင်ကောင်တင်မကတော့ဘူး။ အာရှတိုက်တစ်လွှား၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး အထိ ကျော်ကြားသွားပါတယ်။ အခုဆိုရင် လူတွေဟာ “တရုတ်လူမျိုး” လို့ ပြောရင် ကွန်ဖူးဆိုတာကလည်း အတွေးထဲ တွဲပါလာတော့တာပဲ။ မကြာ သေးခင်က ဟောင်ကောင်မှာ ဘရူစ်လီအထိမ်းအမှတ် ပြပွဲတစ်ခု ခင်းကျင်း ပြသခဲ့တယ်။ ၁၀ ရက်ကြာပါတယ်။ ဟောင်ကောင်အနုပညာဌာနမှာ ပြု လုပ်ပြီး လီနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ရှားပါးစာအုပ်တွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ လေဆာဒစ်စ်တွေ ရာပေါင်းများစွာကို ခင်းကျင်းပြခဲ့တယ်။ လီရဲ့ပုံတူ ကလေးကစားစရာအရုပ် တွေ၊ သူစီးတဲ့ဖိနပ်တစ်ရုံ၊ သူဝတ်တဲ့ ဘောင်းဘီတွေ၊ မျက်နှာဖုံးတစ်ခုနဲ့ အကြွေးဝယ်ခွင့်ကတ်ပြားကအစ လီနဲ့ပတ်သက်တာမှန်သမျှကို ပြသထား တာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူငယ်အတော်များများက အဝါမှာအနက်စင်းနဲ့ ထရက် ဆု၊ ကိုယ်ကျပ်အားကစားအင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီတွေကို ဝတ်ဆင်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီဝတ်စုံက လီမသေမီ နောက်ဆုံးရိုက်သွားတဲ့ “မရဏပြိုင်ပွဲ” Game of Death ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားမှာ ဝတ်ဆင်ခဲ့တာပါ။

ဘရူစ်လီရဲ့သားတစ်ယောက်ကလည်းရုပ်ရှင်မင်းသားဖြစ်ပါတယ်။ သူလည်း သူ့အဖေနီးပါး နာမည်ကြီးခဲ့ဖူးတယ်။ ဟောလိဝုဒ်မှာ လွှမ်းမိုးခဲ့တာ ပေါ့။ သူဟာ ဘရန်ဒွန်လီပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သူလည်း သက်ဆိုးမရှည်ရှာဘူး။ လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးနှစ်၊ သူ့အသက် ၂၈ နှစ်မှာ “ကျီးကန်း” The Crow ဆိုတဲ့ ကားရိုက်ရင်း သေဆုံးသွားခဲ့တယ်။ လူဆိုးလုပ်သူက သေနတ်နဲ့ပစ်ရာမှာ ကျည်ဆန်အစစ်နဲ့ မပစ်စေဘဲနဲ့ အတုနဲ့ ပစ်ရာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်ပစ်ချိန်မှာတော့ ကျည်ဆန်က ထိပ်ဖူးပါတဲ့ ကျည်ဆံအစစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ကောင်းကိုမှန်ကာ သေဆုံးသွားရရှာတယ်။ ဟောင်ကောင်မှာ ဘရူစ်လီ ကဖီး ဆိုတဲ့၊ နဂါးလေး ကျိန်းသေပြန်လာပါ ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ ဆိုင် တစ်ဆိုင် ဖွင့်ထားတယ်။ ဒီဆိုင်ဟာ နှစ်ထပ်အဆောက်အအုံဖြစ်ပြီး စား သောက်သူ တွေနဲ့ ပြည့်ကျပ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီမှာ “မိုးပျံကန်ချက် ကြက် ကြော်” ၊ “ဘရူစ်ရဲ့ ကျွဲတောင်ပံဟင်းချို” စတဲ့ ဟင်းမယ်တွေ ရနိုင်ပြီး ဘရူစ်ရဲ့ရုပ်ပုံကားချပ်ကြီးတွေချိတ်ဆွဲထားတယ်။ ဗွီဒီယိုပြစက်တွေကလည်း ဘရူစ်ရဲ့ ရုပ်ရှင်ကားတွေပြနေပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်က ရိုက်ခဲ့တဲ့ Way of the Dragon ဆိုတဲ့ ကားပါ။ (အမေရိကန်မှာတော့ Return of the Dragonလို့နာမည်ကြီးပါတယ်)ဘရူစ်လီရဲ့ ကျော်ကြားမှုဟာ

အာရှတစ်ခွင်မကပါဘူး။ ကမ္ဘာကျော်လောက်အောင် ကွန်ဖူပညာမှာ အမှန် တကယ် တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်တဲ့သူပါ။

ဘရူစ်လီဟာ သားနှစ်ယောက်အဖေ ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်သူ လင်ဒါအီမာဆိုတဲ့ ကောလိပ်တုန်းက ချစ်ခဲ့သူလေးနဲ့ အိမ်ထောင်ပြုခဲ့တာပါ။ ဘရန်ဒွန်လီနဲ့ ရှန်နွန်လီဆိုတဲ့ သားနှစ်ယောက် မွေးခဲ့တာပေါ့။ ဘရူစ်လီ သေဆုံးတာကို တရားဝင် ထုတ်ပြန်ကြေညာတာကတော့ ဦးနှောက်ရောင် ရောဂါကြောင့်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူဟာ မကြာခဏ ခေါင်းတစ်ခြမ်းကိုက်တဲ့ ဝေဒနာကို ခံစားရတယ်။ နောက်ပြီး လီဟာ ကျော်ကြားမှုဒဏ်ကို ခံလိုက် ရတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ရုပ်ရှင်ရိုက်ပြီး အပန်းဖြေတဲ့အခါ အရက် သောက်ပြီး ဆေးခြောက်လည်း သုံးတတ်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဘရူစ်လီ သေတော့ သူ့အိမ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တိုင်ဝမ် ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ဘက်တီ တင်ပေရဲ့ အိပ်ရာပေါ်မှာ သေဆုံးခဲ့တာပါ။

ယခု ဘရူစ်လီ ကွယ်လွန်ခဲ့တာ ၂၅ နှစ် ကြာခဲ့ပြီ။ သူဟာ ရုပ်ရှင် လောကမှာ ကွန်ဖူပညာကို စတင်ဖော်ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။

“ဘရူစ် မပေါ်ခင် တရုတ်ရုပ်ရှင်နယ်မှာ ကမ္ဘာကို လွှမ်းလောက်တဲ့ မင်းသားမျိုး ဘယ်သူမှ မရှိခဲ့သေးဘူး။ သူဟာ လမ်းသစ်ထွင်ပေးခဲ့သူပါ”

လို့ မီဒီယာအေးရှားမှ လိုဂန်က ပြောပါတယ်။ ဒါကို ယခုကမ္ဘာကျော် တရုတ်မင်းသားတွေဖြစ်တဲ့ ဂျက်ကီချန်းနဲ့ ချောင်ယွန်ဖတ်တို့ကလည်း မငြင်း ကြပါဘူး။ ယခုအခါမှာတော့ တခြားသူတွေလည်း နဂါးခြေရာအတိုင်း လျှောက်လှမ်းနေကြပါပြီ။

REF:

Asiaweek, July 31, 1998

လိကွမ်ယူ

နှစ်ဆယ်ရာစု သြဇာအကြီးဆုံး အာရှတိုက်သားများ လီကွမ်ယူ

“နိုင်ငံတကာ ဇာတ်ခုံပေါ်မှာ အခြားအာရှခေါင်းဆောင်တွေထက် ခေါင်းတစ်လုံးသာပြီး လီကွမ်ယူက နေရာယူထားပါတယ်။ သူဟာ အာရှတိုက်ရဲ့ အသေးငယ်ဆုံး နိုင်ငံလေးတွေထဲက နိုင်ငံလေးတစ်ခုကနေ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ ခေါင်းဆောင်ပါ။ လီကွမ်ယူဟာ အာရှတန်ဖိုး အယူအဆကို စတင်ခဲ့သူ၊ အာရှတန်ဖိုး ချန်ပီယံ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ပွင့်လင်းမှုနဲ့ ရင်ဆိုင်ရဲတဲ့ သတ္တိတွေဟာ အာရှတိုက်သားမဆန်ဆုံးသူတစ်ဦးဖြစ်နေပါတယ်။ လီဟာ စင်ကာပူကိုချစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် စင်ကာပူမှာ သူနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း နည်းနည်းပဲရှိတယ်။ ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့သူလည်း နည်းနည်းပဲရှိတယ်။ တကယ်တော့ လီကွမ်ယူဟာ ဉာဏ်အမြော်အမြင် အတော်ကြီးမားတဲ့သူပါ။ သာမန်လူတွေထက် ထူးချွန်ထက်မြက်တယ်။ သူတစ်ပါးထက်သာအောင်လည်း အမြဲကြိုးစားတယ်။ သူ့ကိုယ်သူ သာမန်လောက်နဲ့ ရပ်တည်နေရမှာကို ကျေနပ်တဲ့သူမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်အဖြစ် သူ့ကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းနေထိုင်တယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ သူ့ရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်တွေအပေါ် လိုအပ်ရင်လိုအပ်သလို မညှာမတာ ထိုးနှက်တတ်သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြားသတင်းတွေကို အငမ်းမရဖတ်တယ်။ နိုင်ငံတကာဖြစ်ရပ်တွေကို လေ့လာတယ်။ ပြည်တွင်းက အဖြစ်အပျက်တွေကိုတော့ နည်းနည်းပဲဖတ်တယ်။

ဒီလိုနားလည်ဖို့ခက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာအာရှတိုက်ကတခြားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့မတူဘူး။ နိုင်ငံတည်ထောင်ခဲ့ကြတဲ့ တခြားအာရှသားတွေနဲ့ ကွဲလွဲပါတယ်။ တခြားသူတွေလုပ်တာမျိုး သူမလုပ်ပါဘူး။ သူက အကျင့်မပျက်ဘူး၊ လာဘ်မစားဘူး၊ အာဏာကို အကြာကြီးကိုင်ထားနိုင်ပေမယ့် သူမကိုင် ဘူး။ ဆူဟာတို့တို့၊ မားကို့စ်တို့လို လူတွေ ငြီးငွေ့လောက်တဲ့ထိ တိုင်းပြည်ကို မအုပ်ချုပ်ဘူး။ တိုင်းပြည်ကိုချွတ်ချုံကျအောင်ထင်ရာစိုင်းတာမျိုးလည်း မလုပ်ပါဘူး။ သူ့အရိုက်အရာကို ဆက်ခံမယ့်သူ၊ တိုင်းပြည်ကို တကယ်တိုးတက်ကြီးပွားအောင်လုပ်ကိုင်နိုင်မယ့်သူ၊ အရည်အချင်းပြည့်ဝတဲ့

သူမျိုး ကို လီကွမ်ယူ ရွေးချယ်ပါတယ်။ ငါပဲတော်တယ်၊ ငါပဲသိတယ် ဆိုတဲ့ ငါ ဗဟိုပြုတဲ့ သဘောထားမျိုးလီမှာမရှိဘူး။ သူ့လိုတော်တဲ့သူ၊ သူ့လို တတ်တဲ့သူ၊ သူ့ထက်တော်တဲ့သူ၊ သူ့ထက်တတ်တဲ့သူမျိုးကို ရွေးချယ်တယ်။ သူ့အရိုက်အရာမှာဆက်ခံစေပြီးစင်ကာပူကို ခေါင်းဆောင်စေတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးပဲ လီမှာ ရှိပါတယ်။ ငါ့ရှိမှုဖြစ်မယ်၊ ငါခေါင်းဆောင်မှ ဖြစ်မယ်ဆိုတဲ့ ငါ တကောကောတာမျိုး လီမှာ မရှိပါဘူး။ အလွန်သေးငယ်တဲ့ ကျွန်းနိုင်ငံ၊ သယံဇာတ ဘာမှမရှိတဲ့ ပင်လယ်ထဲကနိုင်ငံ၊ သောက်ရေသုံးရေကအစ နိုင်ငံခြားကို ငွေပေးပြီး ဝယ်နေရတဲ့နိုင်ငံ၊ ရေနံလည်းမရှိ၊ ကျောက်မျက်ရတနာလည်းမရှိတဲ့ နိုင်ငံလေးကို ကမ္ဘာမှာ တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေအများဆုံး၊ အာရှတိုက်မှာအချမ်းသာဆုံး၊ အသန့်ရှင်းဆုံး၊ စည်းကမ်းအရှိဆုံးနိုင်ငံ ဖြစ်လာအောင်အာရှရဲ့ ကျားကြီးတစ်ကောင် ဖြစ်လာအောင်လီကွမ်ယူပဲ စွမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။

စင်ကာပူတွေ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄,၀၀၀ (ယခုဆိုရင် ဒေါ်လာ ၂၂,၀၀၀)ရအောင် လီကွမ်ယူ စွမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ ဂုဏ်သတင်းမှာ ဒုတိယမျိုးဆက်ခေါင်းဆောင်တွေ လက်ဆင့်ကမ်းပေးတာလည်း ပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးက နှုတ်ထွက်ပြီး ဝါရင့်ဝန်ကြီး Senior Minister အဖြစ် တာဝန်ပြောင်းခဲ့တယ်။ စင်ကာပူအစိုးရအဖွဲ့ကို အကြံပေးခြင်း၊ ပေါ်လစီများ ချမှတ်ခြင်း စတဲ့ အရေးပါတဲ့ အဆုံးအဖြတ်ကိစ္စများကို လီကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

လီကွမ်ယူကို တွေ့ရခဲ့တယ်၊ သူ့ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းဖို့လည်း ခက်ပါတယ်။ သူ့အကြောင်းကို ဂျိမ်းမင်ချင်က ရေးထားတယ်။ စာအုပ်နာမည်က “စင်ကာပူရဲ့ လီကွမ်ယူကို လေ့လာခြင်း” လို့ ပေးထားတယ်။ လီရဲ့ စရိုက်၊ လီရဲ့ဘဝ၊ လီရဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဖြတ်သန်းမှု၊ စိတ်ဓာတ် စတာတွေကို ဒီ စာအုပ်မှာ ရေးထားတယ်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ ပေါ်ထွန်းရေးအတွက် မနေမနားလုပ်ခဲ့ရတဲ့ လီရဲ့ အားထုတ်မှု၊ ကမ္ဘာ့အလယ်မှာ ဝင့်ထည်အောင်လုံးပမ်းခဲ့တဲ့ စွမ်းပကားတွေဟာ လီရဲ့ သမိုင်းဖြစ်သလို စင်ကာပူရဲ့သမိုင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ မလေးရှားကျွန်းစွယ်၊ ဟိုးထိပ်ဆုံးမှာရှိတဲ့ နယ်မြေသေးသေးလေးကို အလွန်ကြွယ်ဝ ချမ်းသာလာအောင်၊ ကမ္ဘာမှာ ပထမတန်းစား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာအောင် လီပဲ စွမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။ သူ့အလုပ်အပြင် တခြားစိတ်ဝင်စားတဲ့အလုပ်တွေ သူ့မှာရှိပါတယ်။ ဝါသနာပါတဲ့ အပန်းဖြေမှုတွေ၊ စိတ်ဝင်စားတဲ့ ကစားပွဲတွေရှိပေမယ့် လီကွမ်ယူ အချိန်

သိပ်မပေးပါဘူး။ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတောင် သူမထားဘူး။ အထူးသဖြင့် သူ့ ပုဂ္ဂလိကကိစ္စမျိုးပေါ့။ သူ့ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိထဲမှာ လီက သူ့မှာ အပန်းဖြေနားနေဖို့တောင်မစဉ်းစားခဲ့ဘူး။ သူ့ကိုယ်ရေးခံစားမှုတွေ အချိန် မပေးနိုင်ခဲ့ဘူးလို့ရေးသားထားပါတယ်။ လီရဲ့ အမွေအနှစ်ဆိုတာ စင်ကာပူ ပဲ။ ဒီထက်လည်းမပိုဘူး။ လျော့လည်း မလျော့ပါဘူး။ စင်ကာပူဟာ မလေးရှားကနေခွဲထွက်ရတော့မယ့်အခြေအနေကို ဖိအားပေးခံလာရတဲ့ အခါ လီအဖို့ အများကြီး ခံစားရတယ်။ မခွဲရအောင် သူ့ကြိုးစားပေမယ့် မအောင်မြင် တော့ဘူး။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ စင်ကာပူနိုင်ငံအဖြစ် ကြေညာတဲ့အခါ လီကယခုအချိန်ကနေစင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့သမိုင်းသစ်ဟာစပြုလို့ ရုပ်မြင်သံကြား ကနေကြွေးကြော်တယ်။ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲလုပ်ပြီးအားနဲ့ မာန်နဲ့ ကြေညာ ခဲ့တယ်။

အဲဒီအချိန်ကစပြီး ၁၉၉၀ခုနှစ်၊ သူဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကအနားယူတဲ့ အထိ သူ့ခံစားမှုတွေကို သူထိန်းသိမ်းထားခဲ့ပါတယ်။ တာဝန်အရှိဆုံး အစိုးရ အဖွဲ့ကနှုတ်ထွက်ခဲ့ပေမယ့်တိုင်းပြည်အတွက်လက်လွတ်စပယ် ပြောဆို လုပ်ကိုင်တာမျိုးကို သူသတိထားပါတယ်။ တာဝန်ကြီး မဟုတ်ပေ မယ့် ဝါရင့်ဝန်ကြီးဆိုတဲ့အကြံဉာဏ်ပေးနိုင်တဲ့မူဝါဒဆိုင်ရာအကြီးအကဲ တစ်ဦး အဖြစ်သူတာဝန်ယူနေပါသေးတယ်။ လီဟာအုပ်ချုပ်မလား၊ အုပ်ချုပ်ခံ မလားဆိုတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မူဝါဒ နှစ်ခုကြားမှာ ရှင်သန်ကြီး ထွားခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အုပ်ချုပ်မှုအားလုံးကို သူသိတယ်။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီ နိုင်ငံအဖြစ် အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရတယ်။ ဂျပန်လက်အောက်မှာတော့အင်္ဂလိပ်ထက် ရက်ရက် စက်စက်အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရပြန်တယ်။ သူ့အမှတ်သညာမှာ ဂျပန်တွေရဲ့ ရက်စက်ရမ်းကားခဲ့ပုံတွေကို ပြန်မြင်နေတယ်။ သူပါးအရိုက်ခံရတာ၊ ဂျပန် စစ်သားတစ်ယောက်ရှေ့မှာ အဓမ္မ ဒူးထောက်ခိုင်းခံရတာတွေကိုလည်း သူ မမေ့ပါဘူး။ တံတားကို ဖြတ်တဲ့အခါ ဂျပန်စစ်သားကို ဦးမညွတ်ခဲ့တဲ့အတွက် သူ့ကို ဒူးထောက်ခိုင်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အင်္ဂလိပ်ရဲ့ အုပ်ချုပ်မှု၊ ဂျပန် ရဲ့ အုပ်ချုပ်မှု စတဲ့ အုပ်ချုပ်မှုကို ခံခဲ့ရတဲ့ လီဟာ အုပ်ချုပ်သူဖြစ်ဖို့ ကြိုးစား ခဲ့တာ ဖြစ်လာခဲ့တာပါပဲ။ ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်း ရှိသမျှ ရုန်းကန်ကြိုးစားခဲ့တာ တစ်နေ့တော့ အုပ်ချုပ်သူ အမှန်တကယ် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ပြိုင်ဘက်တွေကို တိုက်ခိုက်ပြီး တရားဥပဒေအရရော၊ ပုဂ္ဂိုလ်အရပါ အုပ်ချုပ်သူနေရာကို သူရရှိခဲ့တာပါ။ သူ့ပြိုင်ဘက်အချို့ဟာ ထောင်ထဲရောက်ပြီး ဘဝပျက်သွား သူတွေလည်း ရှိတယ်။ စီးပွားရေး ချွတ်ခြုံကျသွားသူတွေလည်း ရှိပါတယ်။

စင်ကာပူအပေါ် သစ္စာမဲ့သူတွေနဲ့ လီဟာ အမြဲတိုက်ခိုက်နေခဲ့တယ်။ အလွန် စည်းစနစ်တင်းကျပ်သူအဖြစ် ထင်ရှားပါတယ်။

သူ့မိရိုးဖလာဘိုးတွေ၊ဘေးတွေဟာဟားကတရုတ်တွေပါ။တရုတ်ပြည် မြောက်ပိုင်းကနေဖူဂျန်ကိုရောက်လာကြတယ်။ဒီမြောက်ပိုင်းက တရုတ် လူမျိုး ဟားက တွေဟာစိတ်ဓာတ်ပြင်းထန် သလိုအလွန်လည်းသွေးစည်းကြ တယ်လို့ကျော်ကြားပါတယ်။လီကတော့တတိယမျိုးဆက်ပါ။ တရုတ် မျိုးနွယ်ဆိုပေမယ့် မလေးစကားပြောပြီး ကြီးပြင်းလာခဲ့တယ်။ အင်္ဂလိပ် စကားနဲ့ ကန်တုံတရုတ်စကားကိုလည်း အိမ်က မိသားစုနဲ့ ပြောဆိုကြ တာနဲ့ နားရည်ဝ ကျွမ်းကျင်လာတယ်။ လီဟာ စိတ်ကူးယဉ်သမား မဟုတ် ဘူး။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ဆင်ကန်းတောတိုးသမား၊ အလွန်အကျွံလုပ်တတ်သူ လည်း မဟုတ်ဘူး။ သူဟာ လက်တွေ့သမားပါ။ ဒါပေမဲ့ စဉ်းစားချင့်ချိန်မှု ရှိတယ်။ လုပ်သင့်တဲ့ အရေးကိစ္စတွေကို လက်တွေ့ကျကျတွေးပြီး အကောင် အထည်ဖော်တတ်သူပဲ။ လိုအပ်ချက်ကို လိုအပ်သလို လေ့လာသင်ယူတတ် တယ်။ သူ့ဘာသာသူ ဂျပန်စာကို သင်ယူတယ်။ စင်ကာပူကို ဂျပန် ဝင်လာ တော့ ဂျပန်စကားမတတ်လို့မဖြစ်တော့ဘူး။ တရုတ် မန်ဒါရင် စကားလည်း သင်တယ်။ ဟော့ကင်စကားလည်း သင်တယ်။ စင်ကာပူရဲ့ နိုင်ငံရေး အခြေ အနေအရ လိုအပ်တဲ့ ဒီတရုတ်စကားနဲ့ တရုတ်စာကို မသင်လို့မဖြစ်တော့ဘူး။စင်ကာပူနိုင်ငံကိုဂျပန်တွေ သိမ်းပိုက်လိုက်တဲ့ အခါမှာဂျပန်အစိုးရရဲ့သတင်းနဲ့ဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာနမှာလီ အမှုထမ်းခဲ့ ပါတယ်။ အဲဒီလို ဂျပန် အစိုးရဆီမှာ အမှုထမ်းတာဟာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့ သူလျှိုဖြစ် ထမ်းတာပါ။ ဂျပန်သတင်းတွေကိုလျှို့ဝှက်ယူပြီး ဗြိတိသျှ ထောက်လှမ်းရေးကို သတင်းပို့ တယ်လို့ လီအကြောင်း ကောလဟာလ ပြောဆိုကြတယ်။

လီအကျွမ်းကျင်ဆုံး ဘာသာကတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပါပဲ။ ပထမ စင်ကာပူ ရာဖယ်လ်ကောလိပ်မှာ တက်ခဲ့တယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာအပြင် သင်္ချာဘာသာ နဲ့ဘောဂဗေဒ ဘာသာတွေကိုပါ သင်ကြားခဲ့တယ်။ရာဖယ်လ် ကောလိပ်မှာအင်္ဂလိပ်ဘာသာကျွမ်းကျင်လာခဲ့တော့ကင်းဘရစ်ချ်တက္ကသိုလ် ရောက်တဲ့အခါ အင်္ဂလိပ်စာ ၊အင်္ဂလိပ်စကားဟာအခက်အခဲ မရှိတော့ဘူး ပေါ့။ ကင်းဘရစ်ချ်မှာ အင်္ဂလိပ် ဥပဒေကို သင်ယူတယ်။ အင်္ဂလိပ်တွေရဲ့ မိမိကိုယ်ကိုယ့်ကြည်စိတ်ချမှုနည်းကိုယူတယ်။ ဒီနှစ်ခုဟာ ဆက်စပ်နေ တယ်။ နှစ်ခုလုံးကို တစ်ပြိုင်တည်း လေ့လာသင်ယူသလို အပြန်အလှန်

အထောက်အကူဖြစ်မှုကိုလည်း မှတ်သားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်တွေ ရဲ့ အကျင့်စရိုက်၊ နေထိုင်မှုတွေကိုတော့ သူမနှစ်သက်ပါဘူး။ အနောက် တိုင်းယဉ်ကျေးမှုဟာ တရုတ်တွေရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံနဲ့ မကိုက်ညီ သလို၊ စင်ကာပူက သူတို့အသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ မိရိုးဖလာ အစဉ်အလာ နဲ့လည်း ဆန့်ကျင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကင်းဘရစ်ချ်မှာရှိစဉ်မှာ အင်္ဂလိပ် တွေဆီ ကအုပ်ချုပ်မှုပညာ၊ လူမှုဆက်ဆံရေးပညာက အစသင်ယူသင့်တဲ့ ပညာရပ် တွေကိုလေ့လာ သင်ယူခဲ့ပေမယ့် သူတို့နိုင်ငံနဲ့မကိုက်ညီဘူးလို့ ယူဆတာ တွေကို သူ ပစ်ပယ်ထားခဲ့တယ်။ စင်ကာပူကို အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ် မှုအတွက် အင်္ဂလိပ်တွေအပေါ် သူမကျေနပ်ခဲ့သလို၊ ဂျပန်တွေဝင်လာတဲ့ အခါမှာလည်း သူမကြိုက်ပါဘူး။ ပိုပြီး ကြမ်းတမ်းရက်စက်ရိုင်းတဲ့ ဂျပန်တွေ အပေါ် ပိုမိုခံပြင်းမိတယ်။

အရင်က သူ့ကိုခေါ်နေကျ တရုတ်နာမည်အစား “ဟယ်ရီလီ” ဆိုတဲ့ အမည်ကို ကင်းဘရစ်ချ် မိတ်ဆွေတွေက ခေါ်ကြတယ်။ ကင်းဘရစ်ချ်က ပြန်လာပြီးတဲ့နောက် အဲဒီနာမည်ကို သူ့အခေါ်မခံတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူနဲ့ ရင်းနှီးခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေကတော့ သူ့ကို ဟယ်ရီလီလို့ပဲ ယနေ့အထိ ခေါ်ဝေါ်နေဆဲပါပဲ။

လီရဲ့ခေါင်းထဲမှာတရုတ်ဗီဇနဲ့ အင်္ဂလိပ် အလေ့အကျင့်နှစ်ခု ယှဉ်တွဲ နေခဲ့တယ်။ ရှုပ်ထွေးလို့လည်းနေတယ်။ ၁၉၅၀ ခု၊ စင်ကာပူကို ပြန်လာတဲ့ အခါ မတူတဲစရိုက်နှစ်ခုကို ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ ဥပဒေကို စတင်ပြီး လက်တွေ့ ဆင်းခဲ့ပါတော့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှေ့နေတစ်ဦး လုပ်ရတာထက် နိုင်ငံရေး လုပ်ရတာက သူ့အဖို့ ပိုမိုလက်တွေ့ကျတယ်ဆိုတာ သူ သဘောပေါက်ပါ တယ်။ ကြွေးကြော်သံတွေ ဟစ်ကြွေးပြီး လက်သီးလက်မောင်းတန်းတဲ့ ကွန်မြူနစ်ကမ္ဘာထဲလည်း သူ တိုးဝင်ခဲ့တယ်။ အလုပ်သမားစည်းရုံးရေးမှူး၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်၊ ထောက်လှမ်းရေးသတင်းစုစည်းပေးသူ စတဲ့ အင်္ဂလိပ်ခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်တွေမှာ ကျင်လည်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ စင်ကာပူ ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ လီဟာ သူ့ရဲ့ပြိုင်ဘက် ရန်သူတွေကို သူတို့နဲ့ရင်ဆိုင်တဲ့ ကြိုးဝိုင်းထဲမှာ အလဲထိုးခဲ့တာချည်းပါပဲ။

သူ့ဖြတ်သန်းခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးဘဝမှာ လုပ်သင့်တာကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဆုံးဖြတ် လုပ်ကိုင်ခဲ့တာချည်းပါပဲ။ လီဟာ ကြိုးတန်းကိုကျော်ပြီး ကြိုးဝိုင်းထဲဝင်လာ ရဲတဲ့ ပြိုင်ဘက် နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ကြမ်းပြင်ပေါ် လှဲသိပ်နိုင်ခဲ့သလို စင်ကာပူနိုင်ငံကိုလည်း ထိပ်ဆုံးရောက်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ

မို့ခိုမှုမပြုဘဲ မိမိကိုယ်ပိုင်စွမ်းအားနဲ့ အာရှရဲ့ စီးပွားရေးကျားတစ်ကောင် ဖြစ်အောင်စင်ကာပူကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စင်ကာပူကို လာ ရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့အတွက် နိုင်ငံခြားက စီးပွားရေးသမားတွေ၊ ကုမ္ပဏီတွေကို စည်းရုံးနိုင်ခဲ့တယ်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူမျိုးစုံဟာ စင်ကာပူကို ရောက်လာကြပြီး စီးပွားရေးလုပ်ကြတဲ့ အတွက်တိုင်းပြည်စီးပွားရေးဟာသိသိသာသာ တိုး တက်လာခဲ့တယ်။စက်ရုံတွေတည်ဆောက်တဲ့အတွက် စက်မှုအတတ်ပညာ တွေဟာလည်းအဆင့်မြင့်လာခဲ့တယ်။စီးပွားရေးကောင်းလာတဲ့ စင်ကာပူမှာ အရှေ့တောင်အာရှရဲ့အကောင်းဆုံးလေဆိပ်ကြီးတစ်ခုကို တည်ဆောက်ခဲ့ပါ တယ်။ ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ တည်ထောင်တယ်။ ခေတ်မီ လမ်းကျယ်ကြီးတွေ၊သင်္ဘောဆိပ်ကြီးတွေကိုလည်းစနစ်တကျ တည်ဆောက် ပြီးခဲ့တယ်။ပြည်သူ့အိမ်ရာ တည်ဆောက်ရေးစနစ်ကိုရေးဆွဲပြီး လူတိုင်း အတွက် တိုက်ခန်းတွေ၊ အိမ်တွေ ဆောက်လုပ်ပေးတယ်။ ဗဟိုထောက်ပံ့ရေး ရန်ပုံငွေတစ်ခုဖွင့်လှစ်ပြီးဆင်းရဲချို့တဲ့သူတွေကို စနစ်တကျ ထောက်ပံ့ တယ်။ ငွေစုငွေချေးအသင်းတွေ တည်ထောင်ပေးပြီး လူတိုင်းငွေစုဖို့ လှုံ့ဆော်တယ်။ငွေစုတဲ့အကျင့်ကိုပြည်သူ့အားလုံး အလေ့အထဖြစ်အောင် လည်း စည်းရုံးတိုက်တွန်းတယ်။ လီဟာ ရာဇဝတ်မှုတွေ မဖြစ်ပွားအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့တယ်။ဖြစ်နိုင်ရင်စင်ကာပူမှာ ဘယ်လို ရာဇဝတ်မှုမျိုးမှ မရှိအောင် စည်းကမ်းတွေတင်းကျပ်ခဲ့တယ်။လမ်းပေါ်မှာအမှိုက်မပစ်ရ၊ တံတွေး မထွေးရစတဲ့စည်းကမ်းသေးသေးလေးတွေကိုတောင်သတ်မှတ်ရုံဘဲ မဟုတ် ဘူး။ လက်တွေ့လည်း တိတိ ကျကျ အရေးယူတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်ရ မယ့်သတ်မှတ်နေရာကလွဲရင်လမ်းပေါ်မှာဆေးလိပ်ဖွာသွားတာတို့၊ ဆေး လိပ်တိုပစ်သွားတာတို့ကို ဘယ် သူမှ မလုပ်ရဲ့ဘူး။ စည်းကမ်းချိုးဖောက်တာနဲ့ ဒဏ်ငွေအရိုက်ခံရမယ်၊ထောင်ဒဏ်ကျခံရလိမ့်မယ်။ရာဇဝတ်မှုကို တိုက်ဖျက် သလိုလောင်းကစားမှုကိုလည်းအပြင်းအထန်နှိမ်နင်းပါတယ်။ ပိုက်ဆံ ထည့်ပြီးခလုတ်နှိပ်တာနဲ့တိုက်ဆိုင်ရင် ငွေတွေထွက်ကျလာတဲ့ ဂျှစ် ဘောက်စ်Juke Box ခေါ်စက်မျိုးတွေကိုလည်း ပိတ်ပစ်ခဲ့တယ်။ ဖွံ့ဖြိုး လာတဲ့အာရှမှာ စင်ကာပူနိုင်ငံဟာ အကောင်းဆုံး ကျန်းမာရေးစနစ်နဲ့ အကောင်းဆုံး ပညာရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

လီဟာအနေအထိုင်ကိုသတိထားတယ်။ကျန်းမာရေးကိုလည်း ဂရုစိုက် တယ်။သူနေတဲ့ပတ်ဝန်းကျင်ကရုပ်ဝတ္ထုအခြေအနေကိုအပူအအေး သဟ ဇာတဖြစ်ဖို့ထိန်းသိမ်းထားတယ်။စွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းတဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်

နဲ့ ပူပြင်းတဲ့ ရာသီဥတုကို သူမခံနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် လေအေးပေးစက် (Air Conditioner)ကိုသူသိပ်သဘောကျတယ်။လေအေးပေးစက် ပေါ်ပေါက်လာတာဟာလူ့လောကရဲ့ကြီးမားတဲ့တီထွင်မှုတစ်ခုပဲလို့ပဲ သူသဘောထားတယ်။ သူ့အိမ်မှာ လေအေးပေးစက် အမြဲဖွင့်ထားတယ်။ ၂၂ ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ်မှာပဲ အပူချိန်ရှိစေတယ်။ (ဥအိပ်ချိန်မှာတော့ ၁၉ ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ်မှာပဲ ဖွင့်ထားလေ့ရှိတတ်ပါတယ်) သူ့အိမ်မှာ ဒီလိုပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေမျိုးဖန်တီးထားနိုင်ပေမယ့်တစ်နိုင်ငံလုံးမှာတော့သူဖြစ်စေချင်တဲ့ အတိုင်း အလုံးစုံ မဖြစ်နိုင်သေးပါဘူး။ အတတ်နိုင်ဆုံး ထိန်းထားပေမယ့် ထိန်းသိမ်းမှုကကင်းလွတ်သွားတာမျိုးလည်းရှိတတ်ပါတယ်။ တရုတ်ပြည်ကြီးကို တိန့်ရှောင်ဖိန်ခေါင်းဆောင်ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းတွေ လုပ်လာတဲ့အခါတရုတ်ပြည်ရဲ့လုပ်ငန်းတွေကိုလှိုက်လှိုက်လှဲလှဲကြိုဆိုခဲ့တယ်။ စင်ကာပူဟာ ပထမဆုံးကြိုဆိုတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရုတ်ပြည်ရဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ကြိုဆိုခဲ့တယ်။ စင်ကာပူဟာ ပထမဆုံး ကြိုဆိုတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ဒါပေမဲ့ တရုတ်ပြည်ရဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို တော့ သူလက်မခံပါဘူး။ စင်ကာပူကို ဥယျာဉ်မြို့တော်အဖြစ်တည်ဆောက်နိုင်တယ်။ အာရှတိုက်မှာစည်းကမ်းအရှိဆုံး၊ ကမ္ဘာမှာ အသန့်ရှင်းဆုံး မြို့တော်တစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီးနိုင်တယ်။ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းအကျင့်ပျက်မှုတွေ၊ခြစားမှုတွေမရှိအောင်လီ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရအမှုထမ်းတွေကို လုံလောက်တဲ့ လစာတွေပေးတယ်။ နေထိုင်စားသောက်မှုအတွက် အာမခံ ချက်ရစေတယ်။ လာဘ်စားတာဟာ ရတဲ့လစာနဲ့မလုံလောက်တဲ့ အတွက်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ပြဿနာလို့သူ ယူဆတယ်။ ဒါကြောင့် အောက်ခြေဝန်ထမ်းကနေ အမြင့်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်အထိ လစာတွေကိုတိုးမြှင့်ပေးပါတယ်။ စင်ကာပူဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့လစာဟာအမေရိကန် သမ္မတရဲ့လစာထက်များတယ်။ ဒီလို ထိုက်တန်တဲ့လစာနဲ့ ခံစားခွင့်တွေပေးထားသလို၊ အကျင့်ပျက် လာတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေကိုလည်း ပြင်းထန်တဲ့ အပြစ်ဒဏ်ပေးပါတယ်။လီကိုနိုင်ငံရေးသမားလို့ပြောရမှာထက် အာရှတိုက်မှာ အထင်ရှား အတောက် ပြောင်ဆုံး တိုင်းပြည်ပြုပြင်ရေးသမားလို့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။

REF:

Time,
The most influential Asians
of the 20th Century.

အရွယ်ဒါတိုပျိုင်း

ဘွတ်ကာစာပေဆု ရသွားတဲ့ အရွှန်ဒါတီရွိုင်း

စရေးတဲ့စာအုပ်တစ်အုပ်တည်းနဲ့ ကမ္ဘာကျော်သွားတဲ့ စာရေးဆရာ တွေရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှားတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ‘အရွှန်ဒါတီရွိုင်း’လည်း ပါပါတယ်။ ရွိုင်းဟာ အိန္ဒိယလူမျိုးစစ်စစ်၊ ကေရာလာနယ်မှာ ဖွားတဲ့ စာရေးဆရာမဖြစ်ပါတယ်။ပထမဆုံးရေးတဲ့စာအုပ်က The God of Small Things “သေးငယ်သောအရာများ၏ ဘုရားသခင်”ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာကျော်သွား တာကလည်း ဒီစာအုပ်ပါပဲ။ အရွှန်ဒါတီရွိုင်းဟာ အသက် ၃၇ နှစ်ရှိပြီး အစောပိုင်းကရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာမ၊အေရီးဗစ်နည်းပြဆရာမ လုပ်ခဲ့ သေးတာပေါ့။ “သေးငယ်သောအရာများ၏ ဘုရားသခင်” ဆိုတဲ့ စာအုပ် ရေးပြီးတဲ့အခါလန်ဒန်ရှိထုတ်ဝေသူဆီကကြိုတင်ငွေရရှိခဲ့တယ်။ ဒီစာအုပ် အတွက် ဒေါ်လာ ၁. ၆ သန်းကျော် ငွေကြိုတင်ရခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အခု အရွှန်ဒါတီရွိုင်းရဲ့ “သေးငယ်သောအရာများ၏ ဘုရားသခင်’ စာအုပ်ဟာ ဗြိတိန်နိုင်ငံရဲ့ အကျော်ကြားဆုံး စာပေဆုဖြစ်တဲ့ ဘွတ်ကာ စာပေဆု Booker Prize ကို ရရှိသွားပါတယ်။ ဆုအဖြစ်က စတာလင်ပေါင် ၂၀,၀၀၀ ပါ။ ဒါပေမဲ့ ဆုရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာဟာ ငွေတန်ဖိုးထက် ကြီးမားပါ တယ်။ တိုက်ဆိုင်မှုလို့ ပြောရမလားပဲ။ ဗြိတိန်နိုင်ငံက “ဘွတ်ကာစာပေဆု” ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံသူတစ်ဦးကို ပေးတဲ့အချိန်မှာ ဗြိတိန်နိုင်ငံ ဘုရင်မကြီးက အိန္ဒိယနိုင်ငံကို အလည်ရောက်တဲ့အချိန် ဖြစ်နေတယ်။ ဘွတ်ကာစာပေဆု ပေးခဲ့တာ ၂၉ နှစ်ရှိပါပြီ။ ဗြိတိန်နိုင်ငံသားတွေ၊ဓနသဟာယနိုင်ငံသား တွေ၊ အိုင်ယာလန်နဲ့တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွေက နိုင်ငံသားတွေ ကိုပဲစိစစ်ရွေး ချယ်ပါတယ်။တောင်အာရှနိုင်ငံတွေက ဘွတ်ကာစာပေဆုရခဲ့ကြ ပါတယ်။ ပေါလ်စကော့ဗွီ၊အက်စ်နိုင်ပေါလ်နဲ့ရုသ်ပရဝါဂျေဟက်ဗာလာတို့ ရခဲ့ကြ တယ်။ ဆာလ်မန်ရပ်ရှပ်ဒီဆိုရင်ဘွတ်ကာဆု နှစ်ကြိမ်တောင် ရတယ်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်က “သန်းခေါင်ယံကလေးငယ်များ” ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုနဲ့ ရပ်ရှပ်ဒီ ရခဲ့ပြီး ၁၉၉၃ ခု၊ဘွတ်ကာစာပေဆု ၂၅နှစ်ငွေရတုမှာဘွတ်ကာအထူးဆု ထပ်ရ တယ်။ Booker of Bookers လို့ ခေါ်တယ်။

ဘွတ်ကာစာပေဆုရတဲ့အရွှန်ဒါတီရွိုင်းရဲ့ဝတ္ထုဟာအိန္ဒိယနိုင်ငံတောင် ပိုင်းကေရာလာပြည်နယ်မှာဖြစ်ပျက်တဲ့အဖြစ်ကိုရေးထားတာပါ။ မိသားစု တစ်စုရဲ့အကြောင်းကိုဥပစာတွေ၊ နမိတ်ပုံတွေနဲ့ လှလှပပ ရေးဖွဲ့ ထားတယ်။ အချစ်အကြောင်း၊ဇာတ်ခွဲခြားမှုအကြောင်းလည်းပါတယ်။ အမြွှာညီအစ်မရဲ့

အဖြစ်၊ ဆုံးရှုံးမှု၊ နစ်နာမှုတွေကို ဖော်ပြထားတယ်။ “သေး ငယ်သောအရာ များ၏ ဘုရားသခင်”ကို ဘာသာပေါင်း ၂၇ ဘာသာနဲ့ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာနဲ့အဝှမ်း အုပ်ရေ ၄ သိန်း ရောင်းချခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယ၊ အင်္ဂလန်၊ နော်ဝေ့နဲ့ ဩစတြေးလီးယားနိုင်ငံတွေမှာ ဒီစာအုပ်ဟာနံပါတ်တစ်အရောင်း ရဆုံး ဘက်စုံဆဲလားဝတ္ထု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

“ပထမဆုံး အိန္ဒိယလူမျိုးစစ်တစ်ယောက်က ဒီဆုကို ရရှိလိုက်တာ ပါပဲ”

လွန်ယူးဒေလီက သတင်းစာဆရာ အမ်ဗီဘလာဂျီက ရေးပါတယ်။ အသက် ၃၇ နှစ်အရွယ် ရွှင်ဟာ နိုင်ငံခြားမှာ စာမသင်ခဲ့ရသလို နေလည်း မနေခဲ့ဖူးဘူး။ ရှားရှားပါးပါး အိန္ဒိယ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ ဆုရခဲ့သူပါ။ စကော့ တို့၊ ဂျေဟက်ဘာလာတို့ကတော့ ဝတ္ထုရဲ့ Atmosphere ကို ရအောင် အရှေ့နဲ့ အနောက် လွန်းပျံ ခရီးဆန်ကြတယ်။ ရွှင်းကတော့ ဒေလီမှာထိုင်ပြီး သူ့ ဝတ္ထုကို ရေးခဲ့တာပဲ။ ကြွယ်ဝတဲ့ ဝေါဟာရတွေနဲ့ အိန္ဒိယမှာသုံးတဲ့ အိန္ဒိယအင်္ဂလိပ်စာစစ်စစ်နဲ့ ဒီဝတ္ထုကိုရေးခဲ့တာပါ။ ရွှင်းဟာ အိန္ဒိယမှာ နေပေမယ့် အနောက်တိုင်းရဲ့ ဂီတနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုကို တူးဖော်ခဲ့ပါတယ်။ ပရက်စလေရဲ့ တီးလုံးတွေ၊ သီချင်းတွေကို ကေရာလာလေနဲ့ ညည်းခဲ့တယ်။ ဂျူလီအင်ဒရူးစ်ရဲ့ သီချင်းကို နားထောင်ဖို့ အမိုးဖွင့် ပလိုင်းမောက်သ်ကားကို မောင်းထွက်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီလိုအမျိုးသမီးတစ်ယောက်က သူ့စာတွေကို အနောက်တိုင်းစာဖတ်ပရိသတ်က အာသာငမ်းငမ်းဖတ်ကြလိမ့်မယ်လို့ ဘယ်လို လုပ်စိတ် ကူးယဉ်နိုင်ပါ့မလဲ။ ရွှင်းရဲ့ အရေးအသားတွေဟာ တခြား အိန္ဒိယ စာရေးဆရာတွေနဲ့မတူပါဘူး။ အိန္ဒိယစာရေးဆရာအများစုရဲ့ အရေးအသား တွေကသမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုတွေများပါတယ်။ ဒါကြောင့်သူတို့ကို ၁၉ ရာစု နှစ်အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုရေးဆရာတွေရဲ့ ၂၀ ရာစုဝတ္ထုတွေဖြစ်တယ်လို့ အပြောခံ ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အရေးအသားတွေ ပြောင်းလဲခဲ့ တယ်။ အရသာခံစားမှုလည်း မတူတော့ဘူး။ ရပ်ရှီဒီ ဘွတ်ကာဆုရတုန်းက ဆိုရင် စာပေလောကမှာကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့နှစ်လို့တောင်ပြောကြတယ်။ မာဂရက် သက်ချာ၊ ရိုနယ်ရီဂင်နဲ့ မစ္စဂန္ဒီတို့ကတောင် ကောင်းချီးထောပနာ ပြုတယ်။ ဒိုင်ယာနာနဲ့ချားလ်စ်မင်းသားကလည်း ချီးကျူးခဲ့ပါတယ်။ နယူးယောက် တိုင်းသတင်းစာကြီးက “သန်းခေါင်ယံကလေးငယ်များ” စာအုပ်ဟာ “တိုက် ကြီးတစ်တိုက်က အသံတစ်သံကို ရှာဖွေတွေ့ရှိလိုက်တာ ပဲ။ ဒီအသံဟာ ကျယ်လောင်လာခဲ့တယ်။ ယခင်စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်တဲ့ အင်နီတာဒေဆိုင်၊

ရိုဟင်တန်မစ်စ်ထရီ၊ ဂီတာမက်တာတို့ရဲ့ အသံတွေက တိုးတိမ်သွားခဲ့ပါပြီ။

အရွန်ဒါတီရှိုင်းက “သေးငယ်သောအရာများ၏ ဘုရားသခင်” ဝတ္ထုဟာ အချစ်ရဲ့ ဥပဒေသတွေကို ရေးဖွဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီဥပဒေသတွေက ဘယ်သူ့ကို ချစ်သင့်တယ်၊ ဘာကြောင့်ချစ်သင့်တယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြတယ်လို့ ဆိုတယ်။ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ ထွားကျိုင်းလာတဲ့ ကိုယ်လုံးဟာ ရေချိုးခန်းထဲက မှန်ထဲမှာ ခရီးဆန်ခဲ့တယ်။ ဇရာနဲ့မရုဏဟာ ဘဝခရီးကိုစုန်ဆင်းသွားတယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

ယခု ဗြိတိန်နိုင်ငံမှာလုပ်တဲ့ စာပေဟာ နည်းနည်းတော့ နိမ့်ကျသွားခဲ့ပြီလို့ မာတင်အော်စမစ်စ်က ပြောတယ်။ ဗြိတိန်စာပေမှာ ကျော်ကြားတဲ့ လူသစ် စာရေးဆရာတွေ ပေါ်လာတယ်။ အာဗင်ဝဲလ်ရှ်၊ ဂျိမ်းစ်ကဲလ်မန်နဲ့ စကော့တို့ပါပဲ။ သူတို့က ဗြိတိန်ရဲ့ စာပေသစ်က ဘာကို တောင်းဆိုနေသလဲဆိုတာ ရှာဖွေနေကြတယ်။ “ခေတ်သစ် အင်္ဂလိပ်စာပေကို ရှာဖွေရတာ ခက်ပါတယ်။ ဖော်ပြဖို့လည်း ခက်နေသေးတယ်။ ချက်ချင်းလက်ငင်းတော့ မပြောင်းလဲနိုင်သေးဘူး” လို့ ဂရန်တာ စာပေဂျာနယ် အယ်ဒီတာလည်းဖြစ်၊ ယခင်နှစ် ဘွတ်ကာစာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်တဲ့ အိုင်ယန်ဂျက်က ပြောပါတယ်။

အရွန်ဒါတီရှိုင်း ဘွတ်ကာစာပေဆုရသွားတာ အင်္ဂလိပ်စာပေလောက၊ အိန္ဒိယ စာပေလောကနဲ့ ကမ္ဘာ့စာပေနယ်မှာပါ အများကြီး ရိုက်ခတ်သွားတယ်။ ရှိုင်းရဲ့စာအရေးအသားဟာ ဆန်းသစ်ပြီး အသစ်ဖြစ်တယ်လို့ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတွေက သုံးသပ်နေကြပါတယ်။

REF:
TIME, October 27, 1997
NEWSWEEK, October 27, 1997

ချိုငွေဗာရာ

ပြန်လည်တူးဖော်ရရှိသောချီဂွေဗာရာ

နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကြာမြင့်ခဲ့ပါပြီ။ မြင့်မားမတ်စောက်တဲ့ ဘိုလီးဗီးယား တောင်တန်းတွေပေါ်မှာ ဒဏ္ဍာရီဆန်လှတဲ့ ပြောက်ကျားခေါင်းဆောင် အာနက်စတို ချီဂွေဗာရာရဲ့ နောက်ဆုံးလျှို့ဝှက်ချက်ဟာ ကိန်းဝပ်လို့နေပါတယ်။ ဘိုလီးဗီးယားနိုင်ငံမြို့တော်နဲ့ အလွန်အလှမ်းဝေးတဲ့ ဗယ်လီဂရန်ဒေမြို့ငယ်လေးက ခပ်စုတ်စုတ် လေယာဉ်ကွင်းလေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျူးဘားနဲ့ အာဂျင်တီးနား သိပ္ပံပညာရှင်များ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဟာ ခပ်နက်နက် တူးထားတဲ့ ကျင်းတစ်ကျင်းရှေ့မှာ ဒူးထောက်ထိုင်နေကြတယ်။ ကျင်းထဲမှာတော့ ဖုန်အလိမ်းလိမ်းနဲ့ လူအရိုးစု ခုနစ်စု၊ ဒီအရိုးတွေထဲမှာ ပျောက်ဆုံးနေတဲ့ ချီဂွေဗာရာရဲ့ အရိုးတွေရှိမှာလုံးဝသေချာတယ်လို့ သူတို့ ယူဆကြတယ်။ ၁၉၆၇ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၉ရက်နေ့မှာ ဘိုလီးဗီးယား တပ်မတော်က “ချီ”ကို ဖမ်းမိပြီး ကွပ်မျက်ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ အရိုးစုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ မျက်နှာပိုင်း မြေမှာအပ်နေတဲ့ “အရိုးစု အမှတ် ၂”ကို မြေမှုန့်တွေဖယ်ပြီး ကြည့်လိုက်ကြတယ်။ ဦးခွံကိုတော့ သံလွင်ရောင်စစ်ဂျာကင်အင်္ကျီတစ်ထည်နဲ့ ပတ်ထားပါတယ်။ “ချီ”ကို ဖမ်းမိ ပြီး ရိုက်ထားတဲ့ ဓာတ်ပုံထဲမှာ ချီဝတ်ထားတဲ့ အင်္ကျီနဲ့ အတော်တူတာပေါ့။ နောက်ထပ်ထိတ်လန့်ရင်နာစရာကောင်းတဲ့ သဲလွန်စတစ်ခုကိုလည်း ထပ်တွေ့လိုက်ပြန်တယ်။ အရိုးစုမှာ ဘယ်ညာလက်နှစ်ဖက်စလုံး မရှိတော့ ဘူးလေ။ “ချီ”ကို ပစ်သတ်ပြီးတော့ “ချီ”ရဲ့ လက်နှစ်ဖက်စလုံးကို လက်မောင်း ရင်းကနေလွှဲနဲ့ ဖြတ်ယူလိုက်ကြတယ်။ လက်ပြတ်တွေကို မပုပ်အောင် ဆေးစိမ်၊ မယုံတဲ့သူတွေကို ပြမယ် “ချီ” ဆိုတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားကို အမှန်တကယ် သတ်ပစ်လိုက်ပြီဆိုတာ အထောက်အထားပြဖို့အတွက်ပဲပေါ့။

ခေါင်းခွံမှာဖူးထားတဲ့ အစိမ်းရောင်စစ်ဂျာကင်ကိုမဖယ်ခင်စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်းမှာ ကျူးဘားလူမျိုး ဘူမိဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးဟာ အရိုးစုတွေကို ဦးညွှတ်ပြီး ငြိမ်သက်စွာ အလေးပြုလိုက်ပါတယ်။ ဘေးမှာရှိတဲ့ သတင်းစာဆရာတွေ၊ ဒေသခံပြည်သူတွေ အားလုံးဟာလည်း ငြိမ်သက်စွာ စောင့်ကြည့်နေကြတယ်။ နောက် ဂျာကင်အင်္ကျီကို ဖယ်လိုက်ကြတဲ့အခါ ကျူးဘား သိပ္ပံ ပညာရှင်တွေဟာ နာကျည်းကြေကွဲစွာနဲ့ ရှိုက်ပြီး ငိုနေကြပါတယ်။ နှစ် ယောက်ကတော့ မျက်ရည်အရွှဲသားနဲ့ ငိုကြွေးရင်း တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ဖက်ထားကြပါတယ်။

“ကျူးဘားတွေတင်မဟုတ်ပါဘူး။ အားလုံးလိုလို စိတ်လှုပ်ရှား နေကြပါတယ်” လို့ အာဂျင်တီးနား ရုပ်ကြွင်း မနုဿဗေဒပညာရှင် ပက်ထရီရှာ ဘာနာဒီက ပြောပါတယ်။ အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံက လွတ်လိုက်တဲ့ တူးဖော်ရေးအဖွဲ့ ပညာရှင်သုံးဦးအနက်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။

“ချီ” ဟာ ဒဏ္ဍာရီဆန်တဲ့ သူရဲကောင်းရုပ်ပုံလို ဖြစ်နေတယ်။ သူ့ဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမျိုးမျိုးပြောကြတယ်။ မူကွဲတွေချည်းတစ်ရာလောက်ရှိမယ်ထင်တယ်။ ဟော အခုတော့ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်တဲ့ ဒီအဖြစ်ဟာ အနှစ် သုံးဆယ်ကြာမှ ဖြေရှင်းလို့ရပြီး နောက်ဆုံး စာမျက်နှာကို ရေးခဲ့ကြပြီပေါ့” လို့လည်း ပြောပါသေးတယ်။

အချိန်ကြာမြင့်စွာစောင့်မျှော်နေကြတဲ့ ချီဂွေဗာရာရဲ့အရိုးတွေကို ရှာဖွေတွေ့လိုက်ကြပါပြီ။ တော်လှန်ရေးသမားတစ်ဦးရဲ့ ရုပ်တုတစ်ခု ပြန် လည်ရှင်သန်လာတယ်လို့ပြောရသလို စီးပွားရေးသမားတွေအတွက်စီးပွား ရေးအရလည်း ကမ္ဘာနဲ့အဝန်း ဟန်ကျသွားတယ်လို့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ “ချီ” ဟာ ချက်ချင်းရေပန်းစားလာတယ်။ သူ့ကျဆုံးတဲ့အနှစ်သုံးဆယ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်မှာ စာအုပ်တွေအဖြစ်နဲ့ရော၊ ရုပ်ရှင်တွေအဖြစ်နဲ့ရော ရုတ် တရက်ထွက်ပေါ်လာကြပါတယ်။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ သေဆုံးခဲ့ရတဲ့ “ချီ” ဟာ ပုန်ကန်မှုရဲ့သင်္ကေတလို၊ စိတ်ကူးရုပ်ပုံတစ်ခုရဲ့သင်္ကေတလိုကာလ ကြာရှည်စွာ တည်ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ယခုအခါစီးပွားရေးစနစ်ရဲ့ယဉ်ကျေးမှုမှာတော့ဈေးကွက်သမားတွေအသုံးချရာသင်္ကေတဖြစ်နေပါပြီ။ တော်လှန်ရေးသမားဟောင်းကြီးဟာယနေ့ခေတ်စီးပွားရေးသမားတွေရဲ့ ဈေးကွက်မှာ ရှေ့တန်းရောက် ကြော်ငြာမင်းသားလိုဖြစ်နေရှာပြီ။ ရော့ခ် ဂီတမှာရော၊ အဝတ်အစားဒီဇိုင်းတွေမှာရော “ချီ” ရဲ့ ပုံတွေနဲ့ အရောင်း သွက်အောင်လုပ်ပြကြတယ်။ နမူနာပေးတဲ့နာရီတွေနဲ့ဖစ်ရှာရေခဲလျှော စီးဖိနပ်ကြော်ငြာမှာလည်း “ချီ” ရဲ့ပုံတွေနဲ့ ရောင်းအားမြင့်နေကြ ပါတယ်။

ကျူးဘားအစိုးရကတော့ “ချီ” နဲ့ပတ်သက်တာမှန်သမျှကိုအရေး ပါဆုံးအခန်းကတာဝန်ယူလှုပ်ရှားနေပါတယ်။ ကြွင်းကျန်ရစ်တဲ့ချီရဲ့ အရိုးတွေကိုစနေနေ့ညမှာဘိုလီးဗီးယားကနေကျူးဘားကိုလေယာဉ်နဲ့ သယ်ဆောင်သွားကြတယ်။ ဟာဗားနားရောက်တဲ့အခါ ကက်စ်ထရီနဲ့ “ချီ” ရဲ့ မိသားစုက သီးသန့် စစ်အခမ်းအနားနဲ့ အရိုးစုတွေကို ကြိုဆိုလက်ခံကြ တယ်။ ယခုနှစ် အောက်တိုဘာလအထိ ဟားဗားနားမှာ အရိုးတွေကို ထားရှိ လိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့်အောက်တိုဘာလ၉ ရက်နေ့ “ချီ” ကျဆုံးတဲ့နှစ်ပတ်လည်နေ့

မှာတော့ “စန်တာကလာရာ”ကို ရွှေ့ပြောင်းသွားမှာပါ။ အဲဒီမှာက “ချီ”ရဲ့ ပြတိုက် ရှိတယ်။ တန်ချိန် ၂၃ တန်လေးပြီး ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကို ကိုင်မြှောက်ထားတဲ့ “ချီ”ရဲ့ ရုပ်တုခြေရင်းမှာ ပြတိုက်ကို တည်ဆောက်ထား ပါတယ်။ “ချီ”ရဲ့ ကြွင်းကျန်တဲ့ အရိုးစုတွေ ပြန်ရလာတာဟာ ကျူးဘားနိုင်ငံ ကို အားသစ်လောင်းပေးသလို ဖြစ်တယ်လို့ သူတို့ ခံယူထားကြတယ်။ နှစ်နဲ့ ချီပြီး အလေးအနက် အမှတ်တရ လုပ်ကြလိမ့်မယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ “ချီ”ကို အထိမ်းအမှတ်ပြုထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေဟာလည်း ရောင်းကောင်းဦး မှာပေါ့ ကျူးဘားမှာ “ချီ” ရုပ်ပုံ ရိုက်ထားတဲ့ တီရှပ်တွေ ဈေးကောင်းပါ တယ်။ “ချီ”ပုံအောက်မှာ “ဒူးထောက်အသက်ရှင်ရတာထက် ရပ်ပြီး သေရတာက ပိုကောင်းတယ်”ဆိုတဲ့ စာတမ်းကို ရေးထားတယ်။ ဈေးနှုန်းက ၁၃ ဒေါ်လာနဲ့ ၉၅ ဆင့်ပါ။ ကျူးဘားလူမျိုးတစ်ဦးရဲ့ တစ်လဝင်ငွေထက် ပိုပါတယ်။ ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသည်တွေကတော့ ကောက်ဝယ်သွားကြတာပဲ။

ကျူးဘားအစိုးရကတော့ “ချီ”ရဲ့ ရုပ်ပုံခပ်နှိပ်ထားတဲ့ “ရီဗိုလူးရှင်း” (Revolution)ဆိုတဲ့ နာရီတွေ အများကြီး ဝယ်ထားပါတယ်။ သိမ်းထားဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်တွေကို ပြန်ရောင်းဖို့ပါ။ အီတလီကနေ နော်ဝေအထိ အီတလီဘာသာ၊ နော်ဝေဘာသာ အစရှိသည်ဖြင့် ဘာသာ ပေါင်းစုံနဲ့ “ချီ”ရဲ့အခန်းဆိုပြီး ကွန်ပျူတာကွန်ယက်ထဲမှာလည်း ထည့်သွင်း ထားလေရဲ့။ ဖင်လန်နိုင်ငံ ဟယ်လ်ဆင်ကီမြို့ ကနီနင် အရောင်းဆိုင်ဆိုတဲ့ ဈေးဆိုင်မှာ “ချီ”ကော်ဖီမှုန့်ဟာ အလွန် လူကြိုက်များပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်က အင်္ဂလိပ် ကုမ္ပဏီတစ်ခုဟာ ချီရုပ်ပုံ တံဆိပ်ကပ်ထားတဲ့ ဘီယာ အအေးစက်တွေကို ရောင်းပါတယ်။ “အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ပိတ် ထားတော့ ဒါဟာ ကောင်းမှာ သေချာတာပေါ့” ဆိုတဲ့ စာတန်းကို ဒီစက်မှာ ရေးထိုးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစက်အမျိုးအစားကို အမေရိကန်နိုင်ငံမှာတော့ မပိတ်ပါဘူး။ ကျူးဘားနိုင်ငံမှာပဲ အပိတ်ခံရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ချီဝေဗာရာရဲ့မိန်းမ “အလိုင်ဒါ”က ကန့်ကွက်လို့ပါပဲ။

ယခုလအတွင်းမှာ ထွက်လာတဲ့ “ဒေါက်တာချီဝေဗာရာ”ဆိုတဲ့ ဓာတ် ပြား အယ်လ်ဘမ်တစ်ခုဟာ ဂီတနယ်မှာ ရောင်းအားကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ “တော်လှန်ရေး” လို့ အမည်ပေးထားတဲ့ ရေခဲလျှောစီးဖိနပ်တွေက ပိုရောင်းရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ရေခဲလျှောစီးမယ့် တောင်တန်း မျက်နှာစာမှာ “ချီ”ရဲ့ မျက်နှာပုံ အကြီးကြီးတွေကို ပလတ်စတာနဲ့ ကပ်ထား ပြီး ကြော်ငြာလို့ပါပဲ။ ချီရုပ်ပုံ လှလှပပနဲ့ ထားတဲ့နေရာတွေကတော့ တီ

ရုပ် တွေ၊ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အိတ်ဆောင်နံရံတွေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပိုထူးခြား တာက “ချီ”နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေပါပဲ။ “မော်တော်ဆိုင်ကယ် မှတ် တမ်းများ”ဆိုတဲ့ ချီရဲ့ အကြောင်း စာအုပ်ဟာ အလွန်ရောင်းရတယ်။ ကျူးဘား အစိုးရကတော့ ဒီစာအုပ်ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်အထိ ကျူးဘားနိုင်ငံမှာ ထုတ်ဝေရောင်းချခွင့် မပြုပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ချီဟာ အစားငမ်း တဲ့သူ၊ မိန်းမပွေ့တဲ့သူအဖြစ် ရေးထားတာဟာ ဘူဇာဆန်လွန်းတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီစာအုပ်ဟာ အမေရိကန်နဲ့ အင်္ဂလန် နိုင်ငံတွေမှာတော့ အံ့ဩလောက်အောင် အရောင်းသွက်ခဲ့ပါတယ်။ နှစ်နိုင်ငံ စလုံး အုပ်ရေ ၃၀,၀၀၀ ကျော်စီ ရောင်းရသတဲ့။ အီတလီနိုင်ငံမှာတော့ ၈၀,၀၀၀ တောင် ရောင်းရပါတယ်။ ယခုဆိုရင် ဒီစာအုပ်မှာပါတဲ့အတိုင်း ချီဝေဗာရာအကြောင်း ဟောလီးဝုဒ်မှာ ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့မယ်။ ဝါနာဘရား သား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီက ရိုက်မှာပါ။ ချီဝေဗာရာနဲ့ အရှေ့ဂျာမန်က အေးဂျင့် မလေး တမာရာဘန်ကေ (တနီယာဘန်ကေ) တို့ရဲ့ အချစ်ဇာတ်လမ်းပါပဲ။ တမာရာဟာ ဘိုလီဗီးယား စစ်ဆင်ရေးမှာ ကျဆုံးခဲ့သူလေးပါ။ ဒီကားကို မိုက်ကယ်ရက်ဖွဲ့ဒ်က ရိုက်လိမ့်မယ်။ ထုတ်လုပ်သူက မစ်ဂျက်ဂါ ဖြစ်ပါတယ်။ “အီဗစ်တာ” ရုပ်ရှင်ကားမှာလည်း ချီအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ အန်တိုနီယို ဘန်ဒေးရပ်စ် (Antonio Banderas) ကပဲ ဒီကားမှာ ချီအဖြစ် သရုပ် ဆောင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အာနက်စ်တိုချီဝေဗာရာဟာ အာဂျင်တီးနားလူမျိုး ဆရာဝန်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ တောင်အမေရိက တစ်ခွင် တော်လှန်စစ်ဆင်မယ်ဆိုပြီး တော်လှန်ရေးစခဲ့တာ ဖီဒယ်လ်ကက်စ်ထရီနဲ့ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ မက္ကဆီကို မှာ ပေါင်းမိကြတယ်။ ကျူးဘားအာဏာရှင် ဖူလ်ဂျင်စီယိုဘာတစ္စတာကို တော်လှန်ခဲ့တာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှာ ဟာဗားနားကို သိမ်းပိုက်နိုင် ခဲ့တယ်။ သူ့ငယ်နာမည် အာနက်စ်တိုဝေဗာရာမှာ “ချီ”ဆိုတာ ထည့်လိုက် တယ်။ “ချီ”ဆိုတာက အာဂျင်တီးနားလို “အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်း ရဲဘော်ရဲဘက်”လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ အခုတော့ “ချီ” ဆိုတာ တစ်ကမ္ဘာလုံး သူ့ကို ခေါ်တဲ့ အများသုံးနာမည် ဖြစ်နေပါပြီ။ သူက ဆိုရှယ်လစ်လူသားသစ်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရမယ်လို့ ဆိုတယ်။ သူဟာ ကြောက်ရွံ့မှုမရှိဘဲ စည်းစနစ်ကျကျနဲ့ သူရည်မှန်းရာ အကျိုးစီးပွားအတွက် အသက်စွန့်ဖို့ ဝန်မလေးတဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ပညာ၊ ချောမော ခုံညားတဲ့ ရုပ်ရည်၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်တဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားတွေကြောင့် လူ

တွေက လေးစားကြည်ညိုကြတယ်။ ဆိုဗီယက်က သူတို့ရဲ့ အေးဂျင့်မ ချော ချောလေးတစ်ယောက်နဲ့ သူ့ကို မြူဆွယ် စည်းရုံးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ညွတ်ကွင်းထဲကို “ချီ” မဆင်းခဲ့ပါဘူး။ ဥရောပက လက်ဝဲ သမား သန်းပေါင်းများစွာဟာ ချီအပေါ် တိမ်းညွတ်ကြတယ်။

“ချီဟာ ဒဏ္ဍာရီရုပ်ပုံတစ်ခုထက်သာလွန်တဲ့သူပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူ့ကို အလွန်လေးစားကြည်ညိုတယ်။ စံပြလူသားတစ်ယောက်အဖြစ် တော်လှန်ရေးမှာ သူ့ဘဝတစ်ခုလုံး မြှုပ်နှံခဲ့တာကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ အား ကျမိပါတယ်” လို့ အီတလီက တက်ကြွတဲ့ ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် နီကီ ဗင်ဒိုလာက ပြောပါတယ်။

ချီရဲ့ ဘိုလီးဗီးယားခရီးဟာ မိမိကိုယ်ကိုသေကြောင်းကြိုတဲ့ခရီးပါပဲ။ ကျူးဘားမှာ ရှိတုန်းက ဆိုဗီယက်ယူနီယမ်နဲ့ ဖက်လဲတကင်း လုပ်လွန်းတဲ့ ကက်စ်ထရိုကို ချီ သိပ်မကြိုက်ဘူး။ အဲဒီလို အမှီခိုခံတဲ့မှုကိုလည်း ချီ လက် မခံဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေစေချင်တယ်။ ကိုယ့် ခြေ ထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်စေချင်တယ်။ ဒါကြောင့် တော်လှန်ရေးခရီးတွေ သူစခဲ့တယ်။ အစောဆုံးကတော့ အာဂျင်တီးနားနဲ့ အာဖရိကတိုက် ကွန်ဂို မှာ တော်လှန်ရေး လုပ်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ ပြန်ဆုတ် ခဲ့ရတယ်။ ဘိုလီးဗီးယား တော်လှန်ရေးခရီးလည်း အခွင့်အလမ်း သာတယ် တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ်ဆင်နွှဲဖို့ အခြေအနေတွေလည်း မရှိ သေးဘူး။ သူ့မျှော်လင့်သလို တော်လှန်ရေးမျိုးစေ့ချဖို့ အခွင့်အလမ်း တွေ လည်း အများကြီး နည်းပါသေးတယ်။ ဗီယက်နမ်ရဲဘော်၊ လက်တင် အမေရိက ရဲဘော်တစ်ဒါဇင်နဲ့ ဘိုလီးဗီးယား တော်လှန်ရေးကို ချီ စတင် ခဲ့ တယ်။ ဒါကြောင့် ချီ အဖမ်းခံရ၊ အသတ်ခံလိုက်ရတာပါပဲ။ အယ်လ်ဘာတို ဂရန်နာဒိုဆိုတဲ့ ချီရဲ့ အာဂျင်တီးနား သူငယ်ချင်း၊ တောင်အမေရိကမှာ တုန်းက အတူတူ ခရီးထိုက်ခဲ့တဲ့သူ။ ယခု ဟာဗားနားမှာရှိတဲ့ ချီရဲ့ ရဲဘော် ကြီးက “ချီဟာ အလဟဿ သေဆုံးတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့သေဆုံးတာ မြင့် မြတ်ပါတယ်” လို့ ပြောပါတယ်။ ချီ သေဆုံးခဲ့တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်ကို ဂျီဂျူအာဟမ္မားက ဒီလိုရေးထားတယ်။

“သေနတ်ဒဏ်ရာပရဂ္ဂနဲ့ချီရဲ့ အလောင်းကို သယ်လာတဲ့ မွန်းတည့် ချိန်ကို “နက်စ်တာလီအိုစီနာဂါ”ဟာ ဘယ်တော့မှ မမေ့ပါဘူး။ ဒီတုန်းက အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ် အိုစီဂါဟာ ဗယ်လီဂရန်ဒေဆေးရုံ ပန်းခြံရှိ နှင်းဆီ ခြံနောက်က ချောင်းကြည့်နေခဲ့တယ်။ စစ်သားတွေဟာ သွေးအလိမ်းလိမ်း၊

ကျည်ဆံရာ ဆန်ကာပေါက်နဲ့ ချီဂွေဗာရာရဲ့ အလောင်းကို ထမ်းစင်ပေါ်က နေ ကွန်ကရစ်အလောင်းစင်ပေါ် တင်လိုက်ကြတယ်။ ချီ သေပြီဆိုတာ လူတွေကို ပြဖို့ပေါ့။ သူ့ မျက်လုံးတွေဟာ ပွင့်နေတယ်။ ဒဏ်ရာတွေကလည်း သွေးအလိမ်းလိမ်းနဲ့။ အဲဒီညကျတော့ သူ့အလောင်းကို စစ်သားတွေ ပြန် သယ်သွားကြတယ်။ အစစအရာရာ လျှို့လျှို့ဝှက်ဝှက်ပါပဲ” လို့ အိုစီနာဂါ က ပြောပြတယ်။ ချီအကြောင်း သူ့သိပ်မသိပါဘူး။ သူ့ပုန် ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဆိုတာရယ်၊ ဘိုလီးဗီးယားတောင်ပေါ်ရွာလေးတွေဆီ တော်လှန် ရေးလုပ်ဖို့ရောက်လာတယ်ဆိုတာရယ်၊ အစိုးရက သူ့ကို တော်တော်ကြောက် ပုံရတယ် ဆိုတာရယ်လောက်ပဲ သူ့သိပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့လကတော့ အမှန်တရားအတွက် အလင်းရောင် ရလာပါ တယ်။ ဗယ်လီဂရန်ဒေ လေယာဉ်ကွင်းလေးနားက အရိုးစုခုနစ်ခုကို ရုပ် ကြွင်း မနုဿဗေဒပညာရှင်တွေက တွေ့ရှိပြီး ဖုန်တွေဖယ်နေတာ တွေ့ရ တယ်။ “အရိုးစု အမှတ် ၂”ဆိုတာ သားရေခါးပတ် အနက်တစ်ခု တွေ့ရ တော့ အိုစီနာဂါ မှတ်မိလိုက်ပြီ။ ၁၉၆၇ ခု၊ အောက်တိုဘာလတုန်းက ပစ် သတ်ထားတဲ့ ပြောက်ကျားခေါင်းဆောင်ဟာ ဒီခါးပတ်ပတ်ထားတာပေါ့။ “ကျွန်တော် ချက်ချင်းသိလိုက်ပြီ။ ဒါဟာ ချီရဲ့ အရိုးစုပေါ့” လို့ အိုစီနာဂါ က ပြောတယ်။ အနှစ်သုံးဆယ်လုံးလုံး လူ ၅၀၀၀ လောက်နေတဲ့ တောင် ပေါ်ရွာလေးမှာ ချီအကြောင်းဟာ ဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ် ဖြစ်ခဲ့သလို နတ်ဘုရား တစ်ဆူလည်း ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ ချီရဲ့အလောင်းကို ရဟတ်ယာဉ်နဲ့ သယ်သွားကတည်းက သူဟာ လူသားမဟုတ်တော့ဘူးလို့ ရွာသားတွေ ယုံခဲ့ တယ်။ ဆေးရုံမှာ သူ့ကိုပစ်သတ်ပြီး ပြသခဲ့တဲ့အလောင်းကို ရွာသားတွေ ကြည့်ပြီး ကိုယ်အထက်ပိုင်း အဝတ်ဗလာနဲ့၊ သွေးအလိမ်းလိမ်းနဲ့၊ နှုတ်ခမ်း မွှေး၊ မုတ်ဆိတ်မွှေးတွေနဲ့ ချီရဲ့ပုံဟာ ယေရှုနဲ့သိပ်တူတာပဲလို့ ရွာသားတွေက ပြောကြတယ်။ နောက်မကြာခင်မှာပဲ ဗယ်လီဂရန်ဒေရဲ့ သူတော်စင် “စန်တို အာနက်စ်တို” ဆိုပြီး ရွာသားတွေက ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြတော့တာပဲ။ တိတ်တဆိတ် ဖယောင်းတိုင်းတော့ ထွန်းညှိပြီး ဝတ်ပြုဆုတောင်းပွဲတွေ လုပ် ကြတယ်။ “ချီ”ဟာ ဗယ်ရီဂရန်ဒေ အနီးအနားတစ်ဝိုက်မှာတော့ သူတော် စင်တစ်ပါး၊ နတ်ဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်နေပါပြီ။

ပြီးခဲ့တဲ့ ၂ နှစ်၊ ၁၉၉၅ နိုဝင်ဘာလက ချီရဲ့ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပတ္တိရေး တဲ့ အမေရိကန်စာရေးဆရာ ဂျန်လီးအင်ဒါဆန် ဗယ်ရီဂရန်ဒေကို ရောက် လာတယ်။ သူ့ကို ဘိုလီးဗီးယား အငြိမ်းစားဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦးက ပြောတယ်။

ချိနဲ့ သူ့ရဲ့ဘော်ခြောက်ယောက်ရဲ့ အလောင်းတွေကို ဒီရွာရဲ့ လေယာဉ်ကွင်း နားမှာ မြှုပ်ထားသတဲ့။ သူ့စကားကို ဘူဒိုဇာမောင်းသမားတစ်ဦးကလည်း အတည်ပြုပြောဆိုတယ်။ ဒီသတင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး သေဆုံးခဲ့တဲ့ ပြောက် ကျားတွေရဲ့ မိသားစုတွေကလည်း တောင်းဆိုပြီး ဘိုလီးဗီးယား အစိုးရကို ဖိအားပေးလာကြတယ်။ ဒါနဲ့ အာဂျင်တီးနားနဲ့ ကျူးဘား ရုပ်ကြွင်း ပညာရှင် တွေကို ရှာဖွေခွင့်ပြုလိုက်ရတယ်။ ဘိုလီးဗီးယားစစ်သားတွေနဲ့အတူ ရှာဖွေ ကြည့်တဲ့အခါ ပြောက်ကျားလေးဦးရဲ့ အရိုးတွေကိုပဲ တွေ့ရတယ်။ ‘ချီ’ မပါဘူး။

ယခုအရိုးစုတွေကိုတွေ့တဲ့အခါရုပ်ကြွင်းပညာရှင်တစ်ဦးကကွန်ပျူတာ ဖန်သားပြင်ပေါ်မှာ ပြောက်ကျားတွေရဲ့ ဦးခွံဓာတ်ပုံတွေကို ပုံကြီးချဲ့ပြီး ကြည့်တယ်။ ကျည်ဆံမှန်ထားတဲ့ အရိုးတွေရဲ့ ဓာတ်မှန်တွေကိုကြည့်တယ်။ ၁၉၆၇ ခု၊ ဘိုလီးဗီးယားစစ်တပ်က အလောင်းတွေကို ခွဲစိတ်ကြည့်ခဲ့တဲ့ အစီရင်ခံစာနဲ့ တိုက်ကြည့်တယ်။ အရိုးစု အမှတ် ၂ မှာ လက်နှစ်ဖက်စလုံး မရှိတာဟာ အရေးအကြီးဆုံး သဲလွန်စ ဖြစ်နေတယ်။ သွားတွေကိုလည်း သွားမှတ်တမ်းတွေနဲ့ စစ်ဆေးကြည့်တယ်။ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့မှာ အရိုးစု အမှတ် ၂ ဟာ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်တွေအချိန်တွေဟာရဲ့အရိုးစုဖြစ် တာ သေချာသလောက်ရှိတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ကြတယ်။ နောက်ဆုံး တွေ့ရှိတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုတော့ ကျူးဘားရောက်မှ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်မယ် ဆိုပြီး ကျူးဘားကို သယ်ဆောင်သွားပါတယ်။

ဗယ်လီဂရန်ဒေသကတော့ဘိုလီးဗီးယားနိုင်ငံမှာရှေ့တန်းအရောက် ဆုံးဒေသ ဖြစ်သွားပြီး နိုင်ငံတကာကလည်း အာရုံစိုက်လာကြတယ်။ ဘိုလီးဗီးယားကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းဌာနတွေဟာအဲဒီကို ရောက်လာ ကြတယ်။ ‘ချီလမ်းကြောင်း’လို့ အမည်ပေးထားပြီး ချီရဲ့ အလောင်းထားရာ အဝတ်လျှော်တဲ့အခန်း၊ အလောင်းမြှုပ်နှံနေရာ စသဖြင့် ချိနဲ့ ပတ်သက်တာ မှန်သမျှကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံပြီး ကမ္ဘာလှည့်တွေကို ပြကြတယ်။ ချီရဲ့ အရိုးတွေ ကျူးဘားကို ယူသွားပေမယ့် တခြားအရိုးတွေကိုတော့ ဇူလိုင် ၅ ရက် နေ့မှာ အစိုးရအရာရှိတွေက သေတ္တာထဲ ထည့်ပိတ်ပြီး တိတ်တဆိတ်ယူသွားကြ တယ်။ “လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၃၀ ကလို့ပဲ အမှောင်ကို အကာအကွယ်ယူပြီး သူတို့ တစ်တွေကို တိတ်တိတ်လေး ရွှေ့ပြောင်းသွားကြတာပဲပေါ့” လို့ ဂျရာ ဒိုကာရပ်စ်ကို ဆိုတဲ့ ရွာလူကြီးတစ်ယောက်က ပြောတယ်။ သူဟာ ဗယ်လီ ဂရန်ဒေသ ရွာလေးရဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့နေရာမှာ ထာဝရ တည်ရှိနေမယ့်

‘ခါ’ ဘုရားကျောင်းရဲ့ ဘုရားလူကြီးတစ်ယောက်ပဲပေါ့။

ဂျိရူအာဟမ္မားကိုယ်တိုင် သွားရောက်ရေးသားတဲ့ မြင်ကွင်းပါပဲ။ ကျူးဘားနိုင်ငံ ဟာဗားနားမှာတော့ နေရာတိုင်းမှာ ချီရဲ့ပုံတွေချည်းပဲ။ ငွေအကြွေစေ့တွေပေါ်မှာ၊ မတ်ခွက်တွေပေါ်မှာ၊ ဆေးလိပ်ပြာခွက်တွေမှာ၊ ရှပ်အင်္ကျီတွေပေါ်မှာ၊ ပိုစတာတွေပေါ်မှာ အနီရောင်ရေးခြယ်ထားတဲ့ ချီပုံတွေကို တွေ့ကြရတယ်။

ချီဂွေဗာရာမှာ ဇနီးသည် အလိုင်ဒါနဲ့ သမီးဖြစ်သူအလျူရှာတို့ကျန်ရစ်ပါတယ်။ ကျူးဘားနိုင်ငံ ဟာဗားနားမြို့က နေအိမ်မှာပဲ နေကြတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၃၀ က ဘိုလီးဗီးယားမှာ ချီဂွေဗာရာ ကျဆုံးခဲ့ပေမယ့် သူ့အလောင်းကို မရခဲ့ကြဘူး။ ယခုတော့ သူ့အရိုးတွေကို ပြန်ယူလို့ သူ့ဂူဗိမာန်မှာ သူ့ဝိညာဉ်ဟာ အေးအေးချမ်းချမ်း လဲလျောင်းလို့ရသွား ပြီပေါ့။ သူ့ အယူဝါဒကို ကြိုက်တာ မကြိုက်တာထား၊ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ကျိုးစွန့်မှု၊ ရဲရင့်ပြတ်သားမှု၊ ရိုးသားတည်ကြည်မှု၊ ချောမောခွံညားမှုတွေကတော့ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က လူငယ်တွေ ရင်ထဲမှာ ကိန်းဝပ်တည်ရှိနေမှာ မလွဲပါဘူး။

REF:
NEWSWEEK, July 21, 1997

ချီရဲ့ နောက်ဆုံးအချိန်

အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ညမှ လူ ၁၇ ယောက်ဟာ ယူဂို သို့ မဟုတ် ချီရီလို့ခေါ်တဲ့ တောင်ကြားအောက်ခြေကို ရောက်လာကြပါတယ်။ မုတ်ဆိတ်မွေးဗရပျစ်နဲ့ သေနတ်တွေ၊ ကျောပိုးအိတ်တွေနဲ့ ချောင်းကိုဖြတ် လာတဲ့ လူတစ်စုကိုအလူးစိုက်တဲ့လယ်သမားကြီးတစ်ယောက်က တွေ့လိုက် တယ်။ ပြောက်ကျားတွေပဲဆိုတာ သူ့သိလိုက်တာနဲ့ သူ့သားကိုလွှတ်ပြီး အနီးဆုံးတပ်စခန်းကို အကြောင်းကြားလိုက်ပါတယ်။ တပ်စခန်းမှူး ကပ္ပတိန် ဝယ်ရီပရာဒိုဆော်လမွန်ဟာ သူ့တပ်သားတွေကို ချက်ချင်းအမိန့်ပေးတယ်။ တောင်ကြားရဲ့ ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်တွေမှာ တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ ပိတ်စောင့် ထားတယ်။ တောင်ကြားအပေါ်ပိုင်းနေရာတွေမှာလည်း နေရာယူထားခိုင်း လိုက်တယ်။ ချီရဲ့ နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲစတင်ခဲ့ပါပြီ။ ဝေဗာရာကလည်း သူ့တပ် ဖွဲ့ကိုညွှန်ကြားချက်တွေ ပေးထားတယ်။ စစ်တပ်ကသူတို့ဒီနေရာရောက်နေ တာကို မသိသေးဘူးလို့ သူတို့ထင်နေတာကိုး။ တပ်ဖွဲ့တစ်ခုလုံး အစုလေးတွေ အများကြီးခွဲထားတယ်။ ချောင်းရိုးတလျှောက်ချီတတ်ပြီး တောင်ကြားကနေ ထွက်ပေါက်ရှာမယ်ပေါ့။ နေမြင့်လာတဲ့အခါ ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ် တဲ့ ဘင်နင်နီနဲ့ ပါချိုတို့က သူတို့အထက်နေရာကောင်းတွေမှာ စစ်တပ်က နေရာယူထားလိုက်ပြီဆိုတာ သိလိုက်ကြပါတယ်။ ချီအဖွဲ့ ရွေးစရာလမ်းနှစ် လမ်းပဲရှိတယ်။ တစ်လမ်းက သူတို့ကိုမပိတ်မိခင်နောက်ပိုင်း လာလမ်းအ တိုင်း ပြန်ဆုတ်ဖို့။ နောက်တလမ်းက ညမှောင်တဲ့အထိ မလှုပ်မရှားပဲ ငြိမ်နေကြဖို့ဖြစ်တယ်။ စစ်တပ်က သူတို့ကို မပိုင်းမိသေးဘူးလို့ ထင်ထားဆဲပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုတိယလမ်းကို ချီ ရွေးလိုက်တယ်။ စစ်တပ်ကတော့ သူတို့ကို တွေ့နေပြီ။ အောက်တိုဘာလ(၈) ရက် နေ့လယ် ၁နာရီခွဲလောက်မှာတောင် ကြားအဝကနေ သူတို့ကို စပစ်တော့တာပါပဲ။ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်နှစ်စင်း နဲ့ စစ်ရဟတ်ယာဉ်တစ်စင်းကလဲ တောင်ကြားအပေါ်ပိုင်းမှာ ပျံသန်း နေတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုံးကြဲတာတို့၊ ပစ်ခတ်တာတို့ မလုပ်ပါဘူး။ ပြောက်ကျား ခုနှစ်ယောက်ဟာ တောင်ကြားအတွင်းပိုင်း ပြန်ဝင်ဖို့ ကြိုးစားကြပါသေး တယ်။ ဒါပေမယ့် မဝင်နိုင်ပါဘူး။

မိနစ်အနည်းငယ်ကြာတဲ့အခါဝေဗာရာလက်ထဲက အမ်ဝမ်းကာဘိုင် ကို ကျည်ဆံမှန်ပြီး လက်ကလွတ်ကျသွားတယ်။ မကြာခင် သူ့ခြေသလုံးကို

သေနတ်မှန်တော့တာပဲ။ လမ်းလျှောက်ဖို့ မလွယ်တော့ဘူး ဝီလီခေါ် ဆိုင်မွန် ကျားဘား ဆိုတဲ့ ရဲဘော်လေးက သူ့ကိုတွဲခေါ်နေတယ်။ လက်တစ်ဖက် ကတော့စက်သေနတ်ကိုကိုင်လို့၊ သူတို့နှစ်ယောက် တောင်ကြားလေးတစ်ခု ကိုတက်နေတာ ရှေ့က စစ်သားလေးသုံးယောက်က မြင်တော့ “လက်မြောက် သေနတ်တွေချလိုက်” လို့အော်လိုက်ကြတယ်။

“မပစ်ကြနဲ့၊ ငါဟာ ချီဂွေဗာရာပဲ။ မင်းတို့ ငါ့ကို အသေထက် အရှင် ပိုလိုချင်တယ် မဟုတ်လား။”

နောက်မူကွဲတစ်ခုကတော့ “ငါဟာ ချီဂွေဗာရာပဲ၊ ငါရုံးသွားပြီ” လို့ လည်းပြောကြလေရဲ့ ကပ္ပတိန် ဂယ်ရီပရာဒိုကတော့ ချီကို ဖမ်းမိတာနဲ့ တပ်မ ၈၊ ဌာနချုပ်ကို စက်နဲ့ သတင်းပို့လိုက်တယ်။ ချီကို ခေါ်လာရမယ်လို့ အမိန့်ရတော့ နှစ်ကီလိုမီတာလောက်ဝေးတဲ့ လာဟီဂွာရာရွာကို ပြောက် ကျားတွေ တန်းစီပြီး ခေါ်လာတယ်။ ရွာရောက်တော့ စာသင်ကျောင်း အခန်းတစ်ခန်းထဲက မြေပြင်ပေါ် ချီကို တွန်းထည့်လိုက်တယ်။

“ငါဟာ မင်းတို့အတွက် အသေထက် အရှင်က ပိုတန်ဖိုးရှိတယ် မဟုတ်လား” လို့ သူက ပြောခဲ့တယ်ဆိုရင် ဘိုလီးဗီးယား အစိုးရအနေနဲ့ သူ့ကို အရှင်ဖမ်းမိတာ သူတို့အတွက် ပိုကောင်းတယ်။ သူလို လူမျိုး ဖမ်းမိ လိုက်ပြီ၊ နိုင်ငံခြားကျူးကျော်မှုရှိနေတာကို အောင်မြင်စွာ ချေမှုန်းလိုက်ပြီလို့ ကမ္ဘာကို ကြေညာလို့ရတယ်။ သူ့ကို သတ်ပစ်လိုက်တာထက် ပိုပြီး အမြတ် ထွက်တယ်လို့ သူထင်မိလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သူထင်တာနဲ့ တခြားစီပါ။ ညရောက်တဲ့အခါ ဂယ်ရီပရာဒိုနဲ့ အင်ဒရက်စ်ဆဲလစ်ချ်ဆိုတဲ့ အရာရှိတစ်ဦး ချီဂွေဗာရာကို အဖြစ်သဘော စစ်ဆေးကြသေးတယ်။ နောက်နေ့ မနက် ၆ နာရီခွဲလောက်မှာတော့ ဗယ်ရီဂရန်ဒေကနေ ရဟတ်ယာဉ်တစ်စင်း ရောက်လာပါတယ်။ ရဟတ်ယာဉ်မောင်းတဲ့ ဗိုလ်မှူးနီနိုဂွတ်ဇ်မင်း၊ တပ်မ ၈ တပ်မမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး ဂျိုတွင်ဇင်တေနို၊ နောက် ကျားဘား အမေရိကန် ကပြား စီအိုင်အေ ကိုယ်စားလှယ် ရေဒီယိုသမား ဖီးလစ်ရောဒ်ရီဂွတ်ဇ်တို့ လိုက်ပါလာတယ်။

ရီဂွတ်ဇ်ကပဲကျန်တဲ့အရာရှိတွေကိုညွှန်ကြားပြီးချီကိုဓာတ်ပုံရိုက်ကြ၊ စစ်ဆေးကြတယ်။ သူ့မှတ်တမ်းနဲ့ အခြားအထောက်အထားတွေကို လည်း ဓာတ်ပုံရိုက်ယူကြပါတယ်။ ဘိုလီးဗီးယားအစိုးရနဲ့ စစ်တပ်အဖို့ ချီကို ဖမ်းမိထားတာ ခေါင်းခဲစရာ ဖြစ်နေတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘိုလီးဗီးယားမှာ သေဒဏ်မရှိဘူး။ ချီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို လုံလုံခြုံခြုံ ဖမ်းထား

ဖို့ စနစ်တကျ လုံခြုံတဲ့ အကျဉ်းထောင်တွေလည်း မရှိဘူး။ ဘိုလီးဗီးယား ထောင်ထဲချီကိုထည့်ထားလိုက်ရင်ကျူးဘား ကွန်မန်ဒိုတွေ လာရောက် စီးနင်း ထုတ်ယူသွားလို့ ရနိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ်ဘိုလီးဗီးယားဓားစာခံ တွေ ဖမ်း ထားပြီးသို့ပန်းချင်းလဲ နိုင်တယ်။အမေရိကန်ကိုပို့မယ်ဆိုရင်လည်း ဖြတ် သွားရမယ့် ပနားမားလို နိုင်ငံမျိုးက လက်မခံတာတို့နဲ့ အလွန်ကို ပြဿနာ ရှုပ်ပါတယ်။ဒါကြောင့် ဘိုလီးဗီးယားအာဏာပိုင်တွေက ဆုံးဖြတ် လိုက်တယ်။ ချီဂွေဗာရာ ကို အမြန်ဆုံး သတ်ပစ်လိုက်တော့ . . . ။

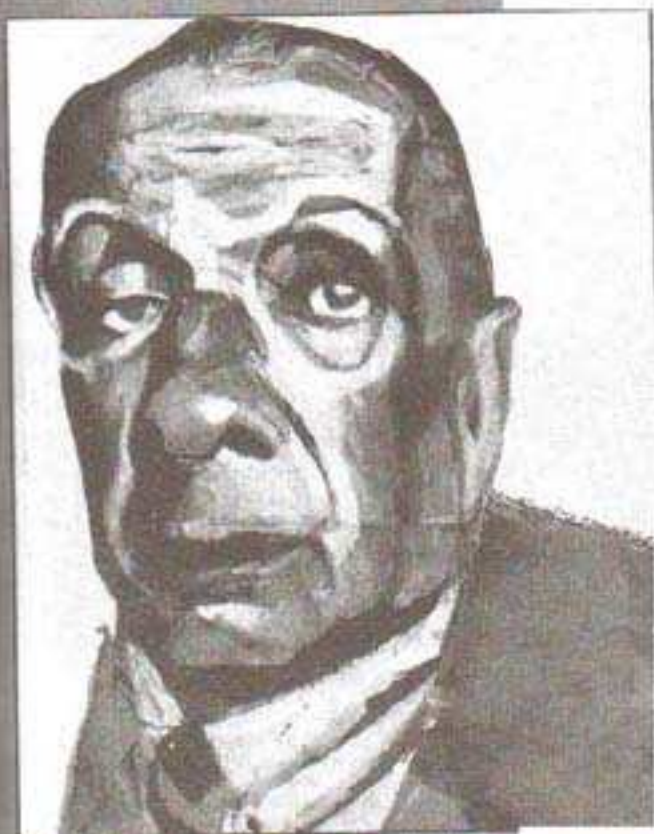
သတ်မိန့်ကိုမနက်ပိုင်းမှာလာပတ်ဖ်ကရောက်လာတယ်။ လာဟီဂွာရာ က လက်ခံရယူတယ်။ လက်မရွံ့ တပ်ဖွဲ့ဖွဲ့လိုက်ပြီး ဗိုလ်မာရီယိုတေရန်က ခေါင်းဆောင်တယ်။ လာဟီဂွာရာက စာသင်ကျောင်းလေးရဲ့ ကြမ်းပြင်ပေါ် မှာ လဲနေတဲ့ သားကောင်ကို လက်မရွံ့တွေက ခေါ်ဆောင်ကြတယ်။ဒဏ်ရာ ရ စိတ်ပျက်နေပေမယ့် “ချီ” နောက်ဆုံး ပြောခဲ့တာတွေ၊ ရပ်တည်ခဲ့တာ တွေကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။

“မင်းတို့ကို ငါပစ်သတ်ကြတော့မယ်ဆိုတာ ငါသိတယ်။ အသက်ရှင် စရာ အကြောင်းလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဖီဒယ်လို ပြောလိုက်ပါ။ အခု ရုံးနိမ့်မှု ဟာ တော်လှန်ရေး ပြီးဆုံးသွားပြီဆိုတဲ့ သဘောမဟုတ်ပါဘူး။ တခြား တစ်နေရာမှာ တော်လှန်ရေးအောင်ပွဲရနေပါလိမ့်မယ်။အလိုင်ဒါကိုလည်း ပြောပြလိုက်ပါ။ (ချီရဲ့ဇနီး) ဒီအဖြစ်အပျက်ကို မေ့လိုက်တော့၊ နောက် အိမ်ထောင်ပြုလိုက်ပြီး ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေကြပါ။ ကလေးတွေကိုလည်း ဂရုစိုက်ပြီး ပညာသင်ပေးပါ။ ဒါပါပဲ။ ကဲ. . . ပစ်မယ့်သူတွေ သေသေချာချာ ချိန်ပစ်ကြ”

သေဆုံးသွားတဲ့ ချီရဲ့ အလောင်းကို ဇင်တိုနိုရဲ့ ရဟတ်ယာဉ်ပေါ်ဆွဲ တင်ပြီး ဗယ်လီဂရန်ဒေသကို ပျံသန်းခဲ့တယ်။ ရောက်တဲ့အခါ သွေးတွေကို ဆေးကြောသန့်စင်ပြီး ဆေးရုံ အဝတ်လျှော်တဲ့အခန်းထဲမှာထားပြီးလူတွေကို ပြသခဲ့ပါတယ်ဒါဟာချီဂွေဗာရာရဲ့ နောက်ဆုံးအချိန် အဖြစ် အပျက် ရပ်တည်ချက်ပါပဲ။

"The Last Stand"

by Jorge a, Castaneda

ကျေးလူးဝစ္စဘော့ဂက်စ်

အာဂျင်တီးနား စာရေးဆရာကြီး ဂျော့လူးဝစ္စဘော့ဂက်စ်

အင်္ဂလိပ်ဘာသာသည်ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီး၌ကမ္ဘာသုံးဘာသာအဖြစ် မသုံးမဖြစ် သုံးလာကြရသည်။ ကိုလိုနီစနစ်အားကောင်းဆဲ ကာလကမူ နယ်ချဲ့နိုင်ငံများသည် မိမိတို့၏ ကိုလိုနီနိုင်ငံများတွင် မိမိတို့၏ ဘာသာ စကားကိုသာ ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် တွင်ကျယ်စေခဲ့သည်။ လက်တင် အမေရိက နိုင်ငံများမှာ စပိန်ဘာသာစကားမှာ အတွင်ကျယ်ဆုံး အကျယ် ပြန့်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့သလို၊ ပြင်သစ်ကိုလိုနီ နိုင်ငံများဖြစ်ခဲ့သော အာရှတိုက်မှ အင်ဒို ချိုင်းနား နိုင်ငံများ (ဗီယက်နမ်၊ လာအို၊ ကမ္ဘောဒီးယား) နှင့် အာဖရိကတိုက် မှ နိုင်ငံအချို့တွင် ပြင်သစ်ဘာသာကို သုံးစွဲကြသည်။ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမား မှာ နေမဝင်အင်ပါယာအဖြစ် အများဆုံး နယ်ချဲ့ခဲ့သောကြောင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာ အများဆုံး တွင်ကျယ်လာသည်။ တစ်ဖန် အမေရိကန် တစ်နိုင်ငံလုံး အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီ ဖြစ်ခဲ့ချိန်ကလည်း အမေရိကန်၏ ဘာသာစကားသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ကမ္ဘာတွင် အားအကောင်းဆုံး နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစကားအရ အလွမ်းမိုးဆုံးမှာ အမေရိကန် ဖြစ်လာ သောကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှာ ကမ္ဘာတွင် မသုံးမဖြစ် သုံးလာရသော ဘာသာစကား ဖြစ်လာရပေသည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံခြားစာပေ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး များတွင် ကျွန်တော်တို့သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှတစ်ဆင့် သိရှိဆက်ဆံရ၏။ အနောက်တိုင်းစာပေကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ ဖတ်ရသည်။ အရှေ့တိုင်းစာပေ ကိုလည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှသာ အများဆုံး ဖတ်ရသည်။ အခြား အာဖရိက၊ အာရပ်နှင့် လက်တင် အမေရိက နိုင်ငံများမှ စာပေများကိုလည်း အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့်သာ လေ့လာဖတ်ရှုရလေသည်။ ဖတ်ရှုဖို့စာများကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆိုပြီးမှ မိမိကလည်း အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်တတ်မှရသည်။ ကျွန်တော် တို့ စာရေးဆရာများ၏ စာများကိုလည်း သူတို့နိုင်ငံများမှာ မြန်မာစာ တတ်သူ များက သူတို့ဘာသာနှင့် သူတို့ပြန်ဆိုမှုသို့မဟုတ်အင်္ဂလိပ်လိုရေးကြ၊ အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ဆိုမှု နိုင်ငံခြားစာဖတ်ပရိသတ် ဖတ်ရှုရပေလိမ့်မည်။

လက်တင်အမေရိနိုင်ငံများမှ ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီးများ၏ လက်ရာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်များအဖြစ် ကဗျာများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ အက်ဆေးများ၊ ဝတ္ထုများကို ကျွန်တော်တို့ ထိုက်သင့်သလောက် ဖတ်ရှုဖူး ကြ၏။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆရာများ မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုပြီးမှ ဖတ်ရ

သည်က များပေသည်။ ဂါစီယာလော်ကာ၊ ပါဗလိုနေရူဒါ၊ ဂါဘီဘယ် ဂါစီယာ မားကွစ်။ လက်တင်အမေရိကမှ စာရေးဆရာများမှာ စပိန်ဘာသာ ဖြင့် အရေးများကြ၏။ ယခု နာမည်ကြီးနေသော စာရေးဆရာကြီးမှာ အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံမှ ‘ဂျော့လူးဝစ်ဘော့ဂတ်စ်’ ဖြစ်သည်။

ဘော့ဂတ်စ်သည် ယခုထိ စာပေနိဗယ်ဆု မရခဲ့သေးသော်လည်း လက်တင်အမေရိက နိုင်ငံများ၌မူ အလွန်နာမည်ကြီးသည်ဟု ဆိုသည်။ ၂၀ ရာစု၏ အကြီးကျယ်ဆုံး စာရေးဆရာကြီးဟု ချီးမွမ်းကြလေသည်။ သူ့ကို ‘မျက်ကန်းအာဂျင်တီးနား၊ စာကြည့်တိုက်မျိုး’ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ သူ့ဝတ္ထုများသည် ပြဇာတ်ဆန်၏။ ဇာတ်လမ်းမှာ ယုတ္တိယုတ္တာမရှိလှဟု ပြောနိုင်သော်လည်း ခြေခြေမြစ်မြစ်ရှိသည်။ ဖန်တီးမှုမှာ အချက်အလက် ခိုင်လုံသဖြင့် ယုတ္တိမတန်ဟု ပြောရခက်သည်ဟု ကောက်ချက်ချကြသည်။ သူ့လက်ရာများတွင် သူ့အရည်အချင်းကို တွေ့ရသည်။ စာကြမ်းပိုးတစ် ယောက်လို စာအလွန်ဖတ်မှန်းတွေ့ရသည်။ ပညာရှင်တစ်ဦးလို သုတေသန များ၊ သုံးသပ်ချက်များကို စနစ်တကျ အကဲဖြတ်ထားသဖြင့် အံ့ဩလောက် ပေသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ လူတို့၏ စိတ် နေသဘောထားကို တင်ပြရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးက အသေး စိတ် ရေးဆွဲပြသလို မျက်စိထဲတွင် ကွင်းကွင်းကွက်ကွက်ပေါ်လာအောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်။ သို့သော် သူသည် ဝတ္ထုရှည်ကြီးများကို ရေးချင်သူ တစ်ဦးမဟုတ်ပေ။ ခြေခြေမြစ်မြစ်ရှိသော ဝတ္ထုတိုများကို ရေးရန်အားသန် သည်။ စာဖတ်သူရင်ထဲ စွဲငြိသွားစေသော ဇာတ်အိမ်နှင့် ဇာတ်လမ်းမျိုးကို သူ ဖန်တီးရေးသားသည်။

မကြာခင်က သူ၏ လက်ရွေးစင်ဝတ္ထုတိုများကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာမျက်နှာ ၅၇၆ မျက်နှာရှိသော ထိုစာအုပ်ကို Viking စာအုပ်တိုက်က တစ်အုပ်လျှင် ဒေါ်လာ ၄၀ ဖြင့် ထုတ်ဝေရောင်းချပြီး Penguin တိုက်ကမူ စတာလင်ပေါင် ၂၀ ဖြင့် ရောင်းချလေသည်။ ဘော့ဂတ်စ်က သူ့ဝတ္ထုတို များကိုစပိန်ဘာသာဖြင့်ရေးပြီးအင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်းရေးကာကမ္ဘာ ကို ဖြန့်ချိခဲ့၏။ သူရေးခဲ့သည့်ဝတ္ထုအားလုံးကို တစ်တွဲတည်း ထုတ်ဝေ လိုက်သည်။ ပထမဆုံးအင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေလိုက်သော စာအုပ် လည်း ဖြစ်သည်။ ယခုနှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်တွင် ဘော့ဂတ်စ်၏ ကဗျာ ပေါင်း ချုပ်စာအုပ်နှင့် ဝတ္ထုမဟုတ်သော သူ့လက်ရာများကို စုစည်းထုတ်ဝေ လိမ့် မည်ဟု ဆိုသည်။ နောက်သူရေးခဲ့သောအက်ဆေးများကိုလည်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်

ဝေရုံမက 'စာနယ်ဇင်းအတတ်ပညာနှင့် ရုပ်ရှင်'ဆိုသော စာအုပ်တွင် ချာလီ ချက်ပလင်အကြောင်းရေးသားထားသည်ထိုစာအုပ်ကိုလည်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သည်။

“တစ်လောကလုံးရှိ အဓမ္မသမိုင်း” နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ စာအုပ်လည်းထွက်လာသည်။လက်ရွေးစင်ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။အဲလာရီကွင်းလျှို့ဝှက်သည်းဖိုမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးခဲ့သောဝတ္ထုများဖြစ်ပြီး၁၉၅၅ခုနှစ်ကစပိန်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးသားခြင်း မရှိသေးပေ။ သူ၏ အကောင်းဆုံးဝတ္ထုများကို အပြည့်စုံဆုံးရွေးချယ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားပြော ကမ္ဘာထဲသို့ ဖြန့်ချိလိုက်သည်။ ထိုအခါ ချက်ချင်းပင် တုံ့ပြန်မှုများ ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဘော့ဂက်စ်သည် ဂျွန်အပ်ဒိုက်နှင့်တူသည်။ ဂျွန်အပ်သ်နှင့်တူသည်ဟု ချီးကျူးရေးသားကြ၏။ ပါရမီ စာရေးဆရာတစ်ဦးအဖြစ် သူ့ကို အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ သမားရိုးကျအမြင်နှင့်မတူခြင်း၊ ဆန်းသစ်ခြင်း၊ အရေးအသားကောင်းခြင်း စသည့် ထူးချွန်ပြောင်မြောက်သော အရည်အချင်းနှင့် ဖရန့်ကပ်ဖ်ကာ မရှိသည့်နောက် သူ့ကိုပဲရည်ညွှန်းရလိမ့်မည်ဟုဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ချီးမွမ်းထောပနာပြုနေကြသည့် ဂျော့လူးဝစ်ဘော့ဂက်စ်၏ အရေး အသားက ဘယ်လိုလဲ၊ သူရေးပုံသားပုံကိုဘာကြောင့်ကြိုက်ကြသလဲ။

ဘော့ဂက်စ်အရေးအသားသည်ပညာရှင်ဆန်သည်။ ထူးဆန်းသည့် ဖြစ်စဉ်နှင့် တိကျခိုင်လုံသော အချက်အလက်တို့ကို ရောယှက်ထားသော စုံထောက်ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်သည်။ အထောက်အထားတို့ကို စေ့စေ့စပ်စပ်ရေးပြီး စဉ်းစားတွေးခေါ်စရာများဖြင့် ပေါင်းစပ်ထားသောကြောင့် ပညာတတ်စာဖတ်ပရိသတ်က အလွန် သဘောကျ၏။ ကစားပွဲတစ်ခု ကစားနေသလို ဉာဏ်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှု မျှော်မှန်းချက်နှင့် စိတ်ကူးတို့ကို သူ့ဝတ္ထုထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ သူ့အရေးအသားသည် အလွန်ရှင်း၏။ စကားလုံးတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းသည်။ စာလုံးတိုင်းကို ရွေးချယ်၍ ရေးထားလေသည်။ ဝတ္ထုများကို အလှည့်အကွေ့များဖြင့် ဖန်တီးပြီး စာပေဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဘော့ဂက်စ်၏ စာများသည် ကျွန်တော်တို့ ဦးနှောက်ကို အသိဉာဏ်ဖြင့် လင်းလက်စေပြီး ဗဟုသုတဖြင့် ကြွယ်ဝစေပေသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ဘော့ဂက်စ်ရေးထားသော ဝတ္ထုများကိုဖတ်ပြီး သည့်အခါ ကျွန်တော်တို့အတွေးထဲ အမေးများ ပေါ်လာသည်။ ဘာကြောင့်

အင်္ဂလိပ်စာအရေးမှာ ကောင်းရသလဲ။ အင်္ဂလိပ်အရေးအသားမှာ စနစ်ကျ လွန်း၍ နည်းယူစရာကောင်းလှသည်မှာ ဘာကြောင့်လဲ။ ကြည်နူးစရာ ကောင်းသော အရေးအသားတချို့မှာ ကျွန်တော်တို့နှင့် အလွန်နီးစပ် လွန်း သည်မှာ ဘာဖြစ်လို့လဲ စသည်ဖြင့် စူးစမ်းမိသည်။ စင်စစ် ဤသည်မှာ အဆန်းတော့မဟုတ်ပေ။ ဘော့ဂက်စ်၏ အဘွားမှာ အင်္ဂလန်သူ၊ အင်္ဂလိပ် အမျိုးသမီးကြီး ဖြစ်ပြီး သူ့ကို ထိန်းကျောင်းသူ နာနီမှာလည်းအင်္ဂလိပ်တစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ သူငယ်စဉ်ကတည်းက အင်္ဂလိပ်စာပေကို ခုံမင်သည်တစ်သက် တာလုံး အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အဆက်မပြတ်ဘဲ ကြီးပြင်းခဲ့ရ၏။ ရောဘတ်လူးဝစ် စတီဗင်ဆင်နှင့် ဂျီကေချက်စတာတန်တို့မှာ သူ့အကြိုက်ဆုံး စာရေးဆရာ များ ဖြစ်ပေသည်။

ဘော့ဂက်စ်၏အကောင်းဆုံးဝတ္ထုများအကြောင်းပြောကြသောအခါ ထိုဝတ္ထုများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ၁၉၄၀ နှင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်များ၏နှစ်လယ် ပိုင်းလောက်တွင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သူရေးခဲ့သော “ဘောဘီလုံက ထိ”၊ “ဘောဘီလုံ၏ စာကြည့်တိုက်” နှင့် “ကွီစုတ်ရေးသော စာရေးဆရာ ပီယဲမေ နတ်” စသည့် စာအုပ်များ အချက်အလက် ခိုင်ခိုင်လုံလုံဖြင့် ရေးပြထား သည်မှာ စံပြဖြစ်သည်။ ပထမနှစ်အုပ်မှာ စိတ်ကူးယဉ်ရေးသားမှု ဖြစ်သည်။ ဘောဘီလုံခေတ်က ထိဖွင့်ပွဲအကြောင်း၊ ထိဖွင့်ပုံ၊ ထိရောင်းချပုံ၊ ထိဆုများ အကြောင်းဖြစ်ပြီး ထိုဘောဘီလုံခေတ်က ထိစည်းကမ်းသတ်မှတ်ပုံ များကို လည်း ရေးထားသည်။ “ဗလာမဲ” ကျသူမှာ ထောင်တန်းကျခံရသူ သို့ မဟုတ် သေဒဏ်ချခံရသူ၊ ကုသိုလ်ဆိုးသည့် ထိထိုးသူဖြစ်ရပုံကိုလည်း ရေးထားလေသည်။ “ပီယဲမေနတ်”မှာ စာရေးဆရာက ကြားဇာတ်ဆောင် အဖြစ်နေကာ အကောင်းနှင့်အဆိုး သူရဲကောင်းနှင့် သူရဲဘောကြောင်သူ တို့၏ စရိုက်များကို မြင်တွေ့ရပုံတို့ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ “ဆာဗင်တီ”၏ “ဒွန်ကွီစုတ်”ကို အခြေခံကာ ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထု ဖြစ်လေသည်။

ဘော့ဂက်စ်၏ ဝတ္ထုများကို ဖတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့်ဘော့ဂက်စ်၏စရိုက် နှင့် စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ထုတ်ပြလိုက်သလို မြင်တွေ့ရသည်။ စာရေးဆရာ တစ်ဦးအဖြစ် အနုပညာမြောက်မှုကို သတိမပြတ်ဘဲ အလေးထားရေးသား ပုံကို တွေ့ရသည်။ စာရေးဆရာတစ်ဦး၏ အတွေး၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖန်တီးရ သော စိတ်ကူး၊ ဇာတ်ကောင်ရွေးချယ်ပုံ စသည်များကို သိရသည်။ သူ့ အပေါ် နာဘိုကော့ဗ်၊ မောလ်ဂျော့ဖီးကော့လ်တို့၏ဩဇာသက်ရောက်မှုကို လည်း တွေ့ရှိရသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ဘော့ဂက်စ်နောက်ဆုံးရေးသောဝတ္ထုမှာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ဆိုမှုတွင် ပထမဆုံး ဘာသာပြန်ဆိုမှုဖြစ်သလို အကောင်းဆုံး ဘာသာပြန်လက်ရာလည်းဖြစ်သည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ ဉာဏ်ရည်မျိုးဖြင့် ပါရမီရှင်ဟု ပြောရလောက်အောင် ထူးချွန်သောလူတစ်ယောက် အကြောင်း ဇာတ်လမ်းဖွဲ့၍ ရေးထားသည်။ ထိုသူက သူသည် အကြီးကျယ် ဆုံး၊ အတော် ဆုံး၊ ပါရမီရှင်ဟု သူ့ကိုယ်သူ ယူဆခဲ့၏။ စာရေးဆရာလည်း ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ စာရေးဆရာ ရှိတ်စပီးယားနှင့် လူ ရှိတ်စပီးယား တို့ကြား မတူသော အမြင် ကွဲပြားသောဖြစ်စဉ်များကို ဘော့ဂက်စ်က ရေး ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့မှာဘာသာစကား အခက်အခဲကြောင့် ကမ္ဘာ့စာပေကို စုံစုံစေ့စေ့ မဖတ်ကြရပေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ဥရောပနှင့် အမေရိက စာပေများကိုသာ အများဆုံး ဖတ်ကြရသည်။ အလွန်ထူးချွန် ပြောင်မြောက်သည့် စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာပေများ (ရုရှားမှ တော်လ် စတိုင်း၊ ချက်ကော့၊ ပွတ်ရှ်ကင်၊ ဒေါ်စတိုယက်ဗ်စကီး စသည်ဖြင့်)ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုကြ၍သာ ကျွန်တော်တို့ဖတ်ကြရသည်။ ဂါစီယာမား ကွစ် ဝတ္ထုတိုများ၊ ဝတ္ထုရှည်များကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ နှံ့စပ်အောင် မဖတ် ဖူးကြပေ။ ယခု ဂျော့လူးဝစ်ဘော့ဂက်စ် ဝတ္ထုများကိုမူ တစ်ပုဒ်မျှ မဖတ်ဖူးပေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ရောက်ရှိလာသောစာမူများကိုဘာသာပြန် ဆရာများက မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပေးလျှင် ကျွန်တော်တို့ အလွယ်တကူ ဖတ်ရပေလိမ့်မည်။ ထိုဆရာများ၏ ကျေးဇူးကို ကျွန်တော်တို့အမြဲအမှတ် ရနေမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ရနံ့သစ်၊ အမှတ် ၇၃၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၉)

ဆတ်နဲ့ ကမူး

ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒရဲ့ ဖခင်ကြီးများ ဆတ်နဲ့ကမူး

ပြင်သစ်အယ်ဒီတာတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ရောဘတ်ဂေါလီမတ်ဟာယန်းပေါ ဆတ်နဲ့ရော အဲလ်ဘတ်ကမူးနဲ့ပါ ဆက်ဆံခဲ့ဖူးတယ်။ သူတို့နဲ့အတူ မဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်မှာ အတူလုပ်ဖူးပါတယ်။ စာရေးဆရာနှစ်ဦးရဲ့မတူတဲ့အယူအဆ တွေ၊ သဘောထား ကွဲလွဲမှုတွေကို သူက ဖော်ပြထားတယ်။ ဆတ်နဲ့ ကမူး တို့ဟာ အရင်းနှီးဆုံး မိတ်ဆွေတွေ ဖြစ်လာကြသလို ခါးခါးသီးသီး မုန်းတီး သွားကြတဲ့အထိ သဘောထား ကွဲသွားပုံတွေကိုလည်း ဂေါလီမတ်က ရေး ထားပါတယ်။

+ + + + +

နာဇီလက်အောက်ကပြင်သစ်နိုင်ငံလွတ်မြောက်ပြီးတဲ့အခါဆတ်နဲ့ ကမူးတို့ဟာ ‘ကွန်ဘတ်’(Comat)မဂ္ဂဇင်းမှာအတူတူလုပ်ကိုင်ကြပါတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်က တတွဲတွဲနဲ့ပါ။ စားအတူ၊ သွားအတူ နေကြတယ်။ သောက်ကြ၊ စားကြ၊ပျော်ကြပါးကြနဲ့အလွန်ရင်းနှီးတဲ့သူငယ်ချင်းကောင်း တွေ နေထိုင်ဆက်ဆံကြတဲ့အတိုင်း ဖက်လဲ့တကင်း နေထိုင်ကြပါတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်ဟာတစ်ယောက်အပေါ်တစ်ယောက်သဘောကျနှစ်ခြိုက် ကြတယ်။ တွယ်တာမှုလည်း ရှိကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစကတည်းက သူတို့ရဲ့ နောက်ခံဖြစ်စဉ်ခြင်းကလည်း ခြားနားကြပါတယ်။ ကမူးက ‘အော်ဂလီဆန်ခြင်း’(Nausea)ကိုချိုးမြှောက်ရေးထားတဲ့ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ကို ‘ခရော့ နစ်ဒီအဲလ်ဂျာ’ မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးပါတယ်။ သူ့ရေးသားမှုထဲမှာ မြှုပ်ကွက်ရုံတယ်အဲဒီချန်ထားတဲ့မြှုပ်ကွက်ဟာဒဿနဆန်တဲ့အတွေးတစ်ခုပါပဲ။ မျက်နှာစိမ်း (The Stranger)ထွက်လာတဲ့အခါဆတ်ကိုကောင်းကောင်း ထောမနာပြုကြတယ်။ ဒါပေမဲ့အားလုံးကကောင်းပါတယ်လို့တော့မပြော ကြဘူး။ တချို့ကိုထိန်ချန်ပြီးချီးကျူးတယ်လို့ပြောရမယ်အဲဒီချန်ထားတဲ့ မြှုပ်ကွက်က ဘာလဲဆိုတော့ဒီစာအုပ်ရဲ့အတွေးအခေါ်က ‘ပေါ့’လွန်းတယ် ဆိုတာပါပဲ။

ကမူးက အနုပညာသည်တစ်ဦးပါ။ ဆတ်ကတော့ အတွေးအခေါ် သမားပဲ။ နို့ဗယ်စာပေဆုယူတုန်းက ကမူးပြောတဲ့ စကားထဲမှာ သူ့သဘော ထား ပါပါတယ်။ အဲဒီမိန့်ခွန်း ဖတ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် အနုပညာနဲ့ အလှ

တရားက သူ့ကိုသိမ်းပိုက်ထားပြီးပြီလို့ သူပြောတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ သူ့အဖို့ အရေးအကြီးဆုံးအမှုကိစ္စက သူ့အနုပညာကို ဖန်တီးနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ သူ့ဖန်တီးမှုတွေအပေါ် အနုပညာမြောက်မှ မြောက်ပါ့မလားလို့ အကြီးအကျယ် မဝံ့မရဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါက သူ့စာအုပ် ‘ကျဆုံးခြင်း’ (The Fall) ပုံနှိပ်ပြီးတဲ့တစ်နေ့မှာ “ပြီးသွားပြီ၊ စာအုပ်လည်းထွက်ပြီ၊ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲ ဘာမှမရှိတော့ဘူး။ အခွဲပဲ ကျန် တော့တယ်”လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောပါတယ်။ ဆတ်ကတော့ ကမူးနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ဆတ်က သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်မှုအပြည့်ရှိတယ်။ သူ့အလုပ်၊ သူ့ အရည်အချင်း၊ သူ့အတွေးအခေါ်တွေအပေါ် သံသယ လုံးဝ မရှိခဲ့ဘူး။ သူ့မှာ ပင်ကိုယ်အစွမ်းရှိတယ်။ ဗီဇဇာဏ်ရည်ထက်မြက်သူ ဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်ထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူ့ကိုမှ ဂရုမစိုက်ဘူး။ ဘာကိုမှလည်း သူ မလေးမထားဘူး။ တစ်ခါက ကျွန်တော့်ကို စာအုပ်တစ်အုပ် ပေးပါတယ်။ ပုံနှိပ်ပြီးသားစာအုပ် မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်အုပ်စာ စာမူတွေပါ။ ဒီလိုပေးပြီး တွဲနောက် ဘယ်တော့ စာအုပ်ထုတ်မှာလဲ၊ ပုံမနှိပ်သေးဘူးလားဆိုတာမျိုး တစ်ခါမှ သူမမေးခဲ့ပါဘူး။ သူဟာ အလွန်သန်မာတဲ့ အတွေးအခေါ် သမားပါ။ ဆတ်မှာ အလွန်ကြီးမားတဲ့ အင်အားလည်းရှိပါတယ်။ သူငယ်စဉ် ဘဝတုန်းက လက်ဝှေ့ထိုးခဲ့ဖူးတယ်။ သူ့ရဲ့ အင်အား အကောင်းဆုံးနဲ့ အသန်မာဆုံး စွမ်းရည်ကတော့ သူ့ဉာဏ်ပညာပါပဲ။

သူတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ် အယူအဆတွေဟာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်အပေါ် အခြေတည်ပြီး ပြောင်းလဲသွားကြပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဆိုဗီယက်အုပ်စုရဲ့ ကွန်မြူနစ်အုပ်ချုပ်မှုဟာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တယ်။ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်တယ်လို့ ကမူးရဲ့အမြင်မှာ ရှိတယ်။ ကမူးက ဆိုဗီယက်အုပ်စုနဲ့ ကွန်မြူနစ် ဝါဒကို မကြိုက်ဘူး။ ဒီအမြင် ဒီအယူအဆကို ဆတ်က သဘောမတူဘူး။ လက် လည်း မခံဘူး။ ဒီအယူအဆဟာ စနစ်တကျ တွေးခေါ်ချင့်ချိန်တတ်တဲ့သူ ဦးနှောက် ကို တိကျတဲ့ အထောက်အထား မပြနိုင်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ကမူး ကတော့ နည်းစနစ်ဆိုတာတွေဟာ အန္တရာယ်ကြီးတယ်။ လွတ်လပ်မှုနဲ့ ဆန့်ကျင် ခြားနားတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ သူဟာ ပြည်သူ ထဲက ပြည်သူတစ်ယောက်၊ ပြည်သူထဲက လူတစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကလေးဘဝထဲကဆင်းရဲငတ်မွတ်ခြင်းဆိုတဲ့ဒုက္ခကိုကမူးသိခဲ့တယ်။ အဲဒါသူ့ဘဝရဲ့ တကယ့်အတွေ့အကြုံပါ။ သူတို့ အယ်လ်ဂျီးရီးယားမှာ နေစဉ်ကတည်းကဆင်းရဲတဲ့ဒုက္ခကိုခံစားခဲ့ရတာပဲ။ သူ့အမေကစာမတတ်

ပါ ဘူး။ သူရေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေ တစ်အုပ်မှ မဖတ်ဖူးဘူး။ ဒီနေရာ မှာလည်း ဆတ်နဲ့ ကွာခြားနေပြန် ရော။ ဆတ်ရဲ့ဘဝ၊ ဆင်းသက်လာတဲ့ လူတန်းစားကိုက ပြင်သစ် ဘူဇာလူတန်းစားကပါ။ (ငွေကြေးချမ်းသာတဲ့ ပညာတတ် လူတန်းစား) ချမ်းသာတဲ့ မိသားစုကနေ မွေးဖွားလာသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ခြေမွေးမီးမလောင်၊ လက်မွေးမီးမလောင်ဆိုတဲ့ သူမျိုး။ ဆင်းရဲ ငတ်မွတ်တဲ့ အတွေ့အကြုံ မရှိဘူး။ ဆင်းရဲတဲ့ ဘေးဒုက္ခကိုလည်း မခံစားခဲ့ရ ပါဘူး။ ငယ်စဉ်ကနေ ကြီးပြင်းလာတဲ့အထိ စနစ်တကျ ပညာသင်ကြားခဲ့ ရတယ်။ တင့်တောင်းတင့်တယ် နေထိုင်ခဲ့ရတယ်။ ကောင်းပေ့ ညွန့်ပေ့ ဆိုတဲ့ ကျောင်းတွေမှာ တော်တဲ့တတ်တဲ့ ဆရာတွေနဲ့ သင်ကြားခဲ့ရတဲ့သူပါ။

ဒါကြောင့် ဆတ်ရဲ့အယူအဆက လူဟာ သူ့ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ရောက်အောင်သွားဖို့ တာဝန်ရှိတယ်။ တာဝန်အရ ပန်းတိုင်ထိ ရောက် အောင် သွားရမယ်လို့ ဆတ်က ယုံကြည်ပါတယ်။ ကမ္မားကတော့ ဒီလို မဟုတ် ဘူး။ ပန်းတိုင်ဆိုတာက အခွင့်အလမ်းသာတဲ့အခါ ရောက်တတ်တယ်။ ဒါမှ မဟုတ် ကံကောင်း အကြောင်းလှလို့ မတော်တဆ ကြုံကြိုက်ရင် ရောက် တတ်တယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ပန်းတိုင်ရောက်ရမယ်လို့ တာဝန်တစ်ရပ် အဖြစ် ဖန်တီးလုပ်ဆောင်လို့ မရနိုင်ဘူးလို့ ကမ္မားက ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကမ္မား သေတော့လည်း မတော်တဆဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားတာပါ။ ပြင်သစ် နိုင်ငံ လွတ်မြောက်ပြီးမှ သေဆုံးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကမ္မားဟာ ဆောင်းပါးတွေ အများကြီး ရေးခဲ့တယ်။ ပြင်သစ်တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ သူ့စာတွေ ပျံ့နှံ့ခဲ့တယ်။ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးကာလတုန်းက ကမ္မားဟာ သူ့ဘဝကို တော်လှန်ရေးထဲ မြှုပ်နှံခဲ့တယ်။ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးအတွက် အသက်ပေး တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ တာပေါ့။ ဖက်ဆစ်အောက်ကလွတ်မြောက်ပြီးချိန်မှာအယ်ဂျီးရီးယား စစ်ပွဲမှာ ဝင်တိုက်ရမလား၊ မတိုက်ရဘူးလားလို့ သူ့မှာ အခက်အခဲတွေ့နေ ပါတယ်။ သူသဘောပေါက်ခဲ့တာကအယ်ဂျီးရီးယားဟာပြင်သစ်ပဲ။ အယ် ဂျီးရီးယား ဟာသီးခြားနိုင်ငံမဟုတ်ဘူး။ ပြင်သစ်နိုင်ငံရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ပြင်သစ်ပဲလို့ မှတ်ယူထားတော့ အယ်ဂျီးရီးယား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ဆိုတာ သူ့အတွက် ဘေးကျပ်နံကျပ် ဖြစ်နေတယ်။ ပြင်သစ်ဘက်ကနေအယ်ဂျီးရီးယားကို တိုက်မလား ဆိုတော့လည်း သူတို့မိသားစုအားလုံးဟာ အယ်ဂျီးရီးယားတွေ ဖြစ်နေတော့ မတိုက်နိုင်ပြန်ဘူးပေါ့။ သူနို့ဗယ်ဆုရတုန်းကကမ္မားကို အယ်ဂျီးရီးယား

ကျောင်းသားတစ်ယောက်က မေးတယ်။ ဆရာကြီးဟာ အယ်ဂျီးရီးယား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် မဟုတ်ဘူးလား။ ဘာကြောင့် လွတ်လပ်ရေး အတွက် တိုက်ပွဲမဝင်တာလဲ ဆိုတော့ ကမူးက . . .

“တစ်စုံတစ်ယောက်က လွတ်လပ်ရေးအတွက်ဆိုတဲ့ နာမည်တပ်ပြီး ဘတ်စကားတစ်စီးကို ဗုံးခွဲဖို့ ဘတ်စကားပေါ် ဗုံးထောင်လိုက်တယ်ဆိုပါတော့။ အဲဒီဘတ်စကားပေါ်မှာ ကျုပ်အမေစီးလာတယ်ဆိုပါတော့။ ကျုပ်ဟာ အဲဒီ လွတ်လပ်ရေးအတွက် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ လွတ်လပ်ရေးမျိုးအတွက် လည်း ကျုပ် တိုက်ပွဲမဝင်ဘူး။ ဒီလွတ်လပ်ရေးမျိုးဟာ တရားမျှတတဲ့ လွတ်လပ်ရေးလို့လည်း ကျုပ် မယူဆဘူး”

လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်မှာ ကမူးရဲ့ “သူပုန်” (The Rebel) စာအုပ် ပုံနှိပ်ပြီး သွားတဲ့အခါ သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာ နောက်ဆုံးအဆင့် ရောက်ရှိ သွားတယ်။ ဆတ်က ဒီစာအုပ်အပေါ် ဝေဖန်ချက်ရေးတယ်။ “လက်စံတင့်ပဲ မော်ဒန်နက်စ်” မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးလိုက်တာပါ။ ဆတ်ဟာ တစ်ဖက်သားကို ဝေဖန်စာရေးတဲ့အခါ အလွန်ကျွမ်းကျင်ပါတယ်။ တစ်ဖက်ရဲ့ အားပျော့ဆုံး အချက်အလက်တွေကို ရှာဖွေနိုင်တယ်။ အဲဒီ အထိမခံနိုင်တဲ့ ဟာကွက်တွေ ကို ရွေးပြီး အမြဲတမ်း ထုတ်ဖော်ရေးသားနိုင်တဲ့အစွမ်း ဆတ်မှာ ရှိပါတယ်။ ကမူးဟာ ဆတ်ရဲ့ သစ္စာဖောက်ခြင်းကို ခံလိုက်ရပြီလို့ သူ့ရင်ထဲ ခံစားလိုက် ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆတ်ကတော့ မခံစားရဘူး။ သူဟာ ထာဝရ ဒဿန ဆရာ ဆိုတော့ ယခုလို သဘောထားကွဲတာမျိုး၊ အမြင်မတူတာမျိုးအပေါ် ဘယ်လိုမှ မခံစားလိုက်ရဘူး။ ဒဿနနယ်မှာက အမြဲငြင်းခုံနေကျ၊ သဘော ထားကွဲလွဲနေကျ မဟုတ်လား။ ကမူးကို ဝေဖန်တယ်ဆိုပေမယ့် ဆတ်က ညာညာတာတာ ဝေဖန်တာပါ။ တခြားသူတွေလို မဟုတ်ဘဲ ကမူးအပေါ် တစ်စုံတစ်ရာ ကြင်နာမှုလေးတော့ ရှိပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမူးရဲ့ လူဆန်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ၊ ကမူးရဲ့ ဟာသဉာဏ်လေးတွေကို သဘောကျလို့ပါပဲ။ ကမူးကလည်း အလွန်ပျော်တတ်တယ်။ အမြဲလိုလို ပျော်ရွှင်နေတာပဲ။ သူ့စာအုပ်တွေထဲက ဇာတ်ကောင်တွေလို နေမှာပဲလို့ ပရိသတ်က သူ့ကို ထင်ထားကြတယ်။ သူ့ဇာတ်ကောင်တွေဟာ ထက်သန် တဲ့သူတွေ၊ ပြင်းထန်ပေါက်ကွဲတဲ့သူတွေလို ကမူးလည်း နေရာမှာပဲလို့ ထင်ရင် တခြားစီပါပဲ။ ဘောလုံးပွဲတွေကို ကမူး အလွန်ကြိုက်တယ်။ ဘောလုံးပွဲ သွားကြည့်ရမယ်ဆိုရင် သူ သိပ်သဘောကျပါတယ်။ ကမူး ကွယ်လွန်

သွား ပြီးတဲ့အခါ ဆတ်က ကမ္မး သားသမီးတွေဆီ မှန်မှန်သွားတယ်။ နေရေး၊
ထိုင်ရေး၊ ကျန်းမာရေးစတဲ့ လူမှုရေးကိစ္စ အဝဝကို မေးမြန်းလေ့ရှိတယ်။
ကမ္မး သားသမီးတွေမှာ လိုအပ်ချက်တွေ ရှိမယ်ဆိုရင် ဆတ်အနေနဲ့ တိုက်
ရိုက်မဟုတ်ဘဲ ငွေကြေးနဲ့တစ်ဆင့် ကူညီမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် အသေအချာ
ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဆတ်ဟာ အလွန်ရက်ရောတဲ့လူပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ စား
သောက်ဆိုင် သွားစားတဲ့အခါ စားပွဲထိုးကို မုန့်ဖိုးပေးရင် စားသောက်တဲ့
ကုန်ကျစရိတ်လောက်ကို ရက်ရက်ရောရော ပေးတတ်ပါတယ်။

REF:
NEWSWEEK, July 19, 1999.

ហ៉ាណ៍នៈពេន៖

ကျွန်တော့်ဆရာ ပါဗါဟဲမင်းဝေး

(ဂရိဂိုရီယို ဖြန်းတက်စ်ဟာ ယခု အသက် ၁၀၁ နှစ် ရှိပါပြီ။ ယခင် ကတော့ စာရေးဆရာကြီး အားနက်စ်ဟဲမင်းဝေးပိုင် ငါးဖမ်းသင်္ဘော ပီလာ ရဲ့ မာလိန်မှူးပါပဲ။ ဟဲမင်းဝေး သင်္ဘောမှာ သူ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့တာပါ။ တကယ် တော့ ကျော်ကြားလှတဲ့ ဟဲမင်းဝေးရဲ့ “ပင်လယ်ပြာနဲ့ တံငါအို” ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ကောင်ဟာ ဖြန်းတက်စ်ကို စံပြထားပြီး ရေးခဲ့တာပါပဲ။ ဒီဆောင်းပါး ဟာ သူ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံဖူးတဲ့ ဟဲမင်းဝေးအကြောင်း တစ်စေ့တစ်စောင်း ကို ဖြန်းတက်စ်က ပြန်ရေးထားတာပါ။)

ကျွန်တော်ဟာ ကျူးဘား ငါးဖမ်းသင်္ဘောတစ်စင်းရဲ့ မာလိန်မှူး ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ နယူးအော်လင်းကို ကျူးဘားတွေ ကျွန်တော့် ကို လွှတ်တဲ့ အချိန်မှာ အပူပိုင်းမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်နေချိန်ပေါ့။ သင်္ဘောမှာ ပါလာသူတွေအားလုံး ပြောင်းဆန်နေကြပြီး အသက်ဘေးအတွက်လည်း စိုးရိမ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် သင်္ဘောကြီးကို ကျောက်ချထားပြီး မော်တော် လေးတစ်စင်းနဲ့ ကမ်းကိုကူးမယ်လို့ ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ်းကို ကူးနေတဲ့အချိန်မှာ လူတစ်ယောက်ဟာ လှေလေးတစ်စင်းနဲ့ မုန်တိုင်းကြား မှာ ကြိုးစားလှော်ခတ်နေတာကို တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ သူ့ကိုကူဖို့ အမြန်ဆုံး ကျွန်တော် မောင်းသွားတယ်။ သူနဲ့ စကားပြောကြည့်တဲ့အခါ သူပြောတဲ့ စပိန်လေသံက တော်တော်လေး ထူးခြားနေပါတယ်။ ရေရေလည်လည် မပြောတတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ မော်တော်နဲ့ လိုက်ခဲ့ပါ။ သူ့လှေကိုလည်း မော်တော်နောက်မှာ ချည်ပြီး ဆွဲယူခဲ့ပါမယ်လို့ ကျွန်တော်က သူနားလည် အောင် ကြိုးစားရှင်းပြတယ်။ ကျွန်တော် ရှင်းပြတာကို သူ နားမလည်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ “ကျေးဇူးပါပဲ၊ ကျေးဇူးပါပဲ” ဆိုတာကို သူ ပြောနေတယ်။ နောက်ဆုံး မော်တော် ကုန်းပတ်ပေါ်တက်လိုက်လာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဖလော်ရီဒါ ကမ်းခြေအလွန်က ရိုင်းတော်တူဂတ်စ်ကို ဆိုက်ကပ်ခဲ့ပါတယ်။

ကမ်းပေါ်ခြေချတော့ ဒီလူက သိပ်အံ့ဩနေတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်နေတဲ့ ကမ်းပေးက လူတွေဟာ ခပ်ရိုင်းရိုင်း လူတွေ ဖြစ်နေလို့ပါ။ “ဒီနေရာဟာ ဒီလောက်ခေါင်ပြီး အထီးကျန်ဖြစ်နေ မယ်လို့ ဘယ်အမေရိကန်မှ စဉ်းစားမိမှာ မဟုတ်ဘူး”လို့ သူက ကျွန်တော့် ကိုပြောတယ်။ ကျွန်တော်က သူ့ကို “စိတ်တော့မရှိပါနဲ့ဗျာ၊ ခင်ဗျားက

ဘာလူမျိုးလဲ။ ဒီလိုမေးမိတဲ့အတွက် ကျွန်တော့်ကို ခွင့်လွှတ်ပါနော်” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူကလည်း . .

“ကျွန်တော်က အမေရိကန်လူမျိုးပါ။ ကာယိုဟူခို (ကီးဝက်စ်) မှာ နေပါတယ်”

“အရှေ့ဘက် အစွန်ဆုံးကပေါ့နော်”

ကျွန်တော်ပြန်ဖြေပြီးတဲ့အခါ ဒီလူက ကျွန်တော့်ကိုမေးတယ်။

“ဒီနေရာကနေ ဘယ်လိုထွက်ရင်ကောင်းမလဲဆိုတာ ခင်ဗျား ကျွန်တော့်ကို အကြံပေးစမ်းပါဗျာ”

“ဘာမှ စိတ်မပူပါနဲ့၊ ဒီနေရာတစ်ဝိုက်ကို အမေရိကန် ကမ်းခြေစောင့် ရေယာဉ်တွေ ဖြတ်မောင်းသွားတတ်ပါတယ်။ ရှစ်နာရီကြာတိုင်း ဖြတ်သွားလေ့ ရှိတယ်။ အဲဒီရေယာဉ်ကို ကျွန်တော် အချက်ပြပေးပါ့မယ်။ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် ကူညီပါ့မယ်”

ကျွန်တော်က အဲဒီလို ရှင်းပြပြီးတော့ သူကလည်း. . .

“ခင်ဗျား ခရီးစဉ်ပြီးသွားရင် ခင်ဗျားနဲ့ ကျွန်တော် အလုပ်တစ်ခုခု လုပ်ကြရအောင်ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ ထပ်တွေ့ပြီး စကားပြောကြမယ်လေ။ ကျူးဘားမှာ တွေ့ကြရင် မကောင်းဘူးလား။ ကျွန်တော်က ကျူးဘားကို ကောင်းကောင်းသိတယ်”

လို့ ရှင်းပြနေတယ်။ ကျွန်တော်က. . .

“ခင်ဗျားလိပ်စာ ကျွန်တော်ကိုပေးထားလေ”

“ဒီလိုလုပ်ဗျာ၊ နောက်နှစ်ပတ်လောက်မှာ အမ်ဘိုမမ်ဒေါ့စ်ဟိုတယ်မှာ ခင်ဗျား ကျွန်တော်ကို လာတွေ့နိုင်ရင်ပိုအဆင်ပြေတာပေါ့” လို့ သူက ပြန်ဖြေပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ နောက်နှစ်ပတ်မမှာ သူတည်းတဲ့ဟိုတယ်ကို ကျွန်တော် သွားတွေ့ပါတယ်။ သူစကားပြောတာ သိပ်မြန်တယ်။ စပိန်ဘာသာနဲ့ပဲ တိုက်ရိုက်ပြောတယ်။ သူကမော်တော်တစ်စင်း သူတည်းနေတည်နေတဲ့အကြောင်း၊ မာလိန်မှူး တစ်ယောက်လည်း လိုအပ်ကြောင်း၊ တခြား ဘယ်သူ့ကိုမှ မခန့်ချင်တဲ့အကြောင်း ကျွန်တော့်ကို ရှင်းပြနေတယ်။

“ကျုပ်အသက်ကို ကယ်ခဲ့တဲ့ ခင်ဗျားလို လူကိုပဲ ကျုပ်သင်္ဘောရဲ့ မာလိန်မှူးအဖြစ် ခန့်ထားချင်တယ်ဗျာ”

သူပြောတာကို ကျွန်တော် မအံ့ဩပါဘူး။

“အိုကေ. . ကောင်းပြီလေ၊ ခင်ဗျားသင်္ဘောရဲ့ မာလိန်မှူးအဖြစ် ကျွန်တော်

လက်ခံပြီလို့ ခင်ဗျား မှတ်လိုက်ပေတော့”

ဒီအဖြစ်က ၁၉၃၅ ခုနှစ်ကပါ။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ခဏပဲ တွဲလိုက်ရတယ်။ မကြာပါဘူး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ သူက စစ်ထဲဝင်တော့မယ့်အကြောင်း ကျွန်တော့်ကို ပြောတယ်။ မိမိကိုယ်ကို ဂရုစိုက်နေဖို့ ကျွန်တော့်ကို မှာတယ်။ နေမယ်ဆိုတာကိုလည်း ကျွန်တော်က သူ့ကို ကတိပေးစေချင်တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်က . . .

ဆရာ့ကို ကျွန်တော် ပြောပါရစေ။ ဆရာ ဘယ်သွားသွား၊ ဆရာ သွားတဲ့ဆီ၊ ဆရာနဲ့အတူ ကျွန်တော်လိုက်ပါရစေ။ ဆရာသေမယ်ဆိုလည်း ဆရာနဲ့အတူ ကျွန်တော်လည်း သေချင်ပါတယ်။ ဒီလောက်ပဲ ကျွန်တော် ပြောချင်တယ်။ ဒီထက်ပြောစရာလည်း ကျွန်တော့်မှာ မရှိတော့ဘူး” လို့ ကျွန်တော် ပြန်ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဟဲမင်းဝေးက . . .

“မောင်ရင့်သဘောက ဘာလဲ၊ ဘာကို ဆိုလိုချင်တာလဲ”

လို့ ကျွန်တော့်ကိုမေးတော့ ကျွန်တော်က ပြန်ပြောတယ်။

“ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးဟာ အဆိုး၊ အကောင်း အတူလက်တွဲပြီး ခံစား ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ နာမည်တွေ ပြောင်းဖို့ လိုမယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့စပိန်တွေ၊ အီတလီတွေ၊ အင်္ဂလိပ်တွေက ဆရာနာမည်ကို သိပြီးသားဖြစ်နေပြီ။ အဲဒါ စစ်အတွင်းမှာတော့ ပြဿနာပဲဗျာ။ ဒီတော့ နာမည်ပြောင်းခေါ်ကြရအောင်။ ဆရာ့ကို ကျွန်တော်က ‘ပါပါ’လို့ ခေါ်မယ်ဗျာ’

အဲဒါက ဒီ ‘ပါပါ’ ဆိုတဲ့နာမည် သူ့ကို ကင်ပွန်းတပ်ခေါ်တဲ့ အကြောင်းရင်းပါပဲ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကိုတော့ ဘယ်လိုခေါ်သင့်တယ်ဆိုတာ သူ့ကို ကျွန်တော်က ပြောပြတယ်။

“ကျွန်တော့်ကို ဆရာက “ဂရီဂိုရီနီ”လို့ ခေါ်ဗျာ၊ ဒါက အီတလီနာမည် ပဲလေ”

ဒီလိုနဲ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းမှာ သူနဲ့ ကျွန်တော် နာမည်တွေ ပြောင်းပြီး အတူ တိုက်ပွဲဝင် ခဲ့ကြတယ်။ စစ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြပါတယ်။ (ကျူးဘားကမ်းခြေမှာ ဂျာမန် ရေငုပ်သင်္ဘောတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ခြေရာခံ စုံစမ်းပြီး ကျွန်တော်တို့ သတင်းပို့ခဲ့ကြတာပါ) အစစအရာရာ ကျွန်တော်တို့ အဆင်ပြေခဲ့ကြပါတယ်။

သူဟာသူ့သင်္ဘောလေးပေါ်မှာပဲ သူ့ဝတ္ထုတွေ အားလုံးကို ရေးသား ခဲ့တာပါပဲ။ သင်္ဘောလေးပေါ်မှာ စာရေးရတာကို သူ ပိုသဘောကျပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ သူရေးတာတွေ၊ သူ့အရေးအသားတွေကို ပြန်စစ်တဲ့အခါ ပြန်ပြင် ရေးတဲ့အခါမှာတော့ “လာတာရာဇာ” ပျော်ပွဲစားရုံမှာသွားပြီး ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ ရုပ်ရှင်အဖြစ်လည်း ရိုက်တဲ့ “ပင်လယ်ပြာနဲ့ တံငါအို”ကို ကျွန်တော်တို့ ကျက်စားတဲ့ နေရာတစ်ဝိုက်မှာ ရိုက်ကူးတာပါ။ တကယ့် တံငါသည် အစစ်တွေနဲ့ ရုပ်ရှင်ရိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ခါတော့ သူနဲ့ ကျွန်တော် ပီရူးနိုင်ငံဘက်သွားပြီး ငါးဖမ်းခဲ့ကြတယ်။ တကယ်ကြီးတဲ့ ငါးကြီးဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့ ဖမ်းသမျှမှာ အကြီးဆုံး ငါးကြီးပါပဲ။ အလေးချိန် ၁၅၄၂ ပေါင်တောင် ရှိပါတယ်။ ဒီငါးကြီးဟာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ စံချိန်တင်လောက်တဲ့ ငါးကြီးတစ်ကောင်ပါပဲ။ မာလင်ငါး အနက်ကြီးပါ။ ကျူးဘားမှာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ အနှစ် ၄၀ ကြာ ငါးပြတိုက်ထဲ ထားခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ပုံစံအဖြစ်နဲ့ပဲ ပြောင်းပစ်လိုက်ရပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်မှာ ဟဲမင်းဝေးက ငါးဖမ်းတံငါပါ။ ကျွန်တော်က ငါးဖမ်းသင်္ဘောကို ဂရုစိုက်ပြီး မောင်းရတဲ့ မောင်းသူသက်သက်ပါ။ အဲဒီ ငါးကြီးကို သူဖမ်းယူခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ တကယ့် အတွဲညီတဲ့ ငါးဖမ်းအဖွဲ့ကြီး တစ်ဖွဲ့ပါပဲ။

သူဟာ ကလေးသူငယ်တွေနဲ့ အသက်ကြီးတဲ့ အဘွားအိုတွေအပေါ် အလွန် ကြင်နာသနားတတ်ပါတယ်။ လူတွေကို အမြဲတမ်း ပေးကမ်းစွန့်ကြဲလေ့ရှိတယ်။ သူ့သင်္ဘောပေါ်ကို တခြားသူတွေကိုခေါ်ပြီး ဘယ်တော့မှ ငါးဖမ်းတာမျိုး မလုပ်ပါဘူး။ သင်္ဘောပေါ် လာလည်ဖို့တော့ သူ့အပေါင်း အသင်းမိတ်ဆွေတွေကို ဧည့်သည်တွေအဖြစ်နဲ့ ဖိတ်ခေါ် ဧည့်ခံတာမျိုးတွေ တော့ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ငါးဖမ်းထွက်ပြီ။ ငါးများပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီ ငါးဖမ်းတာ တစ်ခုပဲ အာရုံစူးစိုက်တော့တာပါပဲ။

How Papa got His Name
By Gregr Rio Fuentes:
Newsweek, 19.7.99.

အိဟွတ်ဘာရတ်

သိန်းစွန်ရဲလား၊ ချိုးငှက်လား အီဟွတ်ဘာရတ်

ယခုနှစ် မေလ၁၇ရက်နေ့က အစွဲရေးနိုင်ငံမှာဝန်ကြီးချုပ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပါတယ်။ အစွဲရေးရဲ့ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ဟာအင်္ဂလိပ် ပါလီမန်ပုံစံအမတ်တွေကိုမဲဆန္ဒပေးရွေးချယ်ပြီးအမတ်တွေကမှဝန်ကြီး ချုပ်ရွေးချယ်တာမျိုးမဟုတ်ပါဘူး။ လူထုကဝန်ကြီးချုပ်ကိုတိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တဲ့ စနစ်ပါ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာသမ္မတကို ရွေးချယ်ပြီးသမ္မတကအစိုးရ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတဲ့ စနစ်မျိုးပါပဲ။ အစွဲရေးနိုင်ငံရဲ့ အင်အားအကောင်းဆုံးပါတီကြီးနှစ်ခုဖြစ်တဲ့လီကွတ်ပါတီနဲ့လေဘာပါတီတို့အဓိကထား ယှဉ်ပြိုင်ကြတယ်။ လီကွတ်ပါတီ ကလက်ရှိဝန်ကြီးချုပ် ဘင်ဂျမင်နက်တန်ယာဟုနဲ့ လေဘာပါတီအီဟွတ်ဘာရပ်တို့စာဝန်ကြီးချုပ်လောင်းများအဖြစ်နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြတယ်။ နက်တန်ယာဟုဟာသူ့ဝန်ကြီးချုပ်သက်တမ်းကာလမှာ ဝိုင်းမြစ်သဘောတူစာချုပ်ကိုပါလက်စတိုင်းတို့နဲ့လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးလက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ကိုတော့ တွန့်ဆုတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရမှအစွဲရေးနိုင်ငံတည်တံ့နိုင်မယ်။ ပါလက်စတိုင်းတွေအာရပ်တွေနဲ့မှသဘောတူညီချက်ရမှအစွဲရေးလူမျိုးတွေ ရပ်တည်နိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်လာတဲ့အတွက် အစွဲရေး ရွေးကောက်ပွဲမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မဖြစ်မနေဖော်ဆောင်မယ်လို့ကြေညာခဲ့တဲ့လေဘာပါတီက အီဟွတ်ဘာရပ်ကို အစွဲရေးလူထုက တစ်ခဲနက် မဲဆန္ဒပေးခဲ့ကြပါတယ်။

၁၉၉၆ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတုန်းကလီကွတ်ပါတီက နက်တန်ယာဟုထောက်ခံမဲ ၅၀ ဒသမ ၄ ရာခိုင်နှုန်းရရှိပြီး လေဘာပါတီက ရှိမွန်ပီရက်စ်က ထောက်ခံမဲ ၄၉ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိတယ်။ ၁ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါး အသာနဲ့အနိုင်ရခဲ့တယ်။ ယခုရွေးကောက်ပွဲမှာတော့လီကွတ်ပါတီမှ နက်တန်ယာဟုကထောက်ခံမဲ၄၄ရာခိုင်နှုန်းရရှိပြီး၊ လေဘာပါတီမှ အီဟွတ်ဘာရပ်က ၅၆ ရာခိုင်နှုန်း ရရှိသွားခဲ့တယ်။ လေဘာပါတီက ထောက်ခံမဲ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းအသာနဲ့ပြတ်ပြတ်သားသားအနိုင်ရသွားတယ်လို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့် အီဟွတ်ဘာရပ်က အနိုင်ရသွားရတာလဲ၊ ရွေးကောက်ပွဲမှာဘာရပ်ကလက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းအစွဲရေးတပ်တွေကို ရုတ်သိမ်းပေးမယ်၊ ပါလက်စတိုင်းတို့နဲ့အပြီးသတ်ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်

ရအောင်ယူမယ်။ ဆီးရီးယားနဲ့ ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ယူမယ်။ အစွရေးအစွန်းရောက် အော်သို့ဒေါ့ခဲတွေရဲ့ အထူးအခွင့်အရေး တွေ လျှော့ချပစ်မယ် စတဲ့ အာမခံချက်တွေ ပေးလို့ အနိုင်ရသွားတာပါ။

စစ်ဖြစ်ရမှာကြောက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးပဲ လိုချင်တဲ့ အစွရေးလူထုရဲ့ တစ်ခဲနက် ထောက်ခံမှုကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်သစ် ဖြစ်လာတဲ့ အီဟွတ်ဘာရပ် ဟာ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရကို အမြန်ဆုံး ဖွဲ့စည်းခဲ့တယ်။ သူ့အစိုးရအဖွဲ့အသစ် မှာ ရှုံးနိမ့်သွားတဲ့ ဘင်ဂျမင်နက်တန်ယာဟုရဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ဟောင်းက ဝန်ကြီးချုပ် ခြောက်ယောက်ထက်မနည်း ပြန်ပါလာတယ်။ ယစ်ဇက်မော်ဒီ ချိုင်း၊ ဒေးဗစ်လဗီ၊ ယစ်ဇယ်လေဗီ၊ နာတန်ရှာရန်စကီး၊ အဲလီဆူဇာ နဲ့ အဲလီယီရှာအီတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အစွရေးနိုင်ငံရေးပါတီတွေထဲမှာ အရေး အပါဆုံးပါတီတစ်ခုကတော့ ရှားစ်ပါတီ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခု အစွန်း ရောက် အော်သို့ဒေါ့ခဲပါတီပါ။ အစွရေး ဆေးဖားဒစ် ဂျူး နှစ်သန်းလောက်ကို ကိုယ်စားပြုပါတယ်။ ဘာရပ်ဟာ နိုင်ငံရေးပါတီ ခုနစ်ပါတီနဲ့ မဟာမိတ်ပြုပြီး အစိုးရဖွဲ့ခဲ့ပါတယ်။ လေဘာပါတီက ဘာရပ်က ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန် ယူပြီး လွှတ်တော်အမတ် ၁၂၀ ရှိတဲ့ လွှတ်တော်ထဲမှာ လေဘာနဲ့ မဟာမိတ် တွေက ၇၅ နေရာ ရခဲ့ကြတယ်။ မနေ့တစ်နေ့က အစိုးရဖြစ်ခဲ့တဲ့ လီကွတ် ပါတီဟာ အတိုက်အခံတွေ ဖြစ်သွားကြတယ်။ ဘာရပ် အနိုင်ရရှိလိုက်တာ ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် သတင်းကောင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်သစ်ဟာ နိုင်ငံရေးပါတီသုံးပါတီနဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ဖို့အတွက် စာချုပ်တွေ ချုပ်ဆိုခဲ့တယ်။ “ဒီညွန့်ပေါင်း အစိုးရဟာ ဘာရပ်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်း ရေး လုပ်ငန်းကို အဟန့်အတား ဖြစ်စေမှာပဲ” လို့ ယခင် အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်က ပြောတယ်။

ဘာရပ်ဟာအာရပ်တွေနဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်မလား၊ဒါမှမဟုတ် ဂျူး တွေနဲ့ပဲငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်မလား ဆိုတာကို ရွေးချယ်ရပေလိမ့်မယ်။ ဘာကိုပဲ ရွေးရွေးလွှတ်တော်ထဲမှာ အများစုထောက်ခံမှုကို ရယူဖို့လိုပါတယ်။ အစိုးရ အဖွဲ့နိုင်ဖို့အတွက်အင်အားအကောင်းဆုံးမဟာမိတ်အဖြစ် နဲ့ ရှားစ်ပါတီကိုပဲ ရွေးမလား၊ လီကွတ်ပါတီကိုပဲ ရွေးမလား၊ ဘာရပ် ဆုံး ဖြတ်ရပေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်သူဟာအော်သို့ဒေါ့ခဲတွေကိုထောက်ခံတဲ့လူထုနဲ့ ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ဖို့မလုပ်တော့ဘူး။ ရန်ဘက်အနေ အထားကိုမိတ်ဘက် အနေ အထားအဖြစ်ပြောင်းပစ်လိုက်တယ်။အစွရေးနိုင်ငံရဲ့တတိယ အင်အား အကောင်းဆုံးပါတီကြီးရဲ့ ထောက်ခံမှုကို ရယူလိုပါတယ်။ “ရှားစ်ဖြစ်ဖြစ်၊

လီကွတ်ဖြစ်ဖြစ် အဲဒီပါတီတွေအပေါ် အားထားနေရင် လွှတ်တော်တွေထဲမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ဖို့အတွက် လူအများစုရဲ့ ထောက်ခံ မှုကို ရဖို့ခက်ပါတယ်။ ဒီလိုအခက်အခဲကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို သူ ပြင်းပြင်း ပြုပြုယူဖို့ စည်းရုံးလို့ ဆော်နေတာပေါ့”လို့၊ လွှတ်တော်အမတ်လည်းဖြစ်၊ ဝန်ကြီးဟောင်းတစ်ယောက်လည်းဖြစ်တဲ့ ယုံစီဘေလင်က ပြောပါတယ်။

ညွန့်ပေါင်း အစိုးရအဖွဲ့ကို ထိန်းချုပ်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်လှပါဘူး။ ဘာရပ် အနေနဲ့ အရင်က ရန်သူလို ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပါတီတွေနဲ့ မဟာမိတ် ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ ဒီအဖွဲ့တွေဟာ နက်တန်ယာဟု အစိုးရအဖွဲ့တုန်းကလည်း သုံးနှစ်လုံးလုံး လက်တွဲခဲ့သူတွေပါပဲ။ ရုရှားဂျူးတွေကလည်း ဘာရပ်နဲ့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ကြ တယ်။ သူတို့ခေါင်းဆောင်က လာနာတန်ရှာရန်စကီးပါပဲ။ လက်ဝဲပါတီ ဖြစ်တဲ့ မာရက်ဇ်ပါတီကတော့ အနောက်ဘက်ကမ်းမှာ ဂျူးလူမျိုးတွေ အခြေ ချ နေထိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုပါတယ်။ အမျိုးသား ဘာသာရေးပါတီ (အင်အာပီ)ကတော့ အနောက်ဘက်ကမ်းမှာ ဂျူးလူမျိုးတွေ အခြေချမှုကို လိုလားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာရပ်ရဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရထဲ ပါဝင်ကြပါတယ်။

အရင် လီကွတ်ပါတီကနေ နက်တန်ယာဟု ဆန့်ကျင်ရေးသမားတွေလည်း ကက်ဘီနက်ထဲမှာ ပါကြတယ်။ အရင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်တဲ့ ယစ်ဇက် မော်ဒီချိုင်းလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေလည်း မဟာမိတ်ထဲ ပါလာတယ်။ ဒေးဗစ်လဲဗီ လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကလည်း သူ့ရဲ့ ယခင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတာဝန်ကို ယခု လည်းဆက်ယူလိမ့်မယ်လို့ လူထုက မျှော်လင့်နေကြတယ်။ ဘာသာရေးပါတီ တွေ ဖြစ်တဲ့ ရှားစ်ပါတီ၊ အင်အာပီ (အမျိုးသားပါတီ) ပါတီ၊ ညီညွတ်ရေး တိုရားဂျူးဒါဝါဒပါတီ စတဲ့ ဘာသာရေးပါတီကြီး သုံးပါတီကတော့ အမတ် ၇၅ ဦးရဲ့ သုံးပုံတစ်ပုံအင်အား ရှိပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်တုန်းက တော့ ကျောင်းသားတွေ နှစ်စဉ်စစ်မှုထမ်းရတဲ့ အရေအတွက် လျော့ချပစ် မယ်လို့ ဘာရပ်က ကတိပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ယခု အာဏာရလာတော့ အဲဒီကတိကို တိတ်တိတ်လေး မသိချင်ယောင်ဆောင်နေပြီး ကျောင်းသား တွေ အသက် ၂၄ နှစ်ရောက်မှ စစ်သင်တန်းတက်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေမျိုး ပြဋ္ဌာန်းဖို့ လုပ်လာပါတယ်။

ဒီတော့ဘာရပ်ရဲ့ခေတ်ဟာ နက်တန်ယာဟုရဲ့ကာလတွေကို တကယ် ပဲပြောင်းလဲပစ်နိုင်မလား။ ပြောင်းလဲနိုင်မယ်ဆိုတာ ဘယ်သူသိသလဲ။ ဒါပေမဲ့ ယခင်လူတွေထက်စာရင် ဘာရပ်မှာ အခွင့်အလမ်းကောင်း တော့ ရှိတယ်။ ၁၉၈၀ခုနှစ်တွေကစပြီးအစွဲရေးနိုင်ငံမှာဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ ညွန့်ပေါင်း

အစိုးရတွေအနက်ဘာရပ်ရဲ့ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဟာအကြီးမားဆုံးနဲ့ အင်အား
အတောင့်ဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရဖွဲ့ပြီးတဲ့အချိန်မှာ ယာဆာ အာရာဖတ်နဲ့
အလောသုံးဆယ်တွေ့ဖို့ဘာရပ်မှာသဘောထားမရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမေရိ
ကန် ရဲ့ဖိအားပေးမှုအရ ပါလက်စတိုင်း ခေါင်းဆောင်နဲ့ တယ်လီဖုန်းဆက်ပြီး
တွေ့ဆုံကြမယ်။ သူ့ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ကျမ်းသစ္စာဆိုပြီးတာနဲ့ အမြန်ဆုံး
တွေ့မယ်လို့ပြောတယ်။ နောက်ပြီးလက်ဘနွန်တောင်ပိုင်းက လုံခြုံရေး
နယ်မြေလို့ အစွဲရေးက သတ်မှတ်ထားတဲ့ နယ်မြေမှ အစွဲ ရေး တပ်တွေကို
နောက်နှစ်ငွန်လမှာရုတ်သိမ်းပေးမယ်လို့ဘာရပ်ကကြေညာတယ်။ အဲဒီ
ကတိစကားတွေအတိုင်း ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့ ကျမ်း သစ္စာ ကျိန်ဆိုပြီးတာနဲ့
ဇူလိုင် ၉ ရက်နေ့မှာအီဂျစ်နိုင်ငံကိုမစ္စတာဘာရပ်သွားရောက်ပြီး အီဂျစ်
သမ္မတ ဟိုစနီမူဘာရက်နဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးတယ်။ နောက် ဇူလိုင်လ ၁၁
ရက်နေ့မှာပါလက်စတိုင်းအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ယာဆာအာရာဖတ်နဲ့ တွေ့ဆုံ
ဆွေးနွေးပြန်တယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ပြီးပြီးချင်း ငြိမ်း ချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲတွေက
ချက်ချင်းလုပ်ဖို့ဆိုတာကတော့ မြန်ဆန်လွန်းပါတယ်။ မစ္စတာ ဘာရပ်က
ဆီးရီးယားနဲ့တွေ့ဆုံပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေး မယ်လို့ ပြောထားတဲ့အတွက်
ဆီးရီးယားသမ္မတ အာဆတ်ကလည်း မျှော် လင့် နေခဲ့တယ်။ ဘာရပ်ရဲ့
ယခင်အကြံပေးအရာရှိကတော့ “မစ္စတာဘာရပ်ဟာ အလွန်စိတ်ရှည်ပါ
တယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် စနစ်ကျကျနဲ့ အချိန်ယူ
ဆွေးနွေးပါလိမ့်မယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

မစ္စတာအီဟွတ်ဘာရပ်ဟာ အစွဲရေးတပ်မတော်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
ဟောင်းတစ်ဦးပါ။ သူဟာ အာရပ် အစွဲရေးတိုက်ပွဲတွေမှာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ဖူးသူ
တစ်ဦးအနေနဲ့ စစ်ရဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေကို ကောင်းကောင်းသိတော့ ငြိမ်းချမ်း
ရေးကို အလေးအနက်လိုလားသူ ဖြစ်တယ်။ ရှေ့ကနေ အသက်ပေးပြီး
ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်းကို သွေးနဲ့ခင်းသွားတဲ့ သူတို့ လေဘာပါတီက ယစ်ဇက်
ရာဘင်ကို သစ္စာစောင့်သိသူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လေဘာ
ပါတီရဲ့ လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးက “သူ့အကြောင်းကို တပ်မတော်က
ကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကတော့ မသိသေးပါဘူး။
သူဟာ ချိုးငှက်တစ်ကောင်လား၊ သိမ်းငှက်တစ်ကောင်လားဆိုတာ အတိ
အကျ မပြောနိုင်သေးဘူး။ သူဟာ ဆီးရီးယားတွေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်နိုင်
မလား၊ ပါလက်စတိုင်းတွေနဲ့ကော။ ပြည်သူတွေကတော့ သူ့ကို စောင့်ကြည့်
အကဲခတ်နေကြလိမ့်မယ်” လို့ ပြောသွားပါတယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ကမှ နိုင်ငံ

ရေးလောကထဲ ဝင်လာတဲ့ ဘာရပ်မှာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ လက်ထောက်တွေတော့ ရှိပါတယ်။ သူဟာ စစ်သား တစ်ယောက်လား၊ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးလား ဆိုတာကိုတော့ သူ့လုပ် ဆောင်ချက်များပေါ်မှာ မြင်တွေ့ရမှာပါ။

အီဟွတ်ဘာရပ် အစွဲရေးနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာတာနဲ့ ပတ်သက် ပြီး ပါလက်စတိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်စားလှယ် အာမက်ကွာရီကို မေးကြည့် တယ်။ သူဟာ အသက် ၆၁ နှစ်ရှိပြီ အရှေ့ ဂျေရုစလင်မှာ မွေးတဲ့ ပါလက် စတိုင်းလူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အော်စလို ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါလက် စတိုင်းဘက်က ခေါင်းဆောင်ပါပဲ။ သူ့ကို အဘူအလာလို့လည်း ခေါ်ကြ တယ်။ ဘာရပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူက . . .

“ဘာရပ်ဟာစဉ်းစားချင့်ချိန်နိုင်တဲ့ပညာတတ်တစ်ဦးဆိုတာကျွန်တော် တို့ သံသယရှိစရာမလိုပါဘူး။ စစ်သားကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ အတွက် သူ့လက်ထဲကဖဲချပ်တွေအကုန်လုံးစားပွဲပေါ် ချပြမှာတော့မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ဖက်သားပြောသမျှကိုဂရုတစိုက်နားထောင်တယ်။ ပြောသမျှ ကို လည်း သဘောပေါက်ပါတယ်။ အနောက်ဘက်ကမ်းက ဂျူးအခြေချသူတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးဝိုင်းမြစ်သဘောတူညီ ချက်အတိုင်းအမြန်ဆုံးအကောင်အထည် ဖော်မယ်လို့ သူကပြောတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲကာလတုန်းက ဘာရပ်ပြောတဲ့ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအရေးကြီးအချက်လေးချက်ဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော် လက်မခံပါဘူး။ အဲဒါတွေကတော့ ဂျေရုစလင်မြို့ဟာ အစွဲရေးနိုင်ငံရဲ့ တရားစီရင်ရေးအောက်မှာပဲရှိရမယ်ဆိုတဲ့အချက်၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ် နယ်ခြားပိုင် နက်တွေအတိုင်း ပြန်ပေးရမယ်ဆိုတာကတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့အချက်တွေ ပါပဲ။ အဲဒီလိုပြောလာရင် လေးချက် မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ သူက ပြောသလို ကျွန်တော်တို့ကလည်း ၁၀ချက် မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။ အဲဒီ လိုပြောနေကြရင်ဘာအကျိုးဆက်တွေဖြစ်လာမလဲ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးတဲ့အခါ ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်တွေထားနေခဲ့ရင် ဘယ်လိုမှ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးလို့ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ၊ အကောင်းအဆိုး မှန်သမျှဟာဘာရပ်ရဲ့ လက်ထဲမှာရှိနေပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘော တူညီချက်တွေကို ပထမဆုံး လက်မှတ်ရေးထိုးသဘောတူညီခဲ့တာ လေဘာ ပါတီပါ။ အဲဒီသဘောတူညီချက်အတိုင်းသူတို့ အကောင်အထည်ဖော်ရမှာပဲ။ မစ္စတာဘာရပ်ဟာရာဘင်ရဲ့လမ်းကြောင်း၊ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းရှိမွန်ပီရက်စ် ရဲ့ လမ်းကြောင်းအတိုင်းလျှောက်လှမ်း လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်

ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ ဟာ တစ်ကျောင်းတည်းထွက်၊ တစ်ခရီးတည်းသွားတဲ့ သူတွေကိုး။ ကျွန်တော် ကတော့ မစ္စတာဘာရပ် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာတာကို ကောင်းတယ်လို့ မြင်ပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ သတိတော့ မပေါ့ပါဘူး”လို့ ပြောဆိုသွားခဲ့ပါတယ်။

REF:

News week July 12, 1999.

သာဘိုအမ်ဘိုကို

တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ သမ္မတသစ် သာဘိုအမ်ဘီကီ

“ကျွန်ုပ်အား ဘုရားသခင် စောင်မပါစေ”လို့ ညှာလက်ကို မြောက်ပြီး သာဘိုအမ်ဘီကီက ဆုတောင်းပြီးတာနဲ့ နောက်မှီအမြင့်ကြီးရှိတဲ့ ကုလား ထိုင်ကနေ မင်ဒဲလားက ထရပ်လိုက်ပါတယ်။ နောက် အမ်ဘီကီကို အားပါး တရ ပြီးပြပြီး “ကိုလိုနီစနစ်နဲ့အသားအရောင် ခွဲခြားမှု အမှောင်တိုက် ထဲမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင်ကျွန်တော်တို့နေခဲ့ကြရတယ်။အဲဒီ အမှောင် တိုက်ကနေလွတ်မြောက်အောင်နေမင်းကြီးကဆက်လက်ထွန်း တောက်နေ လိမ့်မယ်။အလင်းရောင်သစ်ကကျွန်တော်တို့နိုင်ငံပေါ် လမ်းပြ ပေးလိမ့်မယ်။ ဇွဲရှိတဲ့ နိုင်ငံ ဟာပိုမို သာယာဖြောင့်ဖြူးတဲ့ ဘဝကိုဖန်တီး လုပ်ကိုင်ကြ ပါလိမ့်မယ်” လို့ပြောကြားသွားတယ်။အသက် ၅၆ နှစ်ရှိတဲ့ အမ်ဘီကီကလည်း “အာဖရိကတိုက်သားတွေဟာချောက်ကမ်းပါးထဲက ကလေးငယ်တွေလိုပါပဲ။ ထောင်စုနှစ်တစ်ဝက်၊နှစ်ပေါင်းငါးရာလောက် ခေတ်နောက်ကျနေရ ရှာတယ်”လို့ ပြန်လည်မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ ပရီတိုးရီးယားမြို့တော် သမ္မတ အိမ်တော် ယူနိုက် အဆောက်အအုံမှာ ကျင်းပတဲ့ ဇွန်လ ၁၆ ရက်နေ့က သမ္မတသစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုပွဲမှာ သမ္မတဟောင်းနဲ့ သမ္မတသစ်တို့ရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအခမ်းအနားမှာ နိုင်ငံပေါင်း ၉၆ နိုင်ငံက တော်ဝင်မိသားစု ၅ ဦး၊ သမ္မတ အယောက် ၃၀၊ ဒုတိယသမ္မတ ၆ ဦး၊ ဝန်ကြီးချုပ် ၁၀ ဦး၊ ဘုရင်ခံ ၆ ဦး၊ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်တို့ တက်ရောက် ကြတယ်။ ဧည့်သည်တော်ပေါင်း ၄၀၀၀ ကျော်နဲ့ ပြည်သူ ၃၀,၀၀၀ ကျော် တက်ရောက်တဲ့ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုပွဲပါ။ အသက် ၈၀ ရှိတဲ့ သမ္မတမင်ဒဲ လားဟာ သမ္မတ သက်တမ်းပြည့်တဲ့အခါ ဆက်လက်အရွေးမခံတော့ပါဘူး။ တောင်အာဖရိက နိုင်ငံရဲ့ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲမှာ အေအန်စီပါတီက သာဘိုဘမ်ဘီကီက သမ္မတအဖြစ် အရွေးချယ်ခံလိုက်ရပါတယ်။ ခါးသီးလှ တဲ့ အသားအရောင်ခွဲခြားမှု ဝန်ထုပ်ကြီးကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ခါးစည်းခံခဲ့ ရတဲ့နိုင်ငံ။ ဒီစနစ်ဆိုးကြီးကို ကမ္ဘာမြေက နောက်ဆုံးတော်လှန်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံ ဟာ တောင်အာဖရိက နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ လူဖြူအုပ်စိုးမှုကာလဟာ တောင် အာဖရိက လူမည်းတွေ အဖိနှိပ်ခံခဲ့ရတဲ့ဘဝဟာ ဒဏ္ဍာရီဆန်တယ်လို့ ပြောရလောက်အောင် ရင်နင့်စရာကောင်းလှပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ဂျရယ်ဘိုသာဟာ အသက် ၁၃ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ သူ့

မှာ အလွန်ချစ်တဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်လည်း ရှိတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ ဒန်ကန်ကျေးရွာရဲ့ အဆိုအကအဖွဲ့ဝင်တွေပဲ။ ကျေးလက်သဘာဝ ဆိုကြ၊ ကကြနဲ့ အားလပ်ချိန်မှာ ပျော်ကြပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ သူတို့ သူငယ်ချင်းတွေ သံပြိုင်ဆိုပြီး ကခုန်နေကြချိန်မှာ အဝါရောင်ရဲကားနဲ့ တောင်အာဖရိက ရဲသားတွေရောက်လာပြီး အကြောင်းမဲ့ သေနတ်နဲ့ ပစ်ခတ်ကြတယ်။ သူ့သူငယ်ချင်းခေါင်းကို သေနတ်မှန်ပြီး ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးသွားခဲ့ရတယ်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တုန်းကပေါ့။ သူငယ်ချင်းဆုံးပြီးလို့ မကြာသေးဘူးပေါ့။ လူဖြူရဲတွေက ဝိုင်းရိုက်တာကို ဘိုသာ ခံရပြန်တယ်။ ရိုက်နေတဲ့ကြားက အတင်းရုန်းပြေးခဲ့တာ အဖြူနဲ့ အမည်း သွေးနှောထားတဲ့ အညိုတွေနေတဲ့ ရပ်ကွက်ထဲ ရောက်သွားတယ်။ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာရဲ့ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းမြို့ အရှေ့လန်ဒန်ကို ရောက်ခဲ့တာပါ။ သူ့တစ်ကိုယ်လုံး ဒဏ်ရာတွေနဲ့ သွေးချင်းချင်းနီခဲ့တယ်။ ယခုတိုင် အမာရွတ်ကြီးတွေ ထင်ကျန်နေသေးတယ်။ ကျောင်းလည်းမနေရတော့ဘူး။ အလယ်တန်းပညာနဲ့ ကျောင်းထွက်ခဲ့တယ်။ အသားအရောင်ခွဲခြားမှုနဲ့ လူမျိုးခွဲခြားရေးဝါဒစနစ်ကို ဆုံးခန်းတိုင် တိုက်ပွဲဝင်မယ်လို့ သူ့သန္နိဋ္ဌာန်ချခဲ့တယ်။ သူ့ကိုယ်က ဒဏ်ရာတွေနဲ့ သူ့စိတ်ထဲ စွဲထင်ခဲ့တဲ့ နာကြည်းမှုကတော့ “အသက်ရှင်သန်ဖို့အတွက် သန်စွမ်းရမယ်” ဆိုတာပါပဲ။

ယခုဆိုရင် အသားအရောင်ခွဲခြားမှုခေတ် ပြီးဆုံးသွားခဲ့တာ ၅ နှစ်ကျော်ပါပြီ။ဘိုသာဟာလူငယ်ဘောလုံးသမားတွေကို နည်းပြဆရာလုပ်ပြီး ကလေးတွေ ဒုစရိုက်မှုနွံထဲမနစ်အောင် အားကစားနဲ့ ကူညီဖြေရှင်းပေးတဲ့ သဘောပါပဲ။ သူ့ဇာတိ ဒန်ကန်ရွာမှာ လျှပ်စစ်မီးရအောင် သူကြိုးပမ်းခဲ့တာကိုလည်း သူ ဂုဏ်ယူပြောဆိုတတ်တယ်။ အာဖရိက အမျိုးသားကွန်ဂရက် (အေအန်စီ)က မင်ဒဲလားနေရာ ဆက်ခံသူအဖြစ် သာဘိုအမ်ဘီကီကို ရွေးချယ်လိုက်တာကိုလည်း သူ ကြိုဆိုတယ်။ သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆွယ်ဖို့ အားကစားကွင်းဖက် မောင်းသွားတဲ့ အမ်ဘီကီရဲ့ ကားကြီးကို ကြည့်ရင်း ဘိုသာက. .

“ယခုဆိုရင်လူငယ်မျိုးဆက်သစ် အများအပြား ပေါ်ထွန်းလာကြပြီလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

မှန်ပါတယ်။ယခု တောင်အာဖရိက နိုင်ငံရဲ့ သမ္မတသစ် ဖြစ်လာတဲ့ အသက် ၅၆ နှစ်အရွယ်၊ သာဘိုအမ်ဘီကီဟာလည်း တောင်အာဖရိကရဲ့ မျိုးဆက်သစ်တစ်ဦးပါပဲ။ သူဟာ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်း၊

ထရန်စကေးဒေကသ တဲလေးတစ်လုံးထဲမှာ မွေးဖွားခဲ့သူပါ။ သူ့ဒေသဟာ တောတောင်သဘာဝ အလွန်လှပပြီး ခေါင်လည်းခေါင်ပါတယ်။ ဇိုစာလူမျိုးစု တွေရဲ့ ဇာတိဒေသလည်း ဖြစ်တယ်။ အေအန်စီ (ANC)ပါတီ စတင်ထူ ထောင်တဲ့ ဘူမိနက်သန်ဒေသလည်း ဖြစ်တယ်။ မင်ဒဲလားဟာ ဇိုစာ လူမျိုး တွေရဲ့ ဆက်ခံသူ အကြီးအကဲတစ်ဦးပါ။ အမ်ဘီကီရဲ့ မိဘတွေဟာ ကျောင်း ဆရာတွေပါ။ မာ့ကစ်ဝါဒသဘောတရား အရိုးစွဲနေသူတွေလို့ ပြောရပါလိမ့် မယ်။ သူ့မိဘတွေနဲ့ ဒေသခံလူထုအားလုံးဟာ အေအန်စီကို ထောက်ခံ ကြသူချည်းဖြစ်ပါတယ်။ စတိုးဆိုင်တစ်ဆိုင်ဖွင့်ပြီး လယ်သမားတွေကို စည်းရုံး လှုံ့ဆော်တယ်။ သူတို့ရဲ့ စုရပ်အဖြစ် ဖွင့်ထားတဲ့ အခြေခံနေရာ လည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီစတိုးမှာ အလုပ်လုပ်ရင်းနဲ့ သာဘို ကြီးပြင်းလာခဲ့ရ ပါတယ်။ အဲဒီမှာပဲ ဒေါ်စတိုယက်ဗ်စကီးရဲ့ စာတွေ၊ ဝတ္ထုတွေကို ခုံခုံမင်မင် ဖတ်ခဲ့ရတယ်။ ကားလ်မတ်စ်ရဲ့ ကျမ်းတွေနဲ့ သဘောတရားတွေကိုလည်း လိုလိုလားလား လေ့လာဖတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွဲကျောင်း၊ နွားကျောင်း၊ စာ မတတ်၊ ပေမတတ်တဲ့ တောသူတောင်သား လယ်သမားတွေ ဈေးလာဝယ် တဲ့အခါ သူက ရှင်းပြလေ့ရှိပါတယ်။ ၁၀ နှစ်သားအရွယ်လည်း ရောက်ရော သူ့ကို ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ပို့လိုက်တယ်။ သာဘိုရဲ့ နိုင်ငံရေး ငယ်ဆရာ က သူ့အဖေပဲ။ သူ့အဖေ ဂိုဗန်ဟာ အခြေခံ နိုင်ငံရေးသဘောတရားတွေ သူ့ကို သင်ပြခဲ့တယ်။ ဂိုဗန်ဟာ အေအန်စီရဲ့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ကို စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်မှာတော့ သူတို့ ကျောင်းရဲ့ အေအန်စီအဖွဲ့မှာ သာဘို စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့ပါတော့တယ်။

နေရှင်နယ်ပါတီရဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အသားအရောင်ခွဲခြားမှုကို တရား ဝင်ကြေညာခဲ့တယ်။ အမ်ဘီကီတို့လူငယ်တွေဟာလည်း အဲဒီအချိန် က တည်းကသူတို့ရဲ့ အနာဂတ်အောင်ပွဲ ကိုအိပ်မက်တွေထဲမှာတည် ဆောက် ခဲ့ကြတယ်။ အသားအရောင်ခွဲခြားမှု ဥပဒေသစ်ထဲမှာ လူမည်းတွေ ဟာ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားတဲ့ လူမည်းသီးသန့်ဒေသတွေမှာပဲ နေထိုင်ခွင့် ရှိတယ်။ လူဖြူတွေရဲ့သီးသန့်နေရာတွေမှာ နေခွင့်သွားခွင့်မရှိဘူး။ လူမည်း တွေ အတွက်သီးသန့်ဖွင့်ထားတဲ့ စာကြည့်တိုက်တွေမှာသာဘိုတို့ လေ့လာ ကြရ ပါတယ်။ လူဖြူအစိုးရကကွန်မြူနစ်နှိပ်ကွပ်ရေးဥပဒေကိုပြဌာန်း လိုက်တဲ့အ ခါအဖေရောအမေပါနှစ်ဦးစလုံး ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်တွေ ဖြစ်ကြတဲ့ သာဘိုရဲ့ မိဘနှစ်ပါးဟာ ဥပဒေချိုးဖောက်သူတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ ရဲကိုလည်း

အာဏာကုန်လွှဲပေးထားတယ်။ သံသယရှိရင်ရှိသလိုအရေး ယူခွင့်ပေးထားတော့ ကွန်မြူနစ်လို့ သတ်မှတ်တဲ့လူတွေ၊ အေအန်စီပါတီက တက်ကြွလှုပ်ရှားတဲ့လူတွေကိုဆိုရင် ရဲက ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း အရေးယူ ဆက်ဆံကြပါတယ်။ အမ်ဘီကီရဲ့အဖေဟာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်မှာ အိမ်ကိုခွာပြီး မြေအောက် တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ ထွက်ခွာသွားပါတယ်။ အမေကတော့ အိမ်မှာပဲ သားသမီးတွေနဲ့ ကျန်ခဲ့တယ်။

သမ္မတမဖြစ်ခင် တစ်ပတ်က အမ်ဘီကီဟာ သူ့အဖေရဲ့ မွေးရပ်မြေ ညီလီဆိုတဲ့ ရွာလေးကို ရဟတ်ယာဉ်နဲ့ ရောက်ခဲ့သေးတယ်။ တောင်ထိပ်က ရွာလေးပါ။ မိသားစုတွေ ဆုံဖြစ်ကြတဲ့နေ့ပေါ့။ ရွာသူကြီးနဲ့ လူကြီးတွေက ဆိတ်ဖြူတစ်ကောင်ကို သတ်ပြီးချက်ထားတယ်။ သူ့အမေနဲ့ သူ့ညီမက ထုံးကျောက်နဲ့ ဆောက်ထားတဲ့ အိမ်လေးထဲက စောင့်နေကြတယ်။ သံဒယ်အိုးထဲမှာ ချက်ထားတဲ့ ဆိတ်သားဟင်းက မွှေးကြိုင်လို့ အမ်ဘီကီက ရွာသားတွေနဲ့ လူထုကို စကားပြောတယ်။ ယခု အစိုးရသစ်က သူတို့အတွက် ရေရအောင်လုပ်ပေးမယ်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကိုလည်း သွယ်ပေးမယ်။ တယ်လီဖုန်းကိုလည်း တပ်ဆင်ပေးမယ်။ သူတို့ဘဝ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ပေးမှာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောတယ်။ လူအုပ်ကြီးနောက်မှာ အသက် ၄၀ အရွယ် ပက်ဒီကျာလာနာဆိုတဲ့ လူက မင်ဒဲလား မတက်ခင်ကဆိုရင် သူတို့တစ်တွေ သိပ်ဒုက္ခရောက်ကြတယ်လို့ ပြောပြတယ်။ ညနေ ၅ နာရီကျော်ရင်း လမ်းပေါ်မှာ ဘယ်လူမည်းမျှ မရှိရ၊ မသွားရလို့ ရဲက အမိန့်ထုတ်ထားတယ်။ လူဖြူကုန်သည်တွေကလည်း ၅ နာရီကျော်မှ လာရောင်းတဲ့ လူမည်းတွေရဲ့ ပဲအိတ်တွေကို ညှာဝယ်ပြီး ငွေမပေးဘဲ ခြိမ်းခြောက်လွှတ်လိုက်ကြတယ်။ “အဲဒီအချိန်ကစပြီး လူဖြူတွေကို ကျွန်တော်မုန်းခဲ့တာပဲ” လို့ ပြောပြပါတယ်။

အသားအရောင်ခွဲခြားမှု ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြဖို့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော် တယ်ဆိုပြီး အမ်ဘီကီကို ကျောင်းထုတ်ပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဂျူဟန်နစွဘတ်ကို သူတက်ပြီး စာဆက်သင်တယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ အေအန်စီပါတီ မတရားသင်းကြေညာခံခဲ့ရပါတယ်။ တောင်အာဖရိကမှာ မနေဘဲ နိုင်ငံခြားကို ထွက်ပြေးဖို့ အမ်ဘီကီရဲ့ အဖေက သူ့သားကို ပြောတယ်။ လန်ဒန်ကို သူထွက်ခဲ့တယ်။ နှစ်နှစ်အတွင်းမှာပဲ သူ့အဖေနဲ့ မင်ဒဲလားတို့ နှစ်ယောက်စလုံး အဖမ်းခံရပြီး တစ်သက်တစ်ကျွန်း ပြစ်ဒဏ်ချလိုက်တယ်။ အမ်ဘီကီဟာပြီတိန်က ဆပ်ဆက်တက္ကသိုလ်မှာ ဘောဂဗေဒဘာသာ ကိုသင်ယူတယ်။ နေ့ဘက်မှာ ကျောင်းတက်ပြီးညဘက်မှာတော့ပြည်ပရောက်အေအန်စီလှုပ်ရှားမှုတွေကိုဆောင်

ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ အေအန်စီ ခေါင်းဆောင် အိုလီဗာတမ်ဘိုဟာ အမ်ဘီကီရဲ့ မွေးစားအဖေ ဖြစ်လာသလို ပါတီဟာလည်း သူ့မိသားစု ဖြစ် လာတာပေါ့။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာအမ်ဘီကီဟာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ဆွတ်ခူးခဲ့ပြီးဆိုဗီ ယက် ယူနီယံမှာ စစ်ပညာသင်ဖို့ ထွက်ခွာခဲ့တယ်။ နောက် ဇမ်ဘီယာ နိုင်ငံ လူ့ဆာကာမြို့မှာ ထားရှိတဲ့ (ANC) အေအန်စီပါတီဌာနချုပ်မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။ တက်ကြွတဲ့ မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တော်လှန်ရေး သမားလေးဟာ ပါတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းကို အလျင်အမြန် ရောက်ရှိသွား ပါတယ်။ မိုဇမ်ဘစ်ကနေ ဆွာဇီလန်ကို လက်နက်တွေ မှောင်ခိုပို့တယ်။ တောင်အာဖရိက နယ်စပ်မှာ လှုပ်ရှားကြတယ်။ ဆွာဇီလန်နဲ့ နိုင်ဂျီးရီးယား မှာ အေအန်စီရဲ့ သံတမန်အဖြစ် သူ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြန်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အမ်ဘီကီဟာ အေအန်စီရဲ့ သံတမန်အကြီးအကဲ ဖြစ်လာတယ်။ နောက် ပြန်ကြားရေးဌာန တာဝန်ခံ ဖြစ်လာသလို တမ်ဘိုရဲ့ ညာလက်ရုံးလည်း ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာတော့ တောင်အာဖရိက လူဖြူအစိုးရကို ဖြုတ်ချဖို့ စစ်ရေးအရ တိုက်ပွဲဝင်မှရမယ်။ ပထမတော့ နိုင်ငံရေးအရ ချဉ်း ကပ်ပြီး လူထုကို စည်းရုံးရမယ်ဆိုတဲ့ ပါတီဆုံးဖြတ်ချက်ချအောင် နောက် ကနေ သူက ကြိုးကိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းကသူ့ညီနဲ့ သူ့ရဲ့တစ်ဦးတည်းသောသား လေးဟာပြည်ပကို ထွက်ပြေးဖို့ ကြိုးစားရင်းတောင်အာဖရိကလုံခြုံရေး အေး ဂျင့်တွေကဖမ်းဆီးသတ်ပစ်လိုက်တယ်ဆိုတာသူသိရှိခဲ့ရတယ်။ ၁၉၈၄ မှာ တော့အေအန်စီရဲ့လျှို့ဝှက်အသံလွှင့်ဌာနကနေတောင်အာဖရိက အစိုးရအ နေနဲ့တောင်အာဖရိက နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်သင့်ကြောင်း ဖွင့်ချအသံလွှင့်တယ်။ နောက်မကြာမီမှာ အမ်ဘီကီဟာ လူဖြူတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ အေအန်စီရဲ့ သံတမန် ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာလူဖြူလျှို့ဝှက်အဖွဲ့တစ်ခုရဲ့ ခေါင်း ဆောင်ပိုင်းနဲ့သူတွေ့ဆုံခဲ့တယ်။ ဒီအဖွဲ့ဟာလူဖြူအစိုးရအဖွဲ့ကို ကြိုးကိုင် ထားတဲ့သူတွေပဲ။ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံရဲ့အခြေအနေဟာ အဲဒီအချိန်က ဆိုးနေတယ်။ လူမည်းတွေရဲ့ ဆူပူမှု၊ ဆန့်ကျင်မှုတွေက ကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားလာတဲ့အတွက် လူဖြူတွေက ထွက်ပေါက်ရှာတဲ့ အချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ လူဖြူ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တွေ၊ ပညာရှင်တွေနဲ့ အမ်ဘီကီတို့ဟာ ဒက္ကာနဲ့ လန်ဒန်မှာရှိတဲ့ အေအန်စီ ရုံးခွဲတွေမှာ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ အမ်ဘီကီရဲ့ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး၊ အပြောအဆိုလိမ္မာပါးနပ်မှု၊ ရဲရင့် ပြတ်သားမှုတွေကြောင့် ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာသူ့အဖေဂိုဗန်ဘီကီကို ထောင်

ကနေ လွတ်ပေးလိုက်တယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာတော့ သာဘိုဟာ တောင် အာဖရိက အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိဖို့ ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ တစ်နှစ်လောက်ကြာတော့ သာဘိုဂျီဟန်နစ္စဘတ် ကို ပြန်လာခဲ့တယ်။ နောက် မင်ဒဲလားကို ထောင်က လွတ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ “လူပုကို ကြည့်လိုက်ရင်တော့အမ်ဘီကီဟာအလွန်အေးပြီးစိတ်ထား ကောင်း တဲ့သူ၊ ရွှေပြည်အေးသမားလို့ထင်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့သပ်ရပ်တဲ့ အနောက် တိုင်းဝတ်စုံ၊ သိမ်မွေ့ပြီး လိမ္မာပါးနပ်တဲ့ အပြောအဆိုတွေနဲ့ ပြည့်စုံပေမယ့် သူ့စိတ်ဓာတ်ကတော့အသားအရောင်ခွဲခြားမှုခေတ်ကြီးကို ချေမှုန်းပစ် မယ်ဆိုတဲ့ပိုင်းဖြတ်မှုရှိတယ်။ ကိုလိုနီခေတ်၊ အသားအရောင် ခွဲခြားမှုစနစ်ကို ပြတ်ပြတ်သားသားတိုက်မယ့် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တယ် ဆို တာကို သူ့လူတွေက သံသယမရှိ ယုံကြည်ကြပါတယ်” လို့ စာရေးဆရာ အေဒရီယံဟက်ဒ်လန်နဲ့ ဂျူဗီယယ်လ် ရန်ကိုတို့က ရေးသားထားပါတယ်။

နယ်လ်ဆင်မင်ဒဲလားက တောင်အာဖရိကနိုင်ငံရဲ့ သမ္မတဖြစ်လာ တော့ အမ်ဘီကီလည်း ဒုတိယသမ္မတဖြစ်လာတယ်။ သူက လူဖြူ စီးပွားရေး သမားတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးကို အဆင်ပြေပြေ လုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်။ တောင်အာ ဖရိကရဲ့ စီးပွားရေးကို လူဖြူ လုပ်ငန်းရှင်တွေက ချုပ်ကိုင်ထားတာကို သူသိတယ်။ သူ့ရဲ့ စီးပွားရေးဆောင်ရွက်မှုဟာ တိုးတက်ကြီးထွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ အလုပ်သမားစိမ့်ကိန်းတွေ၊ တိုင်းပြည်ကြီး ပြန်လည်ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်တွေကိုတော့ လုပ်ငန်းရှင်တွေက လန့်နေကြတယ်။ သူဟာ ဆိုရှယ် လစ် တစ်ဦးအဖြစ် ရပ်တည်ချက် ရှိနေဆဲ ဆိုတာကို သူတို့ သိနေကြလို့ပါပဲ။

“လူအိုတွေကတော့ အနားယူသင့်ပြီပေါ့။ မင်ဒဲလားဟာ တကယ် ကောင်းတဲ့သူပါ။ သည်းခံတယ်၊ ခွင့်လွှတ်တယ်၊ ဒုစရိုက်သမားတွေကိုတောင် ခွင့်လွှတ်တတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သာဘိုကတော့ ဒုစရိုက်သမားကို ကောင်း ကောင်းဆုံးမပါလိမ့်မယ်” လို့ ဂျီဟန်နစ္စဘတ်က အလုပ်သမားကြီး ဖရေဒါ မွန်ကူးက ပြောပါတယ်။ ယခု သာဘိုအမ်ဘီကီ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံရဲ့ သမ္မတဖြစ်လာပြီး တိုင်းပြည်မှာ ဆိုးဝါးနေတဲ့ ဒုစရိုက်မှုတွေ၊ အကြမ်းဖက် မှုတွေ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုတွေကို သူဘယ်လိုတိုက်ဖျက်မလဲ၊ ဘယ်လောက် ကောင်းအောင် လုပ်ပေးနိုင်မလဲဆိုတာကို စောင့်ကြည့်ကြရပါလိမ့်မယ်။

REF:

News week, May 31, 1999.

ပိဏ်

အကြီးကျယ်ဆုံးဘောလုံးသမားပီလီ

သူရဲကောင်းတွေဟာ တစ်ကိုယ်တည်း လျှောက်လှမ်းလာကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာတွေဟာ ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့ နှလုံးသည်းပွတ်တွေထဲ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီသူတွေထဲမှာ ဘောလုံးကိုချစ်တဲ့ လူတစ်ဦးရှိတယ်။ သူ့နာမည်ရင်းက “အက်ဒါဆန်အရန်တက်ဒိုနယ်စီမင်တို”။ ဒါပေမဲ့ လူတွေအားလုံးကတော့ “ပီလီ” လို့ခေါ်တယ်။ သူဟာ သူရဲကောင်းတစ်ဦးပါပဲ။

ဘယ်အာကစားသမားမဆို ယှဉ်ပြိုင်ကစားကြတဲ့အခါသာမန် လူသားတွေကစားတဲ့ ကစားနှုန်းထက်ပိုသာအောင်တော့ ကြိုးစားကစား ကြတယ်။ ပီလီသာမန်အားကစားသမားတစ်ဦးဆိုပေမယ့် သာမန်တွေထက် အများကြီးသာအောင်၊ သာမန်ကစားပွဲတွေထက် အများကြီးကောင်းအောင် ကြိုးစားကစားခဲ့ပါတယ်။ ပီလီဟာ သူကစားခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတကာပွဲတွေမှာ ဂိုးသွင်းစံချိန်ကောင်းအောင် ကစားခဲ့တာချည်းပါပဲ။ ဘေ့စ်ဘောကစားသမား တစ်ယောက်နဲ့တူပါတယ်။ ၁၉၅၆ ခုနဲ့ ၁၉၇၄ ခုအတွင်းပီလီ ကစားခဲ့တဲ့ဘောလုံးပွဲတွေမှာသူတစ်ဦးတည်းဂိုးအရေအတွက် ၁၂၂၀ ဂိုး သွင်းယူခဲ့တယ်။ ဂိုးသွင်းနှုန်းက တစ်နှစ်ကို ဂိုးအရေအတွက် ၇၀ နှုန်း ပျမ်းမျှ သွင်းယူနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ ဒီစံချိန်ဟာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုနဲ့ တစ်ဝက်အတွင်း သွင်းယူခဲ့တဲ့ ဂိုးသွင်းနှုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ကစားစဉ် ကာလမှာ ဘရာဇီးလ်အသင်းက ကမ္ဘာ့ဖလားကို ရယူခဲ့တယ်။ ၁၂ နှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ချန်ပီယံ သုံးကြိမ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ပီလီကလည်း ခြောက်ပွဲမှာ တစ်ပွဲကို ငါးဂိုးနှုန်း သွင်းခဲ့တယ်။ ပွဲ ၃၀ မှာ တစ်ပွဲကို လေးဂိုးနှုန်း သွင်းခဲ့တယ်။ ပွဲ ၉၀ မှာ တစ်ပွဲကို သုံးဂိုးနှုန်းသွင်းယူခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ တခြားကျော်ကြားတဲ့ ခေတ်သစ်အားကစားသမားလိုပါပဲ။ မိမိအသင်း အနိုင်ရရင် တခြားလူတွေလိုပဲ ပျော်တတ်တယ်၊ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားတတ်ပါတယ်။ အနိုင်ဂိုး သွင်းတဲ့အခါ၊ ချေပဂိုးသွင်းတဲ့အခါမျိုးတွေမှာလည်း ကစားဖော်တွေနဲ့ မျှဝေကြည်နူးတတ်ပါတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ ကစားသမားဟာ သာမန်လူသားတစ်ဦးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကို ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံ ဆိပ်ကမ်းပိုင်း မြို့တွေအနီးက တောင်တန်းတွေပေါ်မှာ မွေးဖွားခဲ့တာပါ။ သူ့ဇာတိမြို့လေးကို “ထရက်စ်ကိုရာကိုးစ်” လို့ ခေါ်ပါတယ်။ သူ့မိသားစုက သူ့ကို “ဒီကို” လို့ ချစ်စနိုးခေါ်ပြီး ဘောလုံး

လောကမှာတော့ သူ့ဘောလုံးမိတ်ဆွေတွေက ပီလီလို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဒီနာမည်တစ်လုံးကပဲ သူ့မူရင်းဘဝကနေ လွတ်မြောက်စေခဲ့တာပါ။ ဒီကိုဟာ ၁၁ နှစ်သားက ဖိနပ်တိုက်သမားလေးအဖြစ်နဲ့ အသက်မွေးခဲ့တာပါ။ တစ်နေ့တော့ သူတို့နိုင်ငံက ထိပ်တန်းဘောလုံးသမားကြီးတစ်ယောက်နဲ့ သူတွေ့ရတယ်။ ဝေါလ်ဒီမားဒီဘရစ်တို့လို့ ခေါ်တယ်။ နောက်လေးနှစ်လောက် အကြာမှာ ဒီဘရစ်တို့က ပီလီကို ဆာပေါ်လိုမြို့အထိ ခေါ်သွားတယ်။ ကြေးစားဘောလုံးအသင်းဖြစ်တဲ့ စန်တိုစ်အသင်းကို ခေါ်သွားတာပါ။ ဒီကလေးကို ခေါ်လာတော့ ဘောလုံးအသင်း ဒါရိုက်တာတွေက မယုံမရဲနဲ့ ကြည့်နေကြတယ်။ ဒီဘရစ်တို့က အဲဒီလူကြီးတွေကို . . .

“ဒီချာတိတ်ဟာ တစ်နေ့ကျရင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကြီးကျယ်ဆုံး ဘောလုံးသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာလိမ့်မယ်”

လို့ပြောလိုက်ပါတယ်။ ပီလီရဲ့ ဘောလုံးစွမ်းရည်ဟာ သိသိသာသာ တိုးတက်လာတယ်။ ကလပ်အသင်းမှာ စကစားပြီး နောက်တစ်နှစ် ရောက်တော့ သူ့အသင်းရဲ့ ဂိုးသွင်းအများဆုံးဘောလုံးသမား ဖြစ်လာတယ်။ နောင်သူ့ကျော်ကြားလာပြီးတဲ့နောက် လန်ဒန်တိုင်းမိ သတင်းစာကြီးက ရေးထားတယ်။ အားကစား ဝါသနာရှင်တစ်ဦးကို သတင်းစာက မေးကြည့်တယ်။

“ပီလီဆိုတဲ့ နာမည်ကို ဘယ်လိုစာလုံးပေါင်းမလဲ” ဆိုတော့ . .

“ဂျီ-အို-ဒီ (GOD) ဘုရားသခင်ပေါ့”လို့ ဖြေသတဲ့။

ပီလီဟာ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ စစ်ပွဲကိုတောင် ရပ်သွားအောင် လုပ်နိုင်စွမ်း ရှိတယ်လို့ နာမည်ကြီးပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က နိုင်ဂျီးရီးယားမှာ ပြည်တွင်း စစ် အကြီးအကျယ် ဖြစ်ပွားနေချိန်ပါ။ ပီလီက နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံ လာဂိုးစ် မြို့တော်မှာ ဘောလုံးသွားကစားတယ်။ သရုပ်ပြကစားပွဲပါ။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်က သွားကစားပြခဲ့တာပါ။ အစိုးရနဲ့ သူပုန်နှစ်ဖက်တပ်တွေဟာ ပီလီ ဘောလုံး လာကစားပြတဲ့အတွက် ၄၈ နာရီကြာအောင် အပစ်အခတ် ရပ်စဲထားလိုက် ကြပါတယ်။

ဘောလုံးအားကစားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပီလီရဲ့အဆင့်ကို နားလည်ဖို့ ဆိုရင် ဘောလုံးပွဲတွေရဲ့ သဘောသဘာဝကို နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဘောလုံး ကစားခြင်းဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကြိုက်တဲ့ ကစားနည်း ဖြစ်တယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကစားပွဲလို့လည်း ပြောလို့ရတယ်။ နိုင်ငံတိုင်းမှာ ဘောလုံးကစားကြတယ်။ လူများစုကြီးက ဘောလုံးပွဲကို ဝါသနာပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်က ဗြိတိန်ကို ကျွန်တော်ရောက်သွားတယ်။ ဗြိတိသျှ ခေါင်းဆောင်

ပိုင်းက ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ညစာစားပွဲတက်ဖို့ ဖိတ်ကြားတဲ့အတွက် သွားခဲ့တာပါ။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်က ထင်ရှားတဲ့ ဧည့်သည်တော်တွေလည်း တက်ရောက်ကြပါတယ်။ လန်ဒန်မြို့ကစပင်ဆာအိမ်တော်မှာကျင်းပတဲ့ဧည့်ခံပွဲပါ။ အိမ်ရှင်တွေအဖို့ကံဆိုးတာကအဲဒီအခမ်းအနား ကျင်းပတဲ့ညမှာပဲ အာဂျင် တီးနားနဲ့ အင်္ဂလန်ကမ္ဘာ့ဖလားအတွက်ဘောလုံးယှဉ်ပြိုင်ကြလို့ပါပဲ။ ဖောက်ကလန်စစ်ပွဲရဲ့အပြစ်ကလည်း ရှိနေတော့ အင်္ဂလိပ်တွေအဖို့ အာဂျင် တီးနားနဲ့ပွဲဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ ခန်းမထဲမှာ ရုပ်မြင်သံကြားစက်တွေ ဆင်ထားပါတယ်။ ဧည့်ခံပွဲတက်လာတဲ့ ဧည့်သည်တွေရော အိမ်ရှင်တွေပါ ညစာစားပွဲအပေါ် သိပ်စိတ်မဝင်စားကြပါဘူး။ မျက်လုံးတွေကရုပ်မြင်သံကြားပေါ်ပဲ ရောက်နေကြတယ်။ ပွဲကလည်းအရှုံးအနိုင် မပေါ်ဘဲသရေကျနေတာအချိန်ပို ၁၅ မိနစ် စီကစားတဲ့အထိဂိုးမသွင်းနိုင်ကြသေးပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်တွေကလည်း ရင်တမမနဲ့ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဖင်တကြွ ကြွနဲ့ ကြည့်နေလိုက် ကြတာဧည့်ခံပွဲမှာ စကားပြောမည့်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ည ၁၁ နာရီအထိ ဘာတစ်ခွန်းမှ မပြောနိုင်ဘဲ ဘောလုံးပွဲပဲ အာရုံရောက်နေ ကြပါတယ်။ အချိန်ပိုစေ့လို့ ပိုင်နယ်တီငါးလုံးစီ ကန်သွင်းတဲ့အခါမှ အင်္ဂလန် ရှုံးနိမ့်သွားတယ်။ ပရိသတ်အားလုံး ဘာကိုမှ စိတ်မဝင်စားတော့ဘဲ ညည်းတဲ့ သူကညည်း၊ တောက်ခေါက်သူက တောက်ခေါက်နဲ့ ညစာစားပွဲ အခမ်း အနားလည်း ကုန်ဆုံးခဲ့ရပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ဖလားကို ပြင်သစ်ရတုန်းကလည်း ပြင်သစ်တစ်နိုင်ငံလုံး ခြိမ့်ခြိမ့်သံ ပျော်ရွှင်ကုန်ကြတာပဲ။ ၄၈ နာရီလုံးလုံးပြင်သစ်တွေမြူးထူးကခုန် နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်မှာဘရာဇီး တွေကတော့ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်က ချီလီနိုင်ငံ မှာကျင်းပတဲ့ကမ္ဘာ့ဖလား ဗိုလ်လုပွဲ တုန်းကဘရာဇီးဗိုလ်စွဲတယ်။ ကျွန်တော်ဘရာဇီးမှာရှိပါတယ်။ ဘရာဇီး တွေဟာပျော်လိုက်ကြတာလုပ်ငန်းတွေ အကုန်ရပ်ဆိုင်း ကုန်တယ်။ အလုပ်ရုံ စက်ရုံတွေပိတ်၊ ဈေးတွေဆိုင်တွေပိတ်၊ ကျောင်းတွေ ပိတ်နဲ့ နှစ်ရက်လောက်ကိုဘာမှမလုပ်ကြတော့ဘူး။ ပွဲတော်ချိန်မဟုတ်ဘဲ ဘရာဇီး တစ်နိုင်ငံလုံးပျော်ပွဲ တွေ ကျင်းပခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမေရိကန် မှာတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။ အမေရိကန်တွေရဲ့အားကစားရုံနဲ့အားကစားဝါသနာက ဘောလုံးမဟုတ်ဘဲ ဘော့စ်ဘောဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်လူမျိုးတွေက ဘော့စ်ဘောကစားပွဲဆိုရင် သောင်းသောင်းဖြဖြ အားပေးကြတယ်။ ဘော့စ်ဘောကစားနည်းကလည်း ကျွမ်းကျင်ဖို့လိုပါတယ်။ ဘော့စ်ဘော ပစ်လိုက်တဲ့ အမြန်နှုန်းဟာ တစ်နာရီ မိုင် ၉၀ နှုန်း ရှိပါတယ်။ ရိုက်လိုက်လို့

ပြန်ကန်ထွက်လာတဲ့ ဘောလုံးကို ဖမ်းရတာကလည်း ကျည်ဆံတစ်ဆံရဲ့ အရှိန်လောက်ကို မြန်ပါတယ်။ အဝေးလှမ်းပစ်တဲ့အခါ အလွန်ကို တိကျမှုရှိမှ အနိုင်ရနိုင်မှာပါ။ ဘောလုံးကစားသူ ၁၁ ယောက်စလုံး တစ်ဦးချင်း အရည်အချင်းရှိဖို့ လိုသလိုပါပဲ။ ကျွမ်းကျင်မှု၊ သက်လုံကောင်းမှု၊ မြန်ဆန်မှု၊ ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိမှု၊ အတွေ့အကြုံရှိမှု စတဲ့ အရည်အချင်းအားလုံးရှိမှ အဲဒီ ဘောလုံးအသင်း အောင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ အမေရိကန်တွေရဲ့ အားကစား သူရဲကောင်းကတော့ ဂျီဒီမက်ဂီယိုလို ဘေ့စ်ဘောချန်ပီယံမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က မက်ဂီယိုကို တစ်ကိုယ်တော် သေနတ်သမား လူစွမ်းကောင်းလို သဘောထားကြတယ်။

ဘောလုံးကစားနည်းဟာထူးခြားတဲ့ အားကစားတစ်ခုပါပဲ။ ကစား သမား ၁၁ ယောက်စလုံးဟာ တူညီတဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေ ရှိကြတယ်။ အထူး သဖြင့် ခေတ်သစ်ဘောလုံး ကစားနည်းမှာ ကစားသမား ၁၁ ဦးစလုံးက ကစားတဲ့နေရာအားလုံးကို ကစားတတ်ဖို့လိုတယ်။ နောက်တန်းသမားက နောက်တန်းကစားနည်းပဲ ကျွမ်းကျင်ရတယ်။ အလယ်တန်းက အလယ် တန်း၊ ရှေ့တန်းက ရှေ့တန်းဆိုတဲ့ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ကျွမ်းကျင်တာမျိုး မဟုတ်တော့ဘူး။ ရှေ့တန်းကလည်း နောက်တန်းကစားနိုင်ရမယ်။ နောက် တန်းကလည်း ရှေ့တန်းကစားနိုင်ရမယ်။ ခံစစ်သမားတွေနဲ့ တိုက်စစ်ကစား သမားတွေဆိုပြီး ခွဲခြားထားလို့ မရတော့ပါဘူး။ ဘေ့စ်ဘောနဲ့ ဘောလုံး ကစားနည်းမှာ ယခု ဘက်စုံကစားတတ်ဖို့ဟာ အတူတူပါပဲ။ ဒီကစားနည်း နှစ်ခုစလုံးဟာ ရင်တမမ ဖြစ်စေတဲ့ ကစားပွဲတွေပါ။ ဘောလုံးကစားတဲ့ အခါ ကစားနေစဉ် လိုအပ်သလို မဟာဗျူဟာ ပြောင်းပြီး ကစားရတတ်ပါ တယ်။ အားကစားပစ္စည်းအဖြစ်နဲ့ ဘောလုံးကစားရာမှာ ဘာမှမရှိဘူး။ ဖိနပ်တစ်စုံကလွဲပြီး အားကစားကိရိယာ အနည်းဆုံးပါပဲ။ ဘောလုံးကစား တာဟာ လွယ်လွယ်လေးပဲ။ ငါလည်း ဘောလုံးဝင်ကန်လို့ရသားပဲလို့ ဘောလုံးပွဲကြည့်တဲ့သူက ယုံကြည်တယ်။ ကစားကြည့်မှ သူသိပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်ကစားသမားမဆို ကျွမ်းကျင်တဲ့ ကစားသမားအဖြစ် ကစားနေသူတွေ ထဲက ရွေးထုတ်ပြီးမှ လေ့ကျင့်ပေးရတာပါ။ အလားအလာရှိတဲ့သူမှ ဖြစ် ထွန်းလာကြတာပါ။ ဘောလုံးကစားနည်းဟာ မြောက်အမေရိက အပြင် ဘက်မှာတော့ လူထုကြိုက်တဲ့ လူထုကစားနည်းပါပဲ။

ပီလီဟာ ဘေ့စ်ဘော လူရည်ချွန်ကစားသမားတစ်ဦး မဟုတ်သလို

ဘောလုံးလူရည်ချွန်တွေထက်လည်းထူးတဲ့အားကစားသမားတစ်ဦးပါပဲ။ ဘောလုံးကစားသမားတွေဟာသူတို့ရဲ့ဘောလုံးအသင်းတွေအပေါ်အခြေတည်ပြီးထူးချွန်ကြတယ်။ အမြင့်ဆုံးအထိအောင်မြင်ကျော်ကြားမှုဟာလည်း အချိန်သိပ်မကြာဘူး။ ခဏပဲ။ ဘောလုံးသမားတွေ ထိပ်ဆုံးရောက်ချိန်ဟာ ငါးနှစ်ကျော်ကျော်လေးပဲသက်တမ်းရှိပါတယ်။ ပီလီကအဲဒီ ဘောလုံးလူရည်ချွန်တွေထက်ထူးတယ်၊ သာတယ်။ ဘယ်သူနဲ့မှယှဉ်မရအောင် ထူးချွန်တယ်လို့ ပြောရတာပီလီဟာအကောင်းဆုံး၊ အတော်ဆုံး ဘောလုံးသမားအဖြစ်နဲ့ ၁၈ နှစ်ကြာအောင်ထိန်းထား နိုင်လို့ပါပဲ။ ယခုအထိသူ့လောက် ထူးချွန်တဲ့ ဘောလုံးသမားရှိရဲ့လား။ သူ့လောက်ထိပ်ဆုံးမှာသက်တမ်းအရှည်ဆုံး ရပ်တည်နိုင်သူရှိရဲ့လား။ သူ့ရဲ့ ဘောလုံး သက်တမ်း ၁၇ နှစ်မြောက် ၁၉၇၃ ခုနှစ်တစ်နှစ်တည်းမှာပိုအလုံးပေါင်း ၅၂ လုံးသွင်းယူခဲ့တယ်။ ပီလီနဲ့ခေတ်ပြိုင်အလွန်ကျော်ကြားတဲ့စူပါစတား ဘောလုံးသမားတွေဟာဘောလုံးရာသီတစ်နှစ်အတွင်းပိုအလုံးပေါင်း ၅၀ တောင်ရအောင်မသွင်းနိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။ ပီလီက သူတို့ထက် အများကြီး သာတယ်။ တစ်ခါတစ်လေ တစ်နှစ်တည်း ပိုပေါင်း ၁၀၀ ကျော်အောင်တောင် သွင်းခဲ့သေးတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမှာ သူ့အနားယူဖို့အချိန် ရောက် လာပါတော့တယ်။

ပီလီဟာဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ထဲကလိုဘရာဇီးအသင်းမှာဝင်စားတဲ့ ဘောလုံးသမားလို ဖြစ်နေတယ်။ ဘရာဇီးဘောလုံးသားတွေဟာ ကွင်းထဲ မှာဆိုရင် ကျွမ်းဘားသမားတွေလို ခုန်ပျံပြီးကစားကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ ခွန်စိုက်အားစိုက်နဲ့ ကစားတတ်ကြတယ်။ တစ်ဖက်အသင်းနဲ့ အကြိတ်အနယ် ယှဉ်ပြိုင်တဲ့အခါ သူတို့ရဲ့ အင်အားအဝါတွေဟာ တစ်ကွင်းလုံး ထိန်နေတာပါပဲ။ ပီလီ ပါဝင်ကစားခဲ့တဲ့ ကာလတွေကဆိုရင် ဘရာဇီးလူမျိုးတွေဟာ ဘောလုံးကစားပွဲကို စိတ်ကူးယဉ်စရာလို ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ပီလီကစားတာကိုတစ်ကြိမ်ပဲ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ကြည့်ဖူးပါတယ်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့ဖလားပွဲမှာပါ။ ဘရာဇီးနဲ့ပြိုင်ဘက်အီတလီအသင်းတို့ ဗိုလ်လုပွဲ မှာတွေ့ကြပါတယ်။ အစပိုင်းမှာတော့ တစ်ဖက်တစ်ရိုးစီနဲ့ သရေ ကျနေပါတယ်။ ဘရာဇီးတွေကတော့သရေဖြစ်နေတဲ့အတွက်မကျေနပ်ကြပါဘူး။ အီတလီကလည်းခံစစ်ကောင်းကောင်းနဲ့ ပိတ်ဆို့ကစားနေတဲ့ အတွက် ဘရာဇီးလည်း ထိုးဖောက်မရလောက်အောင်ဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ကစားရင်း အီတလီအသင်းဟာအမှားလုပ်လိုက်မိတယ်။ အဲဒီကစားကွက် အမှားကိုတွေ့သွားတဲ့ ဘရာဇီးအသင်းဟာပီလီကဦးဆောင်ပြီးအီတလီရဲ့ဟာကွက်ကို ထိုးဖောက်

ကစားတော့တာပဲ။ ဒီပွဲမှာ ဘရာဇီးက လေးဂိုး တစ်ဂိုးနဲ့ ကမ္ဘာ့ဖလားကြီးကို ရရှိသွားခဲ့ပါတယ်။ နောင်အခါ ပီလီ နယူး ယောက် ကော့စ်မိုစ် အသင်းမှာ ကစားတာတွေ့ခဲ့သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရင်လို မမြန်တော့ပါဘူး။ ယခုခေတ် အားကစားသမားလူငယ်တွေ ကတော့ ပီလီရဲ့ ကစားပွဲတွေ၊ ကစားကွက်တွေကို တွေ့ဖူးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ပီလီဟာ ကမ္ဘာမှာ အကြီးကျယ်ဆုံး ဘောလုံးသမားတစ်ဦး ပါပဲ။

ပီလီဆိုရင် အားကစားသမားတိုင်းသိပါတယ်။ ဘောလုံးကစားသူ ရော မကစားသူပါ။ အားကစားမလုပ်တဲ့သူရော မလုပ်တဲ့သူပါ ပီလီကို သိကြတယ်။ ယခု ဆောင်းပါးဟာ Time မဂ္ဂဇင်းမှာ Henry Kissinger ရဲ့ Pele ဆောင်းပါးကို အခြေခံပြီး ရေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟင်နရီ ကစ်ဆင်ဂျားဟာ အမေရိကန် သမ္မတ အကြံပေးအရာရှိ၊ နောက် အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ တရုတ်အမေရိကန် သံတမန် ဆက်သွယ်ဖို့ ဗီယက်နမ်စစ် ရပ်စဲဖို့အတွက် စေ့စပ်ရေးသမားအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ မှာ ဘောလုံးကစားနည်း တွင်ကျယ်အောင်နဲ့ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ဖလား ဘောလုံးဗိုလ်လုပွဲကို အမေရိကန်မှာ ကျင်းပနိုင်အောင် ကစ်ဆင်ဂျားပဲ စွမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ။ သူက ပီလီအကြောင်းကို သူ့သိသလောက်နဲ့ သူခံစား နားလည်တဲ့ ဘောလုံးအကြောင်းကို ရေးထားပါတယ်။

ပီလီဟာ ဘောလုံးလောကကို ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခု ကြာအောင် လွှမ်းမိုးထားနိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘရာဇီးဂျာနယ်သမားတစ်ဦးက “ပီလီဟာ လူ့ လောကကို လူတစ်ယောက်အဖြစ်နဲ့ မွေးဖွားမလာဘူးဆိုရင် ဘောလုံး တစ်လုံး ဖြစ်လာမှာပဲ” လို့ ရေးထားပါတယ်။ ပီလီကို ဘရာဇီးနိုင်ငံ၊ မိနတ်စ် ဂါရပ်စ်ပြည်နယ်၊ ထရက်စ်ကိုရားကွိုစ်မြို့မှာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ လ ၂၃ ရက်နေ့မှာ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ စန်တိုစ် ဘောလုံး အသင်းမှာ စတင်ကစားတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ၁၉၆၉ ခုနှစ်အတွင်းစန်တိုစ် အသင်းဟာ ချန်ပီယံ ကိုးကြိမ်ရရှိခဲ့တယ်။ ၁၉၅၈ မှာဘရာဇီးအသင်းကိုပီလီ ဦးဆောင်ပြီးကစားခဲ့တာကမ္ဘာ့ဖလားဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ် မှာလည်း သူပါဝင်ခဲ့တဲ့ ဘရာဇီးအသင်းဟာ ကမ္ဘာ့ဖလားကို ရခဲ့ပြန် တယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ သူ ဘောလုံးလောကမှ အနားယူလိုက်တယ်။ အနားယူတဲ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်နဲ့သူနောက်ဆုံးကစားခဲ့တဲ့ဘောလုံးပွဲအပြီးမှာဘောလုံး

ကိုပိုက်ပြီးကွင်းလယ်မှာမိနစ် ၂၀ကြာအောင်ဒူးထောက် ထိုင်နေလိုက်ပါတယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာတော့ ငွေကြေးအခက် အခဲရှိလို့ အနားယူရာကနေ နယူးယောက် ကော့စ်မိုစ်အသင်းမှာ ပြန်ကစားတယ်။ ၁၉၇၇ခုနှစ်မှာကော့စ် မိုစ်က အနားယူခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာသူ့ကိုဘရာဇီးနိုင်ငံရဲ့အားကစား ဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်တယ်။ ပီလီဟာ ကမ္ဘာမှာ ရှာမှရှားတဲ့ အကျော်ကြားဆုံး ဘောလုံးသမားတစ်ဦး ဆိုတာကိုဘယ်သူမှအငြင်းပွားလိမ့် မယ် မဟုတ်ပါဘူး။

REF:

TIME, 14.6.99

ရင်ပျိုတင်

ဇာဘုရင်နန်းတွင်းကို မွေနှောက်ခဲ့သူ ရပ်စ်ပြုတင်

သူနာမည်ရင်းက “ဂရိဂိုရီအီဖီမိုဗစ်ချ်ရပ်စ်ပြုတင်”ဖြစ်ပါတယ်။ ရုရှား နိုင်ငံရဲ့ နယ်စွန်နယ်ဖျားဆိုက် ဘေးရီးယားကလယ်သမား၊တောသား ကြီး တစ်ဦးပါ။ဂါထာမန္တရားတွေရွတ်ဖတ်ပြီးလူတွေရဲ့ကာယဝေဒနာ၊ စိတ် ဓာတ်ဝေဒနာတွေကိုမေ့ပျောက်အောင်ကုစားပေးတတ်တယ်။ တချို့ ကတော့မိစ္ဆာနတ်ဆိုးကြီးနဲ့တူတယ်၊မျက်လှည့်ဆရာကြီးနဲ့တူတယ်လို့ ခပ် တိုးတိုးပြောတတ်ကြတယ်။ဘယ်လိုပဲပြောပြောဇာဘုရင်ရဲ့ နန်းတွင်းမှာ တော့ဩဇာအကြီးဆုံး၊ တန်ခိုးအရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ တွင်ကျယ် ခဲ့တာတော့ အမှန်ပါပဲ။ အဲဒီအချိန်က ဥရောပမှာ သက်ဦးဆံ ‘ရှင်ဘုရင် စနစ်ကိုနိုင်ငံတွေမှာကျင့်သုံးခဲ့ကြတယ်။ ရုရှားနိုင်ငံဟာ အခြားဥရောပ နိုင်ငံတွေ၊ အထူး သဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံလို ဘုရင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနေတဲ့အချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ အရှေ့တိုင်း၊ အာရှတစ်ပိုင်းဖြစ်နေတဲ့ ရုရှားနိုင်ငံဟာ တချို့အယူအဆတွေမှာဥရောပမဆန်သလိုအယူသီးမှုနဲ့ အစွဲအလန်း ဟောင်းတွေကလည်း တချို့လူတွေမှာ အမြစ်တွယ်ဆဲ ရှိနေပါသေးတယ်။ ရုရှားနန်းတွင်းကမိဖုရားကြီးနဲ့မင်းညီမင်းသားတွေထဲမှာ ခေတ်နောက်ကျ လွန်းတဲ့ အစွဲ အလန်းဟောင်းတွေက ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် ကပ်ငြိနေပါတယ်။အလွန်ကိုအသိတရားနောက်ကျပြီးရှေးရိုး အစွဲအလန်း ကြီးလွန်းတဲ့ လယ်သမားတွေလိုပဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်အစွဲအလန်းကြီးမှု၊ ဗေဒင် ယတြာ ယုံကြည်မှု၊ ပဉ္စလက်အတတ်များကို အထင်ကြီးမှုစတဲ့ ခေတ်နောက် ပြန်ဆွဲ အယူအဆတွေကြောင့် ဝတ်ရုံနက်နဲ့ ပျောက်စေဆရာ လယ်တောသားနန်းတွင်းမှာတွင်ကျယ်လာခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ရုရှားမင်းညီ မင်းသား တွေ၊ များမတ်တွေ၊ နန်းတွင်းသားတွေဟာ အကြားအမြင်ရတယ် ဆိုတဲ့မြင့်မြတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို သူတို့ရဲ့အိမ်ဦးခန်းတွေမှာနေရာပေး ကိုးကွယ် ကြတယ်။ အလယ်ခေတ် ဥရောပ များမတ်မျိုးနွယ်တွေမှာ လူရွှင်တော်တွေ၊ ကျွမ်းဘားတွေထားပြီး ဖျော်ဖြေခိုင်းလေ့ရှိတယ်။ အဲဒီသဘောမျိုးနဲ့ ဗေဒင် ဆရာတွေ အကြားအမြင်ရတယ်ဆိုတဲ့သူတွေ၊ ဗိန္နောဆရာ၊ ပျောက်စေဆရာ တွေကိုလည်း ပင့်ဖိတ်ကိုးကွယ်တဲ့ အလေ့အထလည်း ရှိလာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ထူးခြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ ယုံလောက်တဲ့ အစွမ်းတွေပြပြီး မုတ်ဆိတ်ကြီး တဖားဖား ဝတ်ရုံကြီး တရမ်းရမ်းနဲ့ စိန့်ပီတာဘတ်ကဇာဘုရင်ရဲ့နန်းတော် ထဲ ရောက်ရှိလာပါတော့တယ်။

ဂရီဂိုရီရပ်စ်ပြုတင်၁၉၀၈ ခုနှစ်မှာစိန့်ပီတာစဘတ်ရောက်လာတုန်းက ရုရှားနိုင်ငံကို ဇာဘုရင် ဒုတိယမြောက် နီကိုးလပ်စ် အုပ်ချုပ်နေ ပါတယ်။ နီကိုးလပ်စ်ဟာပျော့ညံ့ညံ့ ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ပြီးမိဖုရားရဲ့ဩဇာ ညောင်းခံရပါတယ်။ သူ့မိဖုရား ဇာရီနာအလက်ဇန္ဒရားက ထက်တယ်။ အင်္ဂလန်က ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီးရဲ့ မြေးတော်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဇာရီနာဟာ ဗေဒင်ယတြာနဲ့ ရှေးဟောင်းအစွဲအလန်းတွေကို အလွန်ယုံကြည်သူတစ်ဦး လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ ဘုန်းကြီးရှူးနဲ့ လှေလူး တွေ ကြသလို ရပ်စ်ပြုတင် နဲ့ ဇာရီနာအလက်ဇန္ဒရားတို့ တွေ့ဆုံပြီး ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းမှာ ထူးခြားတဲ့အဖြစ်တွေဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်။ မိဖုရားကြီးဇာရီနာ အလက်ဇန္ဒရား ဟာရပ်စ်ပြုတင်အပေါ်အပြည့်အဝယုံကြည်ခဲ့တယ်။ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခဲ့တယ်။ သားတော်ရဲ့အသက်သခင်လို့သတ်မှတ်ပြီးမိသားစု ကျန်းမာရေးဟာ ရပ်စ်ပြုတင်ကုမှ ပျောက်မယ်လို့ ယုံကြည်ခဲ့ပါ တယ်။

ဂရီဂိုရီရပ်စ်ပြုတင်ကိုနန်းတော်ထဲပင့်ဆောင်လာသူကတော့အင် နာဗိုင်းရှပ်စ်ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၀၄ ခုနှစ်မှာမွေးတဲ့ ဇာဘုရင် နီကိုးလပ်စ် နဲ့ ဇာရီနာ မိဖုရားတို့ရဲ့ တစ်ဦးတည်းသော သားတော်လေး ဇာရီဗစ်ချ် အလက်ဇ်ဟာ သွေးယိုစီးတဲ့ရောဂါရနေတာကြာပါပြီ။ နှာခေါင်းသွေးလျှံတာကအစ သွေးထွက်လာပြီဆိုရင် တော်တော်နဲ့ မတိတ်တော့ဘူး။ ဒီရောဂါဟာ မွေးဖွားပြီးကတည်းကနာတာရှည်ရောဂါဖြစ်နေတယ်။ အလက်ဇ်ဟာ အလက်ဇန္ဒရားရဲ့တစ်ဦးတည်းသောသား၊ အဘွားဖြစ်သူဝိတိုရိယ ဘုရင်မကြီးရဲ့မြေးဖြစ်နေတဲ့အတွက်မိဖုရားဟာဒီကလေးကျန်းမာရေးအတွက် အမြဲသောကရောက်နေခဲ့တယ်။ လေးနှစ်သား မင်းသားလေး အလက်ဇ်ဟာ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ထီးမွေနန်းလျာလည်း ဖြစ်တဲ့အတွက်ဘုရင်နဲ့မိဖုရားဟာ သားတော်လေးအသက်ရှင်သန်ရေးကိုအထူးဂရုပြုကြသလိုပိုးမွေးသလို မွေးနေကြရပါတယ်။ အလက်ဇ်ရဲ့ကျန်းမာရေးကတော့ဘယ်ဆရာနဲ့မှ ကုလို့မပျောက်နိုင်တဲ့အခြေအနေမျိုးမှာပါ။ ထိမိခိုက်မိလို့လုံးဝမရဘူး။ ပြေးလွှားဆော့ကစားရင်းနဲ့တောင် ဆောင့်မိ၊ လဲမိလို့ မရဘူး။ ပေါက်ပြဲတာနဲ့ သွေးကယိုဆင်းပြီးတော်တော်နဲ့ကိုသွေးမတိတ်တော့ဘူး။ အထိန်းတော်တွေနဲ့ ကြပ်ကြပ်မတ်မတ်ထားပြီးပိုးသားပိုးထည်တွေနဲ့ထွေးပိုက်ကာရံထားရတဲ့ အခြေအနေမျိုးပါ။ ဆရာဝန်တွေရော၊ သမားတော်ကြီးတွေကပါ ပျောက်ကင်းအောင်ကုလို့မရနိုင်တော့ဘူးပြောပေမယ့် အလက်ဇန္ဒရားက လက်မလျှော့ချင်ဘူး။ သားတော်ကို ရအောင်ကယ်မယ်။ နတ်ဘုရားတွေ၊

တန်ခိုးရှင်တွေက ကယ်တင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အစွဲအလန်းကို ယုံကြည်သူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့အတွက် ပူဇော်ပသတာမျိုး၊ နတ် တွေပင့်ပြီး ကုသတာမျိုး၊ မန်းမှုတ်ပြီး ရွတ်ဖတ်ခိုင်းတာမျိုးတွေနဲ့ ကလေးကို ကုသခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မရပါဘူး။ သာမန်လူတွေထက် ထူးခြားတဲ့ တန်ခိုးရှင် တစ်ယောက်ကသာ ကုခဲ့ရင် သားတော်လေး ရောဂါပျောက်ကင်း လိမ့်မယ်လို့ မိဖုရားကြီးက ယုံကြည်ဆဲပါပဲ။ ဒီအချိန်မှာ ဆိုက်ဘေးရီးယားက ကျေးတောသား လယ်သမားကြီး ဘုန်းကြီးလိုလို ပျောက်စေဆရာလိုလို၊ ဝတ်ရုံနဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်ကို အင်နာဗိုင်ရူဗိုဘာက မိဖုရားကြီးဆီ ခေါ်ဆောင် လာခဲ့ပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကို တွေ့တာနဲ့ မျှော်လင့်စောင့်စားနေတဲ့ တန်ခိုး ရှင် ရောက်လာခဲ့ပြီလို့ ဇာရီနာက ယူဆလိုက်တယ်။

ဒီအချိန်မှာ ကလေးငယ်ရဲ့ အခြေအနေဟာ သေမင်းရဲ့ တံခါးကို ရောက်နေတဲ့ အခြေအနေလို့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ဘုရင်ရော၊ မိဖုရားပါမက များမတ်အားလုံးက စိုးရိမ်နေကြတယ်။ နန်းမွေဆက်ခံမယ့်သူရဲ့ ကံကြမ္မာဟာ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်ကံကြမ္မာအတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးသလိုဖြစ်မှာ ပူပန်နေကြတယ်။ အဲဒီကာလက ရုရှားနိုင်ငံမှာ အကျပ်အတည်းပေါင်းစုံ နဲ့ ကြုံကြုံကနေတယ်။ ဇာဘုရင်အုပ်စိုးမှုရဲ့ အကျဉ်းအကျပ်ကာလလို့ ပြောရ လိမ့်မယ်။ ဇာဘုရင်ရဲ့ ရက်စက်မှုနဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ ဖိနှိပ်မှုကိုလည်း ရုရှား ပြည်သူတွေ အလူးအလဲခံနေကြရတယ်။ မင်းမဲ့စရိုက်ဂိုဏ်းသားတွေရဲ့ လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်မှုတွေ ပေါ်ပေါက်နေသလို အလုပ်သမားတွေရဲ့ အခွင့် အရေးတောင်းဆိုမှုတွေ၊ လုပ်ခတိုးပေးရေး၊ ကုန်ဈေးနှုန်းကျဆင်းရေး တိုက်ပွဲ တွေကလည်း ပေါ်ပေါက်နေတယ်။ ရုရှ စီးပွားရေးဟာ ကျဆင်းသထက် ကျဆင်းလာတယ်။ ငွေကြေးမတည်ငြိမ်မှု၊ ငွေဖောင်းပွမှုတွေကလည်း ဆိုးသထက်ဆိုးလာနေတယ်။ အစိုးရယန္တရားကလည်းကမောက်ကမ ဖြစ် နေပြီ။ အစိုးရအမှုထမ်းအရာထမ်းတွေရဲ့ အကျင့်ပျက်မှု၊ လာဘ်စားမှု တွေက လည်းပိုပိုကြီးလာတယ်။ အင်အားကောင်းလာတဲ့ရုရှားတော်လှန်ရေး အင် အားစုတွေရဲ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ စည်းရုံးလှုံ့ ဆော်မှုတွေက ရုရှား ပြည်သူတွေကြားမှာ စိမ့်ဝင်လာနေတယ်။ ဒီလိုအခြေ အနေဆိုးတွေက လွန်မြောက်ဖို့ဟာဇာဘုရင်ရဲ့နန်းတွင်း တည်ငြိမ်ဖို့ လိုတယ်။ ထီးမွန်နန်းလျာ သားတော်အလက်ဇန်ဒရ်ကျန်းမာရေးဟာကောင်းဖို့လိုတယ်လို့ မိဖုရားကြီးက ယူဆတယ်။ ဒါကြောင့် ရပ်စ်ပြုတင်ကို တွေ့ လိုက်တဲ့အခါ အလက်ဇန္ဒရား ရဲ့ မျက်လုံးတွေ ဝင်းလက်သွားတယ်။ သား တော်နဲ့ ရုရှားနိုင်ငံကို ကယ်

တင်ဖို့ ကယ်တင်ရှင်တွေ့ပြီလို့လည်း ခံစား လိုက်ရတယ်။

တချို့က ရပ်စ်ပြုတင်ကို 'ဘုန်းကြီးရူး' လို့ ခေါ်ကြတယ်။ တကယ် တော့ သူဟာ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးမဟုတ်သလို အရူးတစ်ယောက်လည်း မဟုတ် ပါဘူး။ မုတ်ဆိတ်မွေးတဖားဖားနဲ့ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ခပ်ရိုင်းရိုင်း ဆိုက်ဘေး ရိုးယန်း ကျေးတောသားကြီးတစ်ယောက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ သူ ဥပမိရုပ်ဟာ လူတွေကို စိတ်ဝင်စားလောက်တဲ့ ဆွဲဆောင်မှုမျိုး မရှိပါဘူး။ ရေမှန်မှန်မချိုး၊ အဝတ်မှန်မှန်မလျော်တဲ့အတိုက် သူ့ကိုယ်ဟာ အမြဲလိုလို နံ့စော်နေတယ်။ ကိုယ်လုံးက ပြားပြား၊ အရပ်က အနေတော်ပဲ မြင့်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တော် တော်သန်စွမ်းတဲ့လူပါပဲ။ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ပြီး ထွားကြိုင်းတဲ့ ခန္ဓာနဲ့ မုတ်ဆိတ်တွေ တွန့်လိမ်နေတဲ့ သူ့ကိုယ်မှာ စူးရှတဲ့ ရမ္မက်နဲ့ကို ရနေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဖျင်ကြမ်းအင်္ကျီအနက်ကြီးနဲ့ အရုပ်ဆိုးဆိုး ဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ထူးခြားမှု ကတော့ သူ့မျက်လုံးတွေပါပဲ။ မီးခိုးရောင်မျက်လုံးတွေက စူးရှတောက်ပြောင် ပြီး ဆွဲငင်အားကောင်းလှတယ်။ သူ့မျက်လုံးတွေထဲမှာ အင်အားတွေရှိနေ တယ်။ လူတစ်ယောက်ကို အိပ်မွေ့ချနိုင်သလို သူ့အမိန့်နာခံအောင် တန်ခိုး ရှိနေတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ သူ့ရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့ရုပ်ရည်နဲ့ အသွင်သဏ္ဍာန်ကပဲ ဆွဲဆောင်မှု ဖြစ်နေပါတယ်။ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့လှတဲ့ နန်းတွင်းက ယောက်ျား၊ မိန်းမတွေကြားမှာ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ ရုပ်ရည်နဲ့ အသွင် အပြင်တွေကလည်း တမူထူးခြားပြီး စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းနေတယ်။ နောင်အခါ လန်ဒန်မှာ သွားနေတဲ့ မင်းသား ယူစိတ်ပေါ့ဖ်က ကျွန်တော့် ရှေ့မှာကြည့်နေတဲ့ သူ့မျက်လုံးတွေဟာ ဝင်းလက်စူးရှပြီး မီးရောင်တန်းလို အလှည့်ညှိုးညှိုး တောက်ပြောင်နေပါတယ်"လို့ သူ့အကြောင်းထဲမှာ ရေးထား ဖူးပါတယ်။

၁၈၆၈ ခုနှစ်လောက်က ရပ်စ်ပြုတင်ကို မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ သူ့ အကြောင်းကိုဘယ်သူမှကယနဏမသိကြပါဘူး။ မိဘဘယ်သူဘယ်ဝါ၊ မျိုးရိုး ဝီဇာပညာအရည်အချင်း၊ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးသားချင်း၊ ဇနီး သား သမီးစတဲ့ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်ကိုလည်း မသိကြပါဘူး။ ဟိုးဝေးလံတဲ့ ရုရှားနိုင်ငံ အစွန်အဖျားအလွန်ချမ်းအေးပြီးခေတ်နောက်ကျလွန်းတဲ့ဆိုက် ဘေးရီးယား နယ်ကလာတယ်။ သူ့ဇာတိဟာ ဆိုက်ဘေးရီးယား ကျေးတော ရွာတစ်ရွာက ဖြစ်တယ်ဆိုတာလောက်ပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံသူပြောတဲ့စကားတွေကနေ သိရှိကြ တယ်။ အမေရိကန်အနောက်ပိုင်းကနယ်သစ်ရှာဖွေသူတွေ အလုပ်အကိုင် ရှာဖွေသူတွေလို ရေကြည်ရာ မြက်နုရာ ထွက်လာခဲ့ ပုံပေါ်ပါတယ်။

ဆိုက်ဘေးရီးယားနယ်ကရုရှားနိုင်ငံရဲ့နယ်စွန့်နယ်ဖျား အလွန်ဝေးသီ
တဲ့နေရာမှာ ရှိပါတယ်။ အစိုးရရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုနဲ့လည်း အလွမ်း ကွာပြီး
ဇာဘုရင်ရဲ့ အုပ်စိုးမှုကိုလည်း ကောင်းကောင်းသဘောမပေါက်ကြ ပါဘူး။
ကြမ်းကြမ်းရမ်းရမ်းနဲ့ သတ်ရဲဖြတ်ရဲတဲ့ လူတွေနေထိုင်တဲ့ အရိုင်း ဒေသလို
ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီလူတွေဟာ သူတို့ ဥပဒေနဲ့ သူတို့ အုပ်ချုပ်တယ်။
သူတို့လမ်းစဉ်နဲ့ သူတို့ဘဝကို ဖန်တီးကြပါတယ်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတွေကို
သူတို့နည်း၊ သူတို့ဟန်နဲ့သူတို့ စီရင်မှုနဲ့ သူတို့ဘာသာ ဆိုက်ဘေးရီးယန်းတွေ
က စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။

ရပ်စ်ပြုတင်ဟာအရွယ်ရောက်ကတည်းက သူ့ခိုးလေးတစ်ယောက်
ပါပဲ။ သူ့အဖေလို မြင်းသူ့ခိုးတစ်ယောက် ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ပြီး ‘ဗာနက်’
လို့ခေါ်တဲ့ ကလေးကချေ၊ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်သမား တစ်ယောက်လည်းဖြစ်
ပါတယ်။ ဆိုက်ဘေးရီးယားမှာ အလုပ်မလုပ်တဲ့ ကလေးကချေကို ဥပဒေ
ချိုးဖောက်သူလို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ သူ့အလုပ် မြင်းခိုး
တာကို လုပ်ရင်းကိုင်ရင်းနဲ့ အတွေ့အကြုံရပြီး ရင့်ကျက်လာပါတယ်။ သူ့ရဲ့
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းလည်း ဖြစ်လာတယ်။ သူ့ခိုးဆိုတာက အမြဲ
တမ်းခိုးတိုင်း လွတ်တာ မဟုတ်တာပဲ။ မြင်းခိုးရင်း မကြာခဏ ဆိုသလို
လက်ပူးလက်ကြပ်ဖမ်းမိပြီး ဝိုင်းရိုက်ကြတာ သေလုမျောပါး ဖြစ်သွားတယ်။
ရဲက အချိန်မီရောက်လာလို့ အသက်ချမ်းသာရသွားတာပါ။ အိုးနဲ့အိမ်နဲ့
အခြေတကျနေနိုင်တဲ့ အခြေအနေလည်းမရှိ၊ နေချင်စိတ်လည်းမရှိတဲ့
အတွက် ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ လေလွင့်ပြီး အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရတဲ့အခါလုပ်၊
အခြေအနေပေးရင်ခိုး၊ စတဲ့ဘဝကို ရေစုန်မျှောလာလိုက်တာ နောက်ဆုံး
ဘာသာရေးဘက်ကို ရောက်သွားပါတယ်။ ဆိုက်ဘေးရီးယားက ဘုန်းကြီး
ကျောင်းတစ်ကျောင်းကို ရောက်သွားတယ်။ ဒီဘုန်းကြီးကျောင်းဟာ ရုရှား
အော်သိုဒေါက်စ် ဘုရားကျောင်းက ဖြစ်ပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကတော့
အပေါင်းအသင်းသစ်တွေ၊ မိတ်ဆွေသစ်တွေနဲ့ ဘဝသစ်မှာ ကျင်လည်လာခဲ့
တယ်။ ယခင်လို မြင်းသူ့ခိုး၊ ကလေးကချေ မဟုတ်တော့ဘဲ ဘုရားတရားနဲ့
ဖြစ်လာပြီး ဘုရားကျောင်းအလုပ်ကို ဇောက်ချလုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဘုရားကို
အာရုံပြုရာမှာလည်း အခြားသူတွေထက် ပိုပြီး အာရုံပြုနိုင်တယ်။ လမ်းများ
များ သွားနိုင်သလို မြန်မြန်လည်း သွားနိုင်တယ်။ ခရီးရှည်ကြီးကို မအိပ်ဘဲ
နဲ့ လမ်းလျှောက်သွားနိုင်တယ်။ ဘယ်သူမှသူ့ကိုမယှဉ်နိုင်ဘူး။ သာမန်လူတွေ
လုပ်နိုင်တာထက် ပိုပါတယ်။ ကျင်လည်ခဲ့တဲ့ဘဝရယ်၊ ဘာသာရေးက

လေ့ကျင့်သွန်သင်မှုရယ်ကြောင့် သူ့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်စွမ်းအားနဲ့ မှတ်ဉာဏ်အား ဟာ ပြောစမှတ်ပြုလောက်အောင်ကို ထူးခြားလာပါတယ်။ ဒီလိုစွမ်းအား တွေကြောင့်လည်း သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်မှုကလည်းပိုပြီးကြီးမားလာခဲ့တယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းကို ရုရှားအော်သိုဒေါက်စ် ဘုရားကျောင်း လူကြီးတွေက သတိပြုမိလာပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်လို “သစ္စာတရား”ကို ယုံကြည်တဲ့ သာဓကမျိုးဖြစ်နေရမယ်လို့ စံနမူနာပြုပြီး ဘာသာဝင်တွေကို ဆုံးမလေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ မူရင်းယုံကြည်မှုကိုတော့ ဘယ်သူ ကမှ သံသယ မဝင်ကြပါဘူး။ သူ့ခေါင်းထဲမှာရှိနေတာက တစ်ယူသန် ဘာ သာရေး ဂိုဏ်းခွဲတစ်ခုက အစွဲတစ်ခုရှိပါတယ်။ ဒီဂိုဏ်းရဲ့ကျင့်စဉ်တွေဟာ သာမန်နဲ့မတူဘဲ အစွန်းရောက်လွန်းတယ်။

ဒီလိုနဲ့ ဂိုဏ်းအုပ်ဘုန်းတော်ကြီးဖြစ်တဲ့သီအိုဖန်က ရပ်စ်ပြုတင်ကို ရုရှားနိုင်ငံရဲ့မြို့တော် စိန့်ပီတာစဘတ်ကို ခေါ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ မြို့တော် ကိုရောက်လာတဲ့အခါ ဘယ်လိုပဲ ဟန်ဆောင်ပေမယ့် သူ့ဇာတိရုပ်က တော့ ပေါ်လာတာပဲ။ လူနေမှုချင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုချင်း၊ စရိုက်ချင်း အလွန် ကွာဟတဲ့အတွက် သူ့ကျင်လည်ခဲ့တဲ့ဘဝနဲ့ ရောက်ရှိနေတဲ့ ဘဝဟာ မတူ ပါဘူး။ ကျွမ်းဝင်မှုမရှိတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ အဆင်ပြေ အောင် နေလို့မရနိုင်ခဲ့ဘူး။ နန်းတော်ထဲက လူတန်းစားဟာ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ အမြင့်ဆုံးက လူတွေနေထိုင်တဲ့ အတန်းအစားဖြစ်တော့ ကျေးတောသား အဆင့်အနိမ့်ဆုံး လူတန်းစားဟာ အကျင့်စရိုက်ချင်းယှဉ်လို့ မရတော့ဘူး။ မှီအောင်လည်း ညှိလို့ လိုက်လို့မရပါဘူး။ စိန့်ပီတာစဘတ်က ဘုရားကျောင်း မှာရော၊ နန်းတော်ထဲမှာရော ရပ်စ်ပြုတင်နဲ့ အကျင့်ချင်း လုံးဝ ကွာဟနေပါ တော့တယ်။

မင်းစိုးရာဇာ အသိုင်းအဝိုင်းမှာ ကျင်လည်ရင်းနဲ့ မကြာမီထိုအသိုင်း အဝိုင်းကို ရပ်စ်ပြုတင် သဘောပေါက်လာခဲ့တယ်။ ဇာဘုရင်ရဲ့ နန်းတော် ထဲ ရောက်လာပြီး မင်းသားလေး အလက်ဇ်ကို ဆေးကုသပေးရာက ရပ်စ် ပြုတင်ရဲ့ဘဝ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်လာခဲ့ရတော့တယ်။ အလက်ဇ်ကို ၁၉၀၄ ခုနှစ်မှာ မွေးခဲ့တယ်။ မွေးပြီးကတည်းက သူ့ကျန်းမာရေးဟာ တစ် နေ့ရွှေ၊ တစ်နေ့ ငွေ ဖြစ်နေတယ်။ အထိမခံရ၊ ပွန်းပဲ့ရုံနဲ့ သွေးမတိတ်တော့ ဘူး။ သမားတော်ကြီးများနဲ့ ကုသပေမယ့် မပျောက်ကင်းဘဲ ကလေးကို

ရွှေပေါ်မြတင် ယုယနေရတယ်။ ထီးမွေနန်းလျာဆက်ခံရမယ့် မင်းသား ဖြစ်တဲ့အတွက် ရောဂါပျောက်ဖို့မှာ အလွန်အရေးကြီးပြဿနာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာပဲ ရပ်စ်ပြုတင်နဲ့ တွေ့ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သမားတော်ကြီး များက ကုသလို့မရခဲ့တဲ့ မင်းသားလေးရဲ့ သွေးမတိတ်တဲ့ ရောဂါကို ရပ်စ် ပြုတင်က ပျောက်အောင် ကုသခဲ့တယ်။ မတော်တဆ တိုက်ဆိုင်ပြီး ပျောက် ကင်းသွားသလား၊ အမှန်တကယ် ဆေးကုတော်လို့လားတော့မသိ၊ မင်းသား လေးအခြေအနေဟာ ကောင်းမွန်ခဲ့တယ်။ သေမင်းကို အနိုင်ရခဲ့ပါတယ်။

ထိုအချိန်ကစပြီးရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ဩဇာဟာ ဇာဘုရင်နန်းတော်ထဲမှာ ကြီးမားလာတယ်။ အိမ်ရှေ့စံလေးရဲ့ ကယ်တင်ရှင်အဖြစ် ဘုရင်နဲ့ မိဖုရား ကြီးတို့ရဲ့ ယုံကြည်မှုကို ရရှိခဲ့တယ်။ အထူးသဖြင့် တန်ခိုးရှင်ကို ယုံကြည် တတ်တဲ့ မိဖုရားကြီးက ရပ်စ်ပြုတင်ကို ကိုးကွယ်ခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေး ဟာ အထိမခံဘဝမှ ထိခိုက်လို့ရလာတယ်။ ရောဂါဖြစ်ရင် လူမှန်းမသိဘဲ ကယောင်ကတမ်းဖြစ်နေရာက ပျောက်ကင်းသွားတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ ဆေးကုသမှု ဘယ်လောက်တော်လို့ ဘယ်လိုကုသတယ်ဆိုတာကို သူတို့ မသိကြ။ သူ့မှာ စိတ်စွမ်းအား ဘယ်လောက်ကြီးမားတာကိုလည်း သူတို့မသိ။ သူ တန်ခိုးမည်မျှကြီးပြီး သူ့တန်ခိုးဖြင့် ဘယ်လို တန်ခိုးပြခဲ့တာကိုလည်း ရေရေရာရာ သူတို့မသိခဲ့ကြ။ ဒါပေမဲ့ သမားတော်ကြီးများ၊ ဆရာဝန် အကျော်အမော်များ မကုသနိုင်တဲ့ ဇာဘုရင် နီကိုးလပ်စ်ရဲ့ သားလေး မင်းသားအလက်ဇန်ဒရဲ့ သွေးမတိတ်တဲ့ရောဂါကို ပျောက်ကင်းအောင် ရပ်စ် ပြုတင် ကုသနိုင်ခဲ့တယ်။ ထို့ကြောင့် ဇာဘုရင်ရဲ့ နန်းတော်ထဲမှာ ရပ်စ် ပြုတင်ရဲ့ ဩဇာကြီးမားခဲ့တာဟာ အဆန်းမဟုတ်တော့ဘူး။ မိဖုရားကြီး အလက်ဇန္ဒရားရဲ့ ကိုးကွယ်အားထားမှုကို ရယူနိုင်ရုံမက ဇာဘုရင်ရဲ့ ယုံ ကြည်မှုကိုလည်း သူရရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် နန်းတွင်းမှာ ရပ်စ်ပြုတင် ခြေရှုပ်နေတာကိုတော့ ဇာဘုရင် မနှစ်မြို့လှဘူး။ ရပ်စ်ပြုတင်ကို ကြည့်မရ ဆုံး၊ အမုန်းဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မင်းညီမင်းသားများနဲ့ နိုင်ငံရေးသမားများ ပါပဲ။ ထိုထဲမှာ မင်းသား ယူဆွတ်ပေါ့ဖ်ဟာ ထိပ်ဆုံးက ပါဝင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက လိမ္မာတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်နဲ့ ရင်းနှီးစွာ ပေါင်းသင်းခဲ့ပါတယ်။

ထိုအချိန်ဟာရုရှားပဒေသရာဇ်စနစ်ရဲ့နေဝင်ချိန် ဖြစ်တယ်။ဇာဘုရင် စနစ်ရဲ့ရက်စက်စွာအုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာခါးစည်းခံခဲ့ရတဲ့ရုရှား လယ်သမား များ၊မဝရေစာလစာနဲ့အသက်ရှင်ရုံလုပ်ကိုင်ခဲ့ရတဲ့ရုရှား အလုပ်သမားများ ကလည်း လူနေမှုစနစ်ကို ပြောင်းလဲပစ်လိုတယ်။ ရုရှားပညာတတ်

များနဲ့ပြုပြင်ရေးသမားများကလည်းဇာဘုရင်အုပ်ချုပ်မှုကို သဘောမကျကြ။ ထိုအုပ်စုမှာရုရှားပညာတတ်မင်းညီမင်းသားများနဲ့ များမတ်နွယ်များပါဝင် တယ်။ ထိုအချိန်မှာပဲ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးဟာ ၁၉၁၄ခုနှစ်မှာစတင်ဖြစ်ပွားခဲ့ ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ စီးပွားရေး ချွတ်ခြုံကျနေရုံ မက အဖက်ဖက်ကခေတ် နောက်ကျပြီး ယိုယွင်းနေတဲ့ ရုရှားနိုင်ငံအဖို့ စစ်ရဲ့ဒဏ်ကို အလူးအလဲခံ နေရရှာတယ်။ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာကို သွား ရောက် ကြည့်ရှုခဲ့တဲ့ ဇာဘုရင် နီကိုလပ်စ်ဟာ သူ့စစ်တပ်ကို ကြည့်ပြီး စိတ်ဓာတ်ကျသွားတယ်။ ခဲယမ်း မီးကျောက် မလုံလောက်၊ စစ်လက်နက် ပစ္စည်း အပြည့်အစုံမရှိ၊ စစ်သား တိုင်းမှာပင် စစ်ဝတ်စုံ လုံလုံလောက် လောက်မရှိ၊ စားနပ်ရိက္ခာရှားပါးနေတဲ့ ရုရှားတပ်မတော်ကို ဇာဘုရင် တွေ့ ခဲ့တယ်။ သူတို့နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်တဲ့ တစ်ဖက်က စစ်တပ်ဟာ ဥရောပမှာ အကောင်း ဆုံး တပ်မတော်ကြီးဖြစ်တယ်။ စစ်လက် နက် အကောင်းဆုံး၊ ခဲယမ်းမီး ကျောက် အပြည့်စုံဆုံး၊ ရိက္ခာအတောင့် တင်းဆုံး၊ စစ်စွမ်းရည်အကောင်းဆုံး ဂျာမန်စစ်တပ်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဇာဘုရင်ဟာ စစ်တိုက်ပြီး ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ အကျပ်အတည်းကိုဖြေရှင်းဖို့ကြိုးစား ပေမယ့် မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ ထိုအချိန် အတွင်း ရပ်စ်ပြုတင် ရုရှားနန်းတွင်း ရောက်လာတာပါ။ ရပ်စ်ပြုတင် ရောက်လာတာဟာ သံသယဖြစ်စရာများ ရှိတယ်လို့ အချို့ကပြောတယ်။ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ စစ်ရေးလျှို့ဝှက်ချက်တွေကို ဂျာမန်တပ်တွေထံ ပို့ပေးခဲ့တယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ ဂျာမန်သူလျှို့ဝှက်ချက်လို့ စွပ်စွဲကြပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင် သူလျှို့ဝှက်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သူ့နိုင်ငံအပေါ် သစ္စာရှိ သည်ဖြစ်စေ၊ သစ္စာဖောက်သည်ဖြစ်စေ ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာမှာ ဂျာမန် တပ်တွေက အနိုင်ရနေတာတော့ အမှန်ပါပဲ။ ဂျာမန် တွေရဲ့ စစ်စွမ်းရည် သာလွန်တာထက် ရန်သူသတင်းကို ကြိုရပြီး အနိုင်ရ တယ်လို့ ယူဆနေကြ ပါတယ်။ ယူဆရလောက်အောင်လည်း ရပ်စ်ပြုတင် က အရေးပါနေတယ်။ စစ်ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ရှေ့တန်းက သတင်းပို့ချက် တွေဟာ စိန့်ပီတာစဘတ် ကိုရောက်တယ်။ ထိုသတင်းတွေကို စစ်ပညာ လည်း နားမလည်၊ စစ် အကြောင်း လည်း လုံးဝမသိတဲ့ မိဖုရားကြီး အလက် ဇန္ဒရားထံ ရောက်တယ်။ စစ်ဆင်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ညွှန်ကြားချက်တွေ၊ စစ်ရေး လျှို့ဝှက်ချက်များ အကြောင်း မိဖုရားကြီး အလက်ဇန္ဒရားက ရပ်စ် ပြုတင်နဲ့ တိုင်ပင်လေ့ ရှိ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရေးကြီးတဲ့စစ်ရေးကိစ္စတွေကို ရပ်စ်ပြုတင် အလိုလို သိရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုအခြေအနေမျိုးတွေကြောင့်ရပ်စ်ပြုတင်ကိုရှင်းပစ်ဖို့ကြံစည်ကြ တော့တယ်။ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေးတွေကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ရုံမက နန်းတွင်းရေးကိစ္စ၊ လူမှုရေး အရှုပ်အထွေးတွေကိုပါ ဖန်တီးနေတဲ့ အတွက် ဇာဘုရင်ရဲ့ သိက္ခာကို ညှိုးနွမ်းစေတယ်။ ရုရှားရိုမန်နော့ဗ်မင်းဆက် ပျက်သုဉ်းဖို့အတွက် ရပ်စ်ပြုတင်က ဖန်တီးနေတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကိုသာ အစပျောက်နိုင်ရင် အစစအရာရာ ကျဆင်းနေတဲ့ ရုရှား နိုင်ငံရဲ့ ကံကြမ္မာ၊ ဇာဘုရင်ရဲ့ သိက္ခာကို ပြန်လည်အဖတ်ဆည်နိုင် ကောင်း တယ်လို့ ရုရှား အထက်တန်းလွှာ အသိုင်းအဝိုင်းက ယူဆတယ်။ ပဒေ သရာဇ် စနစ်ရဲ့ နေဝင်ချိန်ကို မသိရှာတဲ့ ပဒေသရာဇ်အုပ်စု သူတို့ လူတန်းစား သက်ဆိုးရှည်ရေးအတွက် ကျားကန်ပေးလိုတဲ့အတွက် ရပ်စ် ပြုတင်ကို တရားခံအဖြစ် ထိုးကျွေးဖို့ ကြိုးစားကြပါတော့တယ်။

ခေါင်းဆောင်က မင်းသားယူစွပ်ပေါ့ဖ်ပါ။ သူ့ဇနီးဟာ ဇာဘုရင် နီကိုးလပ်စ်ရဲ့ တူမဖြစ်ပြီး ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ ရန်သူများမြင်သလို ရိုမန်နော့ဗ် မင်းဆက်အတွက် ရပ်စ်ပြုတင်ကို ရှင်းပစ်ရမယ်လို့ ယူဆပြီး “ရပ်စ်ပြုတင် သုတ်သင်ရေး စီမံချက်”ကို သူပဲ ကြံစည်၊ သူပဲရေးဆွဲ၊ သူပဲ အစီအစဉ် ချခဲ့ပါတယ်။ မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လိုလို၊ သူတော်စင်တစ်ပါး လိုလို၊ လူထူးလူဆန်းတစ်ဦးလိုလို ဆန်းကျယ်တဲ့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို နောက်ထပ် တစ်ကြိမ်ထပ်တွေ့လိုတဲ့ အရှိန်အဝါ ကြီးမားခဲ့တယ်။ ရင်းနှီးလာတဲ့အခါ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ စရိုက်ကိုသိလာတယ်။ အစားရမ်း၊ အသောက်ရမ်းတဲ့ ခပ်ပေပေ လူကြီးတစ်ယောက်ပါပဲ။ ယူစွပ်ပေါ့ဖ်က ဂစ်တာတီးတဲ့အခါ ရပ်စ်ပြုတင်အကြိုက် ဂျစ်ပစီသီချင်းတွေ တီးပြရတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးဟာ မကြာခဏ တွေ့ဆုံတတ်တယ်။ စိန့်ပီတာစဘတ်က ဂိုရိုခိုဗာရာလမ်းရှိ နေအိမ်မှာ ရပ်စ်ပြုတင်နဲ့ တွေ့လေ့ရှိပါတယ်။ လူမုန်းများတဲ့ ရပ်စ်ပြုတင် ရဲ့ အသက်အန္တရာယ်အတွက် လုံခြုံရေးအစောင့်များကို ထူထပ်စွာ ချထားခဲ့ တယ်။ မင်းသားက အရောက်များလာတဲ့အခါ အစောင့်များက သူ့ကို မျက်မှန်းတန်းမိလာတယ်။ ရင်းနှီးသထက် ရင်းနှီးလာတဲ့အခါ ရပ်စ်ပြုတင် အိမ်ကို တံခါးမရှိ ဓားမရှိ ဆိုရလောက်အောင် မင်းသား ဝင်ထွက်ခွင့်ရ လာပါတယ်။

မင်းသားယူစွပ်ပေါ့ဖ်ဟာ ရပ်စ်ပြုတင်ကို လက်သည် မပေါ်အောင်

လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ဖို့ကြံစည်ခဲ့တယ်။ သူ့ဟာသာမန်လူသတ်သမားတစ်ယောက်မဟုတ်ပါဘူး။ ရပ်စ်ပြုတင်ကိုလုပ်ကြံမှရုရှားနိုင်ငံကို ကယ်တင်နိုင်မယ်လို့လည်း ယုံကြည်နေသူဖြစ်တယ်။ စိန့်ပီတာစဘတ်မြို့တော်ထဲမှာ လုပ်ကြံလို့မဖြစ်၊ ပထမဆုံး ရပ်စ်ပြုတင်ကို မြို့တော်အပြင်ကို သူ့ဆန္ဒအတိုင်း ထွက်လာအောင်ဖြားယောင်းခေါ်ဆောင်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် ရပ်စ်ပြုတင်က မလိုက်။ သူ့လုံခြုံရေးအတွက်မြို့တော်အပြင်ကိုမထွက်။ သူ့သက်တော်စောင့်ကလည်း အလွန်စိတ်ချရတယ်။ လွယ်လွယ်ကူကူ လုပ်ကြံ၍ မရနိုင်ပေ။ ဒါကြောင့် ယူစွပ်ပေါ့ဖ်က သူ့အစီအစဉ်ကို ပြောင်းရတော့တယ်။ မင်းသားနဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်တို့ဟာ ရင်းနှီးလာကြတဲ့အတွက် မင်းသားအပေါ် ယုံကြည်မှုကလည်း ပိုလာတယ်။ ဒါကြောင့် စကားဝိုင်းမှာဖြစ်စေ၊ အရက်ဝိုင်းမှာဖြစ်စေ သူ့အကြောင်းတွေကို ရပ်စ်ပြုတင်ပြောပြ၊ မိန်းမတွေခေါ်၊ ခါးဝတ်ဗလာနဲ့ သူ့ကို ရေချိုးခိုင်းတဲ့အကြောင်း၊ ချေးတွန်းခိုင်း၊ နှိပ်နယ်ခိုင်းတဲ့အကြောင်း၊ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုတွေကို ဆေးဖော်စပ်ပြီး ဘုရင့်မိသားစုကို တိုက်ကျွေးတဲ့အကြောင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးများပါဝင်တဲ့ တိဘက်မှဆေးတွေကိုလည်း သူ့ကိုယ်တိုင်ဖော်စပ်ကာ တိုက်ကျွေးတဲ့အကြောင်းများ ပြောပြပါတယ်။ တစ်နေ့ သူတို့နှစ်ယောက် ဝိုင်းသောက်ရင်း အရှိန်ရလာတဲ့အခါ ရပ်စ်ပြုတင်က ဇာဘုရင် နီကိုလပ်စ်ကို နန်းချပြီး သားတော် အလက်ဇန်ဒါကို နန်းတင်မယ်။ မယ်တော် အလက်ဇန္ဒရားက ရင်ခွင်ပိုက်အစိုးရဖွဲ့ပြီး အုပ်ချုပ်မယ်ဆိုတဲ့ အကြံအစည်ကို ပြောပါတယ်။ ရုရှားနိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အခြေအနေအရပ်ရပ်ဟာ ဆိုးဝါးသထက် ဆိုးဝါးလာတယ်။ အလုပ်သမားများရဲ့မကျေနပ်မှုတွေ၊ လယ်သမားများရဲ့ ဆန့်ကျင်မှုတွေကိုလည်း ဇာဘုရင် ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ နန်းတွင်းရေးမှာလည်း ရှုပ်ထွေးနေတယ်။ ဇာဘုရင်က တစ်စု၊ မိဖုရားကြီးနဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်တို့က တစ်စု၊ မင်းညီမင်းသားများကတစ်စု စသည်ဖြင့် အစုစု ကွဲပြားနေတယ်။ ထိုအချိန်မှာ ရုရှားဘော်ရီဗစ်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးဩဇာကလည်း ရုရှားပြည်သူများအပေါ် ကြီးမားလာတယ်။ ရုရှားပညာတတ်များ၊ မျိုးချစ်များ၊ အမျိုးသား အရင်းရှင်များက ရုရှားနိုင်ငံကို ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအဖြစ် ပြောင်းလဲလိုကြတယ်။ ရုရှားအလုပ်သမား၊ လယ်သမားများနဲ့ တိုးတက်သော ဓနရှင်ပေါက်စလူတန်းစားတို့က ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ တည်ထောင်လိုကြတယ်။ ဇာဘုရင်ရဲ့ ဖိနှိပ်မှုကို ခံစားနေရပြီး ဆင်းရဲမွဲတေနေတဲ့ ရုရှားပြည်သူများက ဇာဘုရင်၏ အုပ်ချုပ်မှုကို မနှစ်မြို့ကြတော့။ ထိုအချိန်မှာဇာဘုရင်ကို ကျားကန်ပေး လိုတဲ့

မင်းညီမင်းသားအုပ်စုက ခပ်ရှုပ်ရှုပ် ပျောက်စေဆရာ ရပ်စ်ပြုတင်ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းနဲ့ ထွက်ပေါက်တစ်ခု ရှာကြံခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၁၆ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်း တစ်ညနေခင်းမှာသူတို့ဆိုကြတယ်။ စိန့်ပီတာစဘတ်၊ မွိုင်ကာလမ်းရှိ မင်းသားယူစွပ်ပေါ့ဖ်နေအိမ်မှာ ပူးပေါင်းလုပ်ကြံမယ့် အဖွဲ့ စည်းဝေးတိုင်ပင်ကြပါတယ်။ မြို့စားကြီး ဒီမီရီထရီပေါ့ ဗလိုဗစ်ချ်နဲ့ တပ်မတော်အရာရှိနှစ်ဦး ဆော့စ်ဟိုတင်နဲ့ ပူရစ်ရှ်ကေဗစ်ချ်တို့ ဖြစ်တယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကို လုပ်ကြံတဲ့အခါ တခြားနည်းတွေထက် အဆိပ်ကျွေးသတ်တာဟာ အဆင်ပြေဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံး ဖြစ်တယ်။ ဒီကိစ္စကို လုံးဝ လျှို့ဝှက်ထားကြရမယ်။ အလောင်းကိုလည်း ဘယ်သူမှမမြင်အောင် ဖျောက်ဖျက်ပစ်ရမယ်လို့ မင်းသား ယူစွပ်ပေါ့ဖ်က အကြံပေးတယ်။ ဘယ်မှာ လုပ်ကြံမလဲလို့ နေရာရွေးတော့လည်း ရပ်စ်ပြုတင်နဲ့ အရင်းနှီးဆုံးဖြစ်တဲ့၊ ရပ်စ်ပြုတင် အများဆုံး လာရောက်လည်ပတ်တတ်တဲ့ မင်းသားယူစွပ်ပေါ့ဖ် နေအိမ်မှာပဲ လုပ်ကြံမှုကို ပြုလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွေးမယ့်အဆိပ်က ဆိုင်ယာနိုင်အဆိပ်ကို ရွေးလိုက်တယ်။ အဆိပ်စားလိုက်လို့ သေသွားမယ့် သူ့အလောင်းကို အိတ်တစ်လုံးထဲ ထည့်ချည်ပြီး စိန့်ပီတာစဘတ်ကို ဖြတ်ပြီး စီးနေတဲ့ နီးဗားမြစ်ထဲ ပစ်ချလိုက်မယ်။ မြို့စားကြီး ဒီမီရီထရီ ရုံးတက်တဲ့ ကားကြီးကို အသုံးပြုမယ်။ ကားကြီးမှာ မြို့စားကြီးရဲ့ ရာထူးအဆင့် အတန်းကို ဖော်ပြထားတယ်။ ကားအရှေ့ ဘောနက်ပေါ်မှာ အလံတိုင် လေးပါရှိပြီးအလံစိုက်ထူထားပါတယ်အလောင်းကြီးကိုကားပေးတင်မို့က ကာနေ နီးဗားမြစ်အထိ သယ်ဆောင်သွားလိမ့်မယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ သံသယ ဖြစ်စရာမရှိတော့ပါဘူး။

ဒီလိုနဲ့၁၉၁၆ခုနှစ်၊ဒီဇင်ဘာလ၁၆ရက်နေ့ကိုရောက်ရှိလာပါတယ်။ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ဖို့သတ်မှတ်ရက်ပါပဲ။အဆမတန်များပြားတဲ့ အဆိပ်တွေကို ဒေါက်တာလာဇိုဗတ်စ်က စီစဉ်ထားတယ်။ ဆိုက်ယာနိုက် အဆိပ်တွေကို ချောကလက်နဲ့ဖုတ် ထားတဲ့ ကိုတ်မုန့်တွေထဲရောထည့် ထားတယ်။ဝိုင်ဖန်ခွက်တွေ၊လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်တွေထဲထည့် ထားတယ်။ အားလုံး အသင့်ပြင်ပြီးတဲ့အချိန်မှာညသန်းခေါင်လောက်ရှိပြီ။ မင်းသားယူစွပ်ပေါ့ဖ် ကဂိုရိုခိုဗာယာလမ်းကိုကားနဲ့ သွားပြီးရပ်စ်ပြုတင်ကိုခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ မွိုက်ကာလမ်းအိမ်ကိုလှည့်ပတ်မောင်းလာတယ်။လမ်းမှာ အစစ်အဆေးတွေ မရှိအောင်လူမမြင်အောင်ခေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ယူစွပ်ပေါ့ဖ်နေအိမ်ကိုလည်းပြင်ဆင်ထားတယ်။ ထမင်းစားခန်းကို မြေအောက်ခန်းမှာ ပြောင်း

ရွှေ့ထားတယ်။ သွားရင်လမ်းမြောင်ကျဉ်းကျဉ်းလေးအတိုင်း ကွေ့ပတ် သွားရပါတယ်။ ဒီလိုမှပဲ ရပ်စ်ပြုတင်ကိုလုပ်ကြံရင်း မတော်တဆ မအောင်မြင်ခဲ့ရင် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားလို့မရအောင်ပါ။

အိမ်ကိုရောက်တော့ထမင်းစားခန်းထဲမှာထိုင်ပြီး အရက်သောက် ကြတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကိုတော့ အဆိပ်ထည့်ထားတဲ့ အရက်ကိုတိုက်တယ်။ သူကလည်း သောက်တာပဲ အဆိပ်ပါတဲ့ ချော့ကလက် ကိတ်မုန့်တွေကို ကျွေးတော့ ပထမ သူက မစားဘူးလို့ ငြင်းသေးတယ်။ ကိတ်မုန့်တွေက ချိုလွန်းတယ်လို့ သူက ပြောတယ်။ နောက် အရက်သောက်ရင်း စကားပြော ရင်းနဲ့ ကိတ်မုန့်တွေကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု ယူစားပါတော့တယ်။ နောက်ဆုံး အဆိပ်လူးထားတဲ့ ကိတ်မုန့်အားလုံး ကုန်သွားပြီ။ ဆိုင်ယာနိုင် အဆိပ်ဟာ အလွန်ပြင်းတယ်။ ယခု စီမံထားတဲ့အတိုင်းဆိုရင် စားတဲ့သူဟာ ချက်ချင်း အသက်ထွက်သွားလိမ့်မယ်လို့ ဒေါက်တာ လာဒိုဗတ်စ်က ယူစွပ်ပေါ့ဖ်ကို ပြောထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်ကတော့ ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ အပြုံး မပျက်ဘူး။ မင်းသားတုန်လှုပ်သွားတယ်။ ဘယ်လိုမှ မခံစားရတဲ့အတိုင်း စကားပြောမပျက်၊ အစားမပျက်၊ အသောက်မပျက်ဘဲ ရပ်စ်ပြုတင်က ထိုင် နေဆဲပဲ။ အဆိပ်ခတ်ထားတဲ့ ဖန်ခွက်တွေထဲက ဝိုင်အရက်တွေထပ်ငှ့ ပြီးရပ်စ်ပြုတင်ကို ပေးတယ်။ သူကလည်းတစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက် ဆက်သောက် တာပဲ။ ဘာမှဖြစ်မလာပါဘူး။ ယခုသူ့ကိုကျွေး တဲ့ ဆိုင်ယာနိုင်အဆိပ်တွေ ဟာ တစ်လမ်းလုံးက လူတွေကို ကျွေးရင်တောင် အကုန်လုံးသေသွားနိုင် ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်က မထူးခြားသေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူ့လည်ချောင်းကို လက်နဲ့ကိုင်ကိုင်နေလို့ မြို့ရတာခက်ခဲတဲ့ အရိပ်လက္ခဏာ တော့ ပြပါတယ်။ အခြေအနေကို နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်နေတဲ့ မင်းသား ယူစွပ်ပေါ့ဖ်ဟာ ထိုင်ရာကထပြီး အခန်းထဲ ဟိုဒီလျှောက်နေမိတယ်။ အရက်ကို ထပ်သောက်ပါဦးလို့ ရပ်စ်ပြုတင်ကို တိုက်တွန်းတဲ့အခါ အဆိပ် ခတ်ထားတဲ့အရက်တွေကို ရပ်စ်ပြုတင်က မပြတ်ထပ်သောက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ စောစောကအတိုင်းပဲ ဘာမှ ဖြစ်မလာသေးဘူး။ ဒီအချိန်မှာ ရပ်စ်ပြုတင်က ယူစွပ်ပေါ့ဖ်ကို စိုက်ကြည့်တယ်။ “တွေ့လား၊ မင်းကြိုးစားခဲ့ သမျှ အလကားပဲ။ ငါ့ကို ဒုက္ခရောက်အောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး”လို့ ပြော လိုက် တဲ့ အတိုင်းပဲ။

မင်းသားကတော့ကြောက်လာပြီ။ ရပ်စ်ပြုတင်ဆီခုန်ဝင်ပြီးလည်ပင်း ညှစ်သတ်ချင်စိတ် တွေပေါ်လာတယ်။ သူ့ကိုယ်သူထိန်းကာလက်ဖက်ရည်

တိုက်ပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်လည်း ရေအတော်ငတ်နေပုံရပါတယ်။ သူ့ မျက်လုံးတွေကလည်း တောက်ပြောင်နေတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သူဟာ အိပ်ပျော်သွားသလို ခေါင်းငိုက်စိုက်ကျသွားတယ်။ အိမ်ပေါ်ထပ်မှာတော့ ကြံရာပါတော့ဟာ သီချင်းဆိုပြီး ပါတီပွဲလုပ်နေပုံ ဖန်တီးထားပါတယ်။ စားသူ စား၊ သောက်သူသောက်၊ တချို့က ကခုန်ပြီး တချို့ ဂီတတီးပြီး ဘာမှ မဖြစ်သလို ဟန်ဆောင်နေကြတယ်။

ရပ်စ်ပြုတင်ကို မြေအောက် ထမင်းစားခန်း ခေါ်သွားတာ နှစ်နာရီ ကျော်ပြီ။ ယူစွပ်ပေါ့ဖ် အပေါ်ထပ်ကို ပြန်တက်မလာသေးတော့ အပေါ်က လူတွေ စိုးရိမ်နေကြပါတယ်။

မနက်နှစ်နာရီခွဲတော့ဘာဖြစ်နေတာလဲဆိုတာသိရအောင်အပေါ်ကလူ အားလုံးမြေအောက်ခန်းထဲကို ဆင်းခဲ့ကြတယ်။ မင်းသားယူစွတ်ပေါ့ဖ် စာကြည့်ခန်းထဲမှာငိုင်နေတာတွေရတယ်။ရပ်စ်ပြုတင်ကတော့ မသေသေး ပါဘူး။ (နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလို့ သုံးသပ်ကြတဲ့အခါ ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ အဆိပ်ကိုတွန်းလှန်နိုင်ရင်တဲ့သဘာဝကိုယ်ခံအားရှိနေနိုင်တယ်လို့ ယူဆကြ ပါတယ်။)သူတို့ကြံရာပါတော့တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီးတဲ့အခါ သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်လိုက်ဖို့ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့မင်းသားဟာ မြို့စားကြီးဒီမီထရီရဲ့ ခြောက် လုံးပြူးသေနတ်ကိုယူပြီး မြေအောက်ထဲ မင်းစားခန်းထဲဝင်သွားတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ကတော့ စောစောကနေ အထားအတိုင် စားပွဲပေါ်မှာ ငိုက် ကျနေတယ်။သတိမေ့နေပုံပါပဲ။ မိနစ်အတန်ကြာတော့ ခေါင်းထောင် ထလာပြီးခေါင်းထဲမှာလေးနေပြီးသူ့ဗိုက်ထဲမှာလဲပူလောင်နေတာပဲလို့ ပြော တယ်။ယူစွပ်ပေါ့ဖ်ကအဆိပ်ခပ်မထားတဲ့ဝိုင်အရက်တစ်ခွက်ကို တိုက်လိုက် ပါတယ်။ရပ်စ်ပြုတင်လန်းသွားပုံရတယ်။သူထရပ်လိုက်ပြီး စိန့်ပီတာစဘတ် မြို့ထဲကဂျစ်ပဆီကပွဲတစ်ခုဆီသွားကြရအောင်လို့ပြောတယ်။ မင်းသား လည်းပါးစပ် အဟောင်းသားနဲ့တအံ့တဩ ဖြစ်သွားတယ်။ယူစွပ်ပေါ့ဖ်က ခြောက်လုံးပြူးကိုကျောနောက်မှာဝှက်ထားတယ်။ရပ်စ်ပြုတင် မတ်တတ်ရပ် ပြီးအခန်းတံခါးဆီလျှောက်သွားတယ်။မင်းသားလည်း သေနတ်ကိုင်ထားတဲ့ လက်ကိုရုတ်တရက်ချိန်လိုက်ပြီး အနီးကပ်ပစ်ထည့်လိုက်ပါတယ်။ ရပ်စ် ပြုတင်ဟာတော့ရိုင်းတိရိစ္ဆာန်ကောင်ကြီးတစ်ကောင် နာကျင်စွာအော်ဟစ် လိုက်သလိုငြီးတွားပြီး ကြမ်းပြင်ပေါ်လဲကျသွားတယ်။ ကြမ်းပေါ်မှာလူး လိမ့်နေပြီးမှငြိမ်သက်သွားတယ်။မင်းသားက ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့နှလုံးသား တည့်တည့်ကို အနီးကပ်ချိန်ပြီးမှ မောင်း ဖြုတ်လိုက်တာပါ။

သူတို့အားလုံး စိတ်လှုပ်ရှားမှုကြီးမားစွာနဲ့ ပြန်ဆုံကြတယ်။ တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့်ပြီး အဆိပ်ကျွေးလို့မသေတဲ့ လူထူးလူဆန်းကြီးကိုအံ့ဩတုန်လှုပ်နေကြတယ်။ သေသွားတဲ့အတွက် စာကြည့်ခန်းထဲမှာအောင်ပွဲအခမ်းအနားအဖြစ် အရက်ပွဲလေးကျင်းပနေကြပါတယ်။ တစ်အောင့်လောက်ကြာတော့ ယူစွတ်ပေါ်ဖိက ရပ်စ်ပြုတင်အလောင်းကြီးရှိရာ မြေအောက်ခန်းကို ပြန်ဆင်းလာတယ်။ သူ့ကိုယ်လုံးကြီးကို ဆွဲမပြီး ခပ်ကြမ်းကြမ်းလှုပ်ကြည့်တယ်။ ပျော့ခွေနေပြီ။ အသက်မရှိတော့ပါဘူး။ ပူစရာမလိုတော့ဘူး။ သေသွားပြီလို့ ယူစွတ်ပေါ်ဖိစိတ်ဒုန်းဒုန်းချလိုက်တဲ့ အချိန်မှာ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ကိုယ်လုံးကြီးလှုပ်လာတယ်။ ဘယ်ဘက်မျက်လုံးက အရင်ပွင့်လာတယ်။ နောက်ညာဘက်မျက်လုံးပွင့်လာပြန်တယ်။ မင်းသားဟာ မယုံနိုင်လောက်အောင်ဖြစ်သွားပြီး ကြောက်လန့်တကြားနဲ့ မင်သက်နေမိတယ်။ နတ်ဆိုးလို ဝင်းတောက်တဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့မျက်လုံးတွေရဲ့ စူးစိုက်ကြည့်မှုအောက်မှာ ငေးပြီးမလှုပ်မယှက်ဖြစ်နေပါတယ်။ ရပ်စ်ပြုတင်ဟာ ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ လဲကျနေရာမှ ခုန်ထလာပြီး ယူစွတ်ပေါ်ဖိလည်မြို့ကို လက်နှစ်ဘက်နဲ့ ဖမ်းညှစ်လိုက်ပါတယ်။ ပါးစပ်ကလည်း အမြှပ်တစ်စီနဲ့ထွက်ပြီး လည်ချောင်းသံကြီးနဲ့ ဒေါသတကြီး ဟိန်းဟောက်အော်ဟစ်နေပါတယ်။ ဒီတော့မှ ကြောက်လန့်နေတဲ့မင်းသားဟာ ရုတ်တရက်သတိဝင်လာပြီး ရပ်စ်ပြုတင်လက်က အတင်းရုန်းထွက်လွတ်မြောက်သွားတယ်။ တွန်းဖယ်ပစ်လိုက်တဲ့အတွက် ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာပြန်လဲကျသွားတယ်။ မလှုပ်မယှက်လဲကျသွားတဲ့ ကိုယ်လုံးကြီးကိုကျော်လွှားပြီး ပါးစပ်ကလည်း ‘မသေသေးဘူး’ အော်ဟစ်လာတယ်။ ဒီအချိန်မှ ရပ်စ်ပြုတင်သတိပြန်ရလာတယ်။ တွားပြီးထွက်လာတယ်။ အခန်းပေါက်၊ လှေကား၊ ခြေနှစ်ဘက်၊ လက်နှစ်ဖက် ကို အသုံးပြုပြီးထွက်လာတာပါ။ မြေအောက်ခန်းကနေအောက်ထပ်ရောက် လာပြီ။ ရှေ့တံခါးမကြီးကို တွန်းဖွင့်ပြီးခြံဝင်းထဲ ရပ်စ်ပြုတင်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပင် လုပ်ကြံသူတွေအားလုံးက စာကြည့်ခန်းကနေ မြေအောက်ထမင်းစားခန်းထဲပြေးဆင်းလာကြတယ်။ရပ်စ်ပြုတင်မရှိတော့ ဘူး။ အခန်းထဲကပျောက်သွားပြီ။ သူတို့ထဲက ပူရစ်ရုံကီဗစ်ချ်က အရင်သတိ ဝင်လာပြီး ထွက်သွားတဲ့ ရပ်စ်ပြုတင် စွတ်ကြောင်းအတိုင်း အမှောင်ထဲ ပြေးဝင်လိုက်သွား ပါတယ်စက္ကန့်ပိုင်းလောက်အကြာမှာခြံဝင်းထဲကသေနတ်သံနှစ်ချက် ကြားလိုက်တယ်။ တအောင့်အကြာမှာ နောက်

ထပ်တတိယနဲ့စတုတ္ထသေနတ်သံနှစ်ချက်ထပ်ကြားရပြန်တယ်။ ရပ်စ် ပြုတင်ဟာနှင်းခဲတွေပေါ်လဲကျနေတယ်။ ဒြိုင်းပေါက်တစ်ပေါက်ကို ဦးတည်ပြီး လဲနေတာပါ။ သူ့ခေါင်းမှာလည်း သေနတ်ကျည်ဆန် ဒဏ်ရာကြီးနဲ့ လဲကျ သွားတာပါ။

သေနတ်သံတွေအဆက်မပြတ်ကြားလိုက်ရတဲ့အတွက် လူတွေ လည်း ဒြိုင်းရုံရာစုပြုလာတယ်။ ရဲသားတစ်ယောက်လည်း ပါလာပါတယ်။ ယူစွတ်ပေါ်ဖိက ရဲသားကိုရှင်းပြတယ်။ သူ့ကို အထက်တန်းစားမိတ်ဆွေတွေ ပါတီပွဲလုပ်ကြတဲ့အကြောင်း၊သောက်စားပြီးပျော်ပါတဲ့အကြောင်း၊သေနတ် လက်တည့်စမ်းပစ်ကြတဲ့အကြောင်း အတည်ပေါက်နဲ့ရှင်းပြမှ ရဲသားလည်း ကျေနပ်ပြီး ထွက်ခွာသွားပါတယ်။ လဲကျနေတဲ့ ရပ်စ်ပြုတင်ကိုယ်လုံးကြီးကို တော့တွေ့မသွားပါဘူး။ ရဲသားနဲ့လူတွေလဲ ရှင်းသွားရောလဲကျနေတဲ့နေရာ ကိုမင်းသားပြန်လာတဲ့အခါ ကိုယ်လုံးကြီးဟာပထမနေရာမှာ မဟုတ်တော့ ဘူး။ နေရာရွေ့ပြီးလဲကျနေတယ်။ အံ့ဩစရာပါလား။ လူနှစ်ဆယ် သုံးဆယ် လောက်ကို ချက်ချင်းသေစေနိုင်တဲ့ အဆိပ်တွေလည်းစားပြီးပြီ၊သေနတ်နဲ့ ငါးချက်တိတိ နှလုံးနဲ့ ဦးခေါင်းရော အပစ်ခံရပြီးပြီ။ သူကတော့မသေသေး ဘူး။ အိမ်ဖော်တွေလဲ ယခုလောက်ဆိုနိုးကုန်ကြပြီ။ ကိုယ်လုံးကြီးကိုသယ်မ ပြီးတော့ လှေကားခြေရင်းအခန်းလေးထဲထည့်သွင်းလိုက်တယ်။ ခေါင်းကို ပစ်လိုက်တဲ့သေနတ်ဒဏ်ရာလေးချက်ကြောင့်သွေးတွေ အဆက်မပြတ်စီးကျ ပြီးခေါင်းလဲစိုက်ကျနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယူစွတ်ပေါ်ဖိကတော့ သေသွားပြီ ဆိုတာ မယုံသေးဘူး။ တုတ်ကြီးကြီးတစ်ချောင်းကိုယူပြီး ရပ်စ်ပြုတင်ရဲ့ တစ်ကိုယ်လုံးကို အဆက်မပြတ်မင်းသားက လွှဲလွှဲပြီးရိုက်ပစ်တယ်လို့ သူ့စာထဲမှာ ဖတ်ရပါတယ်။ နောက်စောင်တစ်ထည်နဲ့ အလောင်းကြီးကို ထုတ်လိုက်တယ်။ ကားပေါ်ကို လူမမြင်အောင်ဝိုင်းမတင်တယ်။ နောက် ပတ်ထရော့စ်စကီကျွန်းကိုမောင်းသွားပြီး နီးဗားမြစ်ထဲ ပစ်ချလိုက်ကြပါ တော့တယ်။

လူသတ်မှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ယူစွတ်ပေါ်ဖိနဲ့ မြို့စားကြီး ဒီမီထရီကို ဖမ်းလိုက်တယ်။ပူရစ်ရုံကီဗစ်ချ်ကတော့ဒူးမားလွတ်တော်အမတ်ဖြစ်လို့ စိန့် ပီတာစဘတ်ကနေနယ်နှင့်လိုက်တယ်။စစ်ဗိုလ်ကိုတော့ရှေ့တန်းစစ် မျက်နှာ ပြန်ပို့လိုက်ကြတယ်။ အမှုကိုစစ်တဲ့အခါ မင်းသားက အခင်းဖြစ်ပွား ချိန်က အိမ်မှာမရှိဘူးလို့အလီဘိုင်ပြပြီးထွက်တယ်။မြို့စားကြီးကလည်း သူမပါဘူး လို့ထွက်တယ်။အထက်တန်းလွှာမင်းစိုးရာဇာတွေလည်းဖြစ်ပြန်၊ သက်

သေခံပစ္စည်းလည်းမတွေ့၊ လူသက်သေလည်းမရှိတော့ အပြစ်မပေးနိုင် ခဲ့ပါဘူး။

ရုရှားအထက်လွှာရော၊ နန်းတွင်းကပါ ရပ်စ်ပြုတင် သေဆုံးသွားတဲ့ အတွက်ဝမ်းသာကြတယ်။ ရိုမန်နော့မင်းဆက် ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းနိုင် တယ်လို့ရုရှားတော်ဝင်မိသားစုကလည်း ကျေနပ်နေကြပါတယ်။ မိဖုရားကြီး အလက်ဇန္ဒားရားကတော့ ရပ်စ်ပြုတင်အတွက် ဘုရားသခင်ထံ အမြဲဆု တောင်းတယ်။ သူတို့အတွက် ဆုတောင်းပေမယ့်သူ၊ ကုသပေးမယ့်သူ မရှိတော့လို့ အလက်ဇစ်ရဲ့ ကျန်းမာရေးကိုလည်း စိုးရိမ်ပူပန်နေရတယ်။

တကယ်တော့ရပ်စ်ပြုတင်ဟာပဒေသရာဇ်ရဲ့သားကောင်တစ်ကောင်ပါပဲ။ ပြိုလဲကျဆင်းနေတဲ့ ရုရှားမြေပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ပဒေသရာဇ်လူတန်းစားတွေက ဆယ်မဖို့ကြိုးစားရင်းနန်းတွင်း အရှုတ်အ ထွေးထဲ ပါဝင်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ လူမှုရေးဖောက်ပြန်လှတဲ့ အထက်တန်းလွှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ ရပ်စ်ပြုတင်လည်းပါဝင် ပတ်သက် ရင်း နန်းတွင်းရေးတွေမှာ ဝင်ရှုတ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဇာစနစ်ကို ရပ်စ်ပြုတင် ဖယ်ရှားပစ်မှုနဲ့ ကယ်တင်လို့ မရရှာပါဘူး။ ၁၉၁၇ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ရက် နေ့မှာ ဇာဘုရင်နီးကိုးလပ်စ် နန်းချခံရပါတော့တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ရပ်စ်ပြုတင်ကတော့ ရုရှားသမိုင်းမှာ မပါမဖြစ် ပါဝင်သွားတဲ့ သမိုင်းဇာတ် ကောင် တစ်ကောင်ဖြစ်သွားခဲ့တာပါပဲ။

REF:

Assassim Brenda Ralish Lewis From Royal Magazine.

တော်စတိုင်း

တော်စတိုင်း၏ ကမ္ဘာ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ နယူးမက္ကဆီပြည်နယ် “အယ်လ်ဘူကာ ကျူ” ရှိ အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်း၌ မစ္စတာရိုနယ်ဘရီလေ၏ ဥရောပ သမိုင်းသင်ကြားသော အတန်းတွင် ဒသမတန်းကျောင်းသားများ တက်ရောက်သင်ကြားကြသည်။ ထိုအတန်းတွင် ရုရှားတွင် နပိုလီယံ ကျူးကျော်၍ ရုရှားတို့က ပြန်လည်တိုင်ခိုက်သော စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး ဝတ္ထုကြီးကိုသင်ကြားရသည်။ ကျောင်းသားများသည် လှုပ်ရှားဖွယ်ကောင်းသော ဝတ္ထုထဲမှ မြင်ကွင်းတို့ကို ခံစားမြင်ယောင်လာကြသည်။

အပျိုဖော်ဝင်စ နာတာရှာလေး၊ ပထမဆုံး ကပွဲခန်းမထဲ ဝင်ရသည့် စိတ်လှုပ်ရှားမှုမျိုးကို ကျောင်းသူလေးများက မျှဝေခံစားကြသည်။ “တစ်ယောက်ယောက်က ငါ့ကိုမေးများမေးနေဦးမလား။ မမေးနိုင်ပါဘူးနော်။ ဒီလူတွေအားလုံးထဲမှာ ငါကအရင်ဆုံးစပြီးကတာမှမဟုတ်တာပဲ။ ယောက်ျားတွေက ငါ့ကိုဂရုစိုက်ပြီးကြည့်နေမှာတော့မဟုတ်ပါဘူး” ဆိုသော နာတာရှာ၏ စိုးရိမ်စိတ်ကို မိန်းကလေးများ ခံစားကြသည်။ ၁၈၀၀ ခုနှစ်လောက်က မော်စကို လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို တော်စတိုင်းက ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပုံဖော်ထား၏။ ထိုဖော်ပြချက်အား မိန်းကလေးတစ်ဦးက “ဒါးလက်စ် အတိုင်းပဲနော်” ဟု ကောက်ချက်ချလေသည်။

ယောက်ျားလေးများက တိုက်ပွဲများတိုက်ခိုက်ပုံကို အမူအရာလုပ်သရုပ်ဆောင်ပြကြသည်။ နာတာရှာ၏အစ်ကို နီကိုလပ်စ်က ပြင်သစ်များ နီးကပ်လာသောအခါ အတွေးပေါက်နေပုံကို သရုပ်ဆောင်ကြသည်။ “ငါ့ဆီကို သူတို့လာနိုင်ကြပါ့မလား၊ သူတို့ ဘာကြောင့်လာကြတာလဲ ငါ့ကို သတ်ဖို့လား။ ငါ့လို လူချစ်လူခင်ပေါ်တဲ့လူကို သူတို့က သတ်ကြမှာတဲ့လား” စစ်ပွဲအကြောင်း စူးစမ်းသိမြင်လိုသည့် သဘောဖြင့် သူတို့ သရုပ်ဆောင်ပြခြင်းဖြစ်၏။ မစ္စတာ ဘရီလီက သူတို့ကို “ဒီ နပိုလီယံ ရုရှားကို တိုက်ခိုက်တဲ့အကြောင်း ယင်းတို့ မသိရသေးခင်မှာ နီကရာရွာအကြောင်း မင်းတို့ ဆွေးနွေး ကြရမယ်” ဟု ပြောကြားလေသည်။

စစ်ပွဲအကြောင်း၊ ဘဝအကြောင်းစသည့်လောကအကြောင်း မြောက်မြားစွာကိုတော်စတိုင်းဘယ်လိုများသိရှိနေပါလိမ့်။ ဤမင်းစိုး ရာဇာကြီးသည် လယ်သမားတစ်ဦးလို ဝတ်စားနေထိုင်ပြီး သူ့ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည်။ သူ့စိတ်သည် အာရုံစူးစိုက်တတ်သော ပင်ကိုယ်

သဘာဝနှင့် ခံစားမှု အလွန်ကြီးသည်။ သြတ္တပ စိတ်နှစ်ခုကြား တွင်ရပ်တည်
နေသော လူသားတစ်ဦးလားဟု သူ့ကိုပြောကြသည်။ သူ့ မျက်လုံးများသည်
“အရာရာကို ထွင်းဖောက်၍ မြင်နိုင်စွမ်းသည်” ဟုလည်း ပြောကြသည်။
သူ့စကားလုံးများကကော ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ခဲ့သည့်အတိုင်း လီနင်၏
စကားများကဲ့သို့ ထိရောက်မှုရှိသည်။ ဂန္ဓိပြောကြားသလို လေးနက်ပြီး
ပိုင်းဖြတ်မှု ရှိလေသည်။ ရစ်ချတ်နစ်ဆင်သည်ပင်လျှင် တော်စတိုင်း၏
ဩဇာသက်ရောက်မှုကို ခံရသည်။ တော်လ်စတိုင်းအယူအဆကို သူ့အနေ
ဖြင့် အထိုက်အလျောက် လက်ခံခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် တွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ
လမ်းညွှန်မှု အဖြစ်တော့ သူယုံကြည်ခဲ့ပုံရ၏။ သူ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသား
ဘဝက အကြောင်းများကို နစ်ဆင်က ဤကဲ့သို့ ပြန်ပြောခဲ့သည်။

“အဲဒီအချိန်တုန်းကကျွန်တော်ဟာတော်လစတိုင်းဝါဒီတစ်ယောက်
ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ပြောကြားလေသည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ်များကတော်လစတိုင်းကိုခြေရာခံရန်ကျွန်တော်ခရီး
ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ခြေရာခံရာတွင် သူ့စာအုပ်များကိုသာမက သူ့ ဇာတိ
မွေးရပ်မြေမှ သူ့ခြေရာများကိုပါ ရှာဖွေခဲ့လေသည်။ သူ့ဘဝ၏ အချိန်
အတော်များများကို သူ့ဇာတိတွင် သူ့ကုန်ဆုံးစေခဲ့သည်။ တော်စတိုင်း
သုတေသနခရီးရှည်ကြီးမထွက်ခင် တော်လစတိုင်းဝါဒီတစ်ဦးကို ကျွန်တော်
တွေ့ချင်သည်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်၏ အရှုပ်ထွေးဆုံးသော မေးခွန်းကို မေး
ချင်သည်။ ထိုမေးခွန်းမှာ ရုရှား၌ရုရှားပြည်သူအများဆုံးအမုန်းခံနေရသော
အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကြီး နောက်ဆုံး ပျက်သုဉ်းသွားရသည်မှာ ဘာကြောင့်ပါလဲ။
နောက်ထပ် ဆက်ခံကျင့်သုံးသော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကလည်း ပို၍မကောင်း
သည့်အပြင် တစ်ခါတစ်ရံ ပို၍ပင်ဆိုးဝါးရသည်မှာ ဘာကြောင့်ပါလဲ။

+ + +

မော်စကို ဆောင်းရာသီတွင်ဖြစ်သည်။ တော်လ်စတိုင်း အသံသည်
လေထဲတွင် ပျံ့လွင့်နေ၏။ ကရင်မလင်တံတိုင်းအတွင်း ကွန်ဂရက်နန်းတော်
အထဲ၌ ပရိတ်သတ် ၆၀၀၀ကအော်ပရာပွဲကိုကြည့်နေကြသည်မော်စကိုတွင်
ခြိမ့်ခြိမ့်သဲ ကျော်ကြားနေသော ဒါရိုက်တာ ဆာဂျီပရိုကိုဖိင်၏ ‘စစ်နှင့်ငြိမ်း
ချမ်းရေး’ကဇာတ်ကြီးဖြစ်လေသည်။ နောက်တစ်နေ့ညနေတွင် ဘော်လ်ရှိုင်း
ဇာတ်ရုံကြီးသို့ကျွန်တော်ရောက်သွားသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော့်ရင်ထဲ၌
ကြည်နူးပီတိလည်း ဖြစ်ရသည်။ ကြေကွဲသော ဝေဒနာလည်း ခံစားရသည်။
အထက်လွှာအဆင့်အတန်းရှိသောပညာတတ်အမျိုးသမီးတစ်ဦး အမြှောင်

ဇာတ်ခင်းမိသည့် သားငယ်ကို လင်ကြီးထံ ထားခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး မိမိ ကိုယ်မိမိ သေကြောင်းကြိုလိုက်သော တော်လှန်တိုင်း၏ “အင်နာကရီနီနာ” ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည့် အလွန်ကျော်ကြားသော မာယာပလီဆက်စကာယာက အင်နာအဖြစ် ကပြလေသည်။

ဘုရားသခင်၏စီရင်ချက်ချမှတ်ခံရသောအင်နာကအနောက်တိုင်း မင်းသမီးများကို စိန်ခေါ်လိုက်သည်။ မျိုးဆက် တစ်ဆက်ပြီးတစ်ဆက် ကျော်ကြားခဲ့သော အနောက်တိုင်းမှ ဂရိတာဂါဘိုး၊ ဗီဗီယင်လေးတို့သာမက လောလောဆယ် ဂျက်ကလင်းဘစ်ဆက်တို့အထိစိန်ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အင်နာက ရီနီနာကို ရုပ်မြင်သံကြားစက် ၁၅ သန်းနီးပါးတွင် နှစ်နာရီပြသ ခဲ့လေသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်က ရိုက်ကူးခဲ့သော ရုရှား ရုပ်ရှင် စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်း ရေး ဇာတ်ကားကြီးကို ပြသခဲ့သည်။ ထူးထူးခြားခြား ရှည် လျားသောပိတ် ကားပေါ်မှာ တော်လှန်တိုင်း၏ ရုပ်ရှင်ကားဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဇာတ်ကားအကုန်လုံးကို ဗီဒီယိုတွင် ကြည့်ရသည်။ ခြောက်နာရီတောင်ကြာ သည်။

“မဟုတ်ပါဘူး၊ ရှစ်နာရီပါ” ဟု စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရိုက်ကူးသော ဒါရိုက်တာ ဆာဂျီဗွန်ဒါချပ်က မော့စ်ဖလင် စတူဒီယိုထဲတွင် ပြောပါသည်။ “အမေရိကန်က တချို့ ရုပ်ရှင်တင်သွင်းတဲ့ ကုန်သည်တွေဟာ ဒီကားကြီးကို ဖြတ်ပစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်ရိုက်တဲ့ အနှစ်သာရကို သဘောမပေါက်ကြ ဘူးလေ” ဘိုရိုဒီနိုတိုက်ပွဲမှာ စစ်သား တစ်သိန်းနှစ်သောင်းထည့်ပြီးရိုက်သည် ဆိုသည်မှာ အမှန်ပဲလားဟု ကျွန်တော်က မေးသောအခါ “ဒါကတော့ ပိုပြီး ပြောတာပါ။ ကျွန်တော်သုံးတဲ့ လူအင်အားက တစ်သောင်းနှစ်ထောင်ပဲရှိ ပါတယ်”

ယခုကဲ့သို့ ရုပ်ရှင်ကားမျိုးကိုနောက်ထပ်သူကြီးစားဦးမလားဟုမေး သည့်အခါ . . .

“မလွယ်တော့ပါဘူးဗျာ” ဟု ဖြေလေသည်။

+ + +

နောက်ဆုံး၌ကျွန်တော်သည်တော်လှန်တိုင်း၏တကယ့်ဘဝပြဇာတ် ကြီးကိုကြည့်ရန်ပင်မဇာတ်ခုံကြီးဆီခရီးထွက်ခွာခဲ့ပါတော့သည်။ ရထား ဖြင့် သွားလျှင် တောင်ဘက် မိုင် ၁၀၀ အကွာတွင် ရှိသည်။ နှင်းဖုံး နေသော လယ်ကွင်းများနှင့်သစ်တောများကိုကျော်ဖြတ်၍တူလာမြို့ဆီ ခရီးဆက်ခဲ့ သည်။နောက်ယာစနာပိုလ်ယာနာသို့ရောက်အောင် ၁၀ မိုင်ခရီးကို ကား

ဖြင့်နှင့်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုကျေးလက်ဒေသတွင်၁၈၂၈ ခုနှစ်က သူ့မွေးဖွား ခဲ့သည့်မြေကျွန်းများအိမ်ခေါ်သင်သည့် ဆရာများ၊ မြင်းများ ပေါများလှ သည့် ကမ္ဘာတွင် မြေရှင် တစ်ဦးသူဖြစ်ခဲ့သည်။အမဲလိုက်ခြင်းကို ခုံမင် သောသူတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။သူကလေးငယ်ဘဝကပင်လျှင် သူတို့ ပိုင် မြေကျွန်းများသည်သူ့ရှေ့တွင်ဦးထုပ်ချွတ်၍နေရသည်။ မြို့စားမင်း တစ်ယောက်အဖြစ် သူ့ကို ပြောဆိုဆက်ဆံခဲ့ကြလေသည်။ ၁၈၆၁ ခုနှစ် တွင် မြေကျွန်းအားလုံးကိုဘုရင့်အမိန့်ဖြင့်မြေကျွန်းဘဝမှလွတ်လပ်ခွင့်ပေး ခဲ့သည်။သို့သော်ရုရှားနိုင်ငံ၏တင်းကျပ်သောလူမှုဆက်ဆံရေးအခြေ အနေက ထူးထူး ခြားခြားပြောင်းလဲမှုမသွားခဲ့ပေ။မြေကျွန်းများကိုလွတ်လပ် ခွင့်ပေး သည်ဆိုသောအသုံးအနှုန်းသာအနည်းငယ်ထူးခြားခဲ့သည်။ တော်လှန် စတိုင်း၏ ၈၂ နှစ် သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး ဤအတိုင်းသာ နေခဲ့ရ၏။ ယာစနာသာပိုလ်ယာနာတွင်နေထိုင်ခဲ့သောသူဘဝ၏နောက်ဆုံးလပိုင်း များအထိဘော်ရီဗစ်တော်လှန်ရေးကြီးမဖြစ်မီ ခုနှစ်နှစ် အထိ သူ့စိတ် ထဲတွင် မြေကျွန်းများအတွက် တမြေ့မြေ့ခံစားသွားခဲ့ရလေသည်။

ငွေပြားချပ်ကလေးများသည်လေထဲ၌ကခုန်နေကြသည်ထင်းရှူးပင် များ စီတန်းနေသည့်လမ်းက ဒူးဆစ်အထိ နှင်းဖုံးနေသော အိမ်ဖြူကြီးဆို ဦးတိုက်နေလေသည်။ အိမ်ပေါ်ထပ်ရှိ အဘိုး၏ တိုင်ကပ်နာရီကြီးမှာ တတစ် တစ်မြည်နေသည်။ ထိုနာရီကြီးမှာ တော်လှန်စတိုင်း၏ အမေဘက်မှ အဘိုး ဖြစ်သူ မင်းသားကြီး ဗော်လ်ကွန်းစကီး အင်္ဂလန်မှ ဝယ်လာခြင်းဖြစ် သည် ဟု လမ်းပြက ကျွန်တော့်ကို ရှင်းပြသည်။ “စစ်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးထဲမှာ ဒီအိမ် ကြီးကို ခင်ဗျားတွေ့နိုင်တာပေါ့။ မင်းသား ဗော်လ်ကွန်းစကီးရဲ့ အိမ်တော်ကို ခြယ်မှုန်းပြတာ ဒီအိမ်ကြီးပေါ့။ တော်လှန်စတိုင်းဟာ သူ့ဘဝရဲ့ အချိန် အတော်များများကို ဒီအိမ်ကြီးမှာ ကုန်လွန်ခဲ့စေတာပါ”

“ယာစနာယာ”ဆိုသည်ရှင်းသန့်ခြင်း၊လင်းလက်ခြင်း၊ ထွန်းတောက် ခြင်းဟုအဓိပ္ပာယ်ရပြီး“ပိုလ်ယာနာ”ဆိုသည် သစ်တောထဲ၊ မြက်ခင်းထဲ တွင် ရှင်းလင်းခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် “ယာစနာပိုလ် ယာနာ” ဆိုသည်မှာ ‘တောက်ပသော မြက်ခင်းများ’ သို့မဟုတ် ‘နေရောင်ဖြာသော မြက်ခင်းများ’ ဟု ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်လေသည်။ သစ်ပင်များ၊ ရေကန်များ၊ မှိုပွင့်များစသည့်နေရာများရှိမြောက်များစွာသောသဘာဝအနေအထားများ တည်ရှိပုံများသည်တစ်ချိန်ကရှင်သန်လှုပ်ရှားနေခဲ့ဖူးသည်။ တော်လှန် စတိုင်း ၏ အရေးအသားများတွင် ခွေးများ၊ ပျားများ၊ ကလေးများအကြောင်း

ရေးထားသည်။ပထမဆုံးပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသောသူ၏ “ကလေးဘဝ” အစပိုင်း၌ ဤအကြောင်းများ ရေးထားလေသည်။ ထိုစာအုပ်သည်အတ္ထုပ္ပတ္တိဝတ္ထုဖြစ်သည်။လီယိုနှင့်အလွန်တူသောလူငယ်လေး တစ်ယောက်က ပြန်ပြောပြသည့်ကြည်နူးစရာ၊ ကြေကွဲစရာဇာတ်လမ်းလည်းဖြစ်သည်။ ဇာတ်ကောင်သည်ကြွယ်ဝသော၊ထင်ရာစိုင်းတတ်သော၊အတွင်းစိတ်ကို သိတတ်သော၊ ကြင်နာသနားတတ်သော၊ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ သော၊ နှစ်သိမ့်တတ်သော၊ ချစ်မြတ်နိုးတတ်သောသူတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

တကယ့်လီယို၏အမေမှာသူ ၂ နှစ်သား၌ကွယ်လွန်သည်။အဖေမှာ ၉နှစ်သား၌ကွယ်လွန်ပြီးအုပ်ထိန်းသူအဒေါ်မှာ၁၃ နှစ်သား၌ ကွယ်လွန်သည်။ကာဇန်ရှိနောက်အဒေါ်တစ်ဦးထံပြောင်းနေခဲ့ရသည်။ထိုအဒေါ်ထံမှ ပင်၁၆နှစ်သား၌တက္ကသိုလ်ရောက်ခဲ့သည်။လူငယ်သူကောင်းမျိုးတစ်ဦး၏ ပြုမူနေထိုင်ပုံများကိုလည်းသင်ယူရသည်။အရက်သောက်ခြင်း၊ မိန်းမ လိုက်စားခြင်း၊ကာလသားရောဂါကုသခြင်း၊စာမေးပွဲများကျရှုံးခြင်း သံသရာ ထဲ၌လည်းဝဲလည်ခဲ့ရသည်။ “ယာစနာယာ ပိုလ်ယာနာ”ကို အမွေရခဲ့သည်။ သို့သော်များမကြာမီမော်စကိုနှင့်စိန့်ပီတာစဘတ်သို့သွားသည်။လောင်းက စားနွံထဲ နစ်ခဲ့သည်။ ရှုံးလိုက်သည် မှာလည်းသောက်သောက်လဲ။ ထို့နောက် အသက် ၂၁ နှစ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်တော့မယ်ဟူသောမျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ဇာတိမြေသို့ သူပြန်လာခဲ့ လေ သည်။

၂၃နှစ်သားရောက်သောအခါဇာဘုရင်၏စစ်တပ်ထဲဝင်ခဲ့ပြန်သည်။ကော့ကေးဆပ်သို့တာဝန်ကျပြီးတောင်ပေါ်သားမူဆလင်လူမျိုးများနှင့်မနား မနေတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရသည်။ ပင်လယ်နက်နှင့် ကက်စပီယန်ပင်လယ်ကြားတွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်ခဲ့သည်။ ကံကောင်းထောက်မ၍လက်ပစ်ဗုံးပေါက်ကွဲခံ ရခြင်း မှလွတ်ကင်းခဲ့သည်။ အဖမ်းခံရခါနီးမှလက်မတင်လေးလွတ်ကင်းခဲ့သည်။အသက် ၂၆နှစ်အရွယ်တွင်ခရိုင်မီးယားစစ်ပွဲ၏သွေးချောင်းစီးတိုက်ပွဲများတွင်သွေး အိုင်ထဲ နစ်ခဲ့ရ ပြန်သည်။ အမြောက်တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့တွင်တပ်မှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီးဆီဗာစ တိုပိုလ်ကိုကာကွယ်ခဲ့သည်။ ပြင်သစ်နှင့်အင်္ဂလိပ်ကိုတိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။

စိန့်ပီတာစဘတ်အသိုင်းအဝိုင်းနှင့်စာပေနယ်မှစာပေသမားများက သူ့ကိုသောင်းသောင်းဖြဖြ ကြိုဆိုကြသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ ပကာသနမျိုးကို သူကငြီးငွေ့လှပြီ။ ထို့ကြောင့်ပြည်ပခရီးအဖြစ်အနောက်ဥရောပသို့ သူ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားမှပြန်လာပြီးနောက် ယာစနာယာပိုလ်ယာနာ

တွင် အခြေချပြီး စာမတတ်သည့် သူ့လယ်သမား၏ သားသမီး များအတွက် မူလတန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းကို တည်ထောင်လိုက်လေသည်။ ကျောင်းစည်းကမ်းများကို သူ့ဘာသာသူ တိတိကျကျ ရေးဆွဲသည်။ ကျောင်းသားများကို အတင်းအဓမ္မ မသင်မနေရမဟုတ်၊ ပြစ်ဒဏ်မရှိ။ တပည့်များက သူတို့ သဘောကျသလို လုပ်ကိုင်နိုင်သည်။ ထို့နောက် မူလတန်းများအတွက် သင်ခန်းစာများ၊ ကလေးပုံပြင်များကို သူရေးလာခဲ့သည်။ ကလေးများအား စာသင်ရသည်ကို သူသဘောကျသည်။ ကလေးများကလည်း သူ့ကို ချစ်လေသည်။

သူ ၃၄ နှစ်အရွယ်တွင်ဆိုဖီယာကို အိမ်ခေါ်လာခဲ့လေသည်။ သူ့သတို့သမီးမှာ အသက် ၁၈ နှစ်သာ ရှိသေးပြီး မော်စကိုမှ ခေါ်လာခြင်းဖြစ်၏။ သတို့သမီးကို သူ့မွေးဖွားခဲ့သည့် အခန်း ၃၂ ခန်းပါ အိမ်ကြီးသို့ ခေါ်လာခြင်းကား မဟုတ်။ ထိုအိမ်ကြီးကို သူမပိုင်တော့။ စစ်ထဲရှိတုန်းက ဖဲကစားရင်း ထိုအိမ်ကြီးကို ဖဲကြွေးအဖြစ် ဆပ်လိုက်ရသောကြောင့် အိမ်ကို ဖျက်ယူသွားကြပြီ။ တစ်စချင်းဖျက်ယူကြရာ ယခုအခါ၌ ကျောက်တုံးတစ်တုံးသာ အမှတ်အသားအဖြစ် ကျန်ရှိပေတော့သည်။ သူနှင့် ဆိုဖီယာတို့သည် အဆောင်နှစ်ဆောင်ပါ သီးခြားအိမ်တစ်လုံးတွင် နေထိုင်ကြသည်။ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် သားသမီးများ တိုးပွားကာ မိသားစု ကြီးထွားလာသော အခါ၌ အိမ်ကို ချဲ့လာခဲ့လေသည်။

ယခုအခါ၌ သူသည် မြင်းစီးခြင်း၊ လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ ရေကူးခြင်း၊ ဧည့်သည်များ၊ လယ်သမားများနှင့် စကားပြောခြင်းတို့ကို နေ့စဉ်အချိန်ယူခဲ့သည်။ တော်လစ်စတိုင်း အချိန်များစွာပေးသောအလုပ်မှာ “စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး” ဖြစ်လာသော စာရေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သူက စာမျက်နှာအနည်းငယ် ရေးပြီးသည့်နောက် ထိုရေးပြီးသမျှကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြန်ရေးပြန်သည်။ ညတိုင်း စာထိုင်ရေးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်နာရီကျော်သည် အထိ ရေးသည်။ ဆိုဖီယာက သူရေးပြီးသော စာမူများကို ပြန်ကူးသည်။ သူ့လက်ရေးမှာ ဖတ်မရလောက်အောင် ရှုပ်ထွေးလှသည်။ သူရေးပြီးသမျှကို ချက်ချင်း ပြန်ကူးရေးမှ ဖြစ်မည်ကို ဆိုဖီယာသိ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နောက်တစ်နေ့မနက်ဆိုလျှင် သူရေးပြီးသမျှကို သူက ပြန်ဖျက်တတ်သည်။ ပြန်လည် ရေးချင်ရေးနိုင်သည် ခြောက်ကြိမ်၊ ခုနစ်ကြိမ် ပြန်ရေးတတ်လေသည်။ “သူဟာသိပ်စိတ်ရှည်ပြီးစာသိပ်ရေးနိုင်တာပဲ။ အလွန်အံ့ဩဖို့ ကောင်းတဲ့ လူပါ” ဟု ဆိုဖီယာက သူမ၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ရေးထားလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ကြီးပမ်းအားထုတ်မှုများကြောင့်နောင်ဂုန့်ကြာသောအခါ ကမ္ဘာစာပေတွင် ထူးခြားအံ့ဩဖွယ် အကောင်းဆုံးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေ တော့သည်။ စာမျက်နှာ တစ်ထောင်ကျော်၊ အဓိကဇာတ်ဆောင်ဒါဇင်ပေါင်း များစွာ သာမန် ဇာတ်ဆောင် မြောက်များစွာတို့၏ စွန့်စား ခန်းများ၊ ခံစား မှုများ၊ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းများကို ဖွဲ့ဆိုသော ဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ စစ်ပွဲနှင့် သမိုင်း၏ ရောင်ပြန်ဟပ်ချက်များမှာ တော်လှန်စဉ်၏ ဝတ္ထုကြီး ပေါ်တွင် ဖြန့်ကျက်ထားလေသည်။ စစ်ပွဲများကို သူစိတ်ဝင်စားသည်။ သို့ သော် နပိုလီယံ သို့မဟုတ် အခြားဗိုလ်ချုပ်ကြီး များ၏ စစ်ဆင်ရေးများ၊ စစ်မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာများအပေါ် သူ စိတ်ဝင်စားခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူက စစ်ပွဲ၏ တကယ့်ဖြစ်စဉ်အပေါ် စိတ်ဝင်စားခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲ အတွင်း “စစ်သားတစ်ဦးက တခြား ဘက်က စစ်သားတစ်ဦးကို သတ်ဖြတ် လိုက်သည့်အခါ ဘာခံစားမှုမျိုး ဖြစ် လာသလဲ။ ထိုသို့သတ်ရအောင် ဘာ အကြောင်းက လွှမ်းမိုးထားသလဲ” ဆို သည့် အချက်မျိုးကို သူစိတ်ဝင်စား သည်။ စစ်ပွဲများတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ၏ တွေးခေါ်မှုများမှာ သူတို့ထင်သလို အရေးပါ အရာမရောက်လှ။ တိုက်ပွဲများ ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်များမှာ ဘာမှမဟုတ်။ ကြိုတင်တွက်ဆ၍ မရနိုင်သော အခြေအနေအရပ်ရပ်၏ ပေါင်းစည်းမှုက နောက်ဆုံးအချိန်၌ စစ်ပွဲကို ဆုံးဖြတ်သွားလေသည်ဟု သူက မြင်ပေသည်။

+ + +

ယာစနာယာပိုလ်ယာနာ၏ ဆောင်းသည် တစ်ကိုယ်လုံး ကိုက်ခဲနေ အောင် အေးသည်။ ရေခဲအမှတ်အောက် နှစ်ဒီဂရီဖာရင်ဟိုက်ရှိသည်။ ဤ မျှ အေးစက်သော ရာသီမျိုး၌ မိန်းကလေးတစ်ယောက်မှာ ပါးလွှာသော သတို့သမီး ဝတ်စုံလေးနှင့် ယောက်ျားလေးတစ်ယောက်ကလည်း ရှန်ပိန် ပုလင်းကို ဝှေ့ယမ်းလျက် ဆောင်းရာသီ သစ်တောအတွင်းမှ ဘာကြောင့် ထွက်လာကြပါလိမ့်။ သစ်ပင်များကြားမှ ထွက်လာကြသော စုံတွဲသည် ရောင်စုံစက္ကူစများဖြင့် အလှဆင်ထားသောအငှားကားပေါ်တက်၍ မောင်း ထွက်သွားလေသည်။ ထိုအလုပ်ကိုလွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ်က မင်္ဂလာစုံတွဲ တစ်တွဲစတင်ခဲ့သည်။ ယခုအခါတွင်ရိုးရာအစဉ်အလာတစ်ခုလို ဖြစ်သွားပြီ။ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်သတို့သားနှင့်သတို့သမီးတို့သည် လီနင်ကြေး ရုပ် ရှေ့၌ပန်းစည်းချပြီးနောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကတူလာမြို့ကို ကာကွယ် တိုက်ခိုက်ရင်း ကျဆုံးသွားခဲ့သော သူရဲကောင်းများ၏ အထိမ်းအမှတ်

ကျောက်တိုင်ရှေ့တွင်ပန်းစည်းချအလေးပြုသည်။ထို့နောက် အသစ်စက်စက် အတွဲသည်တော်လှန်တိုင်း၏ဂူရှိရာသို့ပန်းစည်းများပွေ့ပိုက်လျက် ထွက်ခွာ သွား ကြသည်ဟု ခရီးသွားလမ်းညွှန် အမျိုးသမီးက ပြောပြလေသည်။

မေလလောက်တွင်နောက်တစ်ခေါက်ပြန်လာလျှင် ကောင်းသည်ဟု လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးက ပြော၏။ ထိုအချိန်၌ ပန်းသီးပင်များမှာ အပွင့်များ ပွင့်နေကြပြီ။ နိုက်တင်ဂေးလ်ငှက်ကလေးများလည်း တေးဆိုနေကြပြီဟု ဆိုသည်။ လာနိုင်ပါလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော်က သူမကို ပြန်ပြောသည်။

ထို့နောက်မော်စကိုသို့ပြန်လာကြပြီးနောက် တော်လှန်တိုင်းပြတိုက် သို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့ကြပါသည်။ ၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ တော်လှန်တိုင်း အသက် ၅၃ နှစ်တွင် ‘အင်နာကရီနီနာ’ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ချက်ချင်း အောင်မြင်သွားသောနောက်ထပ် လက်ရာတစ်ပုဒ်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်၌ဆိုဖီယာသည် ၁၁ ယောက်မြောက် ကလေးကို မွေးဖွားသည်။ သူတို့လင်မယားသည်ကလေး ၁၃ ယောက်ရသည်။ ၈ ယောက်သာ အရွယ်ရောက်သည်အထိ အသက်ရှင် ခဲ့လေသည်။ အေးသောရာသီများတွင် သူတို့မိသားစု မော်စကိုသို့ ပြောင်းနေရန် သူ့ဇနီးက နားပူနားဆာ လုပ်သည်။ မော်စကိုမှာဆိုလျှင် သားလေး များလည်း ကျောင်းတက်ရမည်။သမီးကြီးမှာလည်းအထက်တန်းလွှာအသိုင်း အဝိုင်းထဲ ဝင်ဆွဲမည့် ကပွဲများ သွားနိုင်သည်။ အထက်လွှာမှ သင့်လျော်သော ယောက်ျားလေးများနှင့်တွေ့မည်ဟု မိန်းမက ပြောဆို တိုက်တွန်းသည်။ နောက်ဆုံး သူ့အလျှော့ပေးလိုက်ရလေသည်။ ပထမ မော်စကိုတွင် အိမ်တစ်လုံး ငှားနေသည်။ နောက် သစ်ပင်များ ထူထပ်ပိတ် နေသော သုံးဧက ကျယ် ခြံဝင်းကြီးနှင့် အိမ်တစ်လုံးကို ဝယ်လိုက်သည်။ ထိုအိမ်နှင့် ခြံကြီးမှာ မော်စကို ဆင်ခြေဖုံး၌ ရှိလေသည်တော်လှန်တိုင်းမိသားစုသည်အစေခံများ၊ အမှုထမ်းများ၊ အိမ်ထောင်ထိန်းများ၊ ထမင်း ချက်များ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ စက်ချုပ်သမနှင့် သူနာပြုဆရာမများ၊ အစေခံ မိန်းကလေးများ၊ လက်ပါးစေ၊ ရထားထိန်းနှင့် ဥယျာဉ်မျိုးများ စသည်ဖြင့် ခွဲထည်စွာ နေထိုင်သည်။တော်လှန် တိုင်းကမူထိုကဲ့သို့နေထိုင်ရတော့မည်ကိုမပျော်ပိုက်၊နှစ်ခြိုက်မှုလည်းမရှိပေ။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် သူဖြတ်သန်းခဲ့သည့်သူ့ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်ကို တွေးတောရှာဖွေနေခဲ့သည်။တွေးဆဆင်ခြင်သည့်သူ၏ဩတ္တပစိတ်က ဘာသာရေးကျမ်းများအကြောင်းကိုလည်းတွေးတောနေခဲ့သည်။ထိုအချက်နှင့် ပတ် သက်ပြီး“ဝန်ခံချက်၊ ဘာသာတရား ယုံကြည်မှုအပေါ် ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဓမ္မစစ်ကျမ်းလေးကျမ်း၏ ညီညွတ်မှုနှင့် ပြောင်းလဲမှု”စသောအက်ဆေးများ

ကိုရေးသားခဲ့သည်။ ယခုအခါ မြို့ပြ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို သူ မြင်တွေ့နေရပြီ။ မြို့နေဆင်းရဲသားများသည် ကျေးလက်မှာထက်အဆပေါင်းများစွာ ဆင်းရဲလှသည်။ စုတ်ပြတ်နေသူများ၊ ပိန်ချိုးချည့်နဲ့နေသူများ၊ တချို့ဆိုလျှင် နှစ်ရက်လုံးလုံးထမင်းမစားရသူများကို သူတွေ့ခဲ့ရသည်။ အိပ်စရာတစ်နေရာရဖို့ နေရာငှားသည့်အိမ်ရှေ့၊ ရေခဲနေသောဟင်းလင်းပြင်တွင်စောင့်ဆိုင်းနေသူများမှာလည်း တစ်ပုံတစ်ပင်ကြီးထိုလူဆင်းရဲသားများနှင့်နှင်းတောထဲစောင့်နေသည့် အချိန်၌ သူကတော့ အိမ်ပြန်ပြီး ဇိမ်ကျကျ နွေးနွေးထွေးထွေး ရှိနေသည်။ သိုးမွေးအင်္ကျီဖားဖားကြီးကိုဝတ်ပြီး ဟင်းငါးမျိုးပါသောညစာကို လက်အိတ်ဖြူ ဝတ်ထားသည့် စားပွဲထိုးနှစ်ယောက်က သူ့ကိုကျွေးမွေးနေသည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးကို သူသဘောမကျ၊ သူ့လိပ်ပြာလည်းမသန်၊ စိတ်အနှောင့်အယှက်လည်း ဖြစ်နေလေသည်။

တော်လှန်ရေးတိုင်းသည် သန်းခေါင်စာရင်းကောက်သူတစ်ယောက်အဖြစ် ဟန်ဆောင်ကာမော်စကိုမြို့၏ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များသို့ သွားရောက်ခဲ့လေသည်။ ညစ်ပတ်ပေရေနေသူများ၊ အမူးသမားများ၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာများနှင့် သူတွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သူတို့ကိုမေးပြီး ပြောသမျှကို ရေးမှတ်ယူခဲ့သည်။ ဤအနိဋ္ဌာရုံအားလုံးမှာ မြို့ပြဆင်ခြေဖုံးများ၏ လက္ခဏာများဖြစ်သည်။ ဘာမျှ မထူးဆန်း၊ သဘာဝဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်များသာ။ လန်ဒန်မှာဆိုလျှင် သည်ထက်ပို၍ ဆိုးသေးသည်ဟု သူ့မိတ်ဆွေများက ပြောပြသည်။ သို့သော် သူကတော့ ထိုကဲ့သို့ မယူဆပေ။ လူထောင်ပေါင်းများစွာသည် ငတ်မွတ်နေကြသည်။ အအေးဒဏ်ကို ခံနေကြရသည်။ နိမ့်ချစော်ကားခံနေကြရသည်။ ထိုအချိန်၌ သူနှင့် လူတချို့ကတော့ အမဲသားငါးများကို မြိန်ရေယှက်ရေ စားသောက်နေကြပေသည်။ ထိုသည်မှာ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်၏။ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမဟုတ်ဘဲ ဆက်ခါဆက်ခါ ကျူးလွန်နေခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကော၊ သူလည်း ဇိမ်ကျကျနေထိုင်ကာ ထိုရာဇဝတ်မှုမျိုးကို အားပေးလှုံ့ဆော်ရုံမက ပါဝင်ကျူးလွန်နေသည်ဟု သူခံစားရသည်။

နေ့စဉ်ရက်ဆက်ဆိုသလို ထိုအတွေးက သူ့ကို ခြောက်လှန့်နေသည်။ သူ့စိတ်ထဲ၌ အမြဲတမ်း ထိခိုက်နေရ၏။ ကယောက်ချောက်ချား ဖြစ်နေပေတော့သည်။

+ + +

ယခုအခါ တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ ယာတောလေးမှာ အရက်ချက်စက်ရုံ၊ ချည်ထည်စက်ရုံနှင့် အထပ် ၁၃ ထပ်ရှိ မျက်စိရောဂါကုဆေးရုံတို့ကြား ၁၀၆

ရောက်ရှိနေသည်။ အရက်ချက်စက်ရုံမှာ သူ့ရှိကတည်းက တည်ထားပြီးသား ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က တည်ထောင်ထားသော စက်ရုံများမှာ တန်ဖိုးကြီး အထည်များယက်သောစက်ရုံ၊ ရေမွှေးစက်ရုံများလည်း ရှိခဲ့သည်။ နံနက် ၅ နာရီထိုးသည်နှင့် စက်ရုံများမှ ခရာတွတ်သံကို သူ့ကြားရသည်။ မိန်းမ များ၊ ကလေးများ၊ အဘိုးအိုများသည် စိတ်နှလုံး ညှိုးခြိုးစွာဖြင့် အလုပ်ခွင် ဝင်သွားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ည ၈ နာရီထိုးမှ အလုပ်သိမ်းခရာတွတ်သံကို ကြားရတော့သည်။ ည ၁၁ နာရီဝန်းကျင်လောက်ဆိုလျှင် ခမ်းနားထည်ဝါလှ သောမြင်းရထားကြီးများသည် အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းများရှေ့တွင် ရောက်လာ ကြပြီး တန်ဖိုးကြီးလှသော အဝတ်အစားသစ်များ၊ လက်ဝတ်ရတနာများ၊ အမွှေးနံ့သာများဆွတ်ဖျန်းထားသောသူအပါအဝင် အထက်တန်းလွှာများ မှာ ကပွဲခမ်းမများဆီ သွားကြသည်။ နောက်တစ်နေ့မနက် ၆ နာရီအထိ ပျော်ကြပါးကြ ကကြခုန်ကြလေတော့သည်။

ဤမြို့ပြအတွေ့အကြုံများကို စာမျက်နှာ ၃၀၀ရှိသော စာတမ်းတစ် စောင်အဖြစ် တော်လ်စတိုင်းက ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည်။ “ကဲ. . . ကျုပ် တို့ဘာလုပ်ရမလဲ” ဆိုသောစာအုပ်သည် သူ့စူးစမ်း၍ရသော အစီရင်ခံချက်၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးသုံးသပ်ချက်နှင့် ပုဂ္ဂလိကလှုပ်ရှားမှုအတွက် လမ်းညွှန် ချက်တို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ အရေးကြီးဆုံးမှာ သူ့အတွက် အထူးပြုရေးထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ပေးကမ်းစွန့်ကျဲခြင်းသည် ဆင်းရဲခြင်း မှကင်းဝေးစေသောအဖြေမဟုတ် ဟုသူကပြောသည်။ သူဖြစ်စေချင်သော လိုအပ်ချက်များကို ဖြစ်အောင်လုပ်ရမည်ဟု သူ့တွေး၏။ အခြားသူများက သူ့အတွက်လုပ်ပေးသည်များကို သူလက်မခံ၊ လုပ်ခွင့်မပေး။ အခြားသူများ အတွက် သူကသာလုပ်ကိုင်ပေးရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

သူ၏တစ်နေ့တာလုပ်ငန်းအတွက် အချိန်ကိုလေးပိုင်းပိုင်းထား သည်။နံနက်စာအစားမို့ ခွန်အားစိုက်ထုတ်ရသောကာယအလုပ်ကြမ်းလုပ် သည်။နံနက်စာစားပြီးညနေစာမစားမီထိနေ့လယ်တစ်နာရီတွင် ဉာဏစွမ်း အားဖြစ်သောစာရေးခြင်းအလုပ်ကိုလုပ်သည်။ညနေစာစားအပြီးမှ ညစာမ စားမီအချိန်အတွင်လက်မှုပညာတစ်ခုခုကိုလုပ်သည်။ညစာစားပြီး သည့်အ ခါတွင် မိသားစုနှင့် စကားပြောခြင်း၊ ဧည့်သည်များနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း၊ တေးဂီတနားထောင်ခြင်း၊ စစ်တုရင်ကစားခြင်းများ လုပ်ကိုင်လေသည်။

တော်လ်စတိုင်း၏မော်စကိုစံအိမ်ကြီးကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့်သူ့မျှော် မှန်းချက်များအတွက် သူဘယ်လိုနေသည်၊ ဘယ်လိုရှာသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်

သည်။ အိမ်ဝင်းထဲမှ နှင်းခဲများကို ဂေါ်ပြားဖြင့် သူ့သယ်ထုတ်ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ ပစ္စည်းဟောင်းများထားသော တဲကြီးထဲတွင် သစ်တုံးများကို လွှတိုက်ခဲ့သည်။ ထင်းခွဲခဲ့သည်။ နောက်စံအိမ်ထဲရှိ မီးလင်းဖိုဆယ်လုံးအတွက် ထိုထင်းများကို သူ့သယ်ဆောင်သွားလေသည်။ စွတ်ဖားတစ်စီးပေါ်တွင် ရေစည်တစ်လုံးကိုတင်ပြီး ရေတွင်းရှိရာသို့ သူ့ဆွဲယူသွားသည်။ နောက်စည်ထဲသို့ ရေခပ်ထည့်ပြီး မီးဖိုချောင်ဆီရေသယ်ပို့ပေးလေသည်။ နောက်သူစာကြည့်ခန်းထဲရောက်သွားသည်။ လယ်သမားအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ၊ လက်နက်ကိရိယာများကို တွေ့ရသည်။ သူ့လက်ဖြင့်ချုပ်သော လယ်သမားစီး လည်ရှည်ဖိနပ်တစ်ရုံကို နမူနာပြုထားသည်။ ဆွေမျိုးများ မိတ်ဆွေများအတွက် ဤကဲ့သို့ ဖိနပ်ကို သူ့ချုပ်ပေးတတ်သည်။

အိမ်ပေါ်ထပ် ဧည့်ခန်းကြီးထဲတွင် စန္ဒယားကြီးတစ်လုံးနှင့် လူ၅၀ ဝိုင်းထိုနိုင်သောစားပွဲရှည်ကြီးတစ်လုံးသည်ရှိလေသည်။ တစ်ချိန်ကထိုစားပွဲကြီးနောက်ရှိလက်ဖက်ရည်အိုးဘေး၌ဆိုဖီယာထိုင်နေပေလိမ့်မည်။ တော်လ်စတိုင်းကဧည့်သည်များကို ဧည့်ခံစကားပြောနေချိန်တွင်ဆိုဖီယာကလက်ဖက်ရည်ညှို့ကာတိုက်နေပေသည်။ တော်လ်စတိုင်းသည် သူ၏ လယ်သမားပုံစံအင်္ကျီရှည် ဖားဖားကြီးကို ဝတ်ထားလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဝတ်ဆင်ခြင်းမှာ သူ့ရှာဖွေနေသော ရိုးသားသည့်ဘဝ၏ လက္ခဏာချက် ဖြစ်ပေသည်။

သူမ၏ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းများထဲကအတိုင်းဆိုလျှင် ဆိုဖီယာသည် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲနေပုံရပေသည်။ သို့သော် လက်နှင့် မပြတ်အောင် အလုပ်တွေပုံနေသော်လည်း သူ့ စိတ်မကွက်။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤကဲ့သို့ လုပ်ကိုင်နေခြင်းကို သူမ သဘောကျသည်။ ကလေးအငယ်များကို ပြင်သစ်စာ သင်ကြားခြင်း၊ ဂီတသင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သူမချစ်သော လိုဗော့ချ်ကာ၏ ခြေအိတ်လေးများပေါ်တွင် နာမည် အတိုကောက်စာလုံးများကို ပန်းထိုးပေးခြင်း စသည်တို့ကို သူမ နှစ်ခြိုက်၏။ သူမ ယောက်ျားက နှုတ်တိုက်ချပေးသော စာများကို သူမက လိုက်ကူးရေးပေးရသည့် အတွဲလိုက် စာမူအထူကြီးများကိုလည်း နာမည်ထိုးပေးရသည်။ သို့သော် သူ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်သော ဇွဲကြီးမှု၊ သူ၏ လူနေမှုဘဝသစ်နှင့် ပတ်သက်သော ဇွဲကြီးမှုတို့ကိုကား သူမအနေဖြင့် မျှဝေခံစားနိုင်စွမ်း မရှိချေ။ ကော်ဖီသည် ဇိမ်ခံ အစားအသောက်ဖြစ်သည် ဆိုကာ တော်လ်စတိုင်းသည် ဘာလီနှင့် ဝက်သစ်ချသီးကို စိမ်ရည်ဖောက်ပြီး သောက်သည်။ မည်သူကတားတား၊ သူ့အခန်းကို သူ့ဘာသာသူ တံမြက်

လှည်းသည်။ အခန်းတွင်းရှိ မိလ္လာအိုးကို သူ့ဘာသာသူ သွန်သည် အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလောက်အောင် အလွန်ကြီးကျယ်ပြောင်မြောက်သော ဝတ္ထုကြီးများ ကို ရေးခဲ့သဖြင့် သူသည် လက်ဖျားငွေသီးပြီး ချမ်းသာနေသလားဟု မေးစရာရှိသည်။

ဆိုဖီယာ၏စားပွဲပေါ်တွင်အကြွေးတောင်းစာဖြတ်ပိုင်းများနှင့်ပါတီပွဲဖိတ်စာ တစ်ပုံကြီးတွေ့ရသည်။ သူမ၏ စာတစ်စောင် မိတ္တူကို ကျွန်တော်ဖတ်ကြည့်သည်။ သူမလက်မှတ်ထိုးထားသော ငွေတောင်းစာဖြစ်၏။ တော်လ်စတိုင်း လက်ရွေးစင် ၁၂ တွဲအတွက် ငွေတောင်းခံထားသည်။ တံဆိပ်ခေါင်းဖိုးအပါအဝင် ၉ ရူဘီ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဖီယာကိုယ်တိုင် သူ့စာများကို ပုံနှိပ်ခြင်း၊ ဖြန့်ချိခြင်းလုပ်ငန်း ဝင်လုပ်သည်။ မိသားစုအတွက် ဝင်ငွေအခြေအနေကောင်းလာသည်။ သူကတော့ ငွေကို ဂရုမစိုက်၊ သို့သော် သူမကတော့ ဂရုစိုက်ရသည်။ ငွေကို ဂရုမစိုက်လျှင် ကလေးတွေ ဘာဖြစ်လာမလဲ။

တော်လ်စတိုင်းသည် ဘာသာတရားများ၏ တရားစစ်များ၊ အနှစ်သာရများကို အသေးစိတ်လေ့လာခဲ့သည်။ “ကျွန်တော် ဘာကိုယုံကြည်သလဲ”နှင့်“မေတ္တာတရားဟူသည်အဘယ်မှာနည်း၊မေတ္တာတရားရှိသောနေရာတွင် ဘုရားသခင်လည်း ရှိပေသည်” ဟူသော ဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သည်။ ဘုရားကျောင်းတော်၏ ဝိနည်းကျင့်ဝတ်သည် အခြားဘာသာများကို မှားသည်ဟု အပြစ်တင်ထားခြင်း၊ စစ်ပွဲကို ရင်ကြားစေပေးခြင်းဖြစ်သည်ဟု တော်လ်စတိုင်းက ယုံကြည်သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် လူများသည် ခရစ်တော်၏ အရေးအကြီးဆုံး သွန်သင်မှုများမှ သွေဖည်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသည်မှာ လူတစ်ဦးက လူတစ်ဦးပေါ် ထားရှိရမည့်တာဝန်သည်မေတ္တာနှင့်ဂရုဏာဖြစ်သည်ဟူသော ဟောကြားချက်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် သမ္မာကျမ်းစာပါ မက်သယူ၊ ၅:၃၉ ရှိ ‘ခုခံပါ။ သို့သော် မဆိုးယုတ်နှင့်’ ဆိုသည်ကို သူကိုးကားတတ်၏။ လူတစ်ဦးသည် သူ၏ ဆိုးယုတ်မှုအတွက် ကောင်းမြတ်မှုကို ပြန်လုပ်သင့်သည်။ ထိုဝါဒသည် သူ့နှလုံးသား၌ အမြစ် တွယ်လာခဲ့သည်။ တစ်လောကလုံးနှင့်ဆိုင်သော မေတ္တာတရား၏ သြဝါဒအဖြစ် သူလက်ခံလာသည်။ ထိုအယူအဆသည် စိတ်ထားမြင့်မြတ်စေသည့် အေးချမ်းသော တရားအဖြစ် သူလက်ခံသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံး၌ ဘုရားသခင်၏ နိုင်ငံတော်သည် သင့်ရင်ထဲ၌ ရှိသည်” ဆိုသော ဆောင်းပါး ကို ရေးသားခဲ့လေသည်။

မေလနှောင်းပိုင်း၌ ယာစနာယာပိုလ်ယာသို့ နောက်တစ်ခေါက် ကျွန်တော်ပြန်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ယခင်တစ်ခေါက်ကတော့ နှင်းတွေဝေပြီး တိတ်ဆိတ်လှသည်။ ယခုအခေါက်တွင်မူ စိမ်းစိုပြီး သက်ဝင်လှုပ်ရှားနေလေသည်။ မနက်စောစော နှင်းမှုန်များသည် ကန်ကြီးပေါ်တွင် လွင့်မျောနေ၏။ အစပိုင်းကတော့ ကလေးနှစ်ယောက် ငါးမျှားနေသည်။ နောက်လူကြီးပါ ရောက်လာကြတော့သည်။ ဘဲပေါက်စလေး တစ်ဒါဇင်လောက် ရောက်လာပြီး ကန်ထဲ ခုန်ဆင်းသွားကြသည်။ ရွာဘက်သို့ ဦးတည်ထားသည့် ဆင်ခြေလျှောက်တစ်လျှောက်ရှိ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ခင်းများကို အမျိုးသမီးတစ်သိုက်က ရေပုံးများဖြင့် ရေလောင်းနေကြသည်။ ထို့နောက် နွားသားပေါက်ကလေးများကို ဆွဲလာကြပြီး ချည်တိုင်တွင် ကြိုးရှည်ရှည်နွဲ့ လှန်ထား လိုက်လေသည်။

နွေးထွေးသော လေညှင်းကလေးများနှင့် ငှက်ကလေးတို့၏ တေးဥံကြားဝယ် အိမ်ကြီးကိုဖြတ်၍ ‘ကလင်နီ’ ဟု ခေါ်သော သစ်ပင်အုပ်ကလေး ဆီ ကျွန်တော် လျှောက်လာခဲ့ပါသည်။ သုံးမြောင့်ပုံ သစ်ပင်ခွဲသော သပ်များကိုတွေ့ရသည်။ တစ်တန်းတွင် အပင် ရှစ်ပင်စီရှိသော သံပရာပင် အမြင့်ကြီးများကို နှစ်တန်းခွဲ၍ စိုက်ထားသည်။ သပ်ပုံစံမှာ သုံးမြောင့်ပုံ ကြိမ်များနှင့် တူနေသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်ခွဲသောသပ်များဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် မနက်တိုင်း တော်လ်စတိုင်း တစ်ယောက်တည်း လမ်းလျှောက်သည်။ သူ့အတွေးများ ဖြန့်ကျက်ရာနေရာလည်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာကို သူ့ဝေါဟာရအရ “မနက်ခင်း ဝတ်ပြုရာဒေသ” ဟု ခေါ်လေသည်။

မနက်၁၀နာရီတွင်ဧည့်သည်များရောက်လာကြလေသည်ဘတ်စကား တစ်စီးအပြည့် ဧည့်သည်များမှာ ထင်းရှူးပင်များ စီတန်းနေသည့် ဝင်းပေါက်လမ်းမကြီးအတိုင်း လျှောက်လာကြလေသည်။ ဧည့်အလာများသော ရာသီလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်ကို ဧည့် ၄၀၀,၀၀၀ ခန့် လာကြသည်။ အမြန်ဆုံးပြန်ကြသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ အခွင့်အရေးရလိုက်သည်ဟုထင်သည်။ တစ်ညနေ ခွင့်ရ၏။ အိမ်ဘေးရှိ မြင်းဇောင်းများတွင် တည်းရသည်။ တစ်ချိန်က အစေခံတန်းလျားလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤနေရာ ရှိ နွေဦးကို ကျွန်တော် သဘောကျပါသည်။ အထူးသဖြင့် နိုက်တင်ဂေးငှက် ကလေးများ၏ တေးသီသံများ၊ အလွန်လှပသော သဘာဝ ရှုခင်းများကို ကြည့်နူးနိုင်ပါသည်။ ထိုအလှများသည် လူသေကိုပင် ပြန်ရှင်စေနိုင်သည်ဟု တစ်ခါက တော်လ်စတိုင်း ပြောဖူးသည်။

ယာစနာပိုလ်ယာနာတွင် အဆင်းရဲဆုံး လယ်သမားများနှင့်အတူ သူသည် လက်ရည်တစ်ပြင်တည်း ချွေးဒီးဒီးကျအောင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ လယ်ထွန်သည်။ မြက်ရိတ်ဓားတစ်လက်နှင့် မြက်ခြောက်များကို စဉ်းသည်။ မုဆိုးမလယ်ကို မြေဩဇာ ချပေးသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်က သူ့ကို တွေ့လို စကားပြောလိုလျှင် သူ့ရှိရာ လယ်ထဲသွားပြီး သူ့လို လုပ်နိုင်မှ ဖြစ်မည်။ ဒေသခံလူထုရော၊ ရပ်ဝေးမှလာသူများရော လူပေါင်းများစွာ သူ့ဆီရောက် လာပြီး သူ့လိုလုပ်ကြသည်။ ထိုသို့ လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တော်လှန်တိုင်းဖက်ရှင် ဖြစ်လာသည်။ အင်အားရှိသော အလုပ်အဖြစ် ကမ္ဘာကျော်လာလေသည်။

သူ့စာအုပ်များကိုထောင်သောင်းချီပြီးရိုက်နှိပ်ရသည်မှာ ရုရှားနိုင်ငံ ၌သာမက ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်ဘာသာများဖြင့် နိုင်ငံရပ်ခြား တွင်ပါ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရလေသည်။ သို့သော် သူ့အယူအဆများ၊ စိတ်ဓာတ်ပြုပြင်ရေး သဘောတရားများ၊ သူ့ကြေညာချက်များသည် သန်းပေါင်းများစွာသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့်အတူ ဇာဘုရင်အုပ်ချုပ်မှုအောက်ရှိ နယ်မြေအသီး သီးမှ လူတန်းစားပေါင်းစုံ၊ အလွှာပေါင်းစုံလက်ထဲသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ဆင်ဆာအဖွဲ့ကလည်း သူ့စာအုပ်များကို စိစစ်ကန့်သတ်သည်။ သို့သော် သူ့လူများက တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိကြသည်။ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် မိတ္တူကူးပြီး ဆင့်ပွားများကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လက်ဖြင့် ကူးယူပြီး ဖြန့်ချိ ကြလေသည်။ ထိုစာတမ်းများမှာ ဆိုက်ဘေးရီးယားရှိ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား များထံသို့ပင် ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရုရှားနိုင်ငံတွင် ဇာဘုရင် နှစ်ယောက်ရှိသည်။ တစ်ယောက်မှာ ဒုတိယမြောက် နီကိုလပ်စ်ဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်ယောက်မှာ တော်လှန်တိုင်းဖြစ်သည်ဟု သတင်းစာဆရာတစ်ဦး က ပြောသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်၏ ကွာခြားချက်မှာ နီကိုလပ်စ်သည် တော်လှန်တိုင်းနှင့်အတူ ဘာမှ တွဲလုပ်၍ မရနိုင်သလို တော်လှန်တိုင်း ကလည်း နီကိုလပ်စ်၏ ပလ္လင်ကို တစ်ချိန်လုံး ကိုင်လှုပ်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုလေသည်။

* * *

တရုတ်၊အိန္ဒိယ၊အမေရိကန်နိုင်ငံတို့မှရေးသောစာများသည်တော်လှန် တိုင်းထံ ရောက်လာကြသည်။ “ရှင်သန်လှုပ်ရှားနေတဲ့ အတွေးစတွေ၊ အမျှင်တန်းတွေဟာ နေရာတိုင်းကနေပြီး သူ့ဆီကို ဖြန့်ကျက်ရောက်ရှိ လာ ကြတယ်”ဟု မက္ကဒင်ဂေါ်ကီက ပြောသည်။ သူ့ဆီရေးလာသမျှ စာတိုင်းကို သူက ပြန်သည်။

ဂျာမန်လူငယ်တစ်ဦးက ကျောင်းဆရာကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်လာအောင် ကြိုးစားခြင်းသည် တိုင်းပြည်အတွက် ပိုမို အကျိုးရှိပါသလား သို့တည်းမဟုတ် ဂျာမနီစစ်တပ်ထဲ မဝင်ဘဲ ငြင်းပယ်ခြင်းသည် လျော်ကန်သင့်မြတ်ပါသလားဟု သူ့ထံ စာရေးမေးသည်။ တော်လှန်ရေးတိုင်းက မေးခွန်းတွင် အသုံးအနှုန်းကိုက မှားနေသည်။ ဖော်ပြသင့်သည်မှာ “စစ်မှုထမ်းဟု မသုံးရ၊ မိမိက သတ်ဖို့ သို့မဟုတ် မိမိအသတ်ခံရဖို့ဟု သုံးသင့်သည်” ဟု ပြန်ရေးလေသည်။ သူက “မငြင်းသင့်သောအဖြေ” ဆိုသည်မှာ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်သော လူတစ်ဦးသည် (ဂျာမနီ) စစ်တပ်တွင် စစ်မှုထမ်းရန်ကို ငြင်းရမည်။ ထိုသို့ (ဂျာမန်)တပ်ထဲမဝင်သဖြင့် မည်သည့်အကျိုးဆက်များ နှင့် ကြုံတွေ့သည်ဖြစ်စေ ငြင်းကို ငြင်းရမည်ဖြစ်သည်”ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။

တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ ရှေးဦးစွဲ ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ဆန့်ကျင်သော အယူအဆများကို နိုင်ငံများက ပြစ်တင်ရှုံ့ချကြသည်မှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်တော့ပေ။ တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ တပည့်တစ်ဦးက “အမေရိကန် စစ်ဝါဒ”ဟု ဝေဖန်ခဲ့ဖူးသည်။ တော်လှန်ရေးတိုင်းက သူ့ဝတ္ထု “ခရုဇာဆိုနာတာ”တွင် လက်ထပ်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အပျိုစင်၊ လူပျိုစင် အဖြစ် နေထိုင်လျှင် ပိုကောင်းသည်ဟူသော အယူအဆကို တင်ပြထားသည်။ သူသည် ပါရမီရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် “လုံးဝမစွမ်းနိုင်မှု စွမ်းဆောင်နိုင်သော အကြောင်းအချက် များအဖြစ် ရင်ဆိုင်ခိုင်းသူ” ဖြစ်သည်။ “ခရုဇာဆိုနာတာ” သည် “တော်လှန် ပုန်ကန်ခြင်း” နှင့် “ယိုယွင်းပျက်စီးမှုများသာဖြစ်သည်”ဆိုခြင်းကို အယူခံဝင် ထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်ဟု သီအိုဒို ရစ်ဘဲလ်က ပြောလေသည်။

* * *

၁၉၀၉ မှ ၁၉၁၀ ခုနှစ်အတွင်း၌ တော်လှန်ရေးတိုင်းသည်အိန္ဒိယနိုင်ငံ သက်လတ်အရွယ် ရှေ့နေတစ်ဦးနှင့်စာအဆက်အသွယ်မပြတ်ရှိခဲ့လေသည်။ ထိုရှေ့နေမှာ မိုဟန်ဒတ်စ်ကေ ဂန္တီဆိုသူ ဖြစ်လေသည်။ တော်လှန်ရေးတိုင်းရေးသော “ဘုရားသခင်၏ နိုင်ငံတော်သည် သင့်ရင်ထဲ၌ ရှိသည်” ဆိုသည့် စာအုပ်ကို အလွန်သဘောကျသည်ဟု ဂန္တီက ရေးသည်။ နောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံအကြောင်း ရေးသားသော တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ စာများကိုလည်း သူဖတ်ရှုလေသည်။

အားနည်းနေသော သာမန် လူ ၃၀,၀၀၀ က သန်စွမ်းပြီး လိမ္မာပါးနပ်သော၊ လွတ်လပ်ရေးကိုလည်း ချစ်မြတ်နိုးသော လူသန်း ၂၀၀ ကို အနိုင်ယူထားသည်မှာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ။ “ဂဏန်းအရေအတွက်ကိုကြည့်၍

မရနိုင်၊ အိန္ဒိယလူမျိုးများကို ကျွန်ုပ်ပြုနေသူများမှာ အင်္ဂလိပ်တို့ မဟုတ်ပေ။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ကျွန်ုပ်တို့သွင်းနေသော အိန္ဒိယလူမျိုးများသာ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလျှင်ကော” ဟု တော်လှန်တိုင်းက ရေးသည်။ နောက် သူက ဆက်ပြီး အိန္ဒိယလူမျိုးများကို အကြံပြုလိုသည်မှာ သူတို့အနေဖြင့် မကောင်းမှုကို အကြမ်းဖက်သောနည်းဖြင့် မတွန်းလှန်ပါနှင့်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် “မကောင်းမှုပြုခြင်းတွင်လည်း ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မပြုနှင့်။ ဆိုကြပါစို့။ အုပ်စိုးသူများ၏ အကြမ်းဖက်မှုများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မပြုပါနှင့်။ ဆိုကြပါစို့။ အုပ်စိုးသူများ၏ အကြမ်းဖက်မှုများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မပြုဖို့၊ အခွန်ငွေများ ကောက်ခံရာတွင် ပါဝင်ကောက်ခံခြင်းမပြုဖို့ ဖြစ်သည်။ အရေးအကြီးဆုံးမှာ (ဗြိတိသျှ စစ်တပ်၏) စစ်သားအဖြစ် စစ်မှုမထမ်းဖို့ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုမူကျင့်ကြံနိုင်လျှင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သူကမျှ သင့်အား ကျွန်ုပ်ပြုနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ” ဟု တော်လှန်တိုင်းက ရေးထားလေသည်။

မကြာမီဂန္ဓိကသည် တော်လှန်တိုင်းအယူအဆကိုလိုလား နှစ်သက်စွာထောက်ခံသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ တော်လှန်တိုင်းကိုရိုကျိုးသော နောက်လိုက်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်ဟုပြောဆိုသည်။ တော်လှန်တိုင်းသည် ယာစနာပိုလ်ယာနာ၏ ပညာရှိကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူ့ခေါင်းထဲရှိသံသယ အတွေးအခေါ်ကို ကင်းရှင်းအောင် ကုစားပေးသူ ဖြစ်သည်။ သူ့အား “အဟိံ သ” Ahimsa ခေါ် အကြမ်းမဖက်ရေး အယူအဆကိုစွဲမြဲစွာယုံကြည်သူ တစ်ဦး ဖြစ်အောင်လည်း တော်လှန်တိုင်းက လုပ်ပေးသည်ဟု ဆိုလေသည်။

နောက်ဂန္ဓိသည်တောင်အာဖရိကသွားပြီး ရှေ့နေလိုက်သည်။ ဥပဒေပညာကိုလက်တွေ့ ကွင်းဆင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနိုင်ငံရှိ “အသား အရောင်ခွဲခြားမှု” အာယာတကိုလည်း ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်သည်။ လူမှုရေးအသင်းတစ်ခုကိုတည်ထောင်ပြီး ‘တော်လှန်တိုင်း ယာတော’ဟု အမည် ပေးခဲ့သည်။ အိန္ဒိယသို့ ပြန်ရောက်ပြီး နောက်တွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ အသင်းများကိုတည်ထောင်သည်။ တော်လှန်တိုင်းဝါဒီလမ်းညွှန်များအတိုင်းလည်း ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၂၀ခုနှစ်တွင်ဂန္ဓိက အကြမ်းမဖက်ရေး၊ မပူးပေါင်းရေး လမ်းစဉ်ကို ကြေညာလေသည်။ ထိုအချိန်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ လွတ်လပ်ရေးအတွက်တိုက်ပွဲမီးတောက်များ တောက်လောင်နေသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအယူအဆသည် အိန္ဒိယတွင် အနယ်ထိုင်လာသည့် ဆယ်စုနှစ်သုံးစုနီးပါးတွင် ဂန္ဓိ၏ အကြမ်းမဖက်ရေး တိုက်ပွဲကြောင့် နောက်ဆုံး၌ ဗြိတိသျှ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ အိန္ဒိယနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ခဲ့လေတော့သည်။

ရုရှား အော်သိုဒေါ့စ် ကျောင်းတော်က တော်လ်စတိုင်း၏ နိုင်ငံ တော် ဘာသာအပေါ် ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များကို မကျေနပ်၊ တစ်လျှောက် လုံး အမျက်ထွက်ခဲ့လေသည်။ အထူးသဖြင့် ၁၈၉၉ ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ သော “ရှင်သန်ထမြောက်ခြင်း” ဝတ္ထုကြီးကို မကျေနပ်ပေ။ ထိုဝတ္ထုတွင် မင်းသားတစ်ပါးက အိမ်စေမလေးကို ခြေတော်တင်မိသည်။ အိမ်စေမလေး သည် ပြည့်တန်ဆာ ဖြစ်သွားသည်။ ထိုမင်းသား ဂျူရီလူကြီးအဖြစ် ပါဝင် သော တရားရုံးသို့ ဧည့်သည်ကို သတ်မိသော ပြည့်တန်ဆာမလေးအမှု ရောက်လာသည်။ ဂျူရီလူကြီးများက ပြည့်တန်ဆာမလေးကို လူသတ်မှုဖြင့် ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ ပို့ရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက် မင်းသားမှာ နောင်တတရား ရရှိလာသည်။ စိတ်ဓာတ်လည်း ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး ပြည့်တန်ဆာမလေးရှိရာ ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ လိုက်သွားပြီး ထိုမိန်းကလေး ကို လက်ထပ်ယူချင်သော ဇာတ်လမ်းလေးဖြစ်သည်။ “ရှင်သန်ထမြောက် ခြင်း” Resurrection တွင် ဇာဘုရင်အုပ်ချုပ်မှုအောက်ရှိ တရားရေးစနစ် နှင့် အကျဉ်းထောင်စနစ်ကို ပြစ်တင်ရှုံ့ချထားသည်။ အော်သိုဒေါ့စ်ဂိုဏ်း ကလည်း တော်လ်စတိုင်းကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည်။ လူယောင်ဆောင် ထားသော မကောင်းဆိုးဝါးကြီးဟုပင် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့လေသည်။

မကွယ်လွန်မီ ၁၂ နှစ်လောက်အထိ သူ့အလုပ်ရှုပ်ဆဲပင်။ လမ်း လျှောက်ခြင်း၊ မြင်းစီးခြင်း၊ စာရေးခြင်း၊ ဧည့်သည်များကို လက်ခံတွေ့ဆုံခြင်း၊ စကားပြောခြင်း။

ကီရီနက်စ်ဂျူးလူမျိုးအတော်များများအုပ်စုလိုက် အသတ်ခံရသည်။ တော်လ်စတိုင်းက အစိုးရတွင် တာဝန်ရှိသည်ဟု ပြစ်တင်ရှုတ်ချသည်။ ဝတ္ထုသုံးပုဒ်ရေးပြီး ထိုဝတ္ထုများကို စုထုတ်ကာ ရရှိသောငွေကို ကျန်ရစ်သူ များအတွက် ထောက်ပံ့လေသည်။ ဥရောပတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံများ ကျင်းပလေ့ရှိရာ ထိုညီလာခံများသို့ သဝဏ်လွှာများ၊ စာတမ်းများ ရေးပို့ သည်။ သူ့စာထဲတွင် နိုင်ငံကြီးများရှိ အစိုးရအဖွဲ့များသည် ပရိယာယ်များ လွန်းသည်။ သူတို့သည် အင်အားသုံးပြီး တိုင်းပြည်ကို ကြာရှည်စွာ အုပ်ချုပ် ကြသည်။ သူတို့သည် စစ်အင်အားကို ဘယ်တော့မှ မလျော့ကြ၊ အမြဲမပြတ် စစ်အင်အားတိုးချဲ့ဖို့သာ ကြိုးစားနေကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး အကျိုးစီးပွား အတွက်ဟု လူကြားကောင်းအောင် မြောင်ပြောကြသည်။ “လစ်ဘရယ် သမားများ၊ ဆိုရှယ်လစ်များ တချို့က ပြည်သူကို ကိုယ်စားပြုသူများဟု ကင်ပွန်းထားတပ်သူများမှာ သူတို့စကားလုံးများထဲတွင် သူတို့ဘာသာ

ငြိတွယ်နေကြ လေသည်” ထိုအခြေအနေမျိုးမှလည်း သူတို့ မပြောင်းလဲနိုင် ဟု ရေးသားလေသည်။

တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ ၈၀ ပြည့်မွေးနေ့အတွက် သောမတ်အက်ဒီဆင်က သူ ပထမဆုံးတီထွင်သော အသံဖမ်းစက်တစ်လုံးကို လက်ဆောင်ပေးသည် တော်လှန်ရေးတိုင်းအသံကိုရုရှား၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ အင်္ဂလိပ်လို အသံသွင်း ထားသည်။ ကျွန်တော်လည်း ကြားခဲ့ရပါသည်။ “ကျွန်တော် နှုတ်ပိတ် မနေနိုင်” ဆိုသော စာတမ်းကို ဖတ်ထားသော အသံဖြစ်သည်။ ထို စာတမ်း မှာ သေဒဏ်ဖျက်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။

“ဟယ်ဂျီမူရယ်” ဆိုသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကိုလည်း သူရေးခဲ့ပြီးပြီ။ ကော့ကေးရှပ်မှ မူစလင်ပြောက်ကျားတစ်ဦးအကြောင်းဖြစ်သည်။ ဇာတ်လိုက်သည် ရုရှားများကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ရုရှားများနှင့် ပူးပေါင်းသွားသည်။ နောက် ရုရှားများကို ပြန်တိုက်ကာ ကျဆုံးသွားခဲ့သည်။ ဝတ္ထုထဲမှတော်လှန်ရေးတိုင်းဇာတ်လိုက်သည် “ဗိုလ်ယာ” ကို ပုံဖော်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်မှုလူတစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာစိတ်ဓာတ် အနှောင့်အတည်း ကင်းလို့မူ့သို့မဟုတ်အသိတရားလွတ်လပ်မှုအတွက် ဖော်ကျူးထားမှုတို့သည် သူဝတ္ထု၏အနှစ်သာရဖြစ်သည်။ အကြမ်းမဖက်ရေး အယူအဆကို ထိုဝတ္ထုက ဖော်ပြထားပေ။

တော်လှန်ရေးတိုင်းသည် တစ်စထက်တစ်စ စိတ်ဆင်းရဲလာလေသည်။ မိသားစုအတွင်း အမြဲလိုလို ကတောက်ကဆဖြစ်နေမှုများ၊ သူ့အယူအဆ နှင့်ပတ်သက်ပြီးအဆင်မပြေမှုများကြောင့်စိတ်ဓာတ်ကျလာသည်။ တော်လှန် ရေးတိုင်းထံ အဝင်အထွက်များလွန်းသော တော်လှန်ရေးတိုင်း၏ တပည့်များ၊ တော်လှန်ရေးတိုင်းဝါဒီအများအပြားကြောင့် ဆိုဖီယာလည်း စိတ်ပျက်လှပြီ။ အများစုမှာလူမှုဆက်ဆံရေးညံ့ဖျင်းလှသည့်ရိုင်းစိုင်းသော အပြုအမူ များ ကြောင့် သူမအနေဖြင့် လက်ခံဆက်ခံဖို့ ခက်ခဲလှသည်။ ထိုသူများကို “မှောင်ထဲကလူများ” ဟုသူမကခေါ်သည်။ နောက်ပြီးထိုလူများက တော်လှန် ရေးတိုင်းကိုဒုက္ခရောက်သထက်ရောက်အောင်လုပ်လိမ့်မည်။ တော်လှန်ရေး တိုင်း၏စာအုပ်များကိုဖာဘုရင်၏ဆင်ဆာအဖွဲ့ကပိတ်ပင်လိမ့်မည်။ လျှို့ဝှက် ရဲ အဖွဲ့ ၏ ဖမ်းဆီးမှုကို ခံရလိမ့်မည်ဟု သူမက တွေးကြောက်နေလေသည်။

အဆိုးဆုံးမှာသဝန်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုသဝန်တို့က သူမကို ညှဉ်း ပန်းနေခဲ့သည်။ စံအိမ်၌ လယ်သူမတစ်ယောက်ရှိ၏။ တစ်ချိန်က တော်လှန် ရေးတိုင်း နှင့် အချိန်အတန်ကြာ ဆက်ဆံခဲ့ပြီး သားလေးတစ်ယောက်ပင်ရခဲ့

လေသည်။ ဤအကြောင်းကို သူနှင့် လက်ထပ်ခါနီးမှ သူမ သိခဲ့ရသည်။ သူက သူ လူပျိုဘဝ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို ပေးဖတ်သည်။ ထိုထဲတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးထားသော အကြောင်းများကြောင့် သူမ ဝမ်းနည်းမိသလို နောင်တလည်း ရမိလေသည်။ သူ၏ လျှို့ဝှက်တတ်သော စိတ်ဓာတ်ကိုလည်း သူမ စိုးရိမ်သည်။ သူ စာရေးခြင်းကိစ္စကို စွန့်လွှတ်၍ မှောင်ထဲက လူများနှင့် ပူးပေါင်းသွားမှာကို ကြောက်သည်။ ဘာအကြောင်းများကြောင့်လဲဆိုသည်ကိုတော့ ဘုရားသခင်မှ သိပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ လင်မယား အငြင်းပွားကာ တကျက်ကျက် ရန်ဖြစ်ကြသည်။ သူကလည်း အိမ်ကထွက် သွားမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်၏။ မကြာခဏ ရန်ဖြစ်ကြသည်။ နှစ်ဦးစလုံးက သူတို့၏ ခါးသီးသော နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အခြားသူများ သိစေ ဖတ်စေ သောငှာ ရေးသွင်းထားလေသည်။

တော်လ်စတိုင်းမှာကော ဘာဒုက္ခတွေ့၊ ဘယ်လို စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ ရှိနေခဲ့သလဲ။ သူ့ယုံကြည်မှုနှင့် သူ့လူနေမှု အသိုင်းအဝိုင်းတို့ ပဋိပက္ခဖြစ်နေ သည်။ စည်းစနစ်ကြီးမြင့်လွန်းသောသူ့အတန်းအစား၊ သူ့လူနေမှုကသူ့ ယုံ ကြည်မှုကိုဆန့်ကျင်နေလေသည်။ ထို့ကြောင့်သူကရေးဖူးသည်။ “သင် တရား ဟောမည်ဆိုပါစို့၊ သင်ဘယ်လိုနေထိုင်မလဲ” ထိုမေးခွန်းသည်မဖြစ်မနေ မေးရ မည့်အလိုအပ်ဆုံးမေးခွန်း ဖြစ်သည်။ “ထိုအမေးကို ဖြေရန် ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် အမြဲ နှုတ်ပိတ်ထားခဲ့သည်” ဟု ဆက်ရေးထား၏။ ထိုစာထဲ ၌ သူ့အနေဖြင့် ခရစ်တော်၏ပညတ်ချက်တစ်ထောင်လောက်ကိုမလိုက်နာနိုင်၊ ဖြည့်စွမ်း မပေးနိုင်။ သူ့ဆန္ဒမပါမှုလည်း ရှိသည်။ မစွမ်းဆောင်နိုင်မှုလည်းရှိသည်။ သို့ သော် ပညတ် ချက် အားလုံးကို ကားသူ အတတ် နိုင် ဆုံး ကြိုးစား လိုက်နာပါသည်ဟု ဆက်ရေးသည်။ သူ့နေ့စဉ်မှတ်တမ်းထဲ၌လည်း သူ့ထက် ပြစ်ချက်များသူများကိုသူ့အတတ်နိုင်ဆုံးမတွေ့နိုင်အောင်နေသည်။ ထိုလူမျိုး မှာကာမဂုဏ်လိုက်စားလွန်းသူ၊ ကိုယ်ကျိုးအတ္တကြီးမားလွန်းသူ၊ ရန်ငြိုး ထားတတ်သူ၊ ဘဝင်မြင့်လွန်းသူ၊ အထူးသဖြင့်တစ်ကိုယ် ကောင်းဆန်လွန်း သူများဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သောလူအားလုံးကိုဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်ခွင့် ရနေသဖြင့် ဘုရားသခင်အား ကျေးဇူးတင်ပါသည် ဟုလည်းရေးထားသည်။

၁၉၁၀ခုနှစ်တွင် ဆိုဖီယာက နေ့တိုင်းပြဿနာရှာသည်။ နိုဝင်ဘာ ၈ ရက်၊ သူ့နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၌ တော်လ်စတိုင်းက ‘ငါ့ဘဝက ငါ့ကို တစ်နေ့ တခြား တိုးတိုးပြီး ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လာတယ်’ ဟု ရေးထားခဲ့သည်။ ထို

ညဉ့်စာကြည့်ခန်းထဲတွင်ဆိုဖီယာ မွေနှောက်ရှာဖွေနေသံကို သူကြားရသည်။ သူ့သေတမ်းစာကို ရှာနေတာလားဟု သူတွေး၏။ ၄၈ နှစ်လုံးလုံး အကြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းလာခဲ့ပြီးနောက် သူမအတွက် နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်စာတစ်စောင်ကို သူရေးထားခဲ့သည်။ အိမ်တွင် လက်ရှိဖြစ်ပေါ် နေသော အခြေအနေကို သူ ခံနိုင်စွမ်းမရှိတော့ကြောင်း၊ ထိုအခြေအနေကို အသာထားဦး လက်ရှိ သူ ဇိမ်ကျကျ နေထိုင်ရသောအဖြစ်ကိုလည်း ဘယ်လို နည်းနှင့်မျှ ရှေ့ဆက်မနေနိုင်တော့ကြောင်း စာရေးခဲ့ လေသည်။

အရုဏ်မတက်ခင် ယာစနာပိုလ်ယာနာမှ နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သူ ထွက်ခွာသွားတော့သည်။ သူ့ဆရာဝန်နှင့်အတူ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ တချို့က သူသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသွားပြီး ဘုန်းကြီးဝတ် ကာ ခြူးတစ်ပြားမှမရှိသော ဘုရားဖူးအဖြစ် ထွက်သွားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်ကြသည်။

တောင်ပိုင်းကိုသွားသော “ရာဇန်ယူရယ်” ရထားပေါ်တွင် တော်လ် စတိုင်း ဖျားပြီး လဲတော့သည်။ အက်စ်တာပိုဗိုမှ ရုံပိုင်ကြီး အိမ်သို့ သူ့ကို သယ်သွားကြသည်။ တစ်ပတ်အတွင်းရုရှားတစ်နိုင်ငံလုံးနှင့် တစ်ကမ္ဘာ လုံးက ကွယ်လွန်သည်အထိ ကြေးနန်းများရိုက်ပြီး သတင်းမေးကြသည်။ ၁၉၁၀ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တော်လ်စတိုင်း ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

* * *

အနှစ် ၅၀ ကြာပြီးနောက် တော်လ်စတိုင်း ကွယ်လွန်သည့် ၇၅ နှစ်မြောက် အခမ်းအနားကို ရုရှားစာရေးဆရာသမဂ္ဂက ဘော်လ်ရှိုင်းဇာတ် ရုံတွင် ကျင်းပသည့် တော်လ်စတိုင်းကို အမျိုးမျိုး ခိုင်းနှိုင်းတင်စားကြသည်။ သို့သော် ကျွန်တော့်အနေဖြင့် တော်လ်စတိုင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး အခြား အမတ်ရစရာများထက် ပိုမိုသတိရလောက်သော မြင်ကွင်းက မျက်စိထဲ မြင်လာသည်။ နွေဦးတုန်းက ယာစနာယာပိုလ်ယာနာမှာ ဖြစ်ပါသည်။

မြေပုံလေးသည်သစ်တောထဲတွင်မို့မို့လေးတည်ရှိနေသည်။ သကြား ပင်နှစ်ပင်၊ ထင်းရှူးပင်သုံးပင်၊ ဝက်သစ်ချပင်တစ်ပင်တို့ကြား၌ လဲလျောင်း နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနေရာလေးသည်တော်လ်စတိုင်းမသေမီမှာကြား သွား ခဲ့သောနေရာဖြစ်၏။ သူတို့ညီအစ်ကိုတစ်တွေကလေးဘဝကဆော့ ကစား ခဲ့ကြသောတောင်ကြားလေးအနီးတွင်ရှိသည်။ ထိုစဉ်က ဤနေရာ လေးတွင် သူတို့တစ်တွေ သစ်စိမ်းတုတ်တစ်ချောင်း မြှုပ်နှံထားခဲ့ကြသည်။ တုတ်စိမ်း ပေါ်တွင်လူသားအားလုံးအတွက်ပျော်ရွှင်ခြင်းဂါထာကိုသူတို့ ရေးထိုး

ထားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ သူတို့ငယ်စဉ်ကလျှို့ဝှက်သောဂါထာမှာ ပျော်ရွှင်မှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်ဟုယုံကြည်ခဲ့သည်။ မြေပုံလေးတွင်လက်ဝါး ကပ်တိုင်လည်း စိုက်မထား၊ အမှတ်အသားလည်းထူမထားပေ။ လေကလည်း ငြိမ်သက် နေသည်။ ငှက်ကလေးများက ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်ရာ တေးသီနေကြသည်။

လက်ထပ်ပြီးစ မောင်နှံသည် အဖော်သုံးယောက်နှင့်အတူ လမ်း ကျဉ်းလေးပေါ် လျှောက်လာကြ၏။ တဖြည်းဖြည်းနီးကပ်လာသည်။ စကား တပြောပြောနှင့် လျှောက်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ချစ်သူနှစ်ဦး ရယ်မော လျက်၊ နမ်းရှုံ့ကျီစယ်လျက် သူတို့အားလုံး မြေပုံနှင့် ခြေလှမ်း တစ်ရာခန့် အရောက်တွင် အားလုံး တိတ်ဆိတ်သွားကြသည်။ စကားလည်း မပြောကြ၊ ရယ်မောခြင်း၊ နမ်းရှုံ့ခြင်းလည်း မပြုကြပေ။ သတို့သမီးသည် ခေါင်းဆောင် ဘဲလေးကချေသည်မလေးလို တည်ကြည်လေးနက်လွန်းလှသည်။ သူမ လက် ထဲမှ ပန်းများကို မြေပုံလေးပေါ်သို့ ငြင်သာစွာ တင်ထားလိုက်သည်။ နောက် မှ အားလုံး တစ်ခဏမျှ ငြိမ်သက်စွာ ရပ်နေလိုက်သည်။ ပြီးမှ စကားတစ်လုံး မှ မပြောဘဲ အသာအယာ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားကြသည်။ အတော်ကလေး လှမ်းမှ စကားစမြည်ပြောကြ၏။ သတို့သားက မိန်းကလေး၏ ဂါဝန်စလေး ကို ဆွဲလျက် သတို့သမီးက အမျိုးသား၏ လက်မောင်းကို ဖက်တွယ်လျက်။

REF:

"The World of Tolstoy"
by Peter T. White
(National Geographic, June 1996)

မင်းရဲ

ဖျတ်ခနဲတွေ့ရသော မွန်ရိုး

ငယ်နာမည်နော်မာဂျင်းလို့ခေါ်တဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသမီး မာရီလင်မွန်ရိုးဟာ ၁၉၂၆ ခုနှစ်မှာ မွေးပြီး ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါတယ်။ အသက် ၃၆ နှစ်အရွယ်၊ အရွယ်ကောင်းတုန်း၊ အလှကြွယ်တုန်း၊ နာမည်ကြီးတုန်းအချိန်မှာ သူ့ကိုယ်သူ သေကြောင်းကြံပြီး ကွယ်လွန်သွားခဲ့တာပါ။ ရွှေရောင်ဆံပင်လေးတွေနဲ့ ဆွဲဆောင်မှုအရှိဆုံး မင်းသမီးမျိုး ဟောလီးဝုဒ်မှာ မွန်ရိုးကလွဲပြီး ယခုထိ မပေါ်ပေါက်သေးပါဘူး။ မွန်ရိုးနဲ့ ထိတွေ့ခဲ့ဖူးတဲ့ မိတ်ဆွေရင်းခြာသုံးဦးက ဖျတ်ခနဲ တွေ့ရတဲ့ မွန်ရိုးအကြောင်း တစ်စေ့တစ်စောင်းရေးသားထားကြတယ်ရှယ်လီဝင်းတားစ်မွန်ရိုးရဲ့သတင်းပြန်ကြားရေး ကိုယ်စားလှယ် ဝျွန်စပရင်ဂါနဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသမီး အယ်လီဝေါလက်ချ်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။

* * *

ဟောလီးဝုဒ်အနောက်ပိုင်းမှာကျွန်မနဲ့မွန်ရိုးအတူနေထိုင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ရှာဝက်ဘ်ဆေးဆိုင်မှာသူ့ကိုကျွန်မစသိခဲ့တာပါ။ ကျွန်မတို့အတူထွက်လည်တတ်ကြတယ်။ ဟိုအကြောင်း၊ ဒီအကြောင်း သောင်းပြောင်း ထွေလာတွေပြောတတ်ကြပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ မွန်ရိုးဟာ ကျွန်မကို ခေါ်ပြီး ကျွန်မတို့အိမ်နဲ့ နှစ်လမ်းကျော်လောက်က မိဘမဲ့ဂေဟာကိုသွားတယ်။ အဲဒီမှာ သူနေခဲ့ဖူးပါတယ်။ မိဘမဲ့ဂေဟာကလေးတွေကိုမြို့ထဲအိမ်တွေက လာခေါ်ကြတယ်။ တချို့ကို အိမ်ဖော်အဖြစ်နဲ့၊ တချို့က မွေးစား တဲ့အနေနဲ့ပေါ့။ အပျိုပေါက်လေးဖြစ်နေတဲ့ မွန်ရိုးကို ခေါ်မိတဲ့ အိမ်ရှင် တွေဟာ မွန်ရိုးကိုအိမ်မှာ ကြာကြာမထားဘူး။ ဂေဟာကိုပြန်ပို့ကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့မွန်ရိုးဟာ လှပလွန်းတဲ့အတွက်သူတို့မနာလို ဖြစ်ကြတယ်။ အိမ်ကယောက်ျားတွေအတွက်လည်းစိုးရိမ်ကြလို့ပါပဲ။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် အတူနေခဲ့တာက တစ်နှစ်လောက် ရှိမယ်ထင်တယ်။ ကျွန်မတို့အီတလီကို ထွက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာပစ်တိုရီယိုနဲ့ကျွန်မတွေ့တာပေါ့။ (ပစ်တိုရီယို ဂတ်စ်မန်း လို့ခေါ်တဲ့လူဟာ နောင် ဝင်းတားစ်ရဲ့ ခင်ပွန်းသည်ဖြစ်လာပါတယ်။) ကျွန်မအမေရိကပြန်ရောက်တော့ပစ်တိုရီယိုကျွန်မဆီ လာလည်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် ဆက်ဆံရေးကို ကြည့်ပြီး မွန်ရိုးက “နင်တို့ကို ကြည့်ရတာ စေ့စပ်ကြတော့မှာပါ” လို့ ပြောတယ်။ နောင် မွန်ရိုးလည်း

ဒိုမောနီကို ပြောင်းသွားခဲ့တယ်။ အဲဒီလို မွန်ရိုးနဲ့ ကျွန်မ ခွဲခွာခဲ့ရ တာကို တွေးမိတိုင်း ကျွန်မရင်ထဲမှာ အမြဲခံစားရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆို တော့ မွန်ရိုးပေါင်းမိတဲ့ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတွေထဲမှာ ကျွန်မတစ်ယောက် ပဲ မိန်းကလေး မိတ်ဆွေဖြစ်မယ်လို့ ထင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပဲ။

(ရှယ်လီဝင်းတားစ်)

* * *

၁၉၆၀ခုနှစ်ကမစ်ဖစ်(Misfits)ရုပ်ရှင်ကားကိုနီဗားဒါးမှာသွားရိုက် ကြပါတယ်။ အဲဒီကားမှာ ကျွန်မဟာ မွန်ရိုးတို့၊ ကလပ်ဂေဘယ်လ် တို့နဲ့ တွဲရိုက်ရတာပါ။အာသာမေလာနဲ့မွန်ရိုးတို့ဇနီးမောင်နှံရဲ့အိမ်ထောင် ရေး ပြိုကွဲဖို့ အက်သံပေးနေတဲ့အချိန်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဇာတ်ညွှန်းက အာသာမေလာရေးတာပါ။ သူ့ဇာတ်ညွှန်းမှာ မင်းသမီးကို အသားပေးထား ပါတယ်။ မာရီလင်ဟာ အဓိက ဇာတ်ကောင်ဖြစ်နေသလို ကျန်တဲ့မင်းသား တွေရဲ့ ဇာတ်ကောင်စရိုက်တွေက မင်းသမီးလောက် အသားပေး မခံရဘူး။ မင်းသမီးကို မိုးထိအောင် ချီးမြှောက်ရေးထားပါတယ်။ ဒီလိုရေးထားတာကို မွန်ရိုးက မကြိုက်ဘူး။ ဒီလိုလုပ်တာမျိုးကိုလည်း မွန်ရိုး စိတ်ပျက်သထက် ပျက်လာခဲ့ပါတယ်။ ရုပ်ရှင်အပေါ် အာသာရဲ့ ခံယူချက်ကိုလည်း မွန်ရိုး စိတ်ပျက်လက်ပျက်နဲ့ ခံစားနေရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မွန်ရိုးဟာ ရုပ်ရှင်ရိုက် ကွင်းဆီ တစ်ခါမှ အချိန်မှန်ရောက်မလာဘူး။ အမြဲလို နောက်ကျပြီး ရောက် လာတတ်တယ်။ မွန်ရိုးကို ကြည့်ရတာအမြဲစိတ်ပျက်နေရတဲ့သူမျက်နှာ ပေါ် မှာအမုန်းရော၊ နာကျင်မှုရော တွေ့နေရတယ်။ မေလာကတော့ မွန်ရိုး နားမှာ ထပ်ချပ်မကွာပါဘဲ။သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့အကွဲအပြဲကိုကျွန်တော် တို့ မြင်နေရတယ်။ရက်စက်တဲ့အမူအကျင့်တွေဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ရန်တွေ့ သံတွေ့ ဆဲရေးတိုင်းထွာ သံတွေ့ဒေါသတကြီးနဲ့ပေါက်ကွဲသံတွေ့၊ စောင်းမြောင်း ပြောဆိုသံတွေ့ပါမကျန်မကြားဝံ့မနာသာစကားသံတွေ့အားလုံး ရိုက်ကွင်း က လေထုထဲမှာ ပျံ့လွင့်နေတာကို အားလုံး သိရှိနိုင်ပါတယ်။

ညဘက်ရောက်တော့မွန်ရိုးဟာ သူတို့တည်းတဲ့ဟိုတယ်ကိုအာသာနဲ့ အတူ ပြန်သွားတတ်ပါတယ်။ မွန်ရိုးကအာသာကိုခွင့်လွှတ်တာ၊မျက်နှာသာ ပေးတာကိုမတွေ့ ရပါဘူး။အဲဒီ အချိန်မှာမွန်ရိုးနဲ့ဗက်စ်မွန်းတင့်တို့တွဲနေ ကြပြီ။ခြေပုန်းခုတ်နေရာ ကပြောင်တွဲသွားတွဲလာတွေ ကိုတွေ့ကြရတယ်။ အဲဒီအတွက် အာသာက မွန်ရိုးကို ခွင့်မလွှတ်ဘူး။ သဘောထားကြီး တာတို့၊

နားလည်မှုရှိတာတို့လည်း အာသာက မလုပ်နိုင်ဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ နီဗားဒါးက ရိုက်ကွင်းကို တစ်ပတ်လောက်နားဖို့ အာသာက စီစဉ်လိုက်ပါတယ်။ မွန်ရိုးက ကယ်လီဖိုးနီးယားကို ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။

(အယ်လီဝေါလက်ခ်)

* * *

ကျွန်တော် မှတ်မိနေတာက မွန်ရိုးကို နေ့လည်စာစားဖို့ ပထမဆုံး ခေါ်သွားတဲ့ အဖြစ်ကိုပါပဲ။ ခေါ်သွားတာက နယူးယောက်မှာရှိတဲ့ ဂေါ်လာမာက ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကိုပါ။ တက္ကစီနဲ့ပဲသွားကြတယ်။ ကားငှားဖို့ စောင့်နေတဲ့အချိန်မှာ လမ်းသွားတွေက သူ့ကို မွန်ရိုးမှန်းလည်းသိရော ဝိုင်းအုံလာကြတယ်။ မီးပွိုင့်တွေမှာ မီးနီလို့ ကားရပ်နေရင် လူတွေက ဝိုင်းအုံကြည့်ကြတော့တာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ ဂေါ်လာမာလည်းရောက်ကြရော လူအုပ်ကြီးဟာ “မာရီလင်မွန်ရိုး၊ မာရီလင်မွန်ရိုး” ဆိုပြီး စုပြုတိုးဝှေ့ကြည့်ပါတယ်။ ဝိုင်းအုံနေတဲ့ လူအုပ်ကြီးကို သူ့ဘာလုပ်မလဲ ကြည့်ချင်လို့ စုပြုလာတဲ့သူတွေကို ရှောင်ပြေးနေတာက အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး။ သူတို့ ကြည့်ချင်ရင် ကြည့်ကြပါစေလို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ မွန်ရိုးဟာ လူအုပ်ကြီးထဲကို တိုးဝင်သွားကြပြီး ဆိုင်ထဲမှာ ထိုင်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့နံရံမှာ ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ပုံတွေကို ကပ်ထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဂျိုးရဲ့ပုံကို သူတွေ့လိုက်တယ်။ ဂျိုးဆိုတာက နာမည်ကြီး ဘေ့စ်ဘောကစားသမား ဂျိုးဒီမက်ဂီယိုကို ပြောတာပါ။ (မွန်ရိုးရဲ့ ဒုတိယခင်ပွန်းဖြစ်ပါတယ်) ဂျိုးပုံကို တွေ့တွေ့ချင်း မွန်ရိုးသဘောကျတယ်။ ဂျိုးကို မွန်ရိုးတော်တော်ချစ်ပါတယ်။ သေတဲ့အထိ အမြဲချစ်နေတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အဲဒီနေ့က နာမည်ကျော် နှစ်ယောက်နဲ့ ကျွန်တော်တို့နဲ့တွေ့ခဲ့တယ်။ စားသောက်ဆိုင်က အပြန်မှာ တွေ့ခဲ့တဲ့တစ်ယောက်က ဟန့်စ်ဖွန်ဒါ။ နောက်တစ်ယောက်က မာနာလွိုင်းတို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့နဲ့တွေ့ရတာ အကြီးအကျယ် အံ့ဩတုန်လှုပ်သွားတယ်။ အလွန်လည်း ဝမ်းသာသွားတယ်။ တကယ့် အနုပညာရှင်တွေပဲလို့ ပြောတယ်။ သူကိုယ်တိုင် တကယ့်ရုပ်ရှင် အနုပညာသည်တစ်ယောက်ဆိုတာ ကိုတော့ စဉ်းစားမိပုံမရပါဘူး။ နောက်ပြီး ဘာပြောသလဲဆိုတော့ . . .

“ဟလို. . . မစ္စတာဖွန်ဒါ၊ အခုလိုတွေ့ရတဲ့အတွက်ကျွန်မသိပ်ဝမ်းသာတာပဲ။ ကျွန်မကတော့ တကယ့် ရုပ်ရှင်ချစ်သူတစ်ယောက်ပါ။ ရုပ်ရှင်ပညာသည်တွေကို ကြည်ညိုလေးစားနေတာပဲ” တဲ့။

မနက် (၇)နာရီမှာ နယူးယောက်က ကျွန်တော့်အခန်းကို တယ်လီဖုန်း လာပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့တွဲလုပ်တဲ့ ဟောင်းဝပ်ဟေးယက်စ်က ဆက်တာပါ။

“ဂျွန် . . . မာရီလင်တော့ ဆုံးရှာပြီ” တဲ့။

ကျွန်တော်က ပြန်ပြောတယ်။

“ဟောင်းဝပ်ရေ၊ မနက်အစောကြီးမှာ အဲဒီလို မနောက်ရဘူးကွ” သူက ဆက်ပြောတယ်။

“တကယ်ပြောတာဂျွန်၊မာရီလင်တော့တကယ့်ကိုဆုံးသွားတာပါကွာ”

ကျွန်တော်လည်း လေဆိပ်ကို ချက်ချင်းထွက်ခဲ့တယ်။ လေယာဉ်ပထမတန်းမှာ လီးစထရက်စ်ဘုဂ်နဲ့ ပေါ်လာတို့ လင်မယား၊ မွန်ရိုးရဲ့ ရှေ့နေ ဖရော့ချ်၊ နည်းပြ ရပ်ဖ်ရိုဗတ်စ်၊ အတွင်းရေးမှူး မောရစ်တို့နဲ့ ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းခဲ့ကြပါတယ်။ မွန်ရိုးက ဟောလီးဝုဒ်မှာဆိုတော့ လေယာဉ်နဲ့ပဲ ကျွန်တော်တို့ သွားကြတယ်။ ဟောလီးဝုဒ်က ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်၊ လော့စ်အင်ဂျဲလိစ်မှာ ရှိပါတယ်။

လေယာဉ်ပေါ်က ဆင်းတာနဲ့ ဘီဗာလီဝီလ်ရှင်းယားကို ကျွန်တော်တန်းသွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ အာသာ ဂျက်ကော့ ရှိပါတယ်။ ဟောလီးဝုဒ်က လူတွေအကြောင်း သူရေးနေတယ်။ မွန်ရိုးဈာပနအတွက် သူကပဲ ဖိတ်ခေါ်အကြောင်းကြားပါတယ်။ ဂျိုးဒီမက်ဂီယိုဝင်လာပါတယ်။ ဒီလောက် ဝမ်းနည်းကြေကွဲတဲ့လူမျိုး တစ်ခါမှ ကျွန်တော်မတွေ့ဖူးပါ။ ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို စာရင်းစာရွက် ထုတ်ပြီးပြတယ်။

“ဒီလူတွေကို ဖိတ်မယ်လို့ စိတ်ကူးထားတယ်။ သူတို့ကလည်းဈာပနကို လာချင်ကြတယ်။ ဒီဟာက ဖိတ်မယ့်လူတွေရဲ့စာရင်းပဲ”

လူစာရင်းကို သူဖတ်ကြည့်ပြီး . . .

“သူတို့ကို မဖိတ်နဲ့၊ မဖိတ်နဲ့၊ မာရီလင်ကို သတ်လိုက်တာ သူတို့ပဲ” အော်လိုက်တယ်။ သူပြတဲ့ လူတွေက စင်နာထရာနဲ့ ပီတာလောဖို့ဒ်တို့ပဲ။ ဂျိုး ပေါက်ကွဲခဲ့ရတာကလွဲပြီး ဈာပနအခမ်းအနားကို အလွန်ကို တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်နဲ့ ကျင်းပခဲ့ကြတယ်။ လာရောက်တဲ့လူတွေကလည်း တကယ့်ကို နည်းနည်းလေးပါပဲ။

(ဂျွန်စပရင်ဂါ)

ဘင်လားဒ်

အမေရိကန်ကိုစိမ်ခေါ်သူ အိုစမာဘင်လာဒင်

စူးရှတောက်ပြောင်သော သိမ်းငှက်မျက်လုံးများနှင့် အေကေ ၄၇ ချေမှုန်းရေးရိုင်ဖယ်ကို ကိုင်ပြီး၊ ပြောက်ကျားဝတ်စုံ အကြားနှင့် မုတ်ဆိတ်ဖားဖား၊ ခေါင်းပေါင်းအဖြူနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အိုစမာဘင်လာဒင် ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့ မတိုင်ခင်ကမူ အိုစမာဘင်လာဒင်ဆိုသူ သန်းကြွယ်သူဌေး အကြမ်းဖက်ခေါင်းဆောင်ကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်က အမေရိကန်၊ နယူးယောက်ရှိ ကမ္ဘာ့ ကုန်သွယ်ရေး အဆောက်အအုံကို ဗုံးခွဲမှု၊ အာဖရိကတိုက်မှ အမေရိကန် သံရုံး ၂-ခုကို ဗုံးခွဲတိုက်ခိုက်မှု၊ ယီမင်နိုင်ငံတွင် ဆိုက်ကပ်ထားသော အမေရိကန်ဖျက်သင်္ဘော ယူအက်စ်အက်စ်ကိုးလ် ဖောက်ခွဲမှုတို့ဖြင့် အမေရိကန်အစိုးရက အလိုရှိနေသူသာ ဖြစ်သည်။

အိုစမာဘင်လာဒင်ကို၁၉၅၇-ခုနှစ်၌ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံ၊ ရီယာဒ်

မြို့တွင်မွေးဖွားခဲ့ပြီး ဖခင်မှာ မိုဟာမက် ဘင်လာဒင်ဆိုသူ ဆော်ဒီ အာရေဗျ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီသူဌေးဖြစ်၍ မိခင်မှာ ဆီးရီးယား နိုင်ငံသူ ဖြစ်လေသည်။ အိုစမာသည် ယခု အသက် (၄၄)နှစ်ရှိပြီး၊ အရပ် ၆ ပေ ၅ လက်မ၊ ကိုယ်အလေးချိန်ပေါင် ၁၆၀ခန့်ရှိပြီး စကားပြောလျှင် သိမ်မွေ့ညင်သာစွာ ပြောတတ်သည်။ သူ့ကိုတွေ့လျှင် ကြည်ညို လေးစားဖွယ် ကောင်းလောက်အောင်တည်ကြည်သောဥပဓိရုပ်ရှိသည်။ ကဗျာဝါသနာ ပါ၏။ ကဗျာကို ဖတ်ရုံသက်သက်မဟုတ်။ ကဗျာလည်းရေး သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်က ယီမင်နိုင်ငံ ဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်ကပ်ထားသော အမေရိကန် ဖျက်သင်္ဘောယူအက်စ်အက်စ်ကိုးလ်ကိုဖောက်ခွဲပြီးနောက် ၄-လအကြာ တွင် အိုစမာ၏သား မိုဟာမက်ကို အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံ၊ ကန်ဒါဟာမြို့တွင် မင်္ဂလာဆောင်စဉ်က အိုစမာက ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးစပ်ခဲ့ ဖူးသည်။ ယူအက်စ်အက်စ်ကိုးလ် ဖောက်ခွဲခံရစဉ် အမေရိကန်ရေတပ်သား ၁၇ ယောက် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ထိုအဖြစ်ကို အိုစမာက ခံစားပြီး ရေးစပ်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။

သူ့အဖေ မိုဟာမက်ဘင်လာဒင်သည် မိန်းမ ၁၁-ယောက် ပေါင်း သင်းခဲ့သည်။ ထုံးစံအရ မိန်းမ ၄-ယောက်သာ ယူခွင့်ရှိသောလည်း ၄-ယောက်ပဲရှိအောင် အဟောင်းများကိုကွာ၍ အသစ်များကို ပေါင်းနေခဲ့ သည်။ မိုဟာမက်တွင် သားသမီး ၅၄-ယောက် ထွန်းကားသည်။ ထိုသား သမီးများအနက် အိုစမာသည် ၁၇-ယောက်မြောက် သားယောက်ျားဖြစ် သည်။ သူ့အပါအဝင် ညီအစ်ကို ၂၄-ယောက်ရှိပြီး ကျန်ညီအစ်မများမှာ ၃၀-ရှိသည်။ အိုစမာဘင်လာဒင်တွင် တရားဝင် မိန်းမ ၄-ယောက်ရှိပြီး သမီး ၅-ယောက်၊ သား ၅-ယောက်ဖြင့် စုစုပေါင်း သားသမီး ၁၀-ယောက် ရှိသည်။ ထိုထဲမှ နံပါတ် ၃-ယောက်မြောက်သမီးကို အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံမှ တာလီဘန်ခေါင်းဆောင် မူလာမိုဟာမက်နှင့် လက်ထပ်ပေးထားသည်။ မူလာအိုမာသည် အိုစမာ၏ သားမက်ဖြစ်သောကြောင့်သာ အာဖဂန်တွင် အိုစမာ အခြေချ နေထိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

အိုစမာသည် သန်းကြွယ်သူဌေးသား၊ သန်းကြွယ်သူဌေးတစ်ဦး ဖြစ်သလို ပညာတတ်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ အိုစမာ ဘင်လာဒင်သည် ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံ၊ ဂျစ်ဒါးမြို့ရှိ ဘုရင် ဒူလ်အဇစ်တက္ကသိုလ်မှ မြို့ပြ အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ ရရှိထားသူ ဖြစ်လေသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား

ဘဝမှာပင် စီယွန်ဝါဒဆန့်ကျင်ရေး၊ ကျူးလွှမ်းမှု၊ မုန်းတီးရေးစိတ်ဓာတ်၊
အစွန်းရောက်ဘာသာရေး သဘောတရားများ ခွဲကပ်လာခဲ့သည်။

၁၉၇၉-ခုနှစ်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံကို ဆိုဗီယက်တပ်များ ကျူး
ကျော်လာသည့်အခါတွင် ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အာဖဂန်ကူညီရေးကို
အစပိုင်းက စိတ်ဓာတ်အရကူညီပြီးနောက် ငွေကြေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး
ပစ္စည်းများ ပေးပို့ကူညီသည်။ နောက် လူကိုယ်တိုင် အာဖဂန်ခေတ်ပြိုင်သို့
သွားရောက်ပြီး ဆိုဗီယက်တပ်များကို တိုက်ခိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင်
ဘင်လားဒင်သည် စီအိုင်အေနှင့် အဆက်အသွယ်ရခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်
ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် အာဖဂန်မှ မူကွာဟောဒင်များကို အဖေရိုက်နက် ငွေ
အား လက်နက်အား ပုံအောအကူအညီပေးနေချိန်တွင် အိုမောဘင်လားဒင်
လို ဆော်ဒီသန်းကြွယ်သူဌေးတစ်ဦးကလည်း ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်ရေး
အာဖဂန်ထောက်ခံရေးကို တိုက်ခိုက်ကိုယ်ကျ ပါဝင်လာသဖြင့် စီအိုင်အေမှာ
အလွန်အားရကျေနပ်ပြီး အိုမော၏ လုပ်ငန်းများကို ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့သည်။
၁၉၈၆-ခုနှစ်၌ အာဖဂန်နစ္စတန်တွင် ဘင်လားဒင်က ခိုင်လုံစွာခေါင်း
ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကိုပြုလုပ်ရာ စီအိုင်အေက အကြီးအကျယ် ထောက်
ပံ့ပြီး ထိုလုံစွာများထံတွင် လက်နက်များ၊ လေ့ကျင့်ရေး ပစ္စည်းများနှင့်
ဆေးဝါးပစ္စည်းများ ပေးကမ်းလေသည်။

၁၉၉၀-ခုနှစ်၊ ကွရိတ်ကို အီရတ်က

သိမ်းပိုက်သည့်အခါ ဆော်ဒီက၊ အမေရိကန် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုအား ထောက်ခံအားပေးနေသည့် အတွက် ဘင်လာဒင် မကျေနပ်ခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ဆော်ဒီတွင် မနေတော့ဘဲ ဆူဒန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်နေထိုင်ပြီး သူ၏ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအကြမ်းဖက် လုပ်ငန်းကြီးကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စိုင်းပြင်းသည်။ ၁၉၉၆-ခုနှစ်တွင် အာဖဂန်နစ္စတန်သို့ အထူးဧည့်သည်တော်အဖြစ် ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားပြီး တာလီဘန်တို့နှင့် အတူနေထိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ အယ်လ် ကေးဒါးကို ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင်လုပ်ပြီး အကြမ်းဖက်သင်တန်းများ ပေးခဲ့သည်။ အိုစမာသည် သူ၏ သမီးတစ်ယောက်နှင့် တာလီဘန်ခေါင်း ဆောင် မူလာမိုဟာမက်အိုမာနှင့် လက်ထပ်ပေးခဲ့သလို သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း အသက် ၁၇-နှစ်အရွယ် ယီမင် မိန်းမပျိုလေးတစ်ယောက်ကိုစတုတ္ထမြောက် ဇနီးအဖြစ် လက်ထပ်ခဲ့လေသည်။

အိုစမာဘင်လာဒင်သည် ဘင်လာဒင် ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ၅၄-ယောက်တွင် သိုးမည်းတစ်ကောင်ဖြစ်သည်ဟု သူ့အစ်ကိုတစ်ယောက်က ပြောသည်။ သူတို့ ညီအစ်ကိုများသည် မိဘ၏ အမွေကို ဆက်ခံပြီးနောက် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်သို့ သွားလာကြသည်။ နိုင်ငံခြားတွင် ပညာသင်ကြားသည်။ အမေရိကန်တွင် နေထိုင်သော ဘင်လာဒင် ညီအစ်ကိုများသည် အမေရိကန် အစားအစာကို ခံတွင်းတွေ့ကြပြီး အမေရိကန် ဂီတနှင့် အမေရိကန် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်ကြသည်။ သို့သော် အိုစမာကမူ သူတို့နှင့် လုံးဝဆန့်ကျင် နေသည်။ သူတို့လမ်းကြောင်းနှင့် အိုစမာ၏ လမ်းကြောင်းမှာ မတူကြ။ အိုစမာက အစွန်းရောက် အစ္စလာမ်အခြေခံဝါဒီတစ်ယောက်ဖြစ်သွားသည်။ အိုစမာ၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမများက လုပ်ငန်းများစွာကို ဝယ်ယူလုပ်ကိုင် ပြီး သူတို့ဘဝ တိုးတက်သာယာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းကြသည်။ အိုစမာကမူ လုပ်ငန်းပေါင်းများစွာကို ဝယ်ယူပြီး အသေခံ ဖောက်ခွဲရေးသမားများ အတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ပေးကမ်းနေလေသည်။

“ကျွန်တော့်ညီဟာ ထိန်းမရတော့ဘူး။ သူ့အတွက် နားခိုစရာ နေရာ လည်း ဘယ်တော့မှ မတွေ့နိုင်တော့ဘူး။”

ဟု အစ်ကိုဖြစ်သူ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် မိုဟာမက်ဘင်လာဒင်က ပြောပြသည်။ ဆယ်စုနှစ်တစ်စုနီးပါး အကြမ်းဖက်လုပ်ငန်းများဖြင့် လူ

အများကို သေကြေအောင် ဖျက်ဆီးနေသည့် အိုစမာကြောင့် ညီအစ်ကို မောင်နှမများမှာ ပူဆွေးသောကရောက်နေကြရသည်။ ဒေါသလည်း ဖြစ်နေ ကြရသည်။ မကြာသေးခင်နှစ်များက ညီအစ်ကိုမောင်နှမများက သူ့ကို ဖျောင်းဖျခဲကြသေးသည်။ သူ၏ အနောက်တိုင်းကို တိုက်ခိုက်သည့် မြင့်မြတ် သောစစ်ပွဲဆိုသည့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ရပ်တန်းက ရပ်ရန်၊ မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းထဲ ပြန်လာရန်စည်းရုံးကြသည်။ သူက ဒေါသတကြီးဖြင့် ငြင်းပယ်ကာ သူတို့ကို နှင်ထုတ်ပစ်သည်။ ထိုသို့ဖြင့် အိုစမာဘင်လားဒင်သည် ကျယ်ပြန့်သော ကမ္ဘာကြီး၏ အပြင်ဘက်သို့ ရောက်လာသည်။ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်နေသော တရားမဲ့တစ်ယောက် ဖြစ်လာလေသည်။

အိုစမာ၏အဖေ မိုဟာမက် ဘင်လားဒင်သည် ငယ်စဉ်က ပန်းရံ သမားတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ယီမင်လူမျိုး လူငယ်တစ်ယောက် ဖြစ်သည့် မိုဟာမက်သည် ၁၉၅၅-ခုနှစ်က ဆော်ဒီအာရေဗျသို့ ယီမင်နိုင်ငံမှနေ ခြေလျင်လျှောက်၍ ရောက်လာခဲ့သည်။ ပညာတတ်မဟုတ်ဘဲ ဆောက်လုပ် ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုသို့ ပန်းရံသမားဘဝ မှ ကြိုးစားရင်း အဆောက်အဦများဆောက်ပုံကို ကျွမ်းကျင်လာသည်။ ပုံစံသစ်များကို တီထွင်ဆောက်လုပ်သည်။ ဆော်ဒီဘုရင် အဗ္ဗဒူလ်အဇ်စ် စိတ်ဝင်စားသော ဒီဇိုင်းများကို ဆောက်လုပ်ပေးနိုင်သဖြင့် သူ၏ ဆောက် လုပ်ရေးလုပ်ငန်းမှာ နာမည်ရလာသည်။ အဗ္ဗဒူလ်အဇ်စ်မှာ ဆော်ဒီဘုရင့် နိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ခြေသလုံးအိမ်တိုင် ယီမင်မှ ဆော်ဒီကို အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုဖြင့် ရောက်လာသူ၊ အုတ်စီ၊ ပန်းရံအလုပ်သမားဘဝမှ မိုဟာမက်ဘင်လားဒင်သည် ဒေါ်လာ ၅ ဘီလီယံ (ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၅၀၀၀)ရှိသော ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် ဖြစ် လာခဲ့လေသည်။ ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံတွင် အကြီးမားဆုံးနှင့် အချမ်းသာ ဆုံး ဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်သည်။ ဘုရင့်နန်းတော်ကြီးကို တည် ဆောက်ခဲ့သဖြင့် ဆော်ဒီဘုရင်မင်းမြတ်က ဘင်လားဒင်မိသားစုကို ဆုချီးမြှင့် ခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်တို့၏ အမြင့်မြတ်ဆုံးသောဒေသများဖြစ်သည့် မက္ကာနှင့် မက်ဒီနာမှ သာသနာ့အဆောက်အအုံများ ပြန်လည်မွမ်းမံခွင့်ကိုလည်း ဘင်လားဒင်ကုမ္ပဏီမပင် ရရှိခဲ့သည်။

“မက္ကာမြို့အပေါ်ကစီးကြည့်လိုက်ရင်မြင်လိုက်ရတဲ့ပလီမျှော်စင်တွေ၊ ကျောက်ဖြူတုံးတွေ၊ပလီတွေမှန်သမျှသေးသေးလေးတွေကအစ အားလုံး

ဟာ ဘင်ဘာဒင်တို့ ကုမ္ပဏီက ဆောက်ခဲ့တာတွေချည်းပဲ”

ဟု ဘင်လာဒင်မိသားစုထဲမှာ တစ်ယောက်နဲ့ လက်ထပ်ခဲ့သော အင်ဘရိုက်ကာရေက ပြောပြသည်။

အိမ်တွင်ဘင်လာဒင်ယောက်ျားလေးများသည် ဆန်နီမူဆလင်တို့ ၏ဓလေ့ထုံးစံကို သင်ကြားနာယူရသည်။ ထိုထုံးစံကို လိုက်နာရသည်။ သူတို့ အဖေက အစွဲရေးကို မယုံဖို့။ ပါလက်စတိုင်းကို ထောက်ခံဖို့၊ ကူညီဖို့ သွန် သင်သည်။ သို့သော် ကလေးများသည် သူတို့ ပတ်ဝန်းကျင်ကမ္ဘာ၏ အရိပ်ကို ခိုလှုံခွင့်မရကြပေ။ အိုစမာ၏ အစ်ကိုများနှင့် အစ်မများမှာ ကမ္ဘာ၏ အရိပ် ကို ခိုလှုံခွင့် မရကြပေ။ အိုစမာ၏ အစ်ကိုများနှင့်အစ်မများမှာ ကမ္ဘာအရပ် ရပ် ပျံ့နှံ့နေထိုင်ကြသည်။ စက်တင်ဘာ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှု မဖြစ် ခင်က အိုစမာ၏ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ သွေးချင်း ၁၅-ယောက်မှာ ဥရောပ တွင် နေထိုင်ကြပြီး သူ့ညီအစ်ကို ၄-ယောက်နှင့် တူ၊ တူမ ၁၇-ယောက်မှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ နေထိုင်ကြသည်။ အိုစမာ၏ ညီတစ်ယောက် ဖြစ်သော အဗ္ဗဒူလာမှာ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေသည်။ ၉၀-ခုနှစ်များကဆိုလျှင် ဘင်လာဒင်မိသားစု ကုမ္ပဏီက ဒီဇိုင်းနှင့် ဥပဒေ ကျောင်းများကို ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအဖြစ် ဒေါ်လာ ၁-သန်း ထောက်ပံ့သည်။ ဘင်လာဒင် ပညာသင်ဆု ဖြစ်သည်။

ဖခင်ဖြစ်သူမိုဟာမက်ဘင်လာဒင်သည် ၁၉၆၇-ခုနှစ်က လေယာဉ် ပျက်ကျ၍ ကွယ်လွန်သွားသည့်အခါသားအကြီးဆုံးလည်းဖြစ်၊အိုစမာ၏ အစ် ကိုအကြီးဆုံးလည်းဖြစ်သူဆလင်းက မိသားစုအရိုက်အရာကို ဆက်ခံသည်။ ဆလင်းသည်ဥရောပတွင်ပညာသင်ကြားခဲ့သောပညာတတ် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ဆလင်းသည်လေယာဉ်မောင်းဝါသနာကြီးပြီးလေယာဉ်ကို ခပ် ကြမ်းကြမ်းမောင်းတတ်သဖြင့်၁၉၈၈-ခုနှစ်တွင်လေယာဉ်ပျက်ကျကာ သေ ဆုံးသွားခဲ့သည်။အမေရိကန်နိုင်ငံဘော်စတွန်နှင့်နယူးယောက်တွင် နေထိုင် ကြသောဘင်လာဒင်၏တူ၊တူမများမှာစားသောက်ဆိုင်များနှင့် နိုက်ကလပ် များသို့ ပုံမှန်သွားလေ့ရှိပြီး သူတို့ ဦးလေး၏ ဆိုးသွမ်းမှုအပေါ်တွင် အလွန်စိတ်ပျက်မိကြောင်း သူတို့မိတ်ဆွေများကို ပြောပြလေသည်။

အိုစမာသည် ငယ်စဉ်က အိမ်ကို ခင်တွယ်သူဖြစ်သည်။ ညီအစ်ကို မောင်နှမအားလုံးထဲတွင် နိုင်ငံခြားသွားချင်စိတ် အလွန်နည်းသည်။ အရှေ့ အလယ်ပိုင်းကိုပင် သွားလည်ဖို့ အနည်းငယ်သာ စိတ်ဝင်စားသည်။ ကျောင်း တက်သည့်အခါတွင်လည်း ဥရောပ၊ အမေရိကတို့တွင် သွားရောက်သင်

ကြားခြင်း မပြုဘဲ၊ ဂျစ်ဒါမြို့ ဆော်ဒီ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်း တွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ဘောင်းဘီနှင့် ရှပ်အင်္ကျီကို ဝတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာလည်း သင်ကြားသည်။ အနောက်တိုင်းတက္ကသိုလ်များတွင် ပညာမသင်ဘဲ၊ ဂျစ်ဒါမြို့တွင် ဖွင့်လှစ်ထားသော ဘုရင် အဗ္ဗဒူလ်အဇစ် တက္ကသိုလ်တွင် မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာဘာသာကို သင်ယူခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်တို့ အာဖဂန်နစ္စတန်ကို ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်သည်ဆိုသည်နှင့် အိုစမာဘင်လာ ဒင်သည် သူ့အလုပ်အားလုံးကိုပစ်ကာ အာဖဂန်နစ္စတန်သို့ ပြေးသွားပြီး မူဂျာဟေဒင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကျူးကျော်သူများကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက် သည်။ အခြားမိသားစုများမှာ သူလိုစွန့်စားပြီး သွားရောက်တိုက်ခိုက်သူ မရှိသဖြင့် သူ့ကို အားလုံး လေးစားခဲ့ဖူးသည်။ “သူဟာ မိသားစုထဲမှာ သူရဲကောင်းပဲ၊ ထိပ်တန်းအရာရှိက သူ့လုပ်ရပ်ကို လက်ခံကြိုဆိုပြီး အခွင့် သင့်ရင်သင့်သလို သူ့ကို ချီးမွမ်းပြောဆိုကြတယ်” ဟု လန်ဒန်အခြေစိုက် ဘယ်လ်ကွဒ်၊ အယ်လ်အာဗီ သတင်းစာ အယ်ဒီတာ အယ်လ်ဒဲလ်ဘာရီ အက်ဝန်က ပြောပြသည်။

၈၀-ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းမှစ၍ အိုစမာဘင်လာဒင်သည် သူ့ကိုယ် သူ အချိန်ပြည့် ဘာသာရေးစစ်သည်တော်အဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ အယ်လ် ကေးဒါဟုခေါ်သော သူ၏ လျှို့ဝှက်အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ကို စတင်ထူထောင် သည်။ သူ့အမွေရရှိသောဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာကိုသဘောထားတင်းမာ သည့် မွတ်ဆလင်လူငယ်များကို စုဆောင်းပြီး လေ့ကျင့်ပေးရာတွင် အသုံးပြုသည်။ အနောက်ဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲတွင် ထိုလူငယ်များကို လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်သည်အိုစမာ၏အကြမ်းဖက် စီမံ ကိန်းအတွက် အခြေစိုက်ရန် အကောင်းဆုံးဒေသဖြစ်သည်။ သူ၏အယ်လ် ကေးဒါအဖွဲ့ဝင် ၃၀၀၀-ခန့်ကို ကျောက်တောင်များကြား၊ လှိုဏ်ဂူများ အောက်၌ အကြမ်းဖက်သင်တန်းများ ပို့ချလေ့ကျင့်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့ မှ လက်ရွေးစင်များကို ခေါင်းခေါက်ရွေးလျက် စက်တင်ဘာ (၁၁)ရက် နေ့က နယူးယောက်ရှိ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဆောက်အဦးနှင့် ဝါရှင်တန် ပင်တဂွင် စစ်ဌာနချုပ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးကာ လူပေါင်း ၅၀၀၀-နီး ပါးကို သတ် ဖြတ်ခဲ့သည်။

ယခုအခါ အမေရိကန်အစိုးရက အာဖဂန်နစ္စတန်ကို တိုက်ခိုက် ပြီး အိုစမာဘင်လာဒင်ဖမ်းဆီးရေးအတွက် စစ်ဆင်ခဲ့ရာ တာလီဘန်တို့

ရှုံးနိမ့်ပြီး ကဘူးမြို့ တော်သည် မြောက်ပိုင်း မဟာမိတ်အဖွဲ့အောက် ကျ
ရောက်သွားပြီးနောက် တာလီဘန်ခေါင်းဆောင် မူလာမိုဟာမက်အိုမာ
ဖမ်းဆီးမိရေး၊ အိုစမာ ဘင်လာဒင် ဖမ်းဆီးမိရေးအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက်
လှုပ်ရှားနေကြဆဲ ဖြစ်ပေသည်။

REF:

Newsweek Sept; 24, 2001.

Newsweek Oct; 15, 2001.